

พระพุทธศาสนากับการบริจาคโลหิต : ศึกษาทัศนคติของประชาชน
ที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย
BUDDHISM AND THE BLOOD DONATION : A STUDY OF THE
BLOOD DONATOR'S ATTITUDE AT THE THAI RED CROSS
NATIONAL BLOOD CENTRE

นางสาวอภิญญา ทองสุขโชติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๔

พระพุทธศาสนากับการบริจาคโลหิต : ศึกษาทัศนคติของประชาชน
ที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย

นางสาวอภิญญา ทองสุขโชติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๔

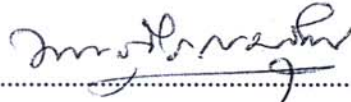
**BUDDHISM AND THE BLOOD DONATION : A STUDY OF THE
BLOOD DONATOR'S ATTITUDE AT THE THAI RED CROSS
NATIONAL BLOOD CENTRE**

Miss. Aphinya Thongsukchote

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for The Degree of
Master of Arts
(Buddhist Studies)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา

(พระสุธีธรรมมานูวัตร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

(พระเมธีรัตนคติก คร.)

ประธานกรรมการ

(พระสุธีธรรมมานูวัตร ผศ.ดร.)

กรรมการ

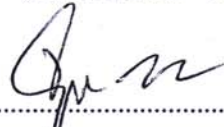
(ดร.วุฒินันท์ ก้นทะเดียน)

กรรมการ

(ผศ.ดร.มนตรี สืบค้วง)

กรรมการ

(ดร.จุฑามาศ วารีแสงทิพย์)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

พระสุธีธรรมมานูวัตร ผศ.ดร.

ประธานกรรมการ

ผศ. ดร.มนตรี สืบค้วง

กรรมการ

ดร.จุฑามาศ วารีแสงทิพย์

กรรมการ

- ชื่อวิทยานิพนธ์ : พระพุทธศาสนากับการบริจาคนิโหด : ศึกษาทัศนคติของประชาชน
ที่มาบริจาคนิโหดที่ศูนย์บริการนิโหดแห่งชาติ สภากาชาดไทย
- ผู้วิจัย : นางสาวอภิญญา ทองสุขโชติ
- ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
- : พระสุธีธรรมานุวัตร ผศ.ดร. ป.ธ.๘, M.A., Ph.D.
 - : ผศ. ดร.มนตรี สืบด้วง ป.ธ.๘, พธ.บ., พธ.ม., พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)
 - : ดร.จุฑามาศ วารีแสงทิพย์ วท.บ., พธ.ม., พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)
- วันสำเร็จการศึกษา : ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๔

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการด้วยกัน คือ (๑) เพื่อศึกษาหลักธรรมเกี่ยวกับการบริจาคนิโหดตามทัศนะของพระพุทธศาสนา (๒) เพื่อศึกษาการบริจาคนิโหดของศูนย์บริการนิโหดแห่งชาติ สภากาชาดไทย (๓) เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มาบริจาคนิโหดที่ศูนย์บริการนิโหดแห่งชาติ สภากาชาดไทย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา และเอกสารวิชาการทางพระพุทธศาสนา รวมถึงการวิจัยภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่มาบริจาคนิโหดที่ศูนย์บริการนิโหดแห่งชาติ สภากาชาดไทย และนำมาสรุปประมวลวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า การบริจาคนิโหดตามทัศนะทางพระพุทธศาสนา จัดเป็นการให้ทานอย่างหนึ่ง อยู่ในข้อแรกของบุญกิริยาวัตถุ ๓ คือ บุญสำเร็จได้ด้วยการบริจาคนิโหด จัดเป็นการให้ทานขั้นอุปบารมี ซึ่งพระโพธิสัตว์ทรงใช้เป็นหนทางมุ่งไปสู่สัมมาสัมโพธิญาณ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาช่วยสนับสนุนการบริจาคนิโหด ซึ่งเป็นการบริจาคนิโหดในข้อที่ ๒ ของปัญจมหาบริจาคนิโหด คือ การบริจาคนิโหดอวัยวะ หมายถึงการบริจาคนิโหดเนื้อ อวัยวะ ชิ้นส่วน ที่มีอยู่ในร่างกายของคน พระพุทธศาสนาสอนให้เห็นถึงสภาวะของชีวิต ประกอบด้วยขั้น ๕ ซึ่งอยู่ภายใต้กฎแห่งไตรลักษณ์ เมื่อสิ้นชีวิตไปแล้วเหลือไว้แต่บุญกุศลความดีงาม ทั้งยังชี้ให้เห็นด้วยว่า การให้ทานเป็นเบื้องต้นแห่งการทำความดีงาม เป็นการพัฒนาจิตใจให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีคุณค่าในสังคม ในการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น เป็นเป้าหมายในการพัฒนามนุษย์ เพื่อยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่

ตนเอง จนถึงประโยชน์ที่สูงสุดได้ และในส่วนเรื่องการบริจาคโลหิต ปริมาณโลหิตที่ได้จากผู้บริจาคมีจำนวนน้อย ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ป่วย การรณรงค์ให้มีผู้บริจาคโลหิตเพิ่มขึ้น จะทำให้ช่วยเหลือผู้ป่วยได้มากขึ้น ผู้ป่วยที่รอความหวังก็มีอย่างไม่จำกัด และจะมีเพิ่มขึ้นในอนาคต เพราะวิวัฒนาการของโลกพัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้ง ผลการสัมภาษณ์ประชาชนที่เดินทางมาบริจาคโลหิต ที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ส่วนใหญ่เคยปฏิบัติธรรมมาก่อน จึงเป็นผู้ที่มีจิตใจดี มีความเสียสละ มีความเมตตา เป็นพื้นฐาน ทำให้มองเห็นประโยชน์ของการบริจาคโลหิต มีทัศนคติที่ดีต่อการบริจาคโลหิต และมีทัศนคติต่อหลักพระพุทธศาสนาว่าการบริจาคโลหิตเป็นการช่วยชีวิตผู้อื่น ถือเป็นการทำบุญให้ทานที่ดี เป็นการสั่งสมบุญความดีงามให้แก่ตนเอง และเป็นประโยชน์เพื่อสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ

ดังนั้น ทัศนคติของประชาชน ในเรื่องการให้ทานทางพระพุทธศาสนามีผลต่อการบริจาคโลหิต และมีส่วนผลักดันให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการทำประโยชน์เพื่อพัฒนาสังคมส่วนรวม

Thesis Title : Buddhism and the Blood Donation : A Study of the
Blood Donator's Attitude at the Thai Red Cross National Blood Centre

Researcher : Miss. Aphinya Thongsukchote

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee :

: Asst. Prof. Dr. Phra Suthithammanuwat Pali IX., M.A., Ph.D.

: Asst. Prof. Dr. Montree Suebdoung Pali IX., M.A., Ph.D.

: Dr. Jutamas Vareesangthip B.Sc., M.A., Ph.D.

Date of Graduation : 30th December 2012

Abstract

This thesis is of 3 objectives, namely : (1) to study the doctrinal principles regarding the donation according to the Buddhist views, (2) to study the donation of blood at the National Blood Donation Centre, Thai Red Cross Society, (3) to study the viewpoint held by the people coming to donate the blood at the National Blood Donation Centre, Thai Red Cross Society.

This research study is a qualitative one. It is also the study from the scriptures in the Three Baskets, the Commentaries and the scholarly documents in Buddhism. This study also includes the field research, - the group of people coming to donate the blood at the National Blood Donation Centre, Thai Red Cross Society, The researcher collected the data and analyzed them in conclusion.

From the research, it is found that the blood donation according to the Buddhist view is the first of "Punnakiriya-vatthu" the base of performing the merit which is the donation of Dana view is regarded as the "Upapāramī" (Minor Perfection) which the Buddha-Would-Be Performed for **Sammāsambodhiñāna**, the Knowledge of Perfect Enlightenment. The Buddhist Doctrinal principles support the blood donation which is the second donation which is the second donation of the five Great Donations, that in the donation of the body which means the donation of blood, flesh, body separate part of body all of which are in the human being's body. The Buddha taught the people to see states of life consisting of 5 aggregates which are under the

rules of the Three Characteristics. After the death, what remains is only the merit, the good action and the goodness. Regarding the blood donation, the amount of blood received from the donor is little, and thus, it is not enough for the patients's need. Thus, to campaign for more donation of blood will be more useful and will build up the societies to be more progressive with efficiency. However, the patients who are waiting for such help are not of limited number and the number of them will be more and more in the future, because the worldly development is out of limit. From the research, the people coming to donate the blood at the National Blood Donation Centre, Thai Red Cross Society, It is also found that most of the people who come to donate the blood were practicing used to the Doctrines before and have the view points about the Buddhist principles that the donation of blood is the help to other people's lives. It is regarded as the making of merit and the offering of charity (Dāna). One who does as it is mentioned above, can get merit and good deed out of helping the others. It is a way of accumulating the merits and the goodness to oneself. The persons who are used to donate the blood agree with the way of donating the blood in order to help the societies without the hope to receive the result in return.

Therefore, the people's viewpoing the charity in Buddhism are of the effects to the donation of the blood and also of the influence causing the people to see the importance of making benefit to develop the societies in general.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความมีเมตตาอนุเคราะห์จากคณาจารย์ที่ปรึกษา ๓ ท่าน คือ พระเดชพระคุณ ท่านเจ้าคุณอาจารย์ พระสุธีธรรมานุวัตร ผศ.ดร. คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย อาจารย์ ผศ.ดร.มนตรี สืบด้วง และ อาจารย์ ดร.จุฑามาศ วาริแสงทิพย์ ที่ท่านมีเมตตาจิต เสียสละเวลา ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข วิทยานิพนธ์ แก่ผู้วิจัย ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณในความมีเมตตาธรรมของท่าน ครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พระเดชพระคุณ ท่านเจ้าคุณอาจารย์ พระเมธีรัตนดิลก และ อาจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ภาควิชามนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ให้ความเมตตา ตรวจสอบ แนะนำ แก้ไขขั้นสุดท้าย จนวิทยานิพนธ์แล้วเสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อประทาน และคุณแม่วิภา ทองสุขโชติ ผู้อุปการเลี้ยงดู อุปถัมภ์คำขวัญ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ให้การศึกษอบรม และเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย ที่อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ

ขอขอบพระคุณ คุณกรรองทอง เพชรรวงศ์ ผู้อำนวยการสำนักสารนิเทศและสื่อสารองค์กร และผู้ร่วมปฏิบัติงานทุกท่าน ที่ได้ให้โอกาสในการศึกษา ขอขอบคุณบรรณารักษ์ ห้องสมุด ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ และขอขอบคุณผู้มาบริจาคโลหิตที่ให้การสัมภาษณ์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ซึ่งไม่มีผลกระทบแต่ประการใดต่อผู้บริจาค รวมถึงทุก ๆ ท่าน ที่ไม่ได้เอ่ยนามที่มีส่วนทำให้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท

คุณความดีอันใดที่เกิดจากการวิจัยครั้งนี้ ขอบูชาคุณพระศรีรัตนตรัย คุณบิดา มารดา ผู้เป็นบุพพการี ขอบูชาคุณครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และผู้ที่มีบุญคุณทุก ๆ ท่าน จงมีทั่วถึงกัน

นางสาวอภิญา ทองสุขโชติ

วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๔

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ก
กิตติกรรมประกาศ	จ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๖
๑.๓ ขอบเขตการวิจัย	๖
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๗
๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๖ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๒
๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๒
บทที่ ๒ หลักธรรมเกี่ยวกับการบริจาคมตามทัศนะทางพระพุทธศาสนา	
๒.๑ ความหมายและประเภทของคำว่า “บริจาค” และ “ทาน”	๑๓
๒.๑.๑ ความหมายของคำว่า “บริจาค”	๑๓
๒.๑.๒ ความหมายของคำว่า “ทาน”	๑๔
๒.๑.๓ ประเภทของการให้ทาน	๑๕
๒.๒ จุดมุ่งหมายและความสำคัญของทาน	๑๗
๒.๓ องค์ประกอบหลักของการให้ทาน	๒๒
๒.๔ หลักคำสอนเกี่ยวกับทานบารมี	๒๓
๒.๕ การบริจาคมที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา	๒๘
๒.๖ อานิสงส์หรือผลของการบริจาคมทาน	๓๒

เรื่อง	หน้า
๒.๗ แรงจูงใจในการบริจาคทาน	๓๕
๒.๘ การบริจาคทานโลहितในทัศนะทางพระพุทธศาสนา	๓๗
๒.๙ วิธีชาวพุทธกับการช่วยเหลือสังคม	๓๘
บทที่ ๓ การบริจาคโลहितของศูนย์บริการโลहितแห่งชาติ สภากาชาดไทย	
๓.๑ บทบาทหน้าที่ของศูนย์บริการโลहितแห่งชาติ สภากาชาดไทย	๔๕
๓.๒ สถานการณ์การรับบริจาคโลहितของศูนย์บริการโลहितแห่งชาติ สภากาชาดไทย ๒ ปี ย้อนหลัง	๔๖
๓.๓ ความรู้เรื่องโลहित	๕๑
๓.๔ ประเภทของผู้บริจาคโลहित	๕๘
๓.๕ การคัดกรองผู้บริจาคโลहित	๖๐
๓.๖ ความรู้เรื่องการบริจาคโลहित	๖๓
๓.๗ การรับบริจาคโลहितในแต่ละประเภท	๗๐
๓.๘ ผลดีของการบริจาคโลहित	๗๒
๓.๙ ภาคบริการ โลहितและสาขาการรับบริจาคโลहित	๗๕
บทที่ ๔ ทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการบริจาคโลहित	
๔.๑ ทัศนคติทั่วไป	๘๐
๔.๒ ทัศนคติทางด้านพระพุทธศาสนา	๘๖
๔.๓ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	๘๑
๔.๔ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	๘๔
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๘๖
๕.๒ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	๘๘
๕.๓ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	๑๐๐

เรื่อง	หน้า
บรรณานุกรม	๑๐๒
ภาคผนวก ก	
ข้อมูลบริจาคโลหิต	๑๐๘
ภาคผนวก ข	
การสัมภาษณ์ผู้บริจาคโลหิต	๑๑๒
ประวัติผู้วิจัย	๑๒๓

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

ก. คำย่อเกี่ยวกับพระไตรปิฎก

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาเถรสมาคม พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในการอ้างอิง โดยระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังคำย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ที.สี. (บาลี) ๕/๒๗๖/๕๗ หมายถึง ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค พระไตรปิฎกภาษาบาลี เล่ม ๕ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๕๗, ที.สี. (ไทย) ๕/๒๗๖/๕๗. หมายถึง ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม ๕ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๕๗

พระสูตรต้นตปิฎก

ที.สี.	(ไทย)	=	สูตรต้นตปิฎก	ทีฆนิกาย	สีลขันธวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ม.	(ไทย)	=	สูตรต้นตปิฎก	ทีฆนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ปา.	(ไทย)	=	สูตรต้นตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฎีกวรรค	(ภาษาไทย)
ม.มู.	(ไทย)	=	สูตรต้นตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มูลปัณณาสก์	(ภาษาไทย)
ม.ม.	(ไทย)	=	สูตรต้นตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมปัณณาสก์	(ภาษาไทย)
ม.อุ.	(ไทย)	=	สูตรต้นตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	อุปรปัณณาสก์	(ภาษาไทย)
ม.อุ.	(บาลี)	=	สูตรต้นตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	อุปรปัณณาสกปาติ	(ภาษาบาลี)
สั.ส.	(ไทย)	=	สูตรต้นตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สกาลวรรค	(ภาษาไทย)
สั.ส.	(บาลี)	=	สูตรต้นตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สกาลวคคปาติ	(ภาษาบาลี)
สั.นิ.	(ไทย)	=	สูตรต้นตปิฎก	สังยุตตนิกาย	นิทานวรรค	(ภาษาไทย)
สั.สพ.	(ไทย)	=	สูตรต้นตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สพายนวรรค	(ภาษาไทย)
สั.ม.	(ไทย)	=	สูตรต้นตปิฎก	สังยุตตนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
อง.เอกก.	(ไทย)	=	สูตรต้นตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	เอกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ติก	(บาลี)	=	สูตรต้นตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	ติกนิปาตปาติ	(ภาษาบาลี)
อง.จตุกก.	(บาลี)	=	สูตรต้นตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	จตุกกนิปาตปาติ	(ภาษาบาลี)
อง.จตุกก.	(ไทย)	=	สูตรต้นตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ปญจก.	(ไทย)	=	สูตรต้นตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	ปัญจกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.จก.	(บาลี)	=	สูตรต้นตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	จกนิปาตปาติ	(ภาษาบาลี)

อง.ลกก. (ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ฉักกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ฉนฺทก. (บาลี)	=	สุดตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ฉนฺทกนิบาต	(ภาษาบาลี)
อง.นวก. (ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	นวกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ทสก. (ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ทสกนิบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.ขุ. (บาลี)	=	สุดตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ขุททกปาฐปาติ	(ภาษาบาลี)
ขุ.ธ. (บาลี)	=	สุดตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ธมมปทปาติ	(ภาษาบาลี)
ขุ.ธ. (ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ธรรมบท	(ภาษาไทย)
ขุ.สุ. (บาลี)	=	สุดตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	สุตฺตนิหาตปาติ	(ภาษาบาลี)
ขุ.เถร. (ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	เถรคาถา	(ภาษาไทย)
ขุ.เถรี. (ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	เถรีคาถา	(ภาษาไทย)
ขุ.ชา.ทูกก. (ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ชาดก	(ภาษาไทย)
ขุ.ม. (ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	มหานิเทศ	(ภาษาไทย)
ขุ.จู. (ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	จูฬนิเทศ	(ภาษาไทย)
ขุ.อป. (ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	อปทาน	(ภาษาไทย)
ขุ.พทุธ. (ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	พทุธวงศ์	(ภาษาไทย)
ขุ.จரிய. (ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	จரியปิฎก	(ภาษาไทย)

พระอภิธรรมปิฎก

อภิ.ธา. (ไทย)	=	อภิธรรมปิฎก	กถาวัตถุ	(ภาษาไทย)

ข. คำย่อเกี่ยวกับคัมภีร์อรรถกถา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้ใช้คัมภีร์อรรถกถาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และอรรถกถาภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในการอ้างอิง โดยระบุ เล่ม/หน้า หลังคำย่อชื่อ คัมภีร์ เช่น ที.สี.อ.(บาลี) ๑/๒๗๖/๒๔๐ หมายถึง ทีฆนิกาย สุมงฺคฺลวิลาสินี สีลขณฺฐวคฺค อฏฐกถา ภาษาบาลี เล่ม ๑ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๒๔๐ ส่วนฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จะระบุดังนี้ เช่น ขุ.ธ.อ.(ไทย) ๑/๒/๒/๘๘ หมายถึง พระสูตรและอรรถกถาแปล ขุททกนิกายธรรมบท เล่มที่ ๑ ภาคที่ ๒ ตอนที่ ๒ หน้า ๘๘

อรรถกถาพระสูตรต้นปิฎก

ที.ม. อ.	(ไทย)	=	ทีฆนิกาย	สุมังคลวิลาสินี	มหาวรรคอรรถกถา	(ภาษาไทย)
ที.ปา. อ.	(ไทย)	=	ทีฆนิกาย	สุมังคลวิลาสินี	ปาฎีกาวรรคอรรถกถา	(ภาษาไทย)
อง.เอกก. อ.	(ไทย)	=	อังคุตตรนิกาย	มโนรทปุรณี	เอกกนิบาตอรรถกถา	(ภาษาไทย)
อง.ติก. อ.	(ไทย)	=	อังคุตตรนิกาย	มโนรทปุรณี	ติกนิบาตอรรถกถา	(ภาษาไทย)
อง.จตุกก.	(ไทย)	=	อังคุตตรนิกาย	มโนรทปุรณี	จตุกกนิบาตอรรถกถา	(ภาษาไทย)
อง.ปญจก.อ.	(บาลี)	=	องคุตตรนิกาย	มโนรทปุรณี	ปญจกนิบาตอรรถกถา	(ภาษาบาลี)
อง.อฎฐก.อ.	(ไทย)	=	อังคุตตรนิกาย	มโนรทปุรณี	อฎฐกนิบาตอรรถกถา	(ภาษาไทย)
ขุ.ธ.อ.	(บาลี)	=	ขุททกนิกาย	ธมฺมปทอฎฐกถา		(ภาษาบาลี)
ขุ.ธ.อ.	(ไทย)	=	ขุททกนิกาย	ธรรมบทอรรถกถา		(ภาษาไทย)
ขุ.อุ.อ.	(บาลี)	=	ขุททกนิกาย	ปรมคฤทีปนี	อุทานอฎฐกถา	(ภาษาบาลี)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันวิทยาการทางการแพทย์เจริญก้าวหน้า การรักษาพยาบาลมีการพัฒนาตามลำดับ แต่ขณะนี้ยังไม่มีสารหรือสิ่งผลิตใดที่ทดแทนการสร้างเม็ดโลหิตของมนุษย์ได้ นักวิทยาศาสตร์ได้พยายามค้นคว้ามาเป็นเวลานาน แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จในการหาสารประกอบอื่น ๆ ที่จะนำมาใช้ทดแทนโลหิตในร่างกายได้ เพราะการสร้างเม็ดโลหิตของมนุษย์มีความซับซ้อนเกินกว่าที่จะดำเนินการโดยเทคโนโลยีได้ โลหิตมีความสำคัญต่อการรักษาพยาบาลทางการแพทย์ แม้ว่าปัจจุบันการรักษาพยาบาลมีการพัฒนา เช่น มีการผ่าตัด เปลี่ยนหัวใจ เปลี่ยนตับ เปลี่ยนไต ซึ่งสิ่งเหล่านี้หาสิ่งทดแทนได้ แต่โลหิตจำเป็นต้องมาจากแหล่งธรรมชาติ คือ ร่างกายของมนุษย์เท่านั้น โลหิตจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตมนุษย์ เป็นสิ่งที่มีค่า เปรียบเหมือนอวัยวะหนึ่งของร่างกายที่มีค่าที่สุด ไม่สามารถประเมินราคาได้ ดังนั้น การได้มาซึ่งโลหิตจึงจำเป็นต้องได้รับการบริจาคของผู้อื่น

การบริจาคโลหิต คือ การสละโลหิตส่วนหนึ่งที่ร่างกายเหลือใช้เพื่อให้กับผู้ป่วย เป็นสิ่งที่ไม่เป็นอันตรายต่อร่างกาย เพราะร่างกายคนจะมีปริมาณโลหิต ๔,๐๐๐ - ๕,๐๐๐ มิลลิลิตร การบริจาคโดยการเจาะเอาโลหิตออกจากทางเส้นโลหิตดำบริเวณข้อพับแขน ครั้งหนึ่งประมาณ ๓๕๐-๔๕๐ มิลลิลิตร หรือประมาณร้อยละ ๖ ของปริมาณโลหิตในร่างกาย^๑

ปัจจุบันพบว่าร้อยละ ๗๐-๘๐ ของผู้บริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย บริจาคโลหิตเพียงปีละ ๑ ครั้งเท่านั้น คือมีสูงถึงเกือบ ๒๐๐,๐๐๐ คน จากจำนวนผู้บริจาคทั้งหมด ๓๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งทางองค์การอนามัยโลกเคยประมาณการไว้ว่า งานบริการโลหิตจะถือว่าประสบความสำเร็จได้จะต้องมีจำนวนผู้บริจาคโลหิตคิดเป็นร้อยละ ๓ ของ

^๑ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย, คู่มือการบริจาคโลหิต, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑) หน้า ๕.

ประชากรทั้งหมด เช่น ประเทศไทยมีประชากร ๖๐ ล้านคน ควรมีผู้บริจาคโลหิตประมาณ ๑.๘ ล้านคน ซึ่งบริจาคโลหิตเพียงปีละ ๑-๒ ครั้ง ก็จะมีปริมาณโลหิตเพียงพอ^๒

พญ. สร้อยสอางค์ พิกุลสศ ได้แสดงถึงสถิติการบริจาคโลหิต จากการประชุมวิชาการงานบริการโลหิตระดับชาติ ประจำปี ๒๕๕๓ วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๓ ดังนี้^๓

สถิติการรับบริจาคโลหิต ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ ปี ๒๕๔๘-๒๕๕๒

สถิติการรับบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตฯ					
Fiscal yr	units	1 Time donated/yr %	2 Times donated/yr %	3 Times donated/yr %	4 Times donated/yr %
2548	447,423	67	17	10	6
2549	465,448	67	16	10	6
2550	490,853	67	16	10	6
2551	497,410	63	18	11	8
2552	539,093	64	17	12	7

Director 18-3-2010

จากสถิติ แสดงให้เห็นว่าจำนวนยูนิตที่ได้รับจากการบริจาคเพิ่มขึ้นทุกปี จำนวนผู้บริจาค ๑ ครั้งในแต่ละปี มีจำนวนเปอร์เซ็นต์สูงเมื่อเทียบกับผู้บริจาคเป็นประจำ ตั้งแต่ ๒ ครั้ง ถึง ๔ ครั้ง ต่อปี จึงควรรณรงค์อย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มจำนวนครั้งในการบริจาค การจะเพิ่มจำนวนครั้งของผู้บริจาคโลหิตจาก ๑ ครั้ง : ปี เป็น ๒ ครั้ง : ปี ก็จะได้ปริมาณโลหิตเพิ่มขึ้น

^๒ ดำรง เชื้อวชิลป์, ศาสตราจารย์และศิลปิน, วารสาร โลหิตวิทยาและเวชศาสตร์บริการโลหิต, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๒) : ๑๒๓., Dumrong Chiewsilp, Donor Care, **Journal of Hematology and Transfusion Medicine**, Vol.19 No. 2 (April-June 2009) : 123.

^๓ Soisaang Phikulsod, **National Annual Scientific Conference on Transfusion Medicine 2010**, 18 March 2010. (www.redcross.or.th/content/page/253)

นอกจากการรับบริจาคโลหิตของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติแล้ว ยังมีภาคบริการโลหิตแห่งชาติ จำนวน ๑๑ ภาค ในภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งเริ่มขึ้นในปี พ.ศ.๒๕๒๕ โดยกิจกรรมของภาคคือการตรวจคุณภาพของโลหิต และในอนาคต คือการจัดหาโลหิตให้เพียงพอ ทั้งนี้ เพื่อลดภาระการจัดหาโลหิตในส่วนกลางอีกด้วย^๔

ปัจจุบันความต้องการใช้โลหิตจากโรงพยาบาลต่าง ๆ เพิ่มขึ้นปีละ ๘-๑๐% มีการขาดแคลนบางช่วง ผู้บริจาคปีละ ๑ ครั้ง มีมากกว่าร้อยละ ๖๐ มาโดยตลอด งานบริการโลหิตตั้งเป้าหมายในการจัดหาโลหิตในประเทศ ๑๐๐% ภายใน ปีพ.ศ. ๒๕๕๘ โดยการกระตุ้นผู้บริจาคปีละครั้ง ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริจาคเป็นประจำสม่ำเสมอทุก ๑ เดือน^๕ ทั้งนี้ในการบริจาคโลหิต ร่างกายต้องมีความพร้อม “อุณหภูมิร่างกายต้องไม่เกิน ๓๗.๕ เซลเซียส หรือ ๙๙.๕ ฟาเรนไฮต์ และความดันโลหิตตัวบน (Systolic) ต้องไม่เกิน ๑๘๘ มม/ปรอท และตัวล่าง (diastolic) ต้องไม่เกิน ๑๐๐ มม/ปรอท” “นอกจากผู้บริจาคที่สุขภาพพร้อมสามารถให้โลหิตได้แล้ว ยังมีผู้ที่มาบริจาคโลหิตและไม่สามารถบริจาคโลหิตได้ วันละ ๔๐-๕๐ คน เนื่องจากภาวะโลหิตจาง”^๖ จึงทำให้ลดอัตราการได้รับโลหิตลงอีกด้วย

พญ.สร้อยสอางค์ พิกุลสศ ได้แสดงสถานการณ์จำนวนโลหิตที่ทำได้ ดังนี้

เป้าหมาย ๓-๕ % ของประชากร (๖๓ ล้านคน) จัดหาโลหิตได้ประมาณ ๒.๗% ของประชากร จึงถือว่ายังไม่เพียงพอ ส่วนภูมิภาคบางจังหวัด หาได้ประมาณ ๒% ของประชากร บางจังหวัดไม่เพียงพอ ต้องส่งโลหิตจากศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ ประมาณร้อยละ ๔๑ ของโลหิตที่เจาะโดยศูนย์บริการโลหิตฯ ทำให้ปริมาณโลหิตในกรุงเทพฯ ขาดแคลนเป็นครั้งคราว^๗

^๔ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย, การประชุมวิชาการงานบริการโลหิตระดับชาติ ประจำปี ๒๕๕๑, เล่มที่ ๑๖, หน้า ๖.

^๕ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย, รายงานการปฏิบัติงานและผลงาน ประจำปี ๒๕๕๒, ปีที่พิมพ์ พ.ศ.๒๕๓๓, หน้า ๒๖.

^๖ การประชุมวิชาการ ประจำเดือน พ.ศ.๒๕๕๑ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย เล่มที่ ๓๘ (มกราคม - ธันวาคม) พ.ศ.๒๕๕๑, หน้า ๑๓๓.

^๗ พญ.สร้อยสอางค์ พิกุลสศ, การประชุมวิชาการงานบริการโลหิตระดับชาติ ประจำปี ๒๕๕๑, ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๓., (www.redcross.or.th/content/page/253)

จากข้อมูลเบื้องต้นแสดงให้เห็นว่า โลหิตที่ได้รับ ยังขาดแคลน ถึงแม้ในปัจจุบัน กระแสนิยมของการบริจาคโลหิตเริ่มมีแนวโน้มมากขึ้น แต่โลหิตก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำอย่างไรจึงจะสร้างแรงจูงใจให้กับผู้บริจาคโลหิต ให้ผู้บริจาคโลหิตเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ คือ ให้ชีวิตและสุขภาพดีต่อผู้ป่วย และผู้บริจาคก็มีสุขภาพกายและจิตดีขึ้น คือ มีความสุข เพื่อให้เกิดความสมดุลของกระบวนการบริจาคโลหิต โดยนิยามที่เกี่ยวข้องกับผู้บริจาคโลหิต คือ “การบริจาคโลหิต ควรเป็นด้วยความสมัครใจและเต็มใจที่ให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน (Blood donation should be voluntary and non-remunerated)”^๔

“การบริจาค (การให้) ให้ด้วยใจรักในเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน การบริจาคมันจะขึ้นกับโอกาสและจิตใจ”^๕ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมทัศนคติการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันให้เกิดขึ้น โดยองค์ประกอบของทัศนคติ มีอยู่ 3 ส่วน คือ ส่วนแรกเรียกว่าความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive) ส่วนที่สองเรียกว่าความชอบ (Affective) และส่วนที่สามเรียกว่าความตั้งใจก่อพฤติกรรม (Behavioral) ทั้งนี้ ส่วนงานที่เกี่ยวข้องต้องสร้างทัศนคติที่ดีให้กับผู้บริจาคด้วย การละเลยที่จกขอบคุณผู้บริจาค แสดงอาการเบื่อหน่าย แสดงกิริยาไม่สุภาพ ไม่สนใจที่จะต้อนรับ เป็นการสร้างภาพลบ ซึ่งจะทำให้ผู้บริจาคไม่กลับมาบริจาคอีก^๖ เป็นต้น การได้พัฒนางานการรับบริจาค โดยการสร้างความรัก ความศรัทธา ความเชื่อมั่น (Loyalty) ขึ้นในกลุ่มผู้บริจาคโลหิต ซึ่งผู้เกี่ยวข้องต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ วิจารณ์ญาณรอบด้าน นำไปสู่ความผูกพัน ในการเพิ่มจำนวนครั้งของการบริจาค และพึงระลึกเสมอว่าผู้บริจาคเป็นมนุษย์ที่มีจิตใจสูง เป็นผู้ที่มิใช่เป็นบุญเป็นกุศล ในการที่จะศึกษาทัศนคติเชิงบวกของผู้ที่มาบริจาค ที่มีจิตใจเมตตาเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ก็จะสามารถกระตุ้นโน้มน้าวจิตใจของผู้บริจาค ให้มีแรงศรัทธามากยิ่งขึ้น และกลับมาบริจาคโลหิตอย่างต่อเนื่องตามเวลาที่เหมาะสม

^๔ Dumrong Chiewsilp, Donor Care, **Journal of Hematology and Transfusion Medicine**, Vol.19 No. 2 (April-June 2009) : 123., ดำรง เชื้อวชิลป์, ศาสตร์และศิลป์, วารสารโลหิตวิทยาและเวชศาสตร์บริการโลหิต, เล่มที่ ๑๙ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๒) : ๑๒๓.

^๕ Armen A. Alchian and Groups, **The Economics of Charity** (England : Unwin Brothers Limited, (1973), p.5. อังใน อินทรา บางสุวรรณ. “แรงจูงใจในการบริจาคโลหิตแก่หน่วยเคลื่อนที่ของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการถนนสีลม”, **วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต**, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๘, หน้า ๕.

^๖ Safe Blood Donation June, 1992. p. 6., การจัดหาโลหิตที่ปลอดภัย ประจำเดือนมิถุนายน พ.ศ.๒๕๓๕, หน้า ๖.

การบริจาดโลหิตทางพระพุทธศาสนาจัดเป็นทานอุปบารมี ในการบำเพ็ญทานบารมี แบ่งเป็น ๓ ระดับ ระดับสามัญ จัดเป็นทานบารมี ระดับสูงขึ้น จัดเป็นทานอุปบารมี และระดับสูงสุด จัดเป็นทานปรมัตถบารมี^{๑๑} ในการบริจาดโลหิตถือว่าได้เสียสละสิ่งที่มีค่าที่สุดในร่างกาย ในชีวิตของคนเรานอกจากจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ที่ได้เสียสละโลหิตในร่างกายของตัวเอง ช่วยต่ออายุให้ผู้เจ็บป่วย การบริจาดนี้ก่อให้เกิดประโยชน์มหาศาลแก่ผู้อื่น ผู้ให้ย่อมเกิดความปีติ ความสุขทางใจ ในการทำบุญให้ทานนั้นนอกจากจะเป็นการทำบุญต่อกบฏแล้ว ยังรวมไปถึงการ บริจาดโลหิตด้วย ในทางพระพุทธศาสนาพระผู้มีพระภาคเจ้าได้กล่าวถึงผลของการให้ทานไว้ใน ทานานิสังสสูตร ๕ ประการ^{๑๒}

๑. ผู้ให้ทานย่อมเป็นที่รักที่พอใจของคนหมู่มาก
๒. สัตบุรุษผู้สงบยอมคบหาผู้ให้ทาน
๓. กิตติศัพท์อันงามของผู้ให้ทานย่อมขจรไป
๔. ผู้ให้ทานย่อมไม่ห่างเหินจากกรรมของกุศล
๕. ผู้ให้ทานหลังจากตายแล้วย่อมเกิดในสุคติโลกสวรรค์

การให้ทานย่อมเป็นที่รักของคนหมู่มาก ย่อมได้รับเกียรติ เจริญด้วยศ นอกจากนั้น การให้ทานเป็นคุณธรรมสำคัญของพระโพธิสัตว์ ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา พบว่า “การบริจาดที่ยิ่งใหญ่มี ๕ ประการ เรียกว่า ปัญจมหาบริจาด”^{๑๓} คือ บริจาดทรัพย์ บริจาดอวัยวะ บริจาดบุตรธิดา บริจาดภรรยา และบริจาดชีวิต ที่พระโพธิสัตว์ได้เสวยพระชาติทรงบำเพ็ญบารมีอันนับเนื่องใน ปัญจมหาบริจาดเป็นคุณธรรมสำคัญที่พระโพธิสัตว์จะขาดเสียมิได้ ทานเป็นก้าวแรกแห่งการ บำเพ็ญบารมีของพระโพธิสัตว์ผู้ปรารถนาจะเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต^{๑๔} ในคัมภีร์ชินาลังการฎีกา พระพุทธรักษิตาจารย์ได้อธิบายไว้ว่า พระพุทธองค์ได้บริจาดพระมั่งสะและพระโลหิตเป็นทาน เพื่อนำประโยชน์สุขแก่สรรพสัตว์ตลอดกาลทั้งปวง^{๑๕} การบำเพ็ญบารมีต่าง ๆ ของพระพุทธเจ้าที่ กำหนดนับไม่ได้ โดยกล่าวเป็นคาถาความว่า

^{๑๑} ขุ.จริยา. (ไทย) ๓๓/๓๖๖-๓๖๘.

^{๑๒} อญ.ปญจก. (ไทย) ๒๒/๓๕/๕๖.

^{๑๓} ขุ.พุทธ.อ.(ไทย) ๘/๒/๔๔. ดูรายละเอียดในนาวาเอก กานต์ ประทุมทอง. “ศึกษาวិเคราะห์ปัญจ มหาบริจาดที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๘, หน้า ๔.

^{๑๔} ที.สี.อ. (ไทย) ๑/๑/๑๓๒.

^{๑๕} พระพุทธรักษิตาจารย์, คัมภีร์ชินาลังการฎีกา, รังสี สุทนต์ และคณะแปลเรียบเรียง. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๔๘), หน้า ๒๑๘.

พระโพธิสัตว์นั้นได้ให้โลหิตมากกว่าน้ำในทะเล
 ได้ให้เนื้อของตนเป็นทานจนชนะแผ่นดิน
 ได้ให้ศีรษะพร้อมทั้งโมลี มากกว่าประมาณแห่งภูเขาสุเมรุ
 ได้ให้นัยน์ตามากกว่าดวงดาวในท้องฟ้า^{๑๖}

จากหลักฐานทางคัมภีร์ในพระพุทธศาสนาทำให้ทราบถึงความสำคัญของการบริจาคโลหิตและผลบุญกุศลของการบริจาคหลายประการ แต่สถานการณ์ปัจจุบัน การบริจาคโลหิตก็ยังไม่เพียงพอ อาจเป็นเพราะความกลัวต่อการบริจาค หรือความไม่พร้อมทางด้านสุขภาพในการบริจาคโลหิต ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริจาค ที่จะน้อมนำให้ชาวพุทธสนใจมาบริจาคโลหิต รวมถึงศึกษาการบริจาคโลหิตของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ มีหลักการอย่างไร รวมทั้งประชาชนที่มาบริจาคโลหิตมีทัศนคติและคาดหวังอย่างไรทางด้านพระพุทธศาสนา รวมถึงศึกษาความพึงพอใจในงานที่รับบริจาคโลหิต เพื่อสร้างความรัก ความศรัทธา ความผูกพัน เพื่อเพิ่มความถี่ของผู้บริจาคอย่างต่อเนื่องตลอดไปจนถึงอายุ ๖๐ ปี ได้ ก็จะช่วยผลให้มีการแก้ปัญหาโลหิตไม่เพียงพออีกด้วย

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

- ๑.๒.๑ เพื่อศึกษาหลักธรรมเกี่ยวกับการบริจาคตามทัศนะของพระพุทธศาสนา
- ๑.๒.๒ เพื่อศึกษาการบริจาคโลหิตของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย
- ๑.๒.๓ เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีต่อการบริจาค ในคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อรรถกถา รวมทั้งจากเอกสารและงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจนศึกษาทัศนคติของผู้ที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย เพื่อชี้ให้เห็นว่ามีทัศนคติต่อการบริจาคโลหิตอย่างไรทั้งด้านพระพุทธศาสนา ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมของงานบริการโลหิต โดยการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากผู้ที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ จำนวน ๓๐ คน

^{๑๖} เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๒๕.

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

- ๑.๔.๑ ลักษณะเกี่ยวกับการบริจาคตามทัศนะของพระพุทธศาสนา มีอะไรบ้าง
- ๑.๔.๒ การบริจาคตโลหิตของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย เป็นอย่างไร
- ๑.๔.๓ ทัศนคติของประชาชนที่มาบริจาคตโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย เป็นอย่างไร

๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

๑.๕.๑ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย หมายถึง หน่วยงานของ สภากาชาดไทยมีหน้าที่ในการรับบริจาคตโลหิตเพื่อส่งต่อไปยังโรงพยาบาลในภาครัฐและเอกชน เพื่อรักษาพยาบาลผู้ป่วยที่ต้องการโลหิต

๑.๕.๒ สภากาชาดไทย หมายถึง องค์การสาธารณกุศล ทำหน้าที่ในการรักษาพยาบาล ผู้ป่วยไข้และบาดเจ็บ ทั้งในยามสงบและยามสงคราม งานบริการโลหิต คุณภาพชีวิต ตลอดจนการ บรรเทาทุกข์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่าง ๆ โดยไม่เลือกเชื้อชาติ ชั้น วรรณะ ลัทธิ ศาสนา หรืออคติ ทางการเมือง

๑.๕.๓ การบริจาคตโลหิต หมายถึง คือ การสละโลหิตส่วนหนึ่งที่ร่างกายเหลือใช้เพื่อ ใให้กับผู้ป่วย โดยการเจาะออกจากทางเส้นโลหิตดำบริเวณข้อพับแขน ครั้งหนึ่งประมาณ ๓๕๐-๔๕๐ มิลลิลิตร

๑.๕.๔ บารมี หมายถึง คุณความดีที่บำเพ็ญอย่างยั่งยืน เพื่อบรรลุจุดหมายอันสูงยิ่ง มี ๑๐ อย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นถึงการบำเพ็ญทานบารมีระดับปานกลาง เรียกว่า ทานอุปบารมี คือเป็นการบริจาคตโลหิตหรือชิ้นส่วนร่างกายเป็นทาน

๑.๕.๕ ทัศนคติ หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึก ความเชื่อ และความเข้าใจ เกี่ยวกับการบริจาคตโลหิตของผู้ที่มาบริจาคตโลหิต ที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย

๑.๖ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง “พระพุทธศาสนากับการบริจาคตโลหิต : ศึกษาทัศนคติของ ประชาชนที่มาบริจาคตโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย มีเอกสารและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑.๖.๑ **พัฒนมาศ มณีกาญจน์** ได้ศึกษาเรื่อง “ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการบริจาคนโลหิตของพระภิกษุจากวัดในพระพุทธศาสนาในกรุงเทพมหานคร”^{๑๓} สรุปความว่า พฤติกรรมการบริจาคนโลหิต พบว่าพระภิกษุไม่เคยบริจาคนโลหิตร้อยละ ๕๖.๕ โดยให้เหตุผลในการไม่บริจาคน จากปัญหาในเรื่องสุขภาพร่างกาย จากการเจ็บป่วย มากที่สุด และภิกษุที่เคยบริจาคนโลหิตมีร้อยละ ๔๓.๕ และพบว่าที่ไม่บริจาคนโลหิตเป็นเพราะ การพักผ่อนไม่เพียงพอ ไม่มีความรู้ ไม่มีเวลา กลัวติดเชื้อโรค กลัวเข็ม และกลัวเจ็บ และพบว่าทัศนคติเชิงบวกในเรื่องการบริจาคนโลหิตถือเป็นการให้ทานอย่างหนึ่งถึงร้อยละ ๕๒.๕ ทุกคนควรชวนญาติมาบริจาคนโลหิต ร้อยละ ๗๕.๖ และการบริจาคนโลหิตเป็นสิ่งที่ทุกคนควรกระทำ ร้อยละ ๗๖.๔ ตามลำดับ

๑.๖.๒ **อากาศ สิริวิบูลย์กุล** ได้ศึกษาเรื่อง “แบบแผนสุขภาพของผู้มาบริจาคนโลหิตที่ธนาคารเลือดโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่”^{๑๔} สรุปความว่า กลุ่มตัวอย่างมีแบบแผนด้านการรับรู้สุขภาพและการดูแลสุขภาพ แต่มีการตรวจร่างกายเป็นประจำอย่างต่อเนื่องเพียงร้อยละ ๓๐.๐ และมีความรู้สึกรู้จักกลัวเจ็บในการบริการโลหิต ร้อยละ ๕๓.๕ ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวหลังบริจาคนโลหิตว่าต้องนอนพักบนเตียงบริจาคน ๕-๑๐ นาที ร้อยละ ๕๗.๖ แบบแผนการรับรู้ตนเองและอัตโนมัติทัศนคติที่มีการรับรู้ว่าตนเองมีสภาพร่างกายแข็งแรงพอที่จะบริจาคน ร้อยละ ๘๕.๔ มีความมั่นใจว่าโลหิตของตนเองไม่มีเชื้อโรคปลอมปน ร้อยละ ๕๒.๗ และมีความตั้งใจที่จะบริจาคนโลหิตต่อไปในอนาคตร้อยละ ๕๓.๓ รับรู้บทบาทของตนเองว่าทำได้ทำประโยชน์กับสังคม ร้อยละ ๕๕.๗ ไม่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการมาบริจาคนโลหิต ร้อยละ ๘๘.๕ มีความเชื่อว่าบริจาคนโลหิตเป็นการทำบุญกุศล ร้อยละ ๕๓.๕ และเชื่อว่าการบริจาคนโลหิตมีผลกระทบต่อร่างกายร้อยละ ๕๐.๐

๑.๖.๓ **อินทิรา บางสุวรรณ** ได้ศึกษาเรื่อง “แรงจูงใจในการบริจาคนโลหิตให้แก่หน่วยเคลื่อนที่ของศูนย์บริการโลหิตสภากาชาดไทย”^{๑๕} สรุปความว่า จากกลุ่มเป้าหมาย ๕๕๕ ราย แบ่งเป็น ผู้ที่บริจาคนโลหิต ๒๘๘ ราย ผู้ที่ไม่บริจาคนโลหิต ๓๑๑ ราย ผลการศึกษาพบว่าผู้บริจาคน

^{๑๓} พัฒนมาศ มณีกาญจน์, “ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการบริจาคนโลหิตของพระภิกษุจากวัดในพระพุทธศาสนาในกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ๒๕๔๐.

^{๑๔} อากาศ สิริวิบูลย์กุล. “แบบแผนสุขภาพของผู้มาบริจาคนโลหิตที่ธนาคารเลือด โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๘.

^{๑๕} อินทิรา บางสุวรรณ. “แรงจูงใจในการบริจาคนโลหิตแก่หน่วยเคลื่อนที่ของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการถนนสีลม”, วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, (คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๓๘.

โลหิตเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ในอัตรา ๓:๒ อยู่ในช่วงอายุ ๒๖-๓๕ ปี ร้อยละ ๕๑ จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีร้อยละ ๔๒.๕ ระดับรายได้สูงกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน ร้อยละ ๕๐ กลุ่มผู้ไม่บริจาคเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ในอัตรา ๒:๓ อยู่ในช่วงอายุ ๑๖-๒๕ ปี ร้อยละ ๔๑ จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีร้อยละ ๔๑ ระดับรายได้สูงกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน แรงจูงใจในกลุ่มผู้บริจาคโลหิตและกลุ่มที่ไม่บริจาคโลหิตที่สำคัญได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต รองลงมาคือปัจจัยด้านชื่อเสียงของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย และปัจจัยด้านอิทธิพลของจิตใจและสังคมในเรื่องของเหตุผลไม่บริจาคโลหิต เพราะเกิดความกลัวจากการติดเชื้อโรคจากการบริจาคโลหิต กลัวการติดเชื้อจากเข็มที่เจาะโลหิต หรือผู้ไม่บริจาคไม่พร้อมที่จะบริจาค เพราะมีโรคประจำตัวที่ไม่พร้อมจะบริจาคโลหิต และเกิดความรู้สึกลัวว่าการสูญเสียโลหิตออกจากร่างกายก่อให้เกิดอันตราย สืบเนื่องมาจากผู้บริจาคโลหิตยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคอยู่ จึงทำให้ไม่บริจาค

๑.๖.๔ โสภิตา เพชรสารกุล ได้ศึกษาเรื่อง “ทัศนคติต่อการบริจาคโลหิตของประชากรในอำเภอเมืองเชียงใหม่”^{๒๐} สรุปความว่า ผู้ที่มาใช้บริการจากสาขาบริการโลหิตแห่งชาติจำนวน ๒๐๐ ตัวอย่างและจากผู้ที่ไม่เคยบริจาคโลหิตเก็บจาก ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ จำนวน ๒๐๐ ตัวอย่างพบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากเป็นเพศหญิง การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพนักเรียน นักศึกษา ส่วนมากมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตที่ถูกต้อง มีแนวโน้มที่จะบริจาคโลหิตในอนาคต แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติที่ดีต่อการบริจาคโลหิต และจะบริจาคโลหิตในอนาคตการศึกษาทัศนคติในองค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่าร้อยละของผู้ที่เคยและไม่เคยบริจาคโลหิตมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุดที่ตรงกัน ได้แก่ผู้บริจาคโลหิตต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัว และมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งกับคำกล่าวที่ว่า การบริจาคโลหิตถือเป็นการทำบุญที่ได้กุศลสูงสุด

๑.๖.๕ จุรี ไววานิขกุล และคณะ ได้กล่าวถึง “ความพึงพอใจในบริการระหว่างวันราชการและวันหยุดราชการ ของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย”^{๒๑} สรุปความว่า คุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้บริจาคโลหิตระหว่างวันธรรมดาและวันหยุดราชการมีลักษณะแตกต่างกันเล็กน้อย ทั้งอายุ เพศ สัญชาติ ศาสนา ตลอดจนสถานภาพการสมรส กลุ่มที่บริจาคโลหิตมากที่สุด

^{๒๐} โสภิตา เพชรสารกุล, “ทัศนคติต่อการบริจาคโลหิตของประชากรในอำเภอเมืองเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๕๒.

^{๒๑} จุรี ไววานิขกุล, “การศึกษาความพึงพอใจในการบริการระหว่างวันหยุดราชการและวันธรรมดาของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย”, โลหิตวิทยาและเวชศาสตร์ บริการโลหิต ๓ (กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๓๖) : ๒๒๓ - ๒๓๐.

อยู่ในกลุ่ม อายุ ๒๑-๓๕ ปี เพศชายมากกว่าเพศหญิงประมาณ ๓ เท่า ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่ากลุ่มผู้บริจาคโลหิตในวันหยุดราชการ จัดเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่ากลุ่มที่บริจาคโลหิตในวันธรรมดา พบว่าระดับการศึกษาระดับอนุปริญญา ปริญญา ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร เป็นกลุ่มอาชีพ ทำงานบริษัท ข้าราชการ และรัฐวิสาหกิจ กลุ่มนักเรียนจะมาบริจาคโลหิตในวันธรรมดามากกว่าวันหยุดราชการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการบริการ พบว่า ทั้ง ๒ กลุ่ม มีความพอใจเกี่ยวกับการต้อนรับของบุคลากรอย่างมาก เช่น วาจาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส ความเป็นกันเอง วันธรรมดาค่าจะได้รับดูแลเอาใจใส่ดีกว่าวันหยุดราชการ ควรเปลี่ยนแปลงอาหารว่างหลังบริจาคโลหิต

๑.๖.๖ จุฑามาศ วารีแสงทิพย์ ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่มีต่อการบริจาคอวัยวะในสังคมไทย”^{๒๒} สรุปความว่า จำนวนผู้บริจาคอวัยวะที่สามารถนำมาปลูกถ่ายอวัยวะได้มีจำนวนน้อยมาก ไม่เพียงพอกับความต้องการ เมื่อผู้ป่วยมีอวัยวะสูญเสียหน้าที่ไปแล้ว เมื่อได้รับการปลูกถ่ายอวัยวะ ก็จะสามารถกลับมีชีวิตใหม่ ที่จะทำประโยชน์และสร้างสรรค์สังคมให้ก้าวหน้าไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ป่วยรอคอยการปลูกถ่ายอวัยวะก็ยังมีอีกจำนวนมาก

๑.๖.๗ นาวาเอก กานต์ ประทุมทอง ได้ศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์ปัญจมหาบริจาคที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท”^{๒๓} สรุปความว่า ปัญจมหาบริจาค คือ บริจาคทรัพย์ บริจาคอวัยวะ บริจาคบุตรธิดา บริจาคภรรยา และบริจาคชีวิต คำว่า ปัญจมหาบริจาคมิได้ปรากฏในพระไตรปิฎก แต่มีการกล่าวถึงพระชาติต่าง ๆ ที่พระโพธิสัตว์ได้เสวยพระชาติทรงบำเพ็ญบารมีอันนับเนื่องในปัญจมหาบริจาค ในคัมภีร์อรรถกถาและฎีกาท่านได้กล่าวถึงปัญจมหาบริจาคว่ามีความสำคัญยิ่ง กับพระโพธิสัตว์ กล่าวโดยรวมไว้ว่า ปัญจมหาบริจาคเป็นคุณธรรมสำคัญที่พระโพธิสัตว์จะขาดเสียมิได้ ท่านเป็นก้าวแรกแห่งการบำเพ็ญบารมีของพระโพธิสัตว์ ผู้ปรารถนาจะเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต พระโพธิสัตว์ทุกพระองค์จะบำเพ็ญบารมีข้อนี้เป็นพิเศษ โดยท่านแยกประเภทแห่งทานบารมีหรือปัญจมหาบริจาคที่พระโพธิสัตว์บำเพ็ญออกเป็น ๓ ระดับคือ ๑. การสละทรัพย์วัตถุ

^{๒๒} จุฑามาศ วารีแสงทิพย์, “การศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีต่อการบริจาคอวัยวะในสังคมไทย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๕.

^{๒๓} นาวาเอก กานต์ ประทุมทอง, “ศึกษาวิเคราะห์ปัญจมหาบริจาคที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๕.

สิ่งของภายนอก เป็นทานบารมี ๒. การสละอวัยวะ เลือด เนื้อ เป็นทานอุปบารมี ๓. การสละชีวิต เป็นทานปรมัตถบารมี พระผู้มีพระภาคทรงชวนชวายเป็นประโยชน์แก่สัตว์โลกทั้งปวง ทรงบำเพ็ญบารมี ๑๐ อุปบารมี ๑๐ ปรมัตถบารมี ๑๐

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ในส่วนทัศนคติด้านการบริจาค โลहित สรุปว่า การสร้างจิตสำนึกของความรับผิดชอบ ให้แต่ละคนมีส่วนรับผิดชอบ ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยการสละโลหิต ผู้นำชุมชนควรมีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมการบริจาคโลหิตโดยมีหวังสิ่งตอบแทน มีความพึงพอใจที่จะบริจาคโลหิตในอนาคต และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบถึงความจำเป็นของการใช้โลหิตให้กระจายออกไปสู่ประชาชนทั่วไป และกระตุ้นให้มีจิตสำนึกของการเสียสละ โดยมีหวังสิ่งตอบแทน เพราะโลหิตมิใช่สินค้า แต่เป็นการบริการทางการแพทย์ที่จำเป็น ส่วนการวิจัยทางด้านพระพุทธศาสนา พบว่า หลักพระพุทธศาสนาสันับสนุนเรื่องการบริจาคอวัยวะ และการบริจาคโลหิต เป็นทาน ซึ่งการให้ทานสอดคล้องกับหลักของพระพุทธศาสนาที่ถือปฏิบัติในหัวข้อธรรมข้อหนึ่งในเรื่องของบุญกิริยาวัตถุ ๓ ได้แก่ ทาน สีล และภาวนา การทำบุญด้วยวัตถุสิ่งของ เงินทอง จัดเป็น ทานบารมี การบริจาคอวัยวะ เลือด เนื้อ จัดเป็น ทานอุปบารมี และการบริจาคชีวิต จัดเป็น ทานปรมัตถบารมี ซึ่งเป็นการบำเพ็ญบารมีของพระโพธิสัตว์เพื่อการตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า รวมถึงการบริจาค ที่เรียกว่า ปัญจมหาบริจาค การสร้างกุศล ไม่ว่าจะเป็นการอุทิศร่างกาย การบริจาคอวัยวะ เลือด รวมถึงการการให้ทานอื่น ๆ ถือเป็นการทำบุญที่พระพุทธศาสนาได้สอนให้ถึงบุญที่จะบังเกิดในภพนี้ และภพหน้า นอกจากนี้ บุญจากการให้ทานต้องประกอบด้วยเจตนา ๓ อย่าง คือ ทายก ปฏิคาหก และไทยธรรม ซึ่งจะทำให้ผลของทานบังเกิดประโยชน์สูงสุด สำหรับในส่วนของผู้วิจัยซึ่งจะศึกษาเรื่องหลักธรรมที่เกี่ยวข้องในการบริจาค การบริจาคโลหิตศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย รวมถึงศึกษาทัศนคติของผู้มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย เนื่องจากยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในด้านหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริจาคโลหิตในสังคมไทย มาก่อน

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการบริจาค และความรู้ ความเข้าใจ วิธีการ และคุณสมบัติด้านการบริจาคโลหิต รวมถึงการศึกษาศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มาบริจาคโลหิต ที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย โดยสรุปได้ ดังนี้

๑๗.๑ การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับหลักฐานที่มีผลต่อการบริจาคตามแนวพุทธศาสนา โดยค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) ได้แก่ พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี และภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และอรรถกถา ข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ตำราวิชาการ และสื่ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๗.๒ การวิจัยภาคสนาม (Field Research) ศึกษาทัศนคติการบริจาคโลหิตของประชาชนที่มาบริจาคโลหิต ที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ จำนวน ๓๐ คน โดยให้ผู้บริจาคได้บริจาคโลหิตเสร็จเรียบร้อยแล้ว นั่งพักผ่อนเครื่องดื่ม และอาหารว่าง จึงมีเวลาเพียงพอที่จะได้สัมภาษณ์ในทัศนคติด้านต่าง ๆ ของผู้มาบริจาค ซึ่งทำการวิจัยโดยสัมภาษณ์ในเรื่องทัศนคติทางด้านพระพุทธศาสนา และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย

๑.๗.๓ สรุปและรายงานผลการศึกษาวิเคราะห์วิจัย

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๘.๑ ทำให้ทราบหลักฐานเกี่ยวกับการบริจาคตามทัศนะของพระพุทธศาสนา

๑.๘.๒ ทำให้ทราบความเป็นมา และการบริจาคโลหิตของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย

๑.๘.๓ ทำให้ทราบทัศนคติของประชาชนที่มาบริจาคโลหิต ที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย

บทที่ ๒

หลักธรรมเกี่ยวกับการบริจาคตามทัศนะทางพระพุทธศาสนา

๒.๑ ความหมายและประเภทของคำว่า “บริจาค” และ “ทาน”

คำว่า บริจาค มีใช้ทั่วไปในสังคม และคนไทยทั่วไปก็เข้าใจว่าคำนี้มีความหมายทำนอง สละ ช่วยเหลือ ทำบุญ ส่วนคำว่า ทาน มีความหมายว่า สละ การให้ การสงเคราะห์ ซึ่งก็มีความหมายคล้ายคลึงกัน ดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายของคำว่า “บริจาค”

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน^๑ ได้ให้ความหมาย “การบริจาค” ไว้ว่าการบริจาค หมายถึง การสละ การให้ปัน

พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์^๒ ได้ให้ความหมาย “บริจาค” หมายถึง สละ ให้, เสียสละ, สละออกไปจากตัว, การสละให้หมดความเห็นแก่ตัว หรืออย่างมิให้มีความเห็นแก่ตัว โดยมุ่งเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น เพื่อความดีงาม หรือเพื่อความก้าวสูงขึ้นไปในธรรม

พระธรรมปิฎก^๓ ได้ให้ความหมายของคำว่า “บริจาคหรือจาคะ” หมายถึง การสละ การให้ปัน การเสียสละ การสละสิ่งที่เป็นข้าศึกแก่ความจริงใจ การสละกิเลส เป็นต้น

พุทธทาสภิกขุ^๔ ได้ให้ความหมาย คำว่า “จาคะ” แปลว่า สละ คำว่า “บริจาค” ให้ออกไปเสียให้หมด ให้ไปเสียให้หมด บริจาคะ แปลว่า สละสลัดออกไปเสียให้หมด

^๑ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๓๘.

^๒ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๑๓๕

^๓ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๔๒.

^๔ พุทธทาสภิกขุ, ทานทำอะไรจึงจะได้บุญมาก, พิมพ์เพื่อถวายเป็นอาภรณ์บูชา แต่ท่านอาจารย์พุทธทาส ในวาระ ๑๐๐ ปี ชาตกาล (สำนักพิมพ์สุภาพใจ, ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕) หน้า ๒.

พุทธธรรม^๕ ได้ให้ความหมายของคำว่า “จาคะ” แปลว่า การสละ หรือสละให้ หมายถึง การให้ที่แท้จริง ซึ่งเป็นการสละออกไป สละทั้งข้างนอกและข้างใน ข้างนอกสละวัตถุ ข้างในสละกิเลสความโลภ ไม่มีความรู้สึกตระหนี่หวงแหน ไม่ปรารถนาผลได้ตอบแทน

สุชีพ ปุญญานุภาพ^๖ ได้ให้ความหมายของคำว่า “จาคะ” หมายถึง การสละ การให้ทานและการเสียสละ

ดังนั้น คำว่า บริจาค จึงมีความหมายว่า การเสียสละ การให้ การแบ่งปัน มิให้มีความเห็นแก่ตัว โดยมุ่งถึงประโยชน์โดยรวม เพื่อความเจริญก้าวหน้าทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

๒.๑.๒ ความหมายของคำว่า “ทาน”

คัมภีร์อภิธานวรรณา^๗ ได้ให้ความหมาย ทาน หมายถึง การสละ การให้ (ทา ทาน+ยุ) ทาน, การสละ การให้, (ทียเตติ ทาน) การให้ ชื่อว่า ทานะ

ทาน มีรากศัพท์มาจาก ทา ธาตุ ในภาษาบาลี หมายถึง การให้ การบริจาค การเสียสละ^๘

ทาน หมายถึง การให้ และเป็นการให้เพื่อบูชาคุณ เพื่อตอบแทนคุณหรือเพื่อสงเคราะห์^๙

ทาน หมายถึง การสงเคราะห์ หรือการให้เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การยึดเหนี่ยวจิตใจกันไว้ได้ ในหมวดธรรม สังคหวัตถุ ๔ ประการ^{๑๐}

^๕ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สหธรรมิก, ๒๕๕๒), หน้า ๔๒๑.

^๖ สุชีพ ปุญญานุภาพ, พระไตรปิฎกสำหรับประชาชน, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๔๕.

^๗ คัมภีร์อภิธานวรรณา (พระมหาสมปอง มุทิโต), (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๒), หน้า ๕๒๖ - ๕๒๗.

^๘ เทพธรรมานุศิษฐ์, หลวง. พระคัมภีร์ราชูปถัมภ์ปิฎกา. (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ๒๕๓๐) หน้า ๒๗๔.

^๙ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, หน้า ๕๒๔.

^{๑๐} สังคหวัตถุ ๔ ประการ คือ (๑) ทาน (๒) ปิยวาจา (๓) อุตถจริยา และ (๔) สมานัตตตา ดูรายละเอียดใน อัง.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๓๒/๕๐-๕๑.

ทาน หมายถึง การบำเพ็ญบุญเพื่อสั่งสมบารมีให้มากขึ้น และเพื่อเป็นการกำจัดความตระหนี่ ซึ่งเป็นมลทินของจิตใจ ในหมวดกรรม บุญกิริยาวัตถุ ๓ ประการ^{๑๑}

ทาน หมายถึง การให้อภัย^{๑๒} ได้แก่ การรักษาศีล มีเว้นจาการฆ่าสัตว์ เป็นต้น การรักษาศีล เป็นการให้ทานอย่างหนึ่ง ถือเป็น การให้ที่ยิ่งใหญ่ เพราะเป็นการให้ความปลอดภัยในชีวิตแก่สัตว์ทั้งหลาย

ดังนั้น คำว่า ทาน หมายถึง การให้ การแบ่งปันสิ่งที่เป็นวัตถุและสิ่งที่ไม่ใช่วัตถุแก่สรรพสัตว์ การเสียสละ การบริจาค โดยไม่คิดเอากลับคืนมา เพื่ออนุเคราะห์ สงเคราะห์ ตอบแทน การบูชาคุณ ด้วยเจตนาอันบริสุทธิ์ รวมไปถึงการให้อภัย จึงสรุปว่า “บริจาค และ ทาน” มีความหมายทำนองเดียวกัน คือ การให้ การแบ่งปัน การเสียสละ

๒.๑.๓ ประเภทของทาน

๑) อามิสทาน ได้แก่ การให้วัตถุที่ควรให้

๒) ธรรมทาน ได้แก่ การให้ธรรมะ^{๑๓}

๒.๑.๓.๑ อามิสทาน คือ การให้วัตถุสิ่งของ การให้ปัจจัย ๔ (คืออาหาร, ที่อยู่อาศัย, เครื่องนุ่งห่ม, และยารักษาโรค) ซึ่งเป็นสิ่งของที่ให้กันได้ง่าย ได้แก่ ทานวัตถุ ๑๐ ประการ ได้แก่ ข้าว น้ำ ผ้า ยาน ดอกไม้ ของหอม เครื่องลูบไล้ ที่นอน ที่พัก และ เครื่องประทีป^{๑๔}

อามิสทาน แบ่งได้ ๒ อย่าง คือ แบ่งตามผู้ให้ (ทายก) และแบ่งตามเจตนาของผู้ให้อามิสทานที่แบ่งตามผู้ให้มี ๓ ประเภท คือ

๑. สามิทาน การให้ของที่ ดีกว่าตนเองบริโภคใช้สอย คือ ของเหล่านี้ที่ตนเองไม่ค่อยได้ใช้ ก็ให้ของเหล่านั้นไป ทานเช่นนี้มีผลมาก

๒. สหายทาน การให้ของที่เหมือนกับที่ตนบริโภคใช้สอย ทานเช่นนี้มีผลปานกลาง

๓. ทาสทาน การให้ของที่เลวหรือของที่ตนเองไม่ใช่แล้ว เช่น ที่ให้แก่คนใช้ หรือให้แก่สัตว์เดรัจฉาน ทานเช่นนี้มีผลน้อย^{๑๕}

^{๑๑} บุญกิริยาวัตถุ ๓ ประการ คือ (๑) ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน (๒) สีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล และ (๓) ภาวนามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา ดูรายละเอียดใน ที.ปา.(ไทย) ๑๑/๓๐๕/๒๕๕.

^{๑๒} บุ.ชา.อ. (บาลี) ๕/๕๔

^{๑๓} อัง.ทก. (ไทย) ๒๐/๑๔๒/๑๒๐.

^{๑๔} อัง.อฎฐก. (ไทย) ๒๓/๓๕/๒๕๒.

^{๑๕} อัง.ปญจก.อ. (ไทย) ๓/๘๑.

อามิสทานที่แบ่งตามเจตนาของผู้ให้ มี ๒ ประเภท^{๑๖} คือ

๑. สังฆทาน ได้แก่ ทานที่ให้เพื่อส่วนรวม ไม่เจาะจงผู้รับ เช่นการบริจาคโลหิต หรือ ถ้าให้แก่พระสงฆ์ ก็ตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไป ถึงเรียกได้ว่าเป็นสังฆทาน สังฆทานนี้เป็นการให้แก่ส่วนรวม ไม่ใช่ให้แก่คนใดคนหนึ่ง หรือการให้ที่ดินแก่ทางวัด ถึงแม้ว่าไม่ได้ผ่านหมู่สงฆ์ก็ถือว่าเป็นการให้ทานเพื่อส่วนรวม เป็นบุญมากกว่าทานทั่วไป เพราะที่ดินนี้ให้เพื่อพระสงฆ์ทั้งหมดที่อยู่ภายในวัดที่ถูกสร้างขึ้น จึงไม่ใช่เพื่อพระสงฆ์รูปใดรูปหนึ่ง ผลบุญจากการให้จึงมีมาก

ดังนั้น สังฆทาน จึงมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้รับ และผู้รับได้ประโยชน์อย่างที่สุด แต่ถ้าผู้ให้เลือกผู้รับทานคนใดคนหนึ่งในการทำทาน หรือมีการหวังผลจากการให้ทาน สิ่งที่ได้ก็คือ ได้ผลบุญน้อยลงไปอีก แต่ถ้าผู้ให้ทานทำทานโดยไม่เจาะจงผู้รับนั้น ผลบุญที่ได้ก็จะมาก ฉะนั้น การให้ในรูปแบบของสังฆทานจึงมีอานิสงส์มากกว่าการให้แบบปาฏิบุคลิกทาน

๒. ปาฏิบุคลิกทาน ได้แก่ ทานที่ให้เจาะจงแก่บุคคลหนึ่ง^{๑๗} การให้จำเพาะบุคคลที่เราเลือกไว้แล้ว ที่เรามีความเลื่อมใส มีความศรัทธาในบุคคลนั้น จึงให้ จะให้แก่บุคคลทั่วไป หรือจะให้แก่พระสงฆ์ก็ได้

๒.๑.๓.๒) ธรรมทาน คือ การให้ธรรม การสั่งสอนเกี่ยวกับธรรม การให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง^{๑๘} การให้ธรรมทานนั้นเปรียบได้กับการให้ขุมทรัพย์ที่เป็นอมตะติดตัวเปรียบเหมือนการให้ขุมทรัพย์หรือประทินที่ จะเป็นเครื่องส่องทางชีวิต ให้ดำเนินไปในทางที่ถูกต้องดีงาม นำชีวิตไปสู่ความสุขความเจริญ ย่อมมีชีวิตที่ดีงามเกิดในสุคติภพ เมื่ออบรมบ่มบารมีแก่กล้าแล้ว ย่อมสละละกิเลสได้โดยสิ้นเชิง เข้าถึงพระนิพพานได้ ด้วยเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่า “การให้ธรรมะย่อมชนะการให้ทั้งปวง”^{๑๙} และรวมถึง “อภัยทาน คือ การให้ความปลอดภัย ความไม่มีภัยแก่ตนเองและผู้อื่น”^{๒๐} ไม่มีเวร ไม่ผูกเวรกับผู้ใด ทั้งยังมีจิตเมตตาปรารถนาดีต่อผู้อื่นเป็นนิตย์ การให้อภัย เป็นการให้ที่ไม่ต้องลงทุนอะไรเลย เป็นการให้ที่ง่าย แต่คนเราทำได้ยาก เพราะมีกิเลสอยู่ในใจ ต้องอาศัยการฟังธรรม ประพฤติธรรมบ่อย ๆ จนเกิดความเข้าใจแจ่มแจ้ง เห็นคุณประโยชน์ของการให้อภัย การให้อภัยเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นมีความสุข

^{๑๖} อ.จ.ทูก. (ไทย) ๒๑/๑๔๒/๑๒๐.

^{๑๗} ม.อ. (บาลี) ๑๔/๓๓๖-๓๘๑/๓๒๑-๓๒๖.

^{๑๘} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๑๐๘.

^{๑๙} จ.ธ. (ไทย) ๒๕/๓๕๔/๑๔๕.

^{๒๐} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๓๘๐.

สบายใจ แต่แท้ที่จริงแล้ว ผู้ที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดก็คือตนเอง เพราะทุกครั้งที่เราให้อภัยได้ จะรู้สึกปลอดภัย โปร่ง เบาอกเบาใจ สดชื่น แจ่มใส มีความสุข^{๒๐}

จึงสรุปได้ว่า ทาน คือ การให้ การเสียสละ การแบ่งปัน โดยมีได้หวังผลตอบแทน ซึ่งสามารถให้ได้ทั้งวัตถุ สิ่งของ เงินทอง ซึ่งเป็นของนอกกายแล้ว นอกจากนี้ยังมีการให้ทานด้วยการบริจาคโลหิต ซึ่งจัดเป็นการให้ทานประเภทอามิสทาน ที่อยู่ภายในร่างกายคนอื่นอีกด้วย และยังรวมถึงการให้ธรรมทาน และอภัยทาน ที่นอกเหนือจากการทำบุญให้ทานประเภทอื่น ๆ ดังนั้น การให้ทานควรทำควบคู่ไปกับศีลและภาวนาตามหลักของ บุญกิริยาวัตถุ เพราะทานเป็นองค์ประกอบแรกของศีลและภาวนา การให้ด้วยความมีเมตตาอยู่เสมอ และที่สำคัญคือการควบคุมความโกรธของตัวเองให้ได้ เพียงเท่านี้ชีวิตของเราก็จะได้ชื่อว่าเป็นผู้ให้อภัยทานแล้ว

๒.๒ จุดมุ่งหมายและความสำคัญของทาน

๒.๒.๑ จุดมุ่งหมายของทาน

พระธรรมวิสุทธิกวี ได้กล่าวไว้ในหนังสืออนุพุทธิกถาปิณี ภาคที่หนึ่ง การสั่งสมบุญด้วยการให้ทาน ว่ามีจุดมุ่งหมายของการให้ทาน ด้วยกัน ๕ ประการ คือ

๑. การให้เพื่อบูชาคุณ คือ เพื่อบูชาผู้มีคุณงามความดี ให้การตอบแทนแก่เขาที่เคยให้แก่เรา เพราะเขามีคุณแก่เราหรือแม้ไม่มีคุณแก่เรา แต่มีคุณธรรมสูงกว่าเรา เช่น ให้ทานแก่พระสงฆ์ให้แก่ คนที่มีคุณธรรมสูง เป็นต้น

๒. การให้เพื่ออนุเคราะห์ เช่น ให้แก่พี่น้อง ให้แก่ลูกหลาน ให้แก่ญาติมิตร คือ การให้เพื่อการเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน

๓. การให้เพื่อสังเคราะห์ คือ ให้แก่คนยากจน คนขอทาน คนตกกระท้ำลำบาก

๔. การให้เพื่อสาธารณประโยชน์ เป็นการให้ที่อนุโลมเข้าเป็นสังฆทานได้ ถึงมิใช่ให้ในหมู่สงฆ์ หากเป็นการให้แก่ส่วนรวมพออนุโลมเป็นสังฆทานได้ เป็นประโยชน์กว้างขวางมากกว่าการให้ทั่วไป เช่น การบริจาคที่ดินแก่รัฐบาล เพื่อสร้างสวนสาธารณะ สร้างโรงพยาบาล สร้างโรงเรียน หรือบริจาคเงินสร้างถนน สิ่งเหล่านี้ถือเป็นการให้เพื่อสาธารณะ

^{๒๐} พระมหาทองเก็บ ญาณพโล (สุขพล) , “การบำเพ็ญทานของพระธรรมคุณากรณ์ (ไพบูลย์ กตปุญโญ)” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๑. หน้า ๑๕.

๕. การให้เพื่อสร้างบารมี คือให้เพื่อบุญกุศล เพื่อสละความตระหนี่ของตัวเอง เพื่อหวังผลสูงสุดคือ พระนิพพาน^{๒๒}

ดังนั้น การให้ทาน ก็เพื่อบุญกุศล สงเคราะห์ แก่ผู้ที่เดือดร้อน เพื่อลดละความเห็นแก่ตัว เพื่อประโยชน์สังคมส่วนรวม การให้ทานมีหลากหลาย ในส่วนที่ประโยชน์เพื่อสังคม เช่น การให้ทานด้วยการบริจาคโลหิตถือว่าเป็นการให้สละที่ยิ่งใหญ่ เป็นการช่วยเหลือสังคมอย่างมาก

๒.๒.๒ ความสำคัญของการให้ทาน

ทานนับว่ามีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของพุทธศาสนิกชนเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในอดีตชาติพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ได้ทรงบำเพ็ญบารมีทุกประการ โดยเฉพาะทานบารมี ซึ่งรวมไปถึงการบริจาคเลือด เนื้อ อวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายของพระองค์ และทรงบำเพ็ญเป็นอันดับแรก ต่อมาจึงบำเพ็ญบารมีข้ออื่น ๆ จนบารมีเต็มเปี่ยม จึงได้บรรลุอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณเป็นพระพุทธรูป ท่านจึงมีความสำคัญมาก

ทานเป็นการทำบุญที่สำคัญประการแรกของชาวพุทธ เนื่องจากยังต้องดำรงชีวิตอยู่ในสังขมและอาศัยปัจจัย ๔ เป็นเครื่องเลี้ยงชีวิต ปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการมีชีวิต เมื่อทุกคนต้องการปัจจัย ๔ เพื่อการดำรงชีวิตเช่นเดียวกัน การขวนขวายเพื่อการค้าขายซึ่งสิ่งเหล่านี้จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องกระทำอยู่เสมอ เพราะเมื่อชีวิตยังดำเนินไปตราบใด ความจำเป็นที่จะใช้ปัจจัยเหล่านี้ก็ยังมีอยู่ตราบนั้นในหลักคำสอนเรื่องทาน ทำให้พุทธศาสนิกชนมีจิตใจเมตตา กรุณา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

การให้ทาน ไม่ใช่เพียงแต่ในทางพระพุทธศาสนาเท่านั้นที่มีความสำคัญ แต่ในทางความเป็นจริงแล้ว การให้ทานยังมีความสำคัญสำหรับตัวบุคคล ทั้งผู้ให้และผู้รับอีกด้วย รวมไปถึงทางด้านสังคมก็ต้องมีความสำคัญของการให้ทานเช่นกัน ความสำคัญทั้งต่อตัวผู้ให้ และผู้รับ และต่อสังคมนั้นของการให้ทาน เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน เพราะประเทศไทยนับถือพระพุทธศาสนา มีหลักธรรมคำสอนต่าง ๆ ทานจึงมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของชาวพุทธเป็นอย่างมาก เพราะเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายและได้ผลแห่งบุญมาก ในทางพระพุทธศาสนา จึงให้ความสำคัญเป็นหลักธรรมประการแรกในหลักธรรมอื่น ๆ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

^{๒๒} พระธรรมวิสุทธิกวี หนังสืออนุพุทธพิภพชาติปนิ ภาคที่หนึ่ง การสั่งสมบุญด้วยการให้ทาน, อังนิน จุฑามาศ วาริแสงทิพย์, “การศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีต่อการบริจาคอวัยวะในสังคมไทย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๕. หน้า ๖๘-๖๙.

๒.๒.๒.๑. ความสำคัญต่อบุคคล

การดำเนินชีวิตของชาวพุทธนั้น จำเป็นจะต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปัจจุบัน วิกฤตการณ์เศรษฐกิจก้าวหน้าขึ้น ผู้คนยังต้องการที่จะแสวงหาในสิ่งที่ตัวเองต้องการ โดยเฉพาะสิ่งของ เครื่องมือเครื่องใช้ที่คอยอำนวยความสะดวก จนบางครั้งทำให้มีความเห็นแก่ตัวเกิดขึ้น และถ้าทุกคนเป็นอย่างนั้น ก็จะทำให้ ไม่มีทั้งผู้ให้ทานและผู้รับทาน จึงมีหลักคำสอนเพื่อให้คนเรารู้จักที่จะ แบ่งปันแก่ผู้อื่น การให้ทานจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการทำความดี เพื่อกำจัดกิเลสที่ครอบงำจิตใจ คือ โภคะ เรียกว่า อกุศล ซึ่งต้องอาศัย ทาน ศีล ภavana เป็นเครื่องป้องกันปราบปราม

ในพระพุทธศาสนาได้แสดงถึงหลักของ "การพัฒนาตนไว้ ๔ ประการ คือ กายภาวนา ศีลภาวนา จิตภาวนา และปัญญาภาวนา"

กายภาวนา หมายถึง พัฒนากาย เป็นการพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก
 ศีลภาวนา หมายถึง การพัฒนาศีล เป็นการพัฒนาความประพฤติให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
 ด้วยดี จิตต

จิตภาวนา หมายถึง การพัฒนาจิต เป็นการพัฒนาฝึกฝนอบรมจิตให้เข้มแข็ง มั่นคง
 เจริญองงามด้วยคุณธรรมทั้งหลาย

ปัญญาภาวนา หมายถึง การพัฒนาปัญญา เป็นการฝึกอบรมปัญญาให้รู้เข้าใจสิ่ง
 ทั้งหลายตามความเป็นจริง สามารถทำให้จิตเป็นอิสระ ทำตนให้บริสุทธิ์จากกิเลสทั้งปวงได้^{๒๓}

ดังนั้น หลักในการพัฒนาตนเองทั้ง ๔ ประการ ข้างต้น ต้องประกอบด้วยองค์ธรรมอัน
 ได้แก่ "มงคลชีวิต" มงคล คือ เหตุแห่งความสุข ความก้าวหน้าในการดำเนินชีวิต ที่พระพุทธองค์
 ตรัสตอบปัญหาเทวดาที่ถามว่า คุณธรรมอันใดที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ ได้แก่ "มงคลสูตร"^{๒๔}
 ซึ่งข้อที่ ๑๕ ในองค์ธรรม ๓๘ ประการ คือ การบำเพ็ญทาน เพื่อให้บุคคลรู้จักสละทรัพย์สิ่งของ
 ของตนให้แก่ผู้ที่สมควรได้รับ เป็นการกำจัดความตระหนี่ สั่งสมบุญกุศล และเป็นการสร้างสันติสุข
 ให้เกิดขึ้นแก่สังคม อันเนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม การเกี่ยวข้องผูกพันกันระหว่างสมาชิกใน
 สังคมย่อมเป็นสิ่งจำเป็น และการที่ความสงบสุขในสังคมจะเกิดขึ้นได้ ก็เพราะคนในสังคมปฏิบัติ
 ต่อกันอย่างเหมาะสม ซึ่งนอกจากจะต้องรู้จักบำเพ็ญประโยชน์ต่อตนเองแล้ว ยังต้องมีหน้าที่บำเพ็ญ
 ประโยชน์ต่อสังคม ช่วยเหลือสังคมส่วนรวมอีกด้วย เพราะระบบสังคมที่ดีมีความสงบสุข ย่อมจะ

^{๒๓} พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), พัฒนาการ, พิมพ์ครั้งที่ ๕ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, ๒๕๓๕), หน้า ๕๐.

^{๒๔} พ.พ. ๒๕/๓-๑๒/๗-๘.

สะท้อนกลับมาเป็นความสุขถึงบุคคลได้ในที่สุด และเมื่อสังคมเข้มแข็ง ย่อมจะเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาด้านอื่น ๆ ต่อไป

เหตุแห่งความสุขในบทมงคลสูตรนี้ เป็นหมวดธรรมะที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และการนำไปปฏิบัติ เพราะเป็นหมวดธรรมะที่เป็นขั้นเป็นตอนเกี่ยวเนื่องกัน และสามารถนำไปใช้กับชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติมีความสมบูรณ์พร้อม คือ ฝึกให้เป็นคนดี สร้างความพร้อมในการฝึกฝนตนเอง ฝึกตนให้เป็นคนมีประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม และยังประโยชน์สูงสุดของการปฏิบัติให้เกิดขึ้น

จึงสรุปได้ว่า ในเรื่องของทาน นับว่ามีความสำคัญต่อบุคคลทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็น เศรษฐี มหาเศรษฐี ฆานิก ฆาก มีสิทธิ์ที่จะให้ทาน เพื่อสังสมบุญบารมี โดยนางค์ธรรมคือ มงคลชีวิตทั้ง ๓๘ ประการ ดังกล่าว น้อมนำมาปฏิบัติ บุคคลผู้ปฏิบัติตามหลักคำสอนในมงคลสูตรได้อย่างสมบูรณ์แล้ว ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้พัฒนาตนอย่างแท้จริง

๒.๒.๒.๒ ความสำคัญต่อสังคม

ความจำเป็นที่สุดต่อการดำรงชีวิต คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย หรือที่เรียกกันว่า ปัจจัย ๔ นั้น เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ เมื่อเกิดการขาดแคลนสิ่งต่าง ๆ ทั้งหลายเหล่านี้ คนที่ขาดแคลนก็จะเกิดความทุกข์ยาก คนที่ไม่มีความขาดแคลนก็กลัวที่จะขาดแคลน จนทำให้ไม่คิดที่จะให้สิ่งใด ๆ เลยแก่ผู้อื่น ฉะนั้น การให้ทานจึงจำเป็นต้องมีการเกื้อหนุนกัน สำหรับผู้ที่เพียบพร้อมด้วย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย กับผู้ด้อยโอกาส ที่ไม่มีสิ่งทั้งหลายเหล่านั้น สังคมก็จะไม่เกิดการทะเลาะวิวาทเพื่อแย่งชิงสิ่งต่าง ๆ กันเกิดขึ้น สังคมไทยนับถือศาสนาพุทธ มีหลักธรรมต่าง ๆ หล่อเลี้ยงจิตใจชาวพุทธ ดังนั้น การให้ทาน จึงมีความสำคัญต่อสังคม ดังแสดงในสังคหวัตถุ ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ๔ ประการ ดังนี้

๑. ทาน การให้ปันสิ่งของ
๒. ปิยวาจา วาจาเป็นที่รัก
๓. อัตถจริยา การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์
๔. สมานัตตตา การวางตนสม่ำเสมอ^{๒๕}

๑) ทาน การให้ปัน การช่วยเหลือจุนเจือ ไม่คิดเอาเปรียบกันเอาประโยชน์ตน ไม่ว่าจะเป็นเส้นทางวัตถุ ความรู้ หรือความดี เพื่อการดำรงอยู่ร่วมกัน หลักการข้อนี้จะช่วยให้เกิดลักษณะสมดุลทางเศรษฐกิจสังคม

^{๒๕} อัง.จตุกก. (บาลี) ๒๑/๓๒/๔๒, อัง.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๓๒/๕๐-๕๑.

๒) ปิยวาจา การกล่าวถ้อยคำที่เหมาะสมต่อกัน เป็นหลักมนุษยสัมพันธ์ ที่ดีงามต่อกันช่วยให้ทุกฝ่ายประสานกันได้เป็นอย่างดี ไม่เกิดช่องว่างระหว่างกลุ่มบุคคลที่มีหน้าที่ต่างกัน ในสังคม เป็นเรื่องเสริมสร้างความมั่นคงตั้งแต่ระดับครอบครัว จนถึงระดับชาติและระดับโลก

๓) อุตถจริยา การปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่สังคม อยู่ที่ใครอย่าทำตนเป็นคนไร้ประโยชน์ การทำตนป็นคนไร้ประโยชน์นั้น จัดว่าเป็นการมีชีวิตอย่างประทุษร้ายสังคมเป็นการเอาเปรียบสังคม

๔) สมานัตตตา การวางตนเหมาะสม ไม่เป็นคนลุ่ม ๆ ดอน ๆ แม้ให้ของผู้อื่น ถ้าวางตนเหมาะสม เป็นการช่วยเสริมคุณค่าของทีให้สูงขึ้น ส่วนการวางตนไม่เหมาะสม เป็นการทำลายของที่มีค่ามากให้กลายเป็นมีค่าน้อย เป็นการทำลายความดีและลบความดีเสียด้วยตน^{๒๖}

การให้ทานนับเป็นรากแก้วของพระพุทธศาสนา และดำรงอยู่ได้ตลอดระยะเวลา ๒,๕๐๐ ปี ที่พุทธบริษัทได้ช่วยกันให้ทั้งอามิสทานและธรรมทาน ทำให้ประเทศไทยมีความร่มเย็นเป็นสุขจนถึงทุกวันนี้ หลักสังคมสงเคราะห์ทั้ง ๔ ข้อนี้ เปรียบเหมือนตัวสลักหรือน็อตที่ทำหน้าที่ยึดลื้อไว้ให้ติดกับตัวรถ สังคมที่ขาดหลักการเหล่านี้ เปรียบได้กับรถที่ลื้อหลุด และนั่นก็คือ ความไปไม่รอดของสังคม ผู้รักความมั่นคงของชีวิตในสังคม ควรได้ถือกุศล เอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีงามต่อกัน ย่อมเป็นที่รักและทำให้สังคมสงบสุข

สรุปได้ว่า การบริจาคทานถือเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งในส่วนบุคคลและสังคม ในส่วนบุคคลก็เพื่อเป็นการพัฒนาจิตของตนเองให้ปราศจากกิเลส ในส่วนสังคม ก็เพื่อให้สังคมอยู่รอดปลอดภัย โดยเฉพาะการบริจาคโลหิต เป็นการทำความดีประโยชน์ให้กับสังคมอย่างมาก เนื่องจากโลหิตสามารถนำไปช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้มีโอกาสได้มีชีวิตอยู่เพื่อช่วยเหลือสังคมต่อไปได้ ทั้งนี้ เพราะมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุดในการพัฒนาสังคม นั่นเอง

^{๒๖} พระมหาอานนท์ ชวนาภิภู (แสนแป้), “การศึกษาเรื่องทานในพระไตรปิฎกที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๘. หน้า ๕๗-๕๘.

๒.๓ องค์ประกอบหลักของการให้ทาน

องค์ประกอบของทานมี ๓ ส่วน คือ “ผู้ให้ทาน ผู้รับทาน และวัตถุทาน หรือเรียกว่า ๑.ทายก คือ ผู้ให้ทาน ๒.ปฏิคาหก คือ ผู้รับทาน ๓. ไทยธรรม คือ วัตถุที่ให้ทาน”

๑. ทายก องค์ประกอบของทายก มี ๓ ประการ คือ

๑) บุพเพเจตนา คือ ความตั้งใจก่อนที่จะให้ทาน ผู้ให้ทานมีความยินดี ว่า เราจักให้ทาน เจตนาเกิดขึ้นตั้งแต่ความคิดเช่นนี้ จนกระทั่งตระเตรียมอุปกรณ์สำหรับให้ทานก่อนมัจฉาเจตนา มีจิตยินดีในขณะนั้น ว่า “เราจะพึงขุมทรัพย์อันเป็นเหตุสมบัติที่จะติดตามเราไปได้”

๒) มัจฉาเจตนา คือ ความตั้งใจในขณะที่กำลังให้ทาน ขณะที่ทายกกำลังให้ทานนั้นมีจิตผ่องใส บรรจงวางวัตถุทานลงที่มือของทักษิณบุคคล ทำจิตให้เลื่อมใสว่า “เรากำลังทำการถือเอาสิ่งที่เป็นแก่นสาร มีสาระจากทรัพย์ที่ไม่มีสาระไม่มีแก่นสาร

๓) อปราปรเจตนา คือ ความตั้งใจหลังจากให้ทานแล้ว ทายกย่อมยินดีเสมอเมื่อระลึกถึงทานที่ตนได้ให้แล้ว มีจิตชื่นบาน เกิดปีติสมนัสว่า “ทานที่ท่านบัณฑิตบัญญัติไว้ เราได้กระทำตามแล้ว ทานของเราสำเร็จประโยชน์ด้วยดีแล้ว”^{๒๗}

๒. “ปฏิคาหกหรือผู้รับทานเป็นผู้ประพฤดี ประกอบด้วยคุณธรรม ปฏิคาหกที่ดีจะต้องมีศีล ปราศจากอสาวกิเลสทั้งหลาย จึงชื่อว่าบุญเขต เพื่อให้ได้อานิสงส์ที่สมบูรณ์ ในทางพุทธศาสนา ถือว่า พระสงฆ์เป็นเนื่อนาบุญที่ดี”^{๒๘}

๓. “ไทยธรรมสิ่งของที่จะนำมาให้ เป็นของบริสุทธิ์ ได้มาโดยชอบธรรม และเหมาะสมเป็นประโยชน์แก่ผู้รับ ไทยธรรมสมบัติ ได้แก่ทานวัตถุ ๑๐ ประการ อันได้แก่ข้าว น้ำ เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น”^{๒๙}

จึงสรุปได้ว่า การทำทานเป็นเหตุความสุขมาให้แก่ผู้กระทำเป็นไปเพื่อประโยชน์ทั้งในปัจจุบัน และเบื้องหน้า ดังนั้น ผลอันเลิศของทาน จึงต้องประกอบด้วย ผู้ให้ทาน (ที่เรียกว่า ทายก) สิ่งที่ให้ทาน (ที่เรียกว่า วัตถุทานหรือทานวัตถุ) และผู้รับทาน (ที่เรียกว่า ปฏิคาหก) จึงจะสัมฤทธิ์ผลตามกระบวนการของการให้ทาน โดยต้องมีเจตนาเป็นสำคัญ และโดยเฉพาะการให้ทานด้วยการบริจาคโลहित ผู้ให้มีจิตเจตนาที่บริสุทธิ์แอบแฝงไว้ด้วยความเมตตา กรุณา อย่างแท้จริง โดยมีได้หวังสิ่งใดตอบแทน ตัวเจตนาอันแรงกล้านี้ ผู้ให้ย่อมได้รับอานิสงส์มาก

^{๒๗} อภ.ก. (ไทย) ๓๗/๖๖/๕๑๒.

^{๒๘} พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม หน้า ๑๒๓.

^{๒๙} เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๒๓.

๒.๔ หลักคำสอนเกี่ยวกับทานบารมี

บารมี หมายถึง คุณความดีที่บำเพ็ญอย่างยิ่งยวดเพื่อบรรลุจุดหมายอันสูงยิ่ง, บารมีที่พระโพธิสัตว์ต้องบำเพ็ญให้ครบบริบูรณ์ จึงจะบรรลุโพธิญาณ เป็นพระพุทธเจ้า^{๓๐}

“ทานบารมี หมายถึง คุณความดีที่บำเพ็ญอย่างยิ่งยวด ทานบารมีชื่อทาน การให้ทาน สละอย่างยิ่งยวด ที่เป็นบารมีขั้นปกติเรียกว่า ทานบารมี”^{๓๑}

ผู้ที่จะมีบารมีได้นั้น จะต้องเป็นผู้ทรงธรรมอย่างยิ่ง โดยเฉพาะบารมี ๑๐^{๓๒} หรือทศบารมี หมายถึง ปฏิปทาอันยวดยิ่ง คุณธรรมที่ประพฤติกปฏิบัติอย่างยิ่งยวด คือ ความดีที่บำเพ็ญอย่างพิเศษ เพื่อบรรลุซึ่งจุดหมายอันสูง เช่น ความเป็นพระพุทธรเจ้า และความเป็นมหาสาวก เป็นต้น ซึ่งมี ๑๐ ประการ ดังที่พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้อธิบายไว้ว่า

- ๑) ทาน ได้แก่ การให้ การเสียดสละ
- ๒) สีล ได้แก่ การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย มีความประพฤติดีงามถูกต้องตามระเบียบวินัย
 - ๓) เนกขัมมะ ได้แก่ การออกบวช การปลีกตัวปลีกใจจากกาม
 - ๔) ปัญญา ได้แก่ ความรอบรู้ ความหยั่งรู้ เหตุผล เข้าใจสภาวะของสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง
 - ๕) วิริยะ ได้แก่ ความเพียร ความแกล้วกล้า ไม่เกรงกลัวอุปสรรค พยายามบากบั่นอุตสาหะ ก้าวหน้าเรื่อยไป ไม่ทอดทิ้งธุระหน้าที่
 - ๖) ขันติ ได้แก่ ความอดทน ความทนทานของจิตใจ สามารถใช้สติปัญญาควบคุมตนให้อยู่ในอำนาจเหตุผล และแนวทางความประพฤติ ที่ตั้งไว้เพื่อจุดหมายอันชอบ ไม่ลุอำนาจกิเลส
 - ๗) สัจจะ ได้แก่ ความจริง คือ พูดจริง ทำจริง และจริงใจ
 - ๘) อธิษฐาน ได้แก่ ความตั้งใจมั่น การตัดสินใจเด็ดเดี่ยว วางจุดหมายแห่งการกระทำของตนไว้แน่นอน และดำเนินตามนั้นแน่วแน่
 - ๙) เมตตา ได้แก่ ความรักใคร่ ความปรารถนาดี มีไมตรี คิดเกื้อกูลให้ผู้อื่นและเพื่อนร่วมโลกทั้งปวงมีความสุขความเจริญ

^{๓๐} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๑๘๐.

^{๓๑} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๑๒๕.

^{๓๒} จุ.พุทธ. (ไทย) ๓๓/๗๖/๕๖๖.

๑๐) อุเบกขา ได้แก่ ความวางใจเป็นกลาง ความวางใจสงบราบเรียบ สม่่าเสมอเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงไปด้วยความยินดียินร้ายหรือชอบชัง^{๓๓}

บารมีทั้ง ๑๐ นั้น ท่านกล่าวว่าจะบำเพ็ญให้บริบูรณ์ต้องครบ ๓ ชั้น คือ

๑. บารมี คือ บารมีระดับสามัญ เช่น ทานบารมี ได้แก่ ทรัพย์สินเงินทอง สมบัตินอกกาย

๒. อุปบารมี คือ บารมีระดับรอง หรือจวนจะสูงสุด เช่น ทานอุปบารมี ได้แก่ การเสียดละอวยวะเป็นทาน

๓. ปรมัตถบารมี คือ บารมีระดับสูงสุด เช่น ทานปรมัตถบารมี ได้แก่ การสละชีวิตเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น^{๓๔}

ท่านรวมอยู่ในบารมี ๑๐ ประการ ที่พระโพธิสัตว์บำเพ็ญเพื่อตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า บารมี ๑๐ หรือทศบารมี (ปฏิบัติอันขบถยิ่ง, คุณธรรมที่ประพฤติปฏิบัติอย่างยิ่งยวด คือ ความดีที่บำเพ็ญอย่างพิเศษ เพื่อบรรลุซึ่งจุดหมายอันสูง เช่น ความเป็นพระพุทธเจ้า และความเป็นมหาสาวก เป็นต้น

การบำเพ็ญของท่านบารมี

๑. ให้แก่คนหรือสัตว์ เพื่อประโยชน์แก่เขาในชีวิตที่เป็นจริง

๒. ให้ด้วยจิตที่เสียดละอย่างแท้จริง โดยไม่หวังอะไรตอบแทน

๓. การให้นั้น เป็นส่วนหนึ่งของการก้าวไปในกระบวนการฝึกฝนพัฒนาตนให้ปัญญาเจริญสมบูรณ์ เพื่อจะได้บำเพ็ญประโยชน์สุขแก่สรรพสัตว์ได้บริบูรณ์

๔. ผู้ให้จะเป็นใครก็ได้ ไม่ว่าจะใหญ่โต หรือต่ำต้อย ข้อสำคัญอยู่ที่ว่า ความเข้มแข็งและความเด็ดเดี่ยวมุ่งแน่วแน่ไปในกระบวนการศึกษาพัฒนาตน^{๓๕}

สรุปได้ว่า เหตุที่ทำให้บุคคลต้องทำทานบารมี ก็เพื่อต้องการมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัติ พระพุทธองค์จึงแสดงทานกถาแก่นุชย์ทั้งหลาย เพื่อจะให้บรรลุประโยชน์เหล่านี้ กล่าวคือ ประโยชน์ในปัจจุบัน ประโยชน์ในอนาคต และปรมัตถประโยชน์ ดังนั้น จึงถือได้ว่าการบริจาคทานเป็นเบื้องต้นแห่งการทำความดีที่พึงประสงค์ สามารถปฏิบัติได้ง่าย โดยเฉพาะ

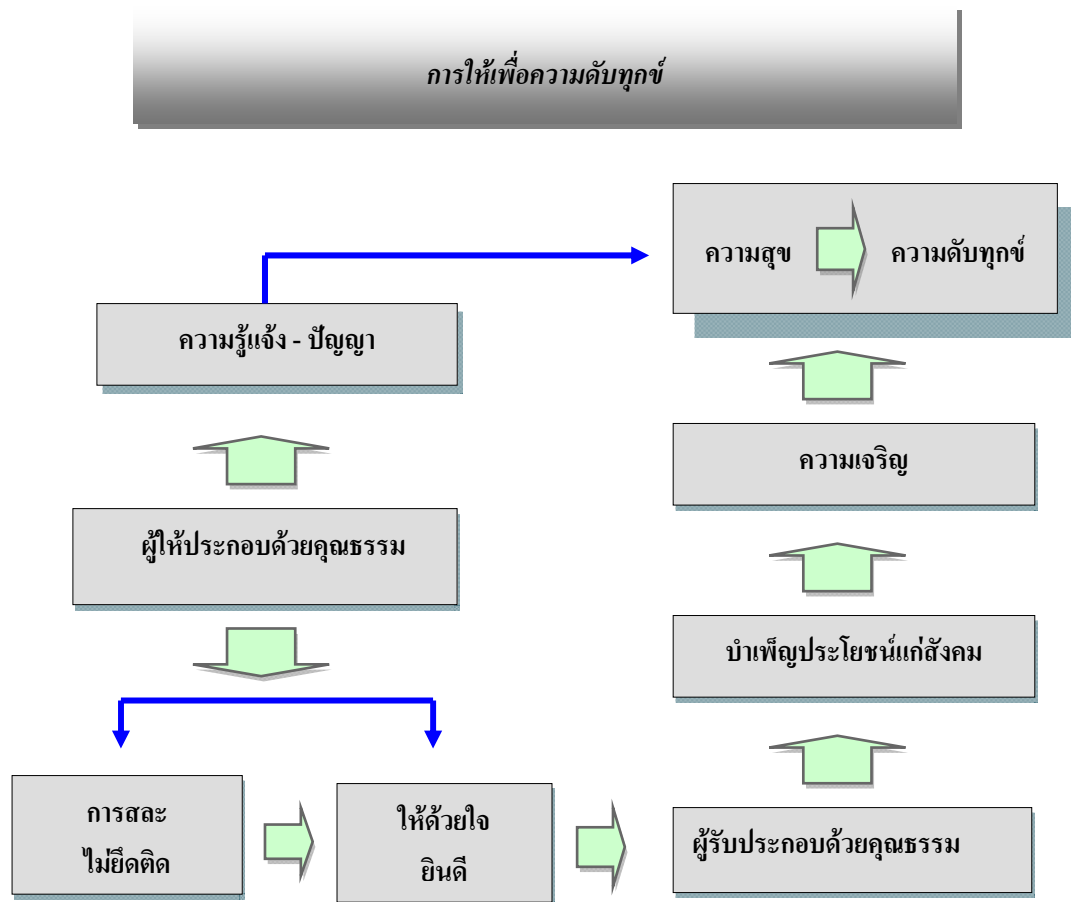
^{๓๓} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๓๒๖.

^{๓๔} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑). หน้า ๑๘๐.

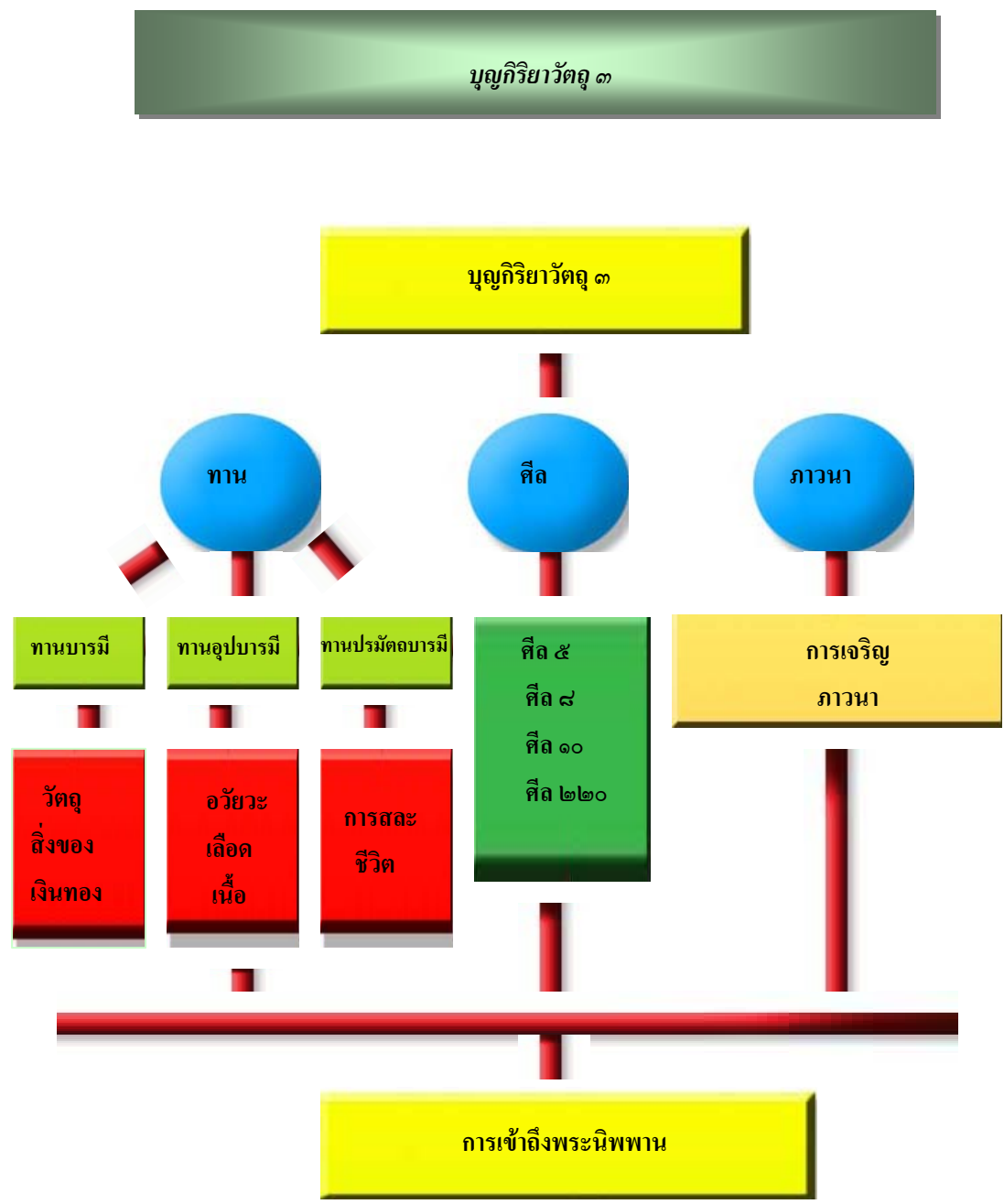
^{๓๕} จุฑามาส วารีแสงทิพย์, “การศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีต่อการบริจาคอวยวะในสังคมไทย”, หน้า ๘๔.

การบริจาคโลหิตเป็นทาน บริจาคได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ เป็นการบริจาคที่สะดวกซึ่งกิเลสไม่ยึดติดในตัวตน จะสามารถเป็นเหตุปัจจัยที่จะนำไปสู่ธรรมขั้นสูงต่อไปได้ง่าย

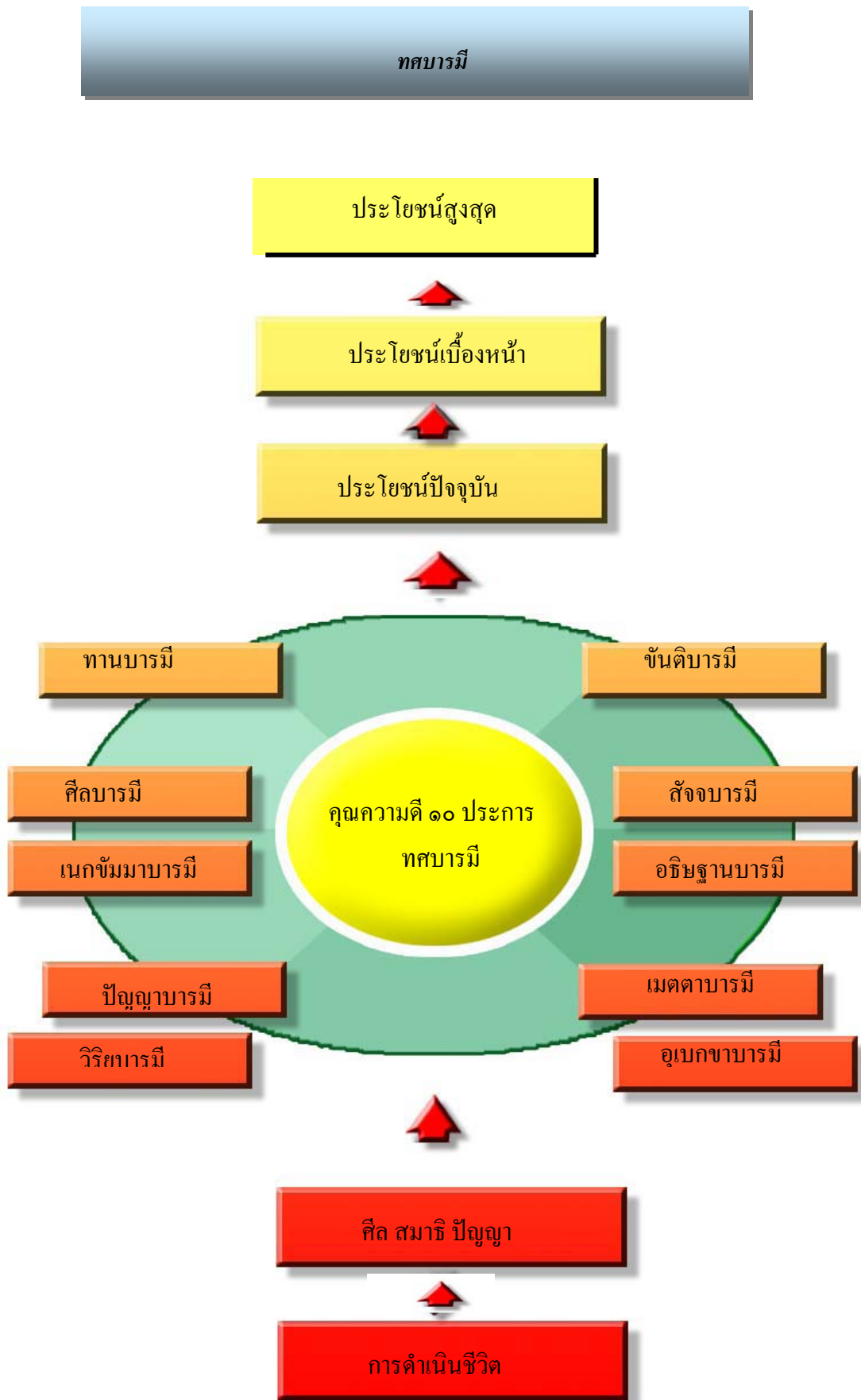
แผนภูมิ ประกอบ “การให้ทาน”

ในชีวิตของคนเรานอกจากจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้บำเพ็ญทาน เพื่อให้บุคคลรู้จักเสียสละ เพื่อสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นแก่สังคม เพราะระบบสังคมที่ดีมีความสงบสุข ย่อมจะสะท้อนกลับมาเป็นความสงบสุขถึงบุคคลได้ในที่สุด ผู้รักความมั่นคงของชีวิต ควรได้ถือกุศลเอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน บำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม ย่อมเป็นที่รัก ผู้ให้ย่อมเกิดความสุข และเป็นเป็นภาระปัจจัยในการพัฒนาชีวิต พัฒนาบุญ ให้เข้าถึงโลกที่เป็นสุขได้

บุญกิริยาวัตถุ ๓ หมายถึง ที่ตั้งแห่งการทำความดี ๓ ประการ คือ ทาน ศีล ภาวนา พุทธพจน์สำคัญ ซึ่งเป็นที่มาของหลักการทำบุญ ๓ อย่างนี้ มีว่า ทาน หมายถึง การให้โดยไม่หวังผลตอบแทน ศีล คือ การประพฤติแต่สิ่งที่ดีงาม ภาวนา คือ การศึกษาอบรมปัญญาให้เกิดความรู้แจ้งเป็นพื้นฐานที่มนุษย์ต้องอาศัยเพื่อก้าวต่อไปในการสร้างสรรค์สิ่งดีงามที่สูงขึ้นเพื่อพัฒนาชีวิตให้ก้าวสู่ความหลุดพ้นทุกข์ และเข้าถึงพระนิพพาน

ทศบารมี ๑๐ ประการ เป็นบารมีที่พระโพธิสัตว์บำเพ็ญมาอย่างยิ่งยวด ตั้งแต่อย่าง
ธรรมดาเรียกว่า "บารมี" อย่างกลางเรียกว่า "อุปัชฌายะบารมี" จนถึงอย่างละเอียด เรียกว่า "ปรมัตต
บารมี" ยังประโยชน์ปัจจุบัน ประโยชน์ภavnหน้า และประโยชน์อย่างยิ่ง จึงได้ตรัสรู้เป็น
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคต

๒.๕ การบริจาคที่มีปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา

บุคคลผู้บำเพ็ญบารมีเพื่อตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือพระโพธิสัตว์บำเพ็ญทาน
บารมีเพื่อบรรลุพระโพธิญาณคือเพื่อการบรรลุธรรมสำหรับนำไปแนะนำสั่งสอนหรือชนสัตว์โลกให้
พ้นจากทุกข์ภัยในสังสารวัฏ ที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธวงศ์รวมทั้งหมด ๒๕ พระองค์^{๒๖}

มหาบริจาค แปลว่า การบริจาคที่ยิ่งใหญ่ มี ๕ เรียกว่า ปัญจมหาบริจาค คือ

๑. ธนบริจาค บริจาคทรัพย์
๒. อังคบริจาค บริจาคอวัยวะ
๓. ชีวิตบริจาค บริจาคชีวิต
๔. ปุตตบริจาค บริจาคบุตรธิดา
๕. ทารบริจาค บริจาคภรรยา^{๒๗}

มหาทานทั้ง ๕ ประการนี้ ถือว่าเป็นสิ่งที่ทำได้ยากยิ่งเพราะเป็นวิสัยของนิยตโพธิสัตว์
เท่านั้นที่จะทำได้ ถือเป็นด่านทดสอบที่สำคัญในการวัดกำลังใจก่อนที่จะตรัสรู้ การจะบรรลุเป็น
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า นอกจากสละสิ่งที่มีค่าแล้วยังต้องสละสิ่งที่เป็นที่รักด้วย หากพระองค์ไม่ยอม
เสียดสละจนถึงที่สุดแล้ว ก็จะไม่สามารถ"รื้อผัง แห่งความผูกพัน"ไปได้ เพราะการไปสู่ทางสายกลาง
นั้น จะต้องไม่ติดข้องในอะไรเลย

๒.๕.๑ การบริจาคตทรัพย์

เป็นพุทธการกกรรมข้อแรกและเป็นข้อสำคัญที่พระโพธิสัตว์ต้องบำเพ็ญก่อน
บารมีข้ออื่น ๆ พระโพธิสัตว์จะบำเพ็ญบารมีข้อนี้เป็นพิเศษเพราะทานเสมอนับได้ขั้นแรกที่ก้าว
ไปสู่บารมีขั้นสูงอื่น ๆ ต่อไป และการบำเพ็ญทานบารมีของพระโพธิสัตว์นั้น มักจะบำเพ็ญ
ขั้นออกฤกษ์เสมอตามตัวอย่างที่ปรากฏในพระไตรปิฎกดังนี้

^{๒๖} บ.พุทธ. (ไทย) ๓๓/๕๕๒-๓๒๑.

^{๒๗} บ.ช. (ไทย) ๒๘/๒๓๓๘-๒๔๐๒/๕๕๔.

๑) ในเวสสันดรชาดก พระโพธิสัตว์เกิดเป็นพระโอรสของพระเจ้าสุทโธทัญญูและพระนางมัทรีในพระนครเชตุดรแคว้นสิพี พระนามว่า เวสสันดร^{๓๘} เนื่องด้วยพระองค์ทรงปรารถนา พระโพธิญาณจึงได้บำเพ็ญบารมีด้วยการบริจาคซึ่งราชพาหนะสูงสุดแก่พราหมณ์ ความทราบถึงชาวเมืองสิพีจึงได้กราบทูลพระเจ้าสุทโธทัญญูให้ขับไล่พระเวสสันดรให้ออกไปอยู่เขาวงกต^{๓๙} แต่ก่อนที่จะเสด็จไปก็ทรงบริจาคสัตตศกมหาทาน แม้ในขณะที่กำลังเสด็จออกจากพระนคร ก็มีผู้มาขอราชรถพร้อมทั้งม้าทรง พระองค์ก็ทรงบริจาคให้เป็นทานอีก^{๔๐}

๒. ในอหิตุณทิกชาดก พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นพ่อค้าข้าวเปลือก ได้ให้อาหารแก่วานรที่หมองนามาฝากไว้ จนวานรเกิดความประทับใจ และคิดถึงยามที่เมาสุราแล้วมาเมียนตีตน^{๔๑}

๓. พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นพระจันทกุมารเป็นโอรสของพระเจ้าเอกราชในกรุงบุปผวดี เมื่อพ้นจากการถูกบูชายัญ จึงได้ให้ถวายมหาทานตลอด ๕-๖ วัน โดยไม่ยอมหยุดพัก เพราะปรารถนาพระโพธิญาณ^{๔๒}

๒.๕.๒ การบริจาคอวัยวะ

การบริจาคอวัยวะเป็นทานถือว่าเป็นการทำบุญอย่างหนึ่งซึ่งจัดเป็นการกระทำฝ่ายกุศลกรรม ผู้บริจาคย่อมมีจิตคิดจะให้ทานก่อน เรียกว่า ปุพพเจตนา ให้ความตั้งใจ ซึ่งจัดอยู่ประเภทอามิสทานและเป็นการบริจาคโดยไม่เจาะจงผู้รับและยังเป็นการสร้างบารมีธรรมของตนให้สูงขึ้น ๆ ขึ้นไปดังความคำริชของพระเวสสันดรที่บำเพ็ญทานบารมีเป็นพระชาติสุดท้ายว่า

“ เมื่อเราเป็นเด็กเล็กเกิดได้ ๘ ขวบ นั่งอยู่บนปราสาท คิดที่จะบริจาคทานว่า เราพึงให้หทัย ดวงตา เนื้อ เลือด และร่างกาย ถ้าว่าจะมีใครมาขอของเรา เราก็ยินดีบริจาคให้ ”^{๔๓}

^{๓๘} พุ.ชา. (บาลี) ๒๘/๑๖๖๗/๓๐๕, พุ.ชา. (ไทย) ๒๘/๑๖๖๗/๔๔๕.

^{๓๙} พุ.ชา. (บาลี) ๒๘/๑๖๗๔/๔๕๑, พุ.ชา. (ไทย) ๒๘/๑๖๗๔/๓๑๐.

^{๔๐} พุ.ชา. (ไทย) ๒๘/๑๗๕๕-๑๘๐๖/๔๖๗-๔๖๘.

^{๔๑} พุ.ชา. (ไทย) ๒๗/๘๐-๘๔/๒๑๔-๒๑๕.

^{๔๒} พุ.จริยา. (ไทย) ๓๓/๔๕-๕๐/๗๓๓-๗๓๔.

^{๔๓} พุ.ชา. (ไทย) ๒๘/๑๖๖๗/๔๔๕.

๑. ในฉันทันตชาดก พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นพญาช้างฉันทันตฤกษ์ พระนางสุภัททาผู้เป็นมเหสีของพระเจ้ากาสิให้นายพรานโสณุตตระ ไปลอบฆ่าเพื่อตัดงาถวาย พญาช้างจับนายพรานได้ แต่เห็นผ้ากาสาวพัศที่นายพรานห่มอยู่ จึงอดโทษให้ ขอมให้ตัดงาแล้วปล่อยตัวไป^{๔๔}

๒. ในสิวราชชาดก พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นพระเจ้าสิวิกษัตริย์ในกรุงอรุญฐะ ทรงพิจารณาว่า มีทานชนิดใดที่ยังไม่ได้บริจาคอีก ทรงเห็นว่า ดวงตาเป็นอวัยวะที่ยังไม่ได้บริจาคจึงประกาศบริจาคดวงตา ท้าวสักกะแปลงเพศเป็นพราหมณ์ตามขอมาขอ ก็พระราชทานให้เพราะทรงปรารถนาพระสัพพัญญุตญาณ^{๔๕}

จากหลักฐานเกี่ยวกับการบริจาคอวัยวะ พระพุทธบริษัทอาจารย์ได้กล่าวพรรณนาไว้ในคัมภีร์ชินาลังการฎีกาว่า “โส สาคเร ชาลธิกั รุธิริ อทาสิ พระโพธิสัตว์นั้นได้ให้โลหิตมากกว่าน้ำในทะเล”^{๔๖} ให้พระมังสะและพระโลหิตเป็นทาน และกายของเราพึงเป็นกายที่ชาวโลกพึงเข้าอาศัย”

๒.๕.๓ การบริจาคชีวิต

การบริจาคชีวิตจัดเป็นทานชั้นปรมัตถบารมี คือชั้นสูงสุดของการให้ เพราะชีวิตท่านถือว่าเป็นสิ่งที่มีค่าที่สุดแต่วิสัยของพระโพธิสัตว์จะไม่มี ความอาลัยหรือเสียดายชีวิต ตามเรื่องต่อไปนี้

๑. ในนิโครธมิกชาดก พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นพญาเนื้อชื่อนิโครธ สละชีวิตช่วยนางเนื้อที่มีครรภ์แก่เพื่อมิให้พระราชชายา พระราชาทรงเลื่อมใสจึงพระราชทานอภัยแก่ สัตว์ทุกจำพวก เมื่อนางเนื้อคลอดบุตรแล้ว พยายามสอนลูกให้ยึดเอาพญาเนื้อเป็นที่พึ่ง^{๔๗}

๒. ในสสบัณฑิตชาดก พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นสสบัณฑิต(กระต่ายป่า)ได้สละชีวิตของตนโดยกระโดดเข้ากองไฟเพื่อให้เป็นอาหารของท้าวสักกะที่แปลงตัวเป็นพราหมณ์มาขออาหาร^{๔๘}

^{๔๔} พุ.ชา. (ไทย) ๒๓/๕๓-๑๓๓/๕๕๔-๕๖๑.

^{๔๕} พุ.ชา. (ไทย) ๒๓/๕๒-๘๒/๕๑๘-๕๑๙.

^{๔๖} พระพุทธบริษัทอาจารย์, คัมภีร์ชินาลังการฎีกา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญูณ, ๒๕๔๘).

หน้า ๒๑๓.

^{๔๗} พุ.ชา.อ. (ไทย) ๓/๑/๒๔๒.

^{๔๘} พุ.ชา.อ. (ไทย) ๓/๑/๖๐.

๒.๕.๔ การบริจาคบุตรธิดา

ในเวสสันดรชาดก วันหนึ่งพราหมณ์ชุกถุกภรรยาสาวให้นำทาสหรือทาสีมา ให้ จึงได้ออกเดินทางเสาะถามทางจนถึงที่ประทับของพระโพธิสัตว์แล้วได้ทูลขอบุตรธิดาทั้งสองของพระเวสสันดรพระโพธิสัตว์นั้น

พระโพธิสัตว์ท่านอาศัยกำลังปัญญาบารมีของท่านตรวจตราดูอย่างดีแล้วจึงได้ “บริจาคบุตรธิดาแก่ชุกที่มาทูลขอ การบริจาคปิยบุตรทานแล้วเดือดร้อนในภายหลัง หาใช้ธรรมของสัตบุรุษไม่ ใครเล่าที่รู้ธรรมของสัตบุรุษบำเพ็ญทานแล้วจะเดือดร้อนในภายหลัง มีแต่บำเพ็ญทานแล้วต้องนึกด้วยความปีติยินดี”^{๔๘} บริจาคพระโอรสให้เป็นทานกิตติศัพท์ของพระองค์ย่อมพุ่งจรดตลอดไปในเทวดาและมนุษย์ทั่วหมื่นโลกธาตุ เทวดา อสูร สุบรรณนาคกับสมเด็จพระอมรินทราบาราช และยักษ์ทั้งหลายก็ซ้องสาธุการสรรเสริญ ต่างพากันขนพองสยองเกล้าทุกแห่งหล้าไม่ยอมให้ความความสงสารเข้ามามีอิทธิพลเหนือจิตใจของพระองค์ได้

๒.๕.๕ การบริจาคภรรยา

พระเวสสันดรบำเพ็ญทานบารมีโดยบริจาคโอรสธิดาให้แก่พราหมณ์ชุกเพื่อนำไปเป็นทาสรับใช้ ในทางพระพุทธศาสนาถือว่าการให้ทานระดับกลางคือขันอุปทานบารมี ซึ่งพระโพธิสัตว์ทั้งหลายนิยมกระทำและบัณฑิตก็สรรเสริญการกระทำเช่นนี้ เพราะผลของการกระทำอย่างนี้จะป็นปัจจัยให้ได้สัมโพธิญาณซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อชาวโลกอย่างมหาศาล พระโพธิสัตว์ให้พระชายาอนุโมทนาปุตตทานและสนับสนุนให้บำเพ็ญทานยิ่ง ๆ ขึ้นไป^{๔๙} และพร้อมที่จะสนับสนุนพระโพธิสัตว์ให้บรรลุถึงฝั่งแห่งพระโพธิญาณ ดังนั้น พระโพธิสัตว์ในพระชาติที่ทรงเป็นพระเวสสันดรจึงได้บริจาคภรรยาของตนเองแก่ท้าวสักกเทวราชทรงแปลงเพศเป็นอย่างพราหมณ์

ในการบำเพ็ญทานบารมีของพระเวสสันดรโพธิสัตว์ตามที่กล่าวมาแสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่า การมอบลูกและภรรยาให้แก่ผู้อื่นของพระเวสสันดร เป็นคติแห่งการบำเพ็ญบารมีของพระโพธิสัตว์ เพื่อการตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณอันเป็นอุดมคติสูงสุดของชีวิต

ปัญจมหาบริจาคเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่พระโพธิสัตว์ทุกพระองค์จะต้องบำเพ็ญ ปัญจมหาบริจาค ๕ ประการ มีความสำคัญยิ่ง เพราะพระโพธิสัตว์ทั้งหลายต่างยึด มหาบริจาคทั้ง ๕ นั้น เป็นบรรทัดฐานที่จะก้าวขึ้นสู่ความเป็นพระพุทธเจ้า ในการบำเพ็ญบารมีมา

^{๔๘} ชุ.ชา.(ไทย) ๒๘/๒๑๕๒-๒๑๕๕/๕๑๘ - ๕๑๙.

^{๔๙} ชุ.ชา.(ไทย) ๒๘/๒๒๖๒/๕๓๓.

หลาย ๆ พระชาติรวมกันจึงครบเป็นปัญจมหาบริจาค และพระชาติสุดท้ายทรงเกิดเป็น พระเวสสันดรทรงเน้นที่การบริจาทานคือ บริจาคทรัพย์ บริจาคบุตรธิดา และบริจาครรยา แต่ด้วยความที่พระองค์ได้บริจาทานอย่างอื่นมาตั้งแต่พระชาติก่อนแล้วจึงมารวมกันทำให้พระองค์บำเพ็ญได้ครบปัญจมหาบริจาคทั้ง ๕ ประการ ทำให้พระองค์จึงได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในปัจจุบันนี้

สรุปได้ว่า ปัญจมหาบริจาคเป็นพุทธการกรรม เป็นธรรมที่ทำให้สำเร็จเป็นพระพุทธเจ้า ไม่ใช่เฉพาะพระโพธิสัตว์เท่านั้นที่จะบำเพ็ญได้ ในส่วนของคฤหัสถ์ ก็สามารถที่จะบำเพ็ญได้ โดยเฉพาะในปัญจมหาบริจาค ข้อที่ ๒ การบริจาทอวัยวะ ซึ่งเป็นการบริจาทินส่วนที่อยู่ในร่างกายของคน รวมถึงการบริจาทโลหิตด้วย เป็นการบริจาทระดับกลาง ที่เรียกว่า ชั้นอุปบารมี ย่อมยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นทั้งปัจจุบัน เบื้องหน้า จนถึงประโยชน์ที่สูงสุดได้

๒.๖ อานิสงส์หรือผลของการบริจาทาน

อานิสงส์ของการให้ทาน หรือที่ทางศาสนาเรียกว่า “อานิสงส์” ก็คือประโยชน์หรือผลที่เกิดจากการให้ทานนั่นเอง ซึ่งจะมีผลเกิดขึ้นทั้งแก่ผู้ให้ทานและผู้รับทาน แต่ถ้าพูดถึงอานิสงส์ของการให้ทานจะหมายถึง ผลทานที่เกิดขึ้น มีขึ้นแก่ผู้ให้เป็นหลัก เฉพาะผู้ให้ทาน ไม่ว่าจะให้ด้วยเหตุผลประการใดก็ตาม ผู้ให้ย่อมจะได้รับอานิสงส์คือ ผลที่เกิดจากการให้ทานนั้น

พระพุทธเจ้า ทรงแสดงถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ให้ทานไว้ ๕ ประการคือ

๑. ผู้ให้ทานย่อมเป็นที่รัก ที่พอใจของคนหมู่มาก
๒. สัตบุรุษผู้สงบยอมคบหาผู้ให้ทาน
๓. กิตติศัพท์อันงามของผู้ให้ทานย่อมจรไป
๔. ผู้ให้ทานย่อมไม่ห่างเหินจากกรรมของคฤหัสถ์
๕. ผู้ให้ทาน หลังจากตายแล้วย่อมเกิดในสุคติโลกสวรรค์^{๕๐}

การให้ทานจะให้กับทักษิณบุคคล หรือผู้รับทานระดับใดก็ตาม ผู้ให้ย่อมจะได้รับอานิสงส์หรือผลจากการให้ทานนั้นทั้ง ๕ ประการดังกล่าว แต่ถ้าพูดถึงอานิสงส์ว่าจะได้มากน้อยเพียงใด ก็ต้องอาศัยองค์ประกอบอื่นๆ อีก เช่น ผู้ให้ทาน ผู้รับทาน วัตถุทาน ยกตัวอย่าง วัตถุทาน หากเป็นการให้วัตถุเป็นทานก็มีอานิสงส์ระดับหนึ่ง แต่ถ้าให้ธรรมเป็นทานถือว่าชนะการให้ทั้งปวง^{๕๑} นอกจากนั้น พระพุทธเจ้าทรงแสดงถึงอานิสงส์หรือประโยชน์ของการให้ทานดังข้อความตอนหนึ่งในจุฬามณีวงศสูตรว่า บุคคลบางคนในโลกนี้ จะเป็นสตรีหรือบุรุษก็ตาม

^{๕๐} อัง.ปญจก.(ไทย) ๒๒/๒๗/๓๖.

^{๕๑} จุ.ขุ. (ไทย) ๒๕/๓๕๔/๗๘.

ยอมให้ ข้าว น้ำ ผ้า ยาน ดอกไม้ ของหอม เครื่องลูบไล้ ที่นอน ที่อยู่อาศัย ประทีปโคมไฟ แก้วสมณะ หรือพราหมณ์ ตายไปยอมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ เพราะกรรมนี้ที่เขาได้สั่งสมไว้บำเพ็ญไว้ไว้อย่างนี้ หากตายไปไม่ไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์ ถ้ามาเกิดเป็นมนุษย์ ณ ที่ใดก็ตาม จะเป็นผู้มีโภคะมาก^{๕๓}

ประโยชน์ของการให้ทานมี ๒ ประการคือ

๑. การให้ทาน เป็นเครื่องเกื้อหนุนให้เป็นผู้มีโภคะมาก การให้ทานจะทำให้เป็นผู้มีโภคะมากได้อย่างไร เรื่องนี้เราจะพิจารณาจากความจริงที่ปรากฏให้เห็นในชีวิตจริง บางคนเกิดมาในตระกูลที่มีโภคะมากคือ มีทรัพย์สมบัติมาก บางคนเกิดมาแทบไม่มีอะไรจะกินปัจจัยสำคัญตัวหนึ่งก็คือ การให้ทานหรือไม่ให้ทานนั่นเอง นอกจากนั้น ในนิชิตกัณฐสูตร พระพุทธเจ้าก็ทรงแสดงถึงอานิสงส์หรือประโยชน์ของการให้ทานและการให้ทานก็จัดว่าเป็นการทำบุญอย่างหนึ่ง หากพิจารณาถึงอานิสงส์ของการให้ทานพอสรุปได้ดังนี้

๑. เป็นผู้มีความพรตงาม มีเสียงไพเราะ มีทรวดทรงดี (รูปร่าง) และมีบริวาร
๒. เป็นพระราชาครองประเทศและได้รับความสุข
๓. ได้มนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัติ
๔. ได้กัลยาณมิตร ถึงความเป็นผู้รู้ (วิชา) และถึงความหลุดพ้นได้ (วิมุตติ)
๕. ได้ปฏิบัติสมาธิ วิโมกข์ สวากขารมัญญาณ ปัจเจกโพธิญาณ และพุทธภูมิ

๒. การให้ทาน เป็นเครื่องเกื้อหนุนให้ไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์ กล่าวคือเมื่อตายไป จะเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยูรค์ ปยุตฺโต) ได้อธิบายโลกสวรรค์ไว้ว่า เป็นแดนที่เลิศล้ำด้วยกามคุณทั้ง ๕ หรือเป็นโลกของเทวดาและปกติแล้วก็จะหมายเอา กามาวจรสวรรค์ เป็นสวรรค์ที่เกี่ยวข้องด้วยกาม ๖ ชั้น มีจาตุมหหาราชิกา ดาวดึงส์ ยามา ดุสิต นิมมานรดีและปรนิมมิตวสวัตดี^{๕๔}

พระพุทธเจ้าทรงเห็นประโยชน์ของการให้ทาน เพราะวัตถุที่บุคคลให้แล้ว ได้ชื่อว่านำออกดีแล้ว ทานวัตถุที่บุคคลให้แล้วนั้น ย่อมมีสุขเป็นผล บุคคลละร่างกายแล้ว แต่บุญนั้นคงยังติดอยู่ เรียกว่าเป็นอริยทรัพย์ที่ไม่มีสูญหาย

ในปัจจุบัน บางคนมีฐานะร่ำรวย มีการทำงานที่ดี มียศ มีเกียรติในสังคม มีญาติมิตรบริวารมากมาย และทำไมบางคนเกิดมายากจน ไม่มีญาติมิตร เพราะอะไร พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า “สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของตน มีกรรมเป็นทายาทมีกรรมเป็นที่กำเนิด มีกรรมเป็น

^{๕๓} ม.อ. (ไทย) ๑๔/๒๕๔/๓๕๓-๓๕๔.

^{๕๔} พระธรรมปิฎก (ปอ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๑๐๓, ๒๖๐.

เผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กรรมย่อมจำแนกสัตว์ทั้งหลายให้เลวและดี ต่างกัน”^{๕๕} ดังนั้น โทษของการไม่ให้ทานมี ดังนี้

๑. เกิดเป็นคนจน เกิดในตระกูลต่ำ
๒. ทำให้คนอื่นพลอยเดือดร้อนไปด้วย
๓. มีร่างกายวิกล มือวิยาะไม่สมประกอบ
๔. มีรูปร่างไม่น่าดูอย่างยิ่ง
๕. มีแต่ความเดือดร้อนใจ^{๕๖}

ทานที่ให้ในสมณพราหมณ์ผู้ประกอบด้วยองค์ ๘ ประการ ย่อมมีผลมาก มีอานิสงส์มาก มีความรุ่งเรือง มีความแพร่หลายมาก คือ

๑. เป็นผู้สัสมาทิฎฐิ (เห็นชอบ)	๒. เป็นผู้มีสัมมาสังกัปปะ (ดำริชอบ)
๓. เป็นผู้สัสมมาวาจา (เจรจาชอบ)	๔. เป็นผู้สัสมมากัมมันตะ(กระทำชอบ)
๕. เป็นผู้สัสมมาอาชีวะ (เลี้ยงชีพชอบ)	๖. เป็นผู้สัสมมาวายามะ(พยายามชอบ)
๗. เป็นผู้สัสมมาสติ (ระลึกชอบ)	๘. เป็นผู้สัสมมาสมาธิ (ตั้งจิตมั่นชอบ) ^{๕๗}

ดังนั้น ผู้ให้ทาน เป็นผู้มีศีล ประกอบด้วยวัตถุทานบริสุทธิ์ และผู้รับทานเป็นผู้มีศีล ทานก็ยังมีอานิสงส์มากขึ้นตามลำดับ

การบริจาคทาน เป็นกุศลกรรม เป็นพื้นฐานแห่งภavanaทั้งในระดับจิตภavana และปัญญาภavana ฉะนั้นในมงคลสูตร พระพุทธองค์ จึงตรัสว่า การให้ทาน การประพฤดิธรรม การสงเคราะห์ญาติ การงานไม่มีโทษ นี่เป็นมงคลสูงสุด^{๕๘}

อานิสงส์ของการให้ทานย่อมเอื้อประโยชน์ ๓ ประการ ได้แก่

๑. ประโยชน์ในปัจจุบัน (ทิฎฐธัมมิกัตถะ) เป็นประโยชน์ขั้นต้นที่ผู้ให้ทานจะพึงได้รับ เป็นประโยชน์ที่คนทั่วไปมุ่งหมายกันในโลกนี้ เป็นต้นว่า ทรัพย์ ศีลปวิทยา ยศ ไฉตริและความสุข
๒. ประโยชน์ในเบื้องหน้า (สัมปรายิกัตถะ) ทานในระดับนี้ อยู่ในระดับที่สูงกว่าระดับวัตถุหรือความสุขทางกาย คือ เป็นจุดหมายที่เน้นเรื่องจิตใจ เป็นการพัฒนาจิตใจเพื่อไปสู่ระดับที่

^{๕๕} ม.อ. (บาลี) ๑๔/๒๘๕/๒๖๒, ม.อ. (ไทย) ๑๔/๒๘๕/๓๕๐.

^{๕๖} บุ.ธ.อ. (บาลี) ๓/๑๒๐-๑๒๒, บุ.ธ.อ. (ไทย) ๓/๑๘๓-๑๘๖.

^{๕๗} อง.อภุฎก. (ไทย) ๒๓/๓๔/๒๕๐-๒๕๑.

^{๕๘} บุ.สุ. (บาลี) ๒๕/๒๖๖/๔๘๕, บุ.สุ. (ไทย) ๒๕/๒๖๖/๕๖๒.

สูงขึ้น เพราะนอกจากทรัพย์สมบัติ ชื่อเสียงเกียรติยศในปัจจุบันนี้แล้ว จะเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อการเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์อันเป็นสัมปรายภพ

๑. ประโยชน์สูงสุด (ปรมัตถะ) เป็นประโยชน์ระดับสูงสุด เป็นอานิสงส์สุดท้ายแห่งการให้ทาน เป็นขั้นที่บรรลุสาระแห่งชีวิต คือรู้แจ้งแห่งสภาพของสรรพสิ่งตามความเป็นจริง ไม่มีกิจต้องทำอีกต่อไปแล้ว^{๕๕}

จึงสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการให้ทานนั้น มีหลักฐานปรากฏให้เห็นมากพอ ที่จะเป็แรงผลักดันและส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนน้อมนำไปปฏิบัติ เพื่อสร้างกุศลกรรมแห่งทาน สังสมบุญบารมี เพื่อเป็นเหตุปัจจัยให้เข้าถึงธรรม ที่จะนำพาตนเองให้พ้นห่วงแห่งทุกข์ได้ในที่สุด

๒.๗ แรงจูงใจในการบริจาคทาน

พระพุทธศาสนา ได้แสดงเหตุ หรือแรงจูงใจที่ทำให้คนทำทานไว้หลายประการ ซึ่งในแต่ละข้อก็เป็นแรงกระตุ้นทางจิต คือ ความมุ่งหวังพัฒนาจิตให้่องใสงดงามในกุศล ดังได้แสดงในปฐมทานสูตร ไว้ ๘ ประการ ว่า

๑. บางคนให้ทานเพราะประสบเข้า
๒. บางคนให้ทานเพราะความกลัว
๓. บางคนให้ทานเพราะคิดว่า “เขาได้ให้แก่เราแล้ว
๔. บางคนให้ทานเพราะคิดว่า “เขาจักให้แก่เรา”
๕. บางคนให้ทานเพราะคิดว่า “การให้ทานเป็นการดี”
๖. บางคนให้ทานเพราะคิดว่า “เราหุงหากินเองได้ ชนเหล่านี้หุงหากินเองไม่ได้ การที่เราหุงหากินเองได้ จะไม่ให้ทานแก่ชนเหล่านี้ผู้หุงหากินเองไม่ได้ ไม่ควร”
๗. บางคนให้ทานด้วยคิดว่า “เมื่อเราให้ทานนี้ กิตติศัพท์อันงามขจรไป
๘. บางคนให้ทานเพื่อเป็นเครื่องประดับจิตและปรุงแต่งจิต^{๖๐}

ในปฐมทานสูตร บางคนให้ทานตั้งความหวังที่จะได้สิ่งที่ตนปรารถนา โดยมากก็จะเป็ทรัพย์สมบัติ ลาภยศ ชื่อเสียง หรือไม่ก็เป็ความสุขเป็สิ่งตอบแทน บางคนเกิดความกลัวต่าง ๆ เป็นต้นว่า กลัวคนอื่นจะนิทา กลัวคนอื่นจะนำเอาเรื่องของตนไปพูดในทางที่ไม่ดี กลัวภัยอันตรายต่าง ๆ จะตกมาถึงตน กลัวว่าตายไปแล้วจะไม่มีกินมีใช้ และยังมีสารพัดปัญหาที่จะทำให้

^{๕๕} พระมหานูญทัน อานนโท , “การศึกษาวิเคราะห์เรื่องเวสสันดรชาดก : ศึกษาเฉพาะทานบารมี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๐, หน้า ๓๐-๓๑.

^{๖๐} อัง. อฎฐก. (บาลี) ๒๓/๓๑/๑๕๓, อัง. อฎฐก. (ไทย) ๒๓/๓๑/๒๘๗.

กลัว บางคนมีความยากจน ก็มีความคิดว่า คงจะเป็นเพราะชาติก่อน ๆ เราไม่เคยทำบุญให้ทานในชาตินี้ให้มาก ๆ บางคนให้ทานแก่พระภิกษุสามเณร เพราะเห็นว่า ท่านเหล่านี้เป็นผู้หุงหาอาหารไม่ได้ หรือเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่ได้ทำประโยชน์แก่ส่วนรวม จึงให้ทาน บางคนให้ทานเพราะมองเห็นหนทางที่จะนำชื่อเสียงความมีหน้าตาในสังคม และบางคนให้ทานเพื่อกำจัดความตระหนี่ที่ฝังแน่นอยู่ในจิตใจเบาบางลง เพื่อฝึกจิตใจให้มีความเสียสละ ยึดเอาคุณธรรมมาไว้ในใจและพัฒนาจิตใจให้เข้าถึงความเป็นจริงแท้แห่งชีวิต สาเหตุของการให้ทานในทานวัตถุสูตรนั้น ถือเป็นหลักการให้ทานตามคำสอนของพระพุทธศาสนา และมีปรากฏให้เห็นอยู่ในสังคม เช่น บางคนให้ทานเพราะความโกรธ ความหลงและความกลัว บางคนให้ทานตามลัทธิประเพณีที่บรรพบุรุษของตนเคยปฏิบัติมาไม่รู้เหตุผลที่แท้จริงว่าคืออะไรและมีเป้าหมายอย่างไร บางคนให้ทานด้วยหวังว่า ชาติหน้าจักได้ไปเกิดบนสวรรค์ และบางคนให้ทานเพื่อให้จิตของตนเบิกบาน หากจะกล่าวไปแล้ว การให้ทานถือเป็นการพัฒนาจิตอย่างหนึ่งตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา^{๖๐}

แรงจูงใจในการบริจาคทานในแต่ละข้อ เป็นการกระตุ้นทางจิต คือ มุ่งหวังพัฒนาจิตใจให้ผ่องใสงดงามในกุศล เพื่อหวังอานิสงส์เป็นความสุขแก่ตน กำจัดกิเลสภายใน เพราะแรงจูงใจจากสังคมภายนอก เป็นองค์ประกอบสำคัญมากที่จะทำให้การบริจาคทานบรรลุผล ทานเป็นส่วนหนึ่งของการทำความดี หรือที่เรียกว่าทำบุญ ตามกระบวนการของบุญกิริยา การบริจาคทานทำได้ง่าย มีวิธีการปฏิบัติได้ง่าย มองเห็นเป็นรูปธรรม

จึงสรุปได้ว่า แรงจูงใจที่สำคัญที่ทำให้คนบริจาคทาน ก็คือ ปราบปรามความสุข ความพินทุภักข์ ทั้งสิ้น ดังนั้น หลักธรรมของพระพุทธเจ้าเป็นอกาลิโก คือ เป็นจริงอยู่เสมอ และให้ผลไม่จำกัดเวลา จึงเป็นแรงสนับสนุนให้พุทธศาสนิกชนศรัทธาในเรื่องการบริจาคทานจนถึงทุกวันนี้ หลักธรรมคำสอนของพระองค์ แม้ว่าเวลาจะล่วงเลยมากกว่า ๒,๕๐๐ ปีแล้วก็ตาม คำสอนของพระองค์ ไม่มีล้าสมัย ยังคงทันสมัย เป็นประโยชน์ทั้งในปัจจุบัน และเบื้องหน้า ไม่ว่ายุคสมัยจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม ดังนั้น ปัจจุบันจึงนิยมให้ทานตามที่ตนถนัด และสะดวก และทานที่ให้โดยง่าย ไม่ต้องลงทุนใด ๆ ก็คือ การให้ทานด้วยการบริจาคโลหิต ซึ่งถือเป็นทานที่ได้บุญมากเช่นกัน

^{๖๐} พระมหาอานนท์ ชวนาภิภู (แสนแป้), “การศึกษาเรื่องทานในพระไตรปิฎกที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย”, หน้า ๓๖.

๒.๘ การบริจาคโลหิตในทัศนะทางพระพุทธศาสนา

หากจะกล่าวถึงบุญกุศลที่ยิ่งใหญ่ที่สุดอย่างหนึ่ง ในพระพุทธศาสนา ที่ไม่ควรมองข้าม นั่นคือ การให้ทานด้วยการบริจาคโลหิต เพราะการบริจาคมานั้น จะส่งผลดีต่อผู้ให้เป็นอย่างมาก และ ยังส่งผลดีต่อผู้รับอีกด้วย เพราะนอกจากจะทำบุญด้วยการบริจาคทรัพย์ สิ่งของ แล้ว ยังทำบุญได้ ด้วยการบริจาคโลหิต ซึ่งเป็นบุญที่อุทิศกันได้ง่ายไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ เพราะการบริจาคมานั้นเป็น เจตนาที่เป็นบุญกุศลจริง ๆ แม้จะเป็นการเสียสละ แต่ก็แฝงไว้ด้วยความเมตตา กรุณา และที่สำคัญ หากตั้งใจที่จะสร้างบุญ โดยการเสียสละ ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์ สิ่งของ เป็นเลือด เป็นเนื้อ เป็นอวัยวะ ควรรีบทำขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ จะทำให้ได้บุญมาก ในทางพระพุทธศาสนาถือว่า ทานเป็นบันได ขั้นต้นของการทำบุญและเป็นจุดเริ่มต้นที่พุทธศาสนิกชนทุกคนจะได้พัฒนาจิตใจให้สูงขึ้น

“การบริจาคโลหิต” หมายถึง การสละเลือดของตนเองให้กับผู้อื่น โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ มีทั้งส่วนที่จัดเป็นปรัวีสัย กล่าวคือ จุดมุ่งหมายของการให้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และจัดเป็นอัตตวิสัย กล่าวคือ จุดมุ่งหมายของการให้หรือการเสียสละเพื่อขัดเกลากิเลสหรือสลัดทิ้งซึ่งกิเลส กล่าวคือ ความตระหนี่ที่อยู่ในจิตใจ และเป็นการละความยึดติดในร่างกายของตน

ในทางพระพุทธศาสนาถือว่าการบริจาคโลหิตจัดเป็นทานมัย คือ บุญที่สำเร็จด้วยการบริจาค จะเป็นกุศลติดตามตนไปทั้งในชาตินี้และชาติหน้า มนุษย์เมื่อละสังขาร ร่างกาย เลือดเนื้อ อวัยวะ เน่าเปื่อยลงไม่สามารถนำติดตัวไปในภพหน้าได้ การเกิดใหม่ หรือกระบวนการสืบต่อเป็นเรื่องของจิตหรือวิญญาณ โดยมีกรรมเป็นเครื่องสนับสนุนตามส่งให้ไปเกิดในภพใหม่

การบริจาคโลหิตจัดเป็นการให้ทานอย่างหนึ่ง ซึ่งมีหลักคำสอนที่สนับสนุนเรื่องการบริจาคโลหิต ผู้บริจาคต้องมีเจตนาบริสุทธิ์ โดยไม่หวังผลประโยชน์ใด ๆ แอบแฝงอยู่เป็นการตอบแทน เช่น มีการซื้อขายโลหิต เป็นต้น นอกจากจะเป็นบริจาคทรัพย์สิ่งของให้เป็นทานแล้วยังบริจาคอวัยวะคือองค์ประกอบของร่างกาย และการบริจาคโลหิตจะอยู่ในข้อที่ ๒ ของปัญจมหาบริจาค^{๖๒} คือการบริจาคอวัยวะ คือการบริจาคสิ่งที่อยู่ในร่างกายของคน เช่น เลือด เนื้อ อวัยวะ มหาบริจาค ๕ อย่างนี้ เริ่มต้นโดยการบริจาคสิ่งของนอกตัว ได้แก่ ทรัพย์ ต่อมาก็มีการบริจาค สิ่งของในตัว ได้แก่ อวัยวะ รวมถึงสิ่งที่รักและหวงแหนมากที่สุด คือ ชีวิต รวมทั้งสิ่งที่มีค่าเสมอ ชีวิตด้วย คือ ลูก ภรรยา หรือ สามี เป็นต้น มหาบริจาค ๕ คือ บริจาคทรัพย์ บริจาคอวัยวะ บริจาคชีวิต บริจาคบุตรธิดา บริจาคภรรยา

^{๖๒} บุ.พุทธ.อ. (ไทย) ๘/๒/๔๔.

การบริจาคโลหิต เป็นการช่วยสร้างเสริมเพิ่มพูนทานบารมีที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งยากที่ใครจะทำ ให้เกิดให้มีขึ้นได้ ย่อมได้รับอานิสงส์ส่งผลตามมาภายหลัง ดังคำที่ว่า ผู้ให้ย่อมได้รับการให้ตอบ ผู้ให้ย่อมได้รับการให้ตอบแทน เช่นเดียวกับการให้ทานที่ยิ่งใหญ่อื่น ๆ เป็นการเสริมชีวิตให้เป็น แก่นสาร บังเกิดบุญมหาศาล ได้สร้างทานบารมี จะเห็นว่าบางทีคนที่กำลังป่วย อาการทรุดหนัก ไม่ ว่าจะเกิดจากอุบัติเหตุหรือโรคร้ายใด ๆ ก็ตาม เป็นการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม จัดอยู่ในทานระดับกลาง คือ ชั้นอุปบารมี เป็นแนวทางการบำเพ็ญบารมีเพื่อให้บรรลุถึง พระโพธิญาณเพื่อทำประโยชน์แก่ชาวโลกโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

การบริจาคโลหิต เป็นการให้ทานที่มนุษย์สามัญทั่ว ๆ ไปพึงทำได้ เพราะเป็นการให้ ส่วนสำคัญ และเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตคนเพื่อนำไปช่วยต่อชีวิตให้ผู้อื่น ผู้ให้ย่อมเกิดความปีติ ความสุขทางใจ จากผลบุญของการให้ไว้จิตใจอย่างแน่นอน ท่านผู้บริจาคโลหิตจึงนับว่าเป็น ส่วนสำคัญในการบริจาคโลหิต เพื่อสำรองไว้ใช้กับเพื่อนมนุษย์ผู้เจ็บป่วยที่ยังรอรับการต่ออายุจาก แรงศรัทธาของผู้บริจาค ดังนั้น การบริจาค อวัยวะ เลือด เนื้อ ของพระโพธิสัตว์นั้น ถือได้ว่าเป็น แบบอย่างในการเสียสละเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและเป็นแบบอย่างของการให้ทาน ซึ่งไม่ได้ให้แต่เฉพาะ สิ่งที่อยู่ภายนอกตัวเท่านั้น แม้แต่สิ่งที่อยู่ภายในตัวของร่างกายมนุษย์ก็สามารถบริจาคเป็นทานได้ เหมือนกันและยังมุ่งถึงหลักคำสอนที่เป็นตัวคุณธรรมซึ่งเป็นนามธรรมที่อยู่ภายในบุคคลนั้นๆ ได้ สะท้อนออกมาให้เห็นจากพฤติกรรมนั้นๆ ที่ได้บำเพ็ญทานมัย คือ บุญที่สำเร็จจากการให้ทาน

พระพุทธองค์ได้ตรัสคุณค่าของท่าน ซึ่งอำนวยประโยชน์ให้แก่ผู้ปฏิบัติทั้งในภพนี้และ ภพหน้า ไว้ดังนี้

บุคคลปรารถนาอยู่ซึ่งอายุ ความไม่มีโรค
 วรรณะ สวรรค์ ความเกิดในตระกูลสูง
 และยินดีอันโอฬารต่อ ๆ ไป
 พึงทำความไม่ประมาท
 บัณฑิตทั้งหลายย่อมสรรเสริญ
 ความไม่ประมาทในการทำบุญ
 บัณฑิตผู้ไม่ประมาทย่อมบรรลุประโยชน์ทั้งสอง
 ชีรชนท่านเรียกว่า บัณฑิต
 เพราะยึดประโยชน์ทั้งสองไว้ได้ คือ
 ประโยชน์ในปัจจุบัน และประโยชน์ในภายหน้า^{๖๓}

^{๖๓} ส.ส. (บาลี) ๑๕/๑๒๘/๑๐๖, ส.ส. (ไทย) ๑๕/๑๒๘/๑๕๑-๑๕๒.

ดังนั้น การบริจาคโลหิต เป็นทานที่มีผลานิสงส์ นอกจากจะมีผลดีต่อสังคม และร่างกายแล้ว ยังมีคุณประโยชน์ทางธรรมอีกด้วย ดังนี้

๑. เกิดมาชาติหนึ่งภพใด จะเป็นผู้มีร่างกายแข็งแรง สมส่วน
๒. จะไม่เกิดในชนชั้นต่ำ ไม่เกิดในบ้านป่าเมืองเถื่อน
๓. เข้ากับเพื่อนมนุษย์ได้ง่าย
๔. ประกอบอาชีพใด ๆ ก็จะเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน
๕. จิตใจเป็นสัมมาทิฐิ เรียนรู้ธรรมะ เข้าใจได้ง่าย
๖. ทำให้มีจิตใจเมตตา ไม่โหดร้าย
๗. เป็นการสะเดาะเคราะห์ต่อชะตาชีวิตที่ดี
๘. จะได้บุตรธิดาที่ดีมาสืบสกุล
๙. หากเจริญพระกรรมฐาน จะบรรลุธรรมได้ง่าย^{๖๔}

สรุปได้ว่า การให้ทานยังประโยชน์ตามที่ได้กล่าวมา การบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานที่มีคุณค่า เนื่องจากเป็นการให้สิ่งที่มีค่าที่สุดที่อยู่ในร่างกายของคนเรา เพื่อให้ชีวิตผู้อื่น เป็นการเสียสละเพื่อขัดเกลาจิตใจ เนื่องจากผู้ให้ประกอบไปด้วยเมตตา เป็นการพัฒนาจิตใจในระดับพื้นฐาน เพื่อการเข้าถึงพระนิพพาน แม้ในความเป็นจริง ทุกคนที่ให้ทาน อาจจะไม่มุ่งหวังพระนิพพานอย่างเดียวนั่น แต่ในการดำเนินชีวิตย่อมต้องการความสุข ความสำเร็จในหน้าที่การงาน ชื่อเสียงเกียรติยศ ทรัพย์สิน เงินทอง อันเป็นปัจจัยจำเป็น ให้ชีวิตดำเนินไปได้อย่างมีความสุขอันเนื่องมาจากอานิสงส์ผลของทาน นั่นเอง

๒.๕ วิธีชาวพุทธกับการช่วยเหลือสังคม

วิถีชีวิตของคนไทยนั้นมักจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของการทำบุญให้ทานอยู่เสมอ โดยเฉพาะวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ในหลักใหญ่ๆ แล้ว วิถีชีวิตกับการให้ทาน โดยทั่วไปที่มีความนิยมกันมากที่สุด คือ การทำบุญตักบาตร ซึ่งการทำบุญที่ชาวพุทธทั่วไปรู้จักกันดี และ ปฏิบัติมากกว่าการทำบุญประเภทอื่น การทำบุญตักบาตรนั้นถือเป็นการทำบุญประจำวันของชาวพุทธ และชาวพุทธไทยเชื่อว่า การออกบิณฑบาตของพระสงฆ์เป็นการช่วยโปรดสัตว์ที่อยู่ในอบายภูมิการทำบุญตักบาตร จึงเป็นการสั่งสมบุญในแต่ละวัน ทำให้จิตใจผ่องใส

^{๖๔} พุทธวิธีโย ภิกขุ และคณะ. (๒๕๔๕). บริจาคโลหิต. ๓๒๒ หน้า : จุลสารธรรมเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา. (ตุลาคม ๒๕๔๕ : หน้า ๒๐-๒๔) อ้างอิงในคู่มือผู้บริจาคโลหิต เพื่อประสบการณ์ที่ดีและมีความสุข ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย, ธันวาคม, ๒๕๕๐.

การถวายสังฆทาน ซึ่งก็คือ การทำบุญในปัจจุบันที่นิยมอย่างหนึ่ง ที่นอกเหนือจากการ ตักบาตรทั่วไป ซึ่งก็จะเป็นประโยชน์ต่อพระภิกษุและจำเป็นอย่างมาก เช่น ยารักษาโรค ผ้าสบงจีวร และเครื่องใช้ที่จำเป็นต่าง ๆ นอกจากนี้ การให้ชีวิตสัตว์ ชาวพุทธก็นิยม ทำบุญให้พระกันแล้ว ก็ปล่อยสัตว์ เป็นการทำความดีที่ส่งผลถึงตนเอง ดังที่ว่า “ผู้ให้ชีวิต ย่อมได้ชีวิต” และยังมีเชื่อว่าการให้ชีวิตสัตว์ จะทำให้เป็นผู้มีสุขภาพแข็งแรง และอายุยืนยาวอีกด้วย รวมไปถึงการบริจาคโลหิต จัดอยู่ในประเภทสังฆทานด้วย เนื่องจากผู้ให้ไม่เจาะจงผู้รับจะเป็นใครก็ได้ เป็นการให้เพื่อ สาธารณะประโยชน์ทั่วไป

การให้ทาน เป็นการพัฒนาจิตใจให้เป็นผู้อ่อนโยน ต้องการทำความดีเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น หวังให้เขาพ้นจากความทุกข์ เป็นการสั่งสมคุณงามความดี เพราะการให้ทานถือว่าเป็นผู้บำเพ็ญบุญ ในพระพุทธศาสนา เพราะคุณค่าหรืออานิสงส์ของบุญ อันมีผลมาจากการพัฒนาจิต ดังพระพุทธ พจน์ว่า “บุคคลพึงขุมทรัพย์ไว้ในโลก พอสิ้นบุญ ทรัพย์ทั้งหมดก็จะพินาศไป แต่ขุมทรัพย์คือบุญ ด้วยการให้ทาน เป็นของติดตามตนไป จะนำไปได้เพียงแต่ขุมทรัพย์คือบุญเท่านั้น”^{๖๕} ควรหมั่น สะสมบุญเสมอ เพื่อความเจริญของตนเอง ดังปรากฏในพิพารปทกสฎฐิ วัตถุ ปาปวรรค แห่งขุททก นิกายธรรมบทว่า “บุคคลไม่ควรดูหมิ่นบุญว่า บุญเล็กน้อยจะไม่มาถึง แม้หมอน้ำ ย่อมเต็มด้วยน้ำที่ ตกทีละหยาดได้ จันใด คนมีปัญญา สั่งสมบุญอยู่ แม้ทีละน้อย ๆ ก็ย่อมเต็มด้วยบุญได้ จันนั้น”^{๖๖}

การบริจาค ถือเป็นการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม ทำให้ผู้อื่นมีความสุข เช่น ทานเพื่อบูชาคุณ เพื่ออนุเคราะห์ เพื่อสงเคราะห์ เพื่อสาธารณประโยชน์ เป็นต้น การให้ทาน ในสังคม ควรมีหลักธรรมที่เป็นคุณแก่ส่วนรวม คือ พรหมวิหาร ๔ ประการ^{๖๗} ซึ่งเป็นธรรมที่ช่วย สร้างสรรค์สังคม เป็นธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐ หรือผู้มีจิตใจยิ่งใหญ่กว้างขวางดุจพระหรรหม ๔ อย่าง คือ

๑. เมตตา ความรัก คือ ความปรารถนาดี มีไมตรี ต้องการช่วยเหลือให้ทุกคนประสบ ประโยชน์และความสุข
๒. กรุณา ความสงสาร คือ อยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ ใฝ่ใจที่จะปลด เปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของคนและสัตว์ทั้งปวง

^{๖๕} พุ.บุ. (บาลี) ๒๕/๑-๘/๑๑-๑๒, พุ.บุ. (ไทย) ๒๕/๑-๘/๑๓-๑๘.

^{๖๖} พุ.ธ. (บาลี) ๒๕/๑๒๒/๓๘, พุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๑๒๒/๖๕.

^{๖๗} พุ.เถร. (ไทย) ๒๖/๔๐๖.

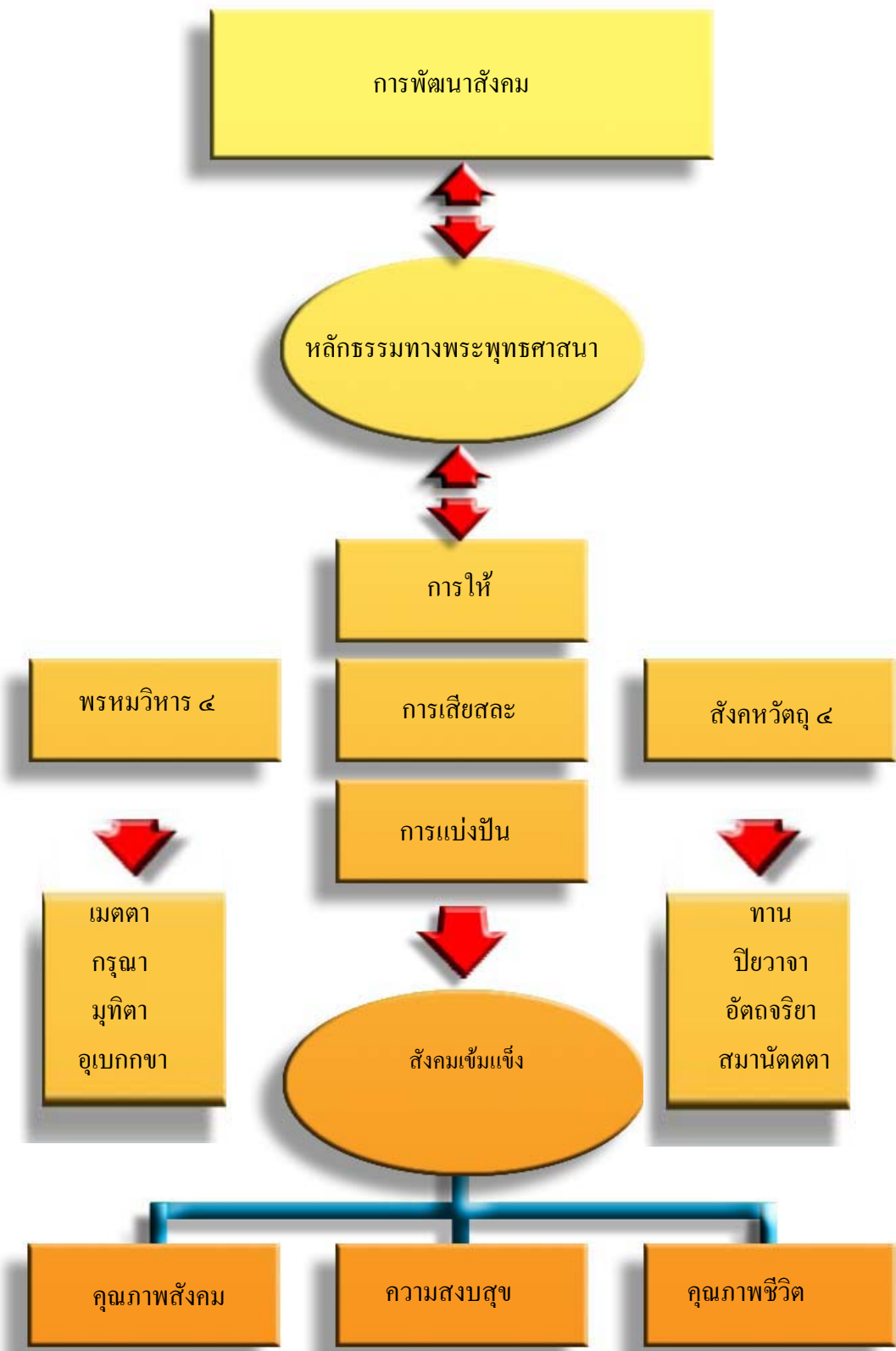
๓. นูทิตา ความเบิกบานพลอยยินดี คือ เมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข ก็มีใจแจ่มชื่นเบิกบานเมื่อเห็นเขาทำดีงามประสบความสำเร็จก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ก็พลอยยินดีบันเทิงใจด้วยพร้อมที่จะส่งเสริมสนับสนุน

๔. อุเบกขา ความมีใจเป็นกลาง คือ มองตามความเป็นจริง โดยวางจิตเรียบสม่ำเสมอ มั่นคงเที่ยงตรงดูตาชั่ง มองเห็นการที่บุคคลจะได้รับผลดี หรือชั่ว สมควรแก่เหตุที่ตนประกอบพร้อมที่จะวินิจฉัย วางตน และปฏิบัติไปตามหลักการ เหตุผล และความเที่ยงธรรม^{๖๘}

การให้ทานจึงเป็นเรื่องที่สำคัญต่อสังคมส่วนรวม เพราะเราจะอยู่คนเดียวในสังคมไม่ได้ต้องร่วมมือร่วมใจอาศัยซึ่งกันและกัน ดังนั้นเครื่องยึดเหนี่ยวทางพระพุทธศาสนาถือว่าการบริจาคทาน รวมถึงการบริจาคโลหิตสามารถที่จะช่วยเหลือสังคมได้อย่างมาก ช่วยส่งเสริมสนับสนุนเมื่อบุคคลมีคุณธรรมประจำใจทำให้มีจิตใจกว้างขวางดังพรหม และมีความยินดีที่จะบริจาคนับเป็นธรรมที่คุณประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมอย่างมาก

^{๖๘} พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๑๔๘-๑๔๙.

หลักธรรมกับการพัฒนา

การให้ทานเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตในสังคมไทย มีหลักธรรมหล่อเลี้ยงจิตใจชาวพุทธ ให้มีความรักความปรารถนาดีต่อกัน ประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ โดยมีหลักธรรมที่เป็นคุณแก่ส่วนรวม ต้องการช่วยเหลือให้ทุกคนประสบประโยชน์และความสุข จึงเป็นหนทางที่จะนำไปสู่การพัฒนาสังคมได้

จึงสรุปได้ว่า ทาน (การให้ การสละ การบริจาค) เป็นคำสอนสำคัญในพระพุทธศาสนา เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างชีวิต ก่อให้เกิดผลเป็นบุญแก่ผู้กระทำ เพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุดในชีวิต การบริจาคตานและการบริจาคโลหิตเป็นทาน เพื่อกำจัดกิเลส คือความโลภและความตระหนี่ในจิตสันดานของตน และเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม การให้ทานสามารถผูกไมตรี ความสามัคคีซึ่งกันและกันได้ดี โดยวิธีการให้ทานที่ถูกต้อง คือต้องให้ความสำคัญแก่สิ่งของและตัวผู้รับ เช่น การให้ทานด้วยความเคารพ ให้ด้วยความศรัทธา ให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ให้โดยมีจิตเมตตาอนุเคราะห์ อยากช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น ทานจะมีอานิสงส์มากหรือน้อย ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ๓ ประการ คือ ผู้ให้ ผู้รับ และสิ่งของที่ให้ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้รับ โดยมีเจตนาเป็นสำคัญ ทานจึงจะมีอานิสงส์มาก อานิสงส์ในปัจจุบัน คือ ขณะที่ให้ ผู้ให้ก็สบายใจ จิตใจผ่องใสเป็นที่รักของคนหมู่มาก บัณฑิตคบหา มีชื่อเสียง และอานิสงส์ในสัมปรายภพ เมื่อให้ทานด้วยใจบริสุทธิ์แก่เนื่อนาบุญแล้ว หลังจากละสังขาร ก็ย่อมได้ไปเกิดในกามสุคติภูมิ ได้แก่ มนุษย์โลก กามาวจรสวรรค์ เป็นต้นและทานที่มีความสำคัญต่อบุคคลและสังคมมาก เช่น การบริจาคโลหิตให้กับบุคคลที่มีประโยชน์และมีคุณภาพในสังคม ถ้าเขาได้โลหิต ก็เหมือนชุบชีวิตใหม่ ให้กลับมามีประสิทธิภาพในสังคม สร้างสรรค์สังคม อันเนื่องมาจากโลหิตของผู้ที่บริจาคให้นั่นเอง

การบริจาคโลหิตจึงถือได้ว่า เป็นทานที่ทำคุณประโยชน์ต่อสังคมได้มาก ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ถึงความมุ่งหมาย ประโยชน์ และความสำคัญของการให้ทาน ในพระพุทธศาสนา ชีวิตก็จะอยู่ด้วยความสันติสุข นับเป็นการพัฒนาสังคมและประเทศชาติได้อย่างแน่นอน ดังนั้นหลักธรรมต่าง ๆ ที่พระพุทธศาสนาได้สอน จึงเชื่อมโยงกับการน้อมนำไปปฏิบัติในสังคม ของพุทธศาสนิกชนในการบริจาค การสละ การให้ทานที่มีต่อสังคมปัจจุบันในบทที่ ๑ ต่อไป

บทที่ ๓

การบริจาคโลหิตของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย

ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย (National Blood Centre, Thai Red Cross Society) เป็นองค์กรการกุศล มีการดำเนินงานบริการโลหิตมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๕๕ จนถึงปัจจุบัน งานบริการโลหิตได้พัฒนาก้าวหน้ามาเป็นลำดับ ได้มีการพัฒนาบริการที่เป็นระบบและมีการผลิตผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล จนได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO9001:2000 โดยมีนโยบายคุณภาพ (Quality Policy) เพื่อกำหนดทิศทางในการดำเนินงาน คือ โโลหิตและผลิตภัณฑ์โลหิตมีคุณภาพและปลอดภัยทั้งผู้ให้และผู้รับศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย เป็นศูนย์กลางในการจัดหาโลหิต เพื่อส่งต่อไปยังโรงพยาบาลต่าง ๆ ภายในประเทศ สืบเนื่องจากในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้มีทหารของฝ่ายกองทัพพันธมิตรได้รับบาดเจ็บและล้มตายเป็นจำนวนมาก แพทย์ประจำกองทัพพันธมิตรได้ร้องขอให้สภากาชาดของแต่ละประเทศตั้งหน่วยบริการโลหิตขึ้น เพื่อเรียกร้องให้ประชาชนบริจาคโลหิต ช่วยชีวิตทหารที่บาดเจ็บในสนามรบ จึงได้มีการจัดตั้งงานบริการโลหิตขึ้น ตั้งแต่นั้นมา โดยยึดหลักที่ว่า บริจาคโลหิตด้วยจิตศรัทธา ไม่ต้องการสิ่งตอบแทนหรือหวังผลตอบแทนใด ๆ จนกระทั่งพัฒนามาเป็นงานบริการโลหิตของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ จนถึงปัจจุบัน

ภารกิจหลักของสภากาชาดไทย คือ เป็นที่พึ่งพาของผู้ด้อยโอกาสและผู้ประสบภัย มี ๔ ด้าน คือ

๑. ด้านบริการทางการแพทย์และสุขภาพอนามัย, เป็นบริการรักษาพยาบาลฟื้นฟูสมรรถภาพ สร้างนวัตกรรมทางการแพทย์ ส่งเสริมคุณภาพชีวิต และอบรมบริการวิชาการ

๒. ด้านบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัยพิบัติ, ช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างครบวงจร การจัดการภาวะฉุกเฉินขณะเกิดภัย บรรเทาทุกข์ผู้ด้อยโอกาส ส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้มั่นคง

๓. การบริการโลหิต, ส่งเสริมงานบริการโลหิตให้ได้มาตรฐานในระดับประเทศและภูมิภาค

๔. การสังคมสงเคราะห์และการส่งเสริมคุณภาพชีวิต, ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาคุณค่าชีวิตผู้ด้อยโอกาส

และ ๑ ใน ๔ ภารกิจ คือ งานบริการโลหิต^๑

๓.๑ บทบาทหน้าที่ของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย

งานบริการโลหิตถือเป็นภารกิจหลักที่สำคัญของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย จึงต้องมีการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพในด้านการให้บริการโลหิตให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของประเทศ บริการโลหิตที่มีความปลอดภัยสูงสุดในระดับมาตรฐานสากลของนานาประเทศที่พัฒนาแล้ว การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากลและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป รวมถึงการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศของภูมิภาคในด้านการให้บริการโลหิต

ศูนย์บริการโลหิตฯ จึงมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์การให้บริการทั่วทั้งประเทศ มีปริมาณเพียงพอ และมีคุณภาพตามมาตรฐานสากลในระดับระหว่างประเทศ และระดับความเป็นเลิศในภูมิภาค จึงต้องดำเนินการจัดหาบริการโลหิตและส่วนประกอบของโลหิตให้เพียงพอให้กับผู้ป่วยทั้งประเทศ บริการโลหิตที่มีความปลอดภัยและได้มาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ การให้บริการโลหิตต้องไม่เป็นการแสวงหากำไร โดยศูนย์บริการโลหิตเป็นแกนกลางในการดำเนินงานบริการโลหิตของประเทศ มีส่วนราชการและองค์กรที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือสนับสนุน และในปัจจุบัน มีโรคหลายโรคติดต่อได้โดยการถ่ายโลหิต โดยเฉพาะ โรคเอดส์ ที่กำลังแพร่ระบาด ด้วยเหตุนี้องค์การอนามัยโลกได้หาทางป้องกันและหลีกเลี่ยงปัญหาดังกล่าว โดยการกำหนดนโยบายที่ปลอดภัยขึ้น โดยยึดหลัก ๓ ประการ

๑. การคัดเลือกผู้บริจาคโลหิต
๒. โโลหิตทุกยูนิตต้องปราศจากโรค
๓. ตรวจสอบโลหิตทุกยูนิตก่อนจ่ายให้กับผู้ป่วย

การรับบริจาคโลหิตของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ได้มีรับบริจาคโลหิตภายในสถานที่เป็นการเจาะเก็บโลหิตจากประชาชนที่เดินทางมาบริจาคที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ เปิดรับบริจาคทุกวันไม่เว้นวันหยุดราชการและวันหยุดนักขัตฤกษ์ (ยกเว้นวันที่ 1 มกราคม ของทุกปีจะหยุดทำการ หนึ่งวัน) และการเจาะเก็บโลหิตภายนอกสถานที่ เป็นการเจาะเก็บโลหิตโดยศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ จัดหน่วยเคลื่อนที่ออกไปรับบริจาคคนนอกสถานที่ในเขตกรุงเทพฯ

^๑ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย, รายงานการปฏิบัติงานและผลงาน ประจำปี ๒๕๕๒, หน้า ๘.

เขตปริมณฑล เช่น บริษัท ห้างร้าน โรงเรียน วัด มหาวิทยาลัย นิคมอุตสาหกรรม ชุมชนต่าง ๆ เป็นต้น ทุกวัน รวมทั้งวันหยุดนักขัตฤกษ์ ยกเว้นวันที่ ๑ มกราคม ซึ่งรับบริจาคทุกวัน ๆ ละ ๓-๑๐ แห่ง โลหิตที่ได้รับบริจาคร้อยละ ๖๐ ได้มาจากหน่วยเคลื่อนที่ และร้อยละ ๓๐ ได้จากภายในศูนย์

นอกจากการรับบริจาคโลหิตแล้ว ศูนย์บริการโลหิตฯ ยังมีหน้าที่ผลิตและจ่ายถุงบรรจุโลหิตน้ำยา Citrate Phosphate Dextrose (CPD) และ CPDA-1 เพื่อใช้ในกิจการของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติและสาขาบริการโลหิตทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ผลิตน้ำยาเก็บโลหิตและน้ำยาอื่น ๆ เพื่อใช้ในห้องปฏิบัติการ ผลิตน้ำยาต่างๆ สำหรับใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ในห้องปฏิบัติการ และจ่ายให้กับสาขาบริการโลหิตแห่งชาติ และเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการเจาะเก็บโลหิต ในสถานที่และหน่วยเคลื่อนที่ ตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ Inprocess ที่ผลิตในฝ่ายของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ รวมถึงให้การอบรม ฝึกงานและดูงานแก่ผู้ที่สนใจ และทำงานด้านบริการโลหิต รวมถึง ควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ รับผิดชอบงานควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ตั้งแต่วัตถุดิบ กระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป งานตรวจวิเคราะห์ งานเตรียมน้ำยาใช้ในห้องปฏิบัติการ รวมทั้งจ่ายยาให้เจ้าหน้าที่^๒

สรุป ภารกิจของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ก็คือ งานบริการโลหิต และเป้าหมายของงานบริการโลหิต คือ การจัดหาโลหิตที่ปลอดภัยและเพียงพอต่อความต้องการใช้ภายในประเทศ ทั้งนี้ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ ต้องมีการวางแผนงานบริการโลหิต เพื่อผลสำเร็จคือ มีโลหิตเพียงพอ และสม่ำเสมอตลอดปี โลหิตที่แจกจ่ายมีคุณภาพมาตรฐานสากล และมีฐานในชุมชนมาก ชุมชนบริจาคโลหิตที่ยั่งยืนและพึงพาได้ ผู้บริจาคโลหิตและเจ้าหน้าที่ที่มีความพอใจ จูงใจคนให้มาบริจาคโลหิตได้ บริจาคแล้วปลอดภัย เจ้าหน้าที่เป็นมิตร ทำให้อยากที่จะบริจาคโลหิตเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น โดยยึดหลักที่ว่า บริจาคโลหิตด้วยจิตศรัทธา ไม่ต้องการสิ่งตอบแทนหรือหวังผลตอบแทนใด ๆ

๓.๒ สถานการณ์การบริจาคโลหิตของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ๒ ปี ย้อนหลัง

สถานการณ์การบริจาคโลหิต ๒ ปี ย้อนหลัง จากรายงานการปฏิบัติงานและผลงานประจำปี ๒๕๕๒ ของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ได้สรุปรายงานสถานการณ์การรับบริจาคโลหิตของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทยดัง ต่อไปนี้

^๒ เรื่องเดียวกัน หน้า ๘-๑๔.

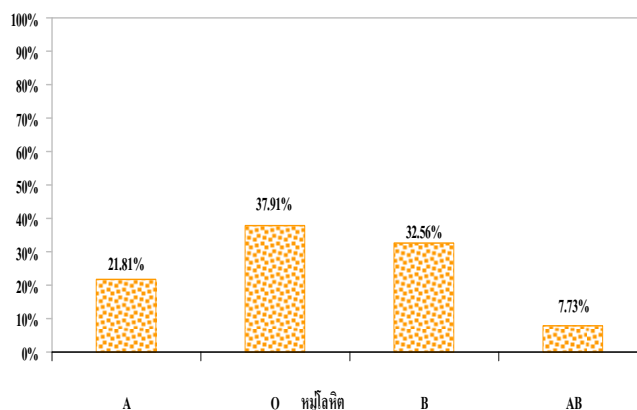
จำนวนชายและหญิงที่บริจาคโลหิต ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๒^๓

จำนวนผู้บริจาคโลหิต	คน	ร้อยละ	
ชาย	158,205	(48.69%)	
หญิง	166,685	(51.31%)	
ผู้บริจาคโลหิตใหม่	90,260 คน	ผู้บริจาคโลหิตประจำ	234,630 คน

จากตาราง แสดงให้เห็นว่า ผู้บริจาคโลหิตเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายจำนวนเล็กน้อย

ร้อยละหมู่โลหิตของผู้บริจาคโลหิต ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๒^๔

หมู่โลหิต	จำนวนผู้บริจาคโลหิต (คน)	ร้อยละ
A	70,845	21.81
O	123,158	37.91
B	105,775	32.56
AB	25,112	7.73
รวม	324,890	100%

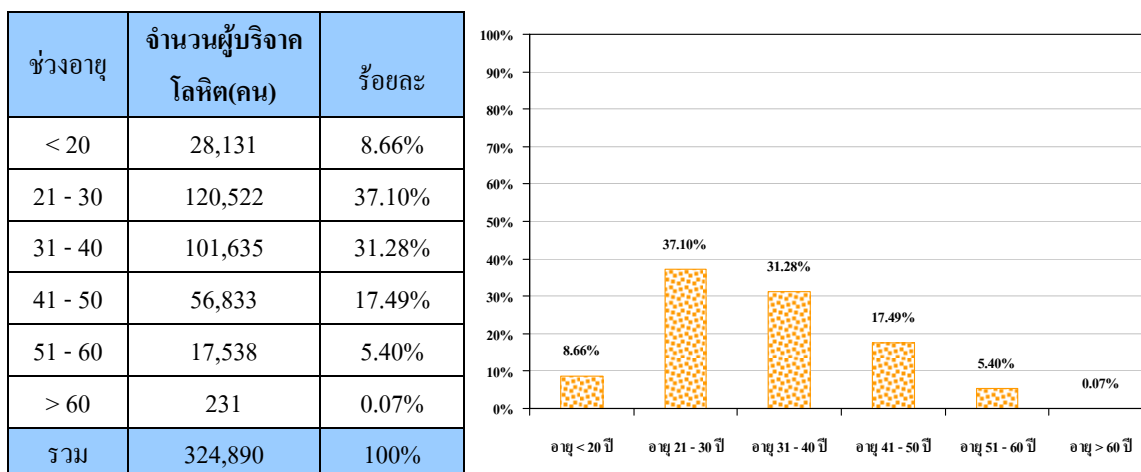

จากตารางและรูปภาพ แสดงให้เห็นว่า จำนวนผู้บริจาคเพศหญิง มีจำนวนใกล้เคียงกับเพศชาย หมู่โลหิต O มีจำนวนผู้บริจาคโลหิตมากที่สุด ร้อยละ 37.91

^๓ เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๕๕.

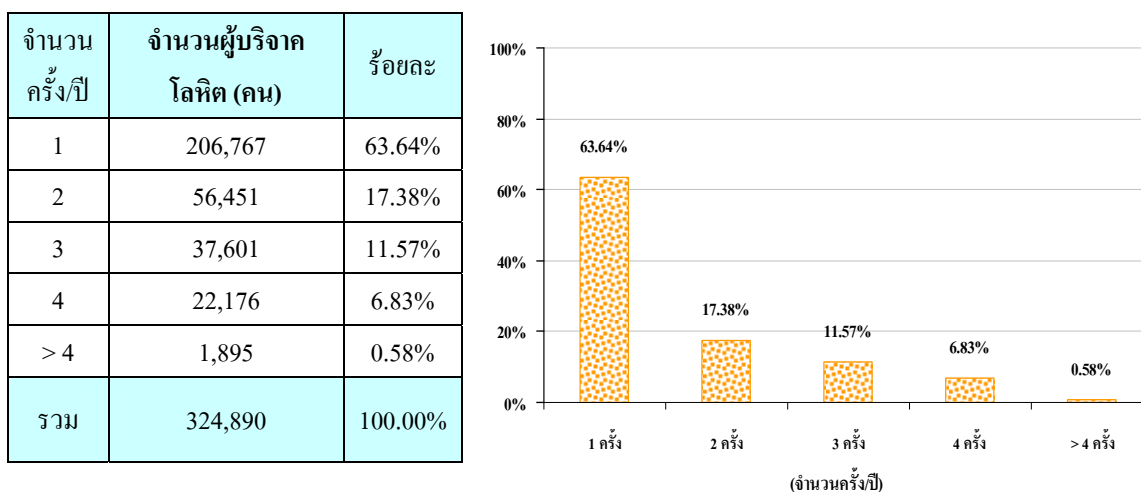
^๔ เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๕๕.

ช่วงอายุของผู้บริจาคโลหิต ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๒^๕

จากตารางและรูปภาพ จะเห็นว่า ช่วงอายุ ๒๑-๓๐ ปี จะเป็นช่วงอายุที่บริจาคโลหิตมากที่สุด ถึง ๓๗.๑๐% รองลงมา ช่วงอายุ ๓๑-๔๐ ปี ๓๑.๒๘% และน้อยที่สุด คือ อายุมากกว่า ๖๐ ปี มีเพียง ๐.๐๗% เท่านั้น

จำนวนครั้งที่บริจาคโลหิต/ปี ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๒^๖

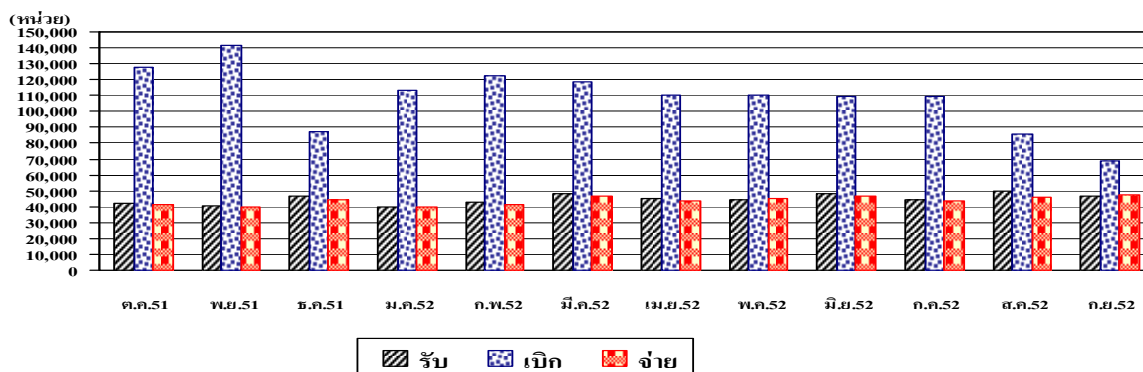

จากตารางและรูปภาพ จะเห็นว่า ผู้บริจาคโลหิต ๑ ครั้ง : ปี มีมากถึง ๖๓.๖๔% และผู้บริจาคประจำสม่ำเสมอ ๓ ครั้ง : ปี มีเพียง ๑๑.๕๗% ซึ่งทางศูนย์ฯ พยายามวิเคราะห์แก้ไข ให้ผู้บริจาคโลหิต ๑ ครั้ง เปลี่ยนใจมาบริจาค ทุก ๓ เดือน และในบางครั้งพบว่า ผู้บริจาคมาบริจาคแค่ในวันสำคัญ เท่านั้น

^๕ เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๐๐.

^๖ เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๐๑.

จำนวนการเบิกจ่ายในแต่ละเดือน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๒^{๑)}

จากรูปภาพจะเห็นว่ายอดการเบิกโลหิต มีมาก รวมทั้งปี ๑,๓๐๔,๐๓๑ หน่วย เมื่อเทียบการจ่ายไปทั้งปี ๕๒๕,๑๓๔ หน่วย ซึ่งมีความต่างอยู่ -๕๕.๓๓% จึงทำให้โลหิตขาดแคลนในบางช่วงเวลา

จากข้อมูลสถิติ การจัดหาโลหิตของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๒ จะเห็นว่า ผู้บริจาคโลหิตเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายอยู่ ๒.๖๒% ผู้บริจาคโลหิตส่วนใหญ่มีหมู่โลหิต O ถึงร้อยละ ๓๗.๕๐% โดยช่วงอายุที่มีผู้บริจาคโลหิตมากที่สุดคือ อายุ ๒๑-๓๐ ปี มีถึง ๓๗.๑๐% และผู้บริจาคโลหิตโดยส่วนมากมักมาบริจาคโลหิตปีละ ๑ ครั้ง มีถึง ๖๓.๖๔% โลหิตที่ได้รับมาจากหน่วยเคลื่อนที่ มากกว่า รับบริจาคภายในสถานที่ และยอดการเบิกโลหิตมีจำนวนมากกว่ายอดการจ่าย จำนวน ๗๗๘,๘๙๗ หน่วย หรือ -๕๕.๓๓%

จากสถานการณ์ ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า โลหิตยังไม่เพียงพอในการแจกจ่ายให้กับโรงพยาบาลต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งในความรับผิดชอบหลักของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ทำหน้าที่จัดหาโลหิตให้เพียงพอกับความต้องการของโรงพยาบาลทั่วประเทศ จากการที่องค์การอนามัยโลก ได้ประมาณการใช้โลหิตแต่ละประเทศไว้ว่า ควรมีโลหิตและผลิตภัณฑ์โลหิตที่ปลอดภัยที่สุดเท่าที่จะทำได้ในปริมาณที่เพียงพอกับความต้องการใช้ของประเทศ จำนวนโลหิตที่ได้รับจากการบริจาคควรมีปริมาณ ร้อยละ ๒ ถึง ๔ ของประชากร (ประมาณ ๑,๕๕๐,๐๐๐ ยูนิต) จึงจะเพียงพอต่อความต้องการของผู้ป่วยในประเทศ แต่ในปัจจุบันปริมาณโลหิตที่จัดหาทั้งประเทศ มีเพียงร้อยละ ๑.๖ ของประชากร ซึ่งยังไม่เพียงพอสำหรับผู้ป่วยที่จำเป็นต้องใช้โลหิตในภาวะต่าง ๆ^{๒)}

^{๑)} เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๐๘.

^{๒)} เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๐.

นอกจากการรับบริจาคไม่เพียงพอแล้ว ยังมีปัญหาในเรื่องการบริจาคโลหิต ก็คือ เลือดจางในบางราย ดังนั้น เลือดจะมีพอใช้ ต้องมี ผู้บริจาคพอ เลือดจะมีคุณภาพดี ต้องได้ผู้บริจาค ที่มีคุณภาพดี ถ้าผู้บริจาคไม่พอ เลือดก็ไม่พอใช้ ศูนย์บริการโลหิตฯ กำลังประสบปัญหาผู้บริจาคโลหิตที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์ฯ วันละ ๔๐-๕๐ คน โลหิตจางและบริจาคไม่ได้^๕

จากสถิติการใช้โลหิตในประเทศ มีความต้องการเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๘-๑๐ ทุกปี ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๒ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ ได้ตั้งเป้าหมายของความต้องการใช้โลหิตไว้ ๑,๖๐๐,๐๐๐ - ๑,๘๐๐,๐๐๐ ยูนิต ในส่วนของกรุงเทพมหานครต้องจัดหาโลหิตให้ได้ปีละ ๕๐๐,๐๐๐ ถึง ๖๐๐,๐๐๐ ยูนิต ส่วนอีก ๑,๑๐๐,๐๐๐ ถึง ๑,๒๐๐,๐๐๐ ยูนิต เป็นการจัดหาโลหิตในส่วนภูมิภาค

องค์การอนามัยโลก ได้เน้นย้ำมาตรการที่สำคัญที่สุดของงานบริการโลหิต คือ จัดหาโลหิตที่มีความปลอดภัยและมีปริมาณเพียงพอด้วยวิธีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน ซึ่งได้แก่การกระตุ้นเตือนและการณรงค์ให้ประชาชนมาบริจาคโลหิตโดยไม่หวังผลตอบแทน, ต้องมีการวางแผนให้ความรู้แก่ผู้บริจาคโลหิตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งควรดำเนินการสร้างความตระหนักรู้ โดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความจำเป็นการนำโลหิตไปใช้รักษาโรค, ทำการชี้แจงหรือสรุปผลของการนำโลหิตไปใช้ช่วยเหลือผู้ป่วยเพื่อสร้างความสนใจให้กับประชาชน กระตุ้นให้ประชาชนเต็มใจบริจาคโลหิต และสนับสนุนให้มีการบริจาคโลหิตอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการจัดกิจกรรม โครงการณรงค์ และเผยแพร่ข่าวสารประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพราะผู้บริจาคโลหิต คือ บุคคลที่ทำให้งานบริการโลหิตสามารถดำรงอยู่ได้ การจัดหาผู้บริจาคโลหิตเป็นส่วนสำคัญในการได้มาซึ่งผู้บริจาคโลหิต หรือรักษากลุ่มผู้บริจาคโลหิตไว้ด้วย ซึ่งจะมีผลพลอยได้ คือ ผู้บริจาคประจำสม่ำเสมอ บริจาคโลหิต ด้วยความสมัครใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ตามนโยบายของสหพันธ์สภาภชาชาติและสภาเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศที่ต้องการมุ่งเน้นให้การบริจาคโลหิตเป็นการบริจาคด้วยความสมัครใจ (“100% Voluntary, Non-Remunerated Blood Donation”)^๖

^๕ การประชุมวิชาการ ประจำเดือน พ.ศ. ๒๕๕๑, ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย เล่มที่ ๓๘, มกราคม - ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑, หน้า ๑๓๓.

^๖ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย รายงานการปฏิบัติงานและผลงาน ประจำปี ๒๕๕๒ หน้า ๒๐ - ๒๑.

ในปัจจุบันจะเห็นว่า เกือบร้อยละ ๗๐ ของผู้บริจาคโลหิต บริจาคเพียงปีละ ๑ ครั้ง เท่านั้น คือสูงถึงเกือบ ๒๐๐,๐๐๐ คน จากจำนวนผู้บริจาคทั้งหมด ๓๐๐,๐๐๐ คน งานบริการโลหิต ควรที่จะผลักดันให้ผู้บริจาคโลหิตปีละครั้ง เปลี่ยนใจมาบริจาคโลหิตเป็นครั้งที่ ๒ ใน ๑ ปี ก็จะทำให้เพิ่มจำนวน โโลหิตอีก ๒๐๐,๐๐๐ คน ทั้งนี้ เพื่อให้มีโลหิตที่เพียงพอ โดยการสร้างความรัก ความศรัทธา ความเชื่อมั่น สร้างแรงจูงใจให้เห็นคุณค่าของตนเองเพื่อต้องการมาบริจาคอีก และก็สรรหาผู้บริจาคโลหิตรายใหม่ให้เพิ่มขึ้น ก็จะช่วยให้เพิ่มจำนวนโลหิตได้มากขึ้นอีก ตามเป้าหมายที่ได้ตั้งใจไว้ว่า จะจัดหาโลหิตให้ได้ ๑๐๐ % ในปี ๒๕๕๘

การบริจาคโลหิตนอกจากจะมีผลดีต่อสังคม และร่างกายแล้ว ยังมีคุณประโยชน์ในทางธรรมอีกด้วย โดยถือเป็นการให้ทานชนิดหนึ่ง ที่เรียกว่า ทานอุปบารมี คือ การบริจาคหรือเสียสละอวัยวะบางส่วนในร่างกายให้เป็นทาน เช่น การบริจาคโลหิต หรือบริจาคอวัยวะ ซึ่งเป็นทานที่บำเพ็ญได้ยากยิ่ง เนื่องจากต้องเป็นผู้ที่เกิดเป็นมนุษย์เท่านั้น ถือว่าได้บารมีสูงกว่าการบริจาคทานโดยทั่ว ๆ ไป ดังนั้น การนำหลักธรรมเรื่องการให้ทานด้วยการบริจาคโลหิตมาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนศรัทธา โนมน้ำใจจิตใจพุทธศาสนิกชนให้มาบริจาคโลหิต บริจาคแล้วได้ประโยชน์อะไรบ้าง ทั้งต่อตนเอง ในปัจจุบัน และเบื้องหน้า ก็จะทำให้ได้โลหิตเพิ่มมากขึ้น

๓.๓ ความรู้เรื่องโลหิต

โลหิต คือของเหลวที่ไหลเวียนไปทั่วร่างกาย โดยอาศัยเส้นโลหิตขนาดต่าง ๆ โดยเฉลี่ยโลหิตในร่างกายผู้ใหญ่ปกติ จะมีปริมาณร้อยละ ๘ ของน้ำหนักร่างกาย คือ ประมาณ ๕-๖ ลิตรในเพศชาย และ ๔-๕ ลิตร ในเพศหญิง เมื่อนำโลหิตมาแยกส่วนประกอบ จะได้ ๒ ส่วน คือ พลาสมา และเม็ดโลหิต ส่วนที่เป็นเม็ดโลหิต มีประมาณ ๔๕% ประกอบด้วยส่วนที่เป็นเซลล์ (form element) ได้แก่เซลล์เม็ดโลหิตแดง (red blood cell) มีจำนวน ๕ ล้านตัว/ลบ.มม. ทำหน้าที่ในการนำออกซิเจนไปเลี้ยงอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย เซลล์เม็ดโลหิตขาว (white blood cell) มีจำนวน ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ ตัว/ลบ.มม. เม็ดโลหิตขาว มี ๕ ชนิด คือ

๑. Neutrophil (PMN) มีจำนวนร้อยละ ๖๐-๗๐ ของเม็ดโลหิตขาวทั้งหมด มีหน้าที่ในการทำลายเชื้อโรค

๒. Lymphocyte พบร้อยละ ๒๐-๓๐ ของเม็ดโลหิตขาวทั้งหมด มีหน้าที่สร้างภูมิคุ้มกันโรค

๓. Monocyte พบร้อยละ ๑-๕ ของเม็ดโลหิตขาวทั้งหมด

๔. Eosinophil มีปริมาณร้อยละ ๑-๕ ของเม็ดโลหิตขาวทั้งหมด

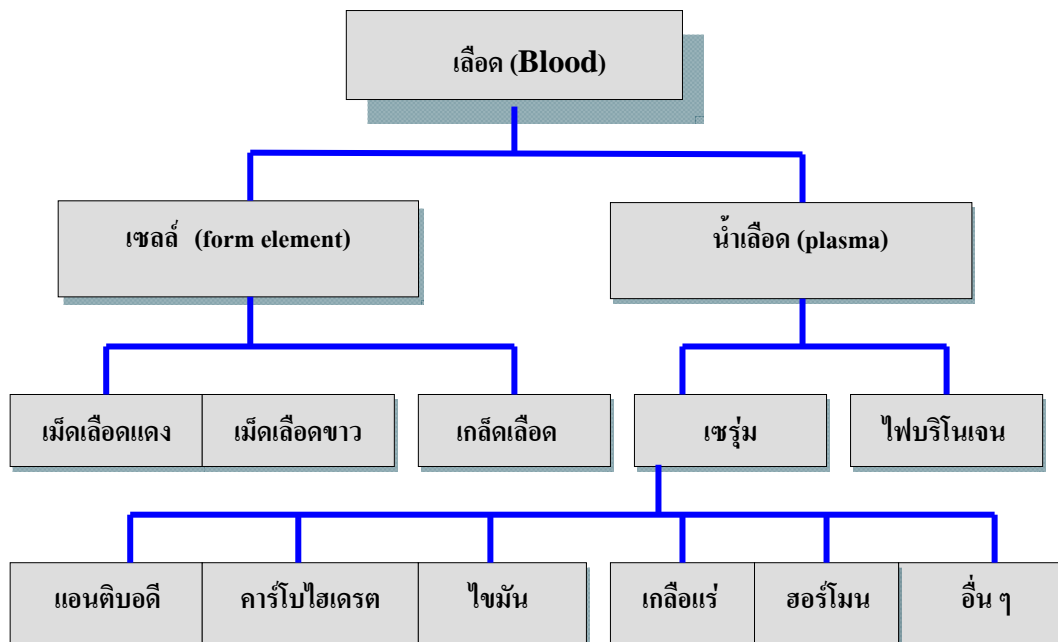
๕. Basophil พบร้อยละ ๐-๑ ของเม็ดโลหิตขาวทั้งหมด

และเกล็ดโลหิต (blood platelet) มีจำนวน ๒-๕ แสน/ลบ.มม.หน้าที่ของเกล็ดโลหิตคือ ช่วยห้ามเลือดมิให้โลหิตออก และช่วยในการแข็งตัวของโลหิต อีกส่วนหนึ่งคือน้ำเลือด (plasma) สารในพลาสมา ที่เกี่ยวข้องกับระบบเลือด ประกอบด้วย Coagulation factors มีทั้งหมด ๑๒ ชนิด มีหน้าที่สำคัญในการที่ทำให้เลือดแข็งตัวหรือทำให้เลือดหยุดไหล และ Immunoglobulin มี ๕ ชนิด คือ IgG, IgM, IgA, IgD และ IgE สร้างโดย plasma cell และ lymphocyte^{๑๑} พลาสมาซึ่งเป็นส่วนผสมของสารหลายชนิด เช่น คาร์โบไฮเดรต ไขมัน กลีโกลิแร่ ฮอร์โมน เอนไซม์ ก๊าซ น้ำรวมทั้งโปรตีนหลายชนิด เช่น ไฟบริโนเจน อัลบูมิน และแอนติบอดี เป็นต้น ถ้าทำการแยกส่วนของไฟบริโนเจน ออกจากน้ำเลือด ส่วนที่เหลือซึ่งยังคงมีแอนติบอดีอยู่ด้วยเรียกว่า เซรัม (serum) ดังรูปภาพต่อไปนี้^{๑๒}

^{๑๑} กิตติ ต่อจรัส, โโลหิตวิทยาเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๒, มกราคม ๒๕๔๘, หน้า ๓๕.

^{๑๒} ดร. ชีรนุช วิทยานันต์. “กลุ่มเลือดสำคัญต่อชีวิตอย่างไร?”, วารสารรามคำแหง. ปีที่ ๒๓ ฉบับที่ ๒ (๒๕๔๘) : ๑๑๗.

ส่วนประกอบของเลือด

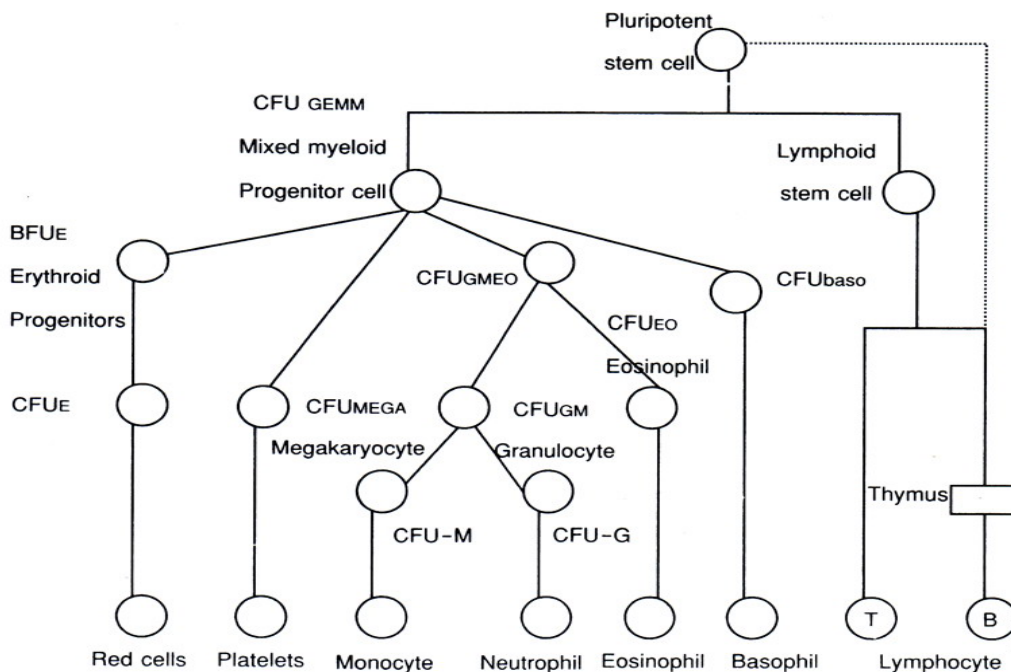

พลาสมา หรือ น้ำเหลือง มีลักษณะเป็นของเหลวสีเหลือง ค่อนข้างใส ส่วนที่เป็นพลาสมาประกอบด้วยน้ำ สารชีวเคมี เอนไซม์ ฮอร์โมน แอลบูมิน อินมูโกลบูลิน ชนิดต่าง ๆ และสารที่ช่วยให้เกิดการแข็งตัวของโลหิต

ในส่วน of เซลล์เม็ดโลหิต ประกอบด้วยเม็ดโลหิตแดง เม็ดโลหิตขาว และเกร็ดโลหิต ซึ่งโลหิตในร่างกายมนุษย์นั้นมีความสมบัติพิเศษ คือ มีความหนืด มีความเป็นกรด เป็นด่าง มีความเข้มข้น มีเซลล์เม็ดโลหิตแดงช่วยในการถ่ายเทออกซิเจนให้กับร่างกาย^{๑๑} เม็ดโลหิต จะมีอยู่ประมาณร้อยละ ๔๕ ของโลหิตทั้งหมดในร่างกาย

^{๑๑} ความรู้สู่การบริการโลหิต ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๖, พ.ศ. ๒๕๕๐. หน้า ๖.

ต้นกำเนิดของเซลล์เม็ดเลือดชนิดต่าง ๆ^{๑๔}

CFU-GEMM = multipotential for granulocytes, macrophages, erythroid cells, megakaryocytes

CFU-GM Eo = progenitor for neutrophils, monocytes, eosinophils

CFU-baso = progenitor for basophils

CFU-Mega = progenitor for megakaryocytes

BFU-E = most primitive committed progenitor for erythroid line

CFU-E = more mature progenitor for erythroid line

เซลล์เม็ดเลือดชนิดต่าง ๆ กำเนิดจาก stem cell ซึ่งมีทั้ง pluripotential stem cell (สามารถเป็นต้นกำเนิดของเม็ดเลือดหลายชนิด) และ committed stem cell หรือ unipotential stem cell (ต้นกำเนิดของเซลล์เม็ดเลือดชนิดเดียว) เช่น CFU-E จะเจริญเป็นเม็ดเลือดแดง

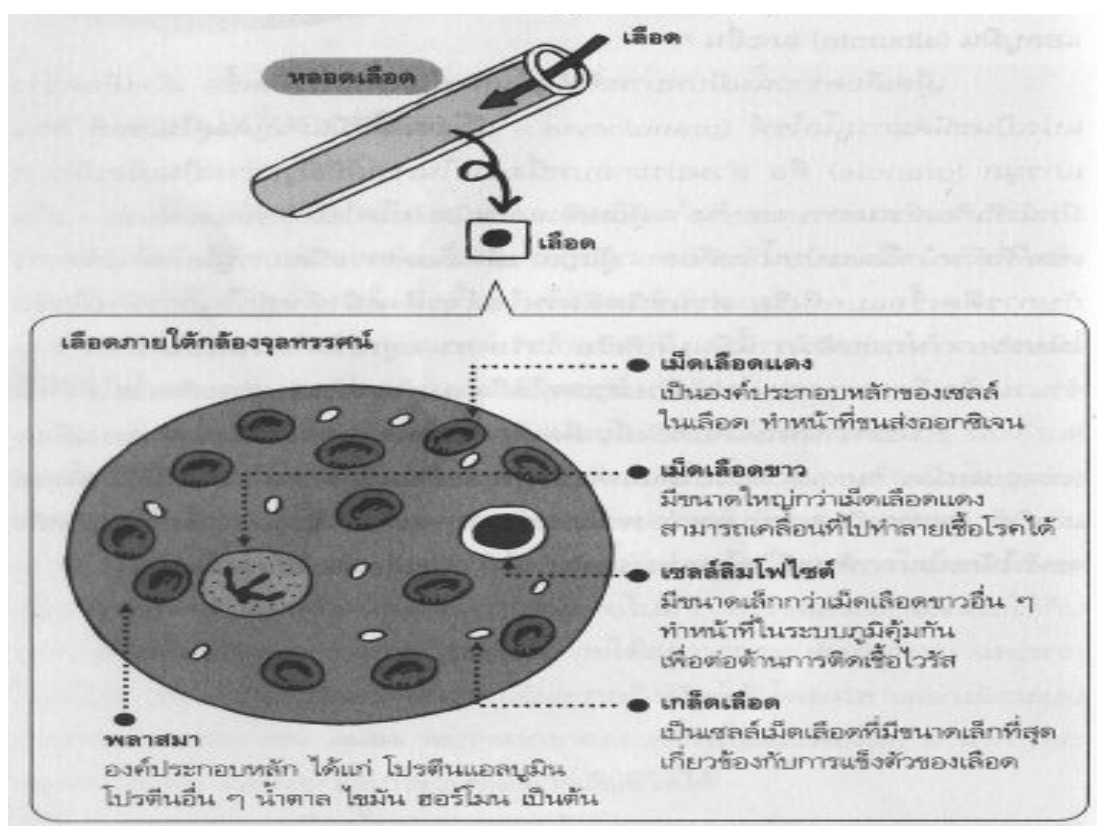
ร่างกายเรามีเลือดเป็นองค์ประกอบอยู่ถึง ๕% หรือกล่าวได้ว่า สำหรับผู้ที่มีน้ำหนักร่างกาย ๖๐ กิโลกรัม จะมีเลือดอยู่ถึง ๓ ลิตร นอกจากนี้แล้ว เลือดยังไหลเวียนอยู่ในหลอดเลือดขนาดต่าง ๆ นับตั้งแต่หลอดเลือดแดงขนาดใหญ่ไปจนถึงหลอดเลือดฝอย ซึ่งประสานกันเป็นโครง

^{๑๔} กิตติ ต่อจรัส, โลหิตวิทยาเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๒, มกราคม ๒๕๔๕, หน้า ๑๖.

ร่างกาย เลือดมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการรักษาชีวิต ทำหน้าที่ขนส่งออกซิเจน ป้องกันแบคทีเรีย และไวรัสุกรานเข้าสู่ร่างกาย และยังทำหน้าที่หยุดการไหลของเลือดเมื่อเกิดบาดแผล หากเลือดไหลออกจากร่างกายไปมาก การขนส่งออกซิเจนไปให้กับร่างกายก็จะไม่เพียงพอ ร่างกายก็จะตกอยู่ภายใต้สภาวะการขาดออกซิเจน และหากไม่ได้รับการรักษาอย่างทันท่วงที ก็อาจมีอันตรายถึงชีวิตได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบประสาทส่วนกลาง เช่น สมอง พบว่า หากขาดออกซิเจนไปแม้เพียงแค่ ๕ นาที ก็จะหยุดการทำงาน และถ้าหากแก้ไขไม่ทันก็อาจเสียชีวิตได้

หากนำเอาเลือดไปทำการแยกด้วยการหมุนเหวี่ยง (centrifugation) จะพบว่า เลือดมีองค์ประกอบหลัก คือ เม็ดเลือด (hemocyte หรือ blood cell) และ พลาสมา (plasma) เม็ดเลือดนั้นประกอบด้วยเม็ดเลือดแดง (red blood cell หรือ erythrocyte) เม็ดเลือดขาว (white blood cell หรือ leukocyte) และเกล็ดเลือด (platelet) ส่วนในพลาสมานั้น มีโปรตีนชนิดต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบ ได้แก่ แอลบูมิน (albumin) และอื่น ๆ

องค์ประกอบหลักของเลือด

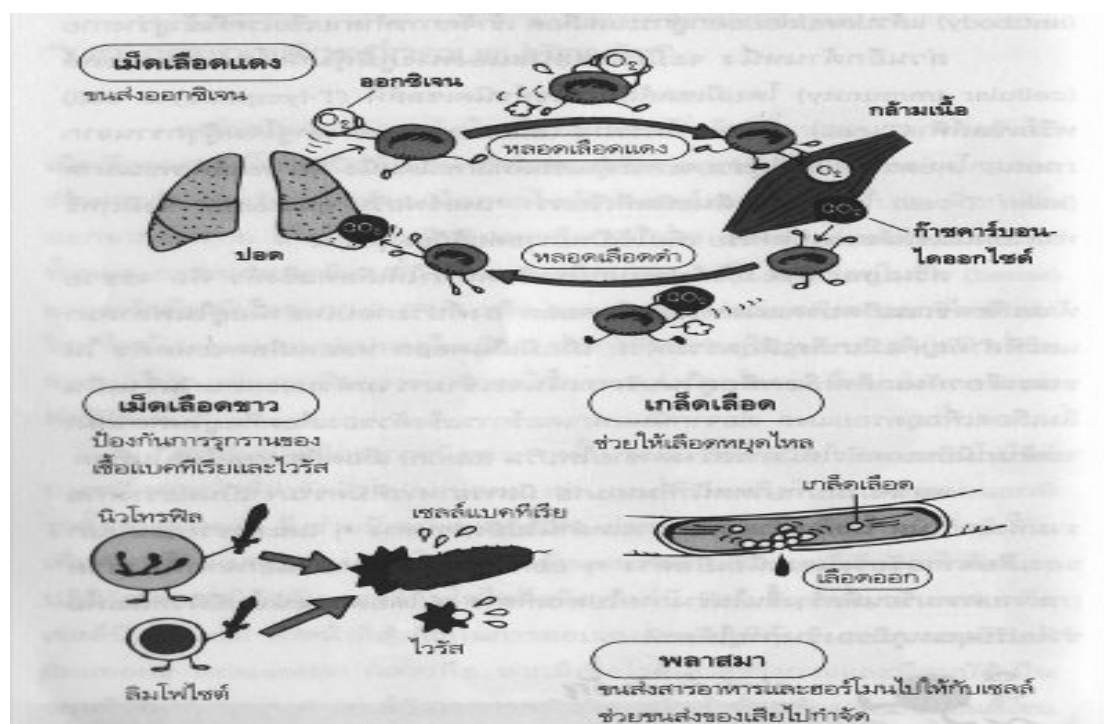
องค์ประกอบของเลือด คือ “เม็ดเลือดแดง” เป็นเซลล์สีแดง มีรูปร่างเป็นทรงกลมแบน คล้ายเหรียญบาทแต่ตรงกลางบุ๋มเข้าไป หรือคล้ายขนมโดนัท เป็นองค์ประกอบส่วนใหญ่ของเม็ดเลือด พบว่า ในเลือด ๑ ลูกบาศก์มิลลิเมตร (๑ ไมโครลิตร) มีเม็ดเลือดแดงอยู่ ๔ ล้าน ถึง ๕ ล้าน เซลล์ ภายในเม็ดเลือดแดงจึงทำหน้าที่ที่สำคัญยิ่ง คือ การขนส่งออกซิเจนจากปอดไปยังกล้ามเนื้อและอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายของเรา

องค์ประกอบที่สอง คือ “เม็ดเลือดขาว” พบว่า ในเลือด ๑ ลูกบาศก์มิลลิเมตร มีเม็ดเลือดขาวอยู่ ๔,๐๐๐ ถึง ๕,๐๐๐ เซลล์ ในจำนวนนี้กว่าครึ่งหนึ่งเป็นประเภทนิวเคลียสมีหลายพู (lobe) ที่มีชื่อว่านิวโทรฟิล (neutrophil) มีหน้าที่สำคัญ คือ ช่วยต่อต้านการติดเชื้อ ดังนั้น หากเม็ดเลือดขาวมีจำนวนลดลง ร่างกายเราก็จะติดเชื้อได้ง่าย

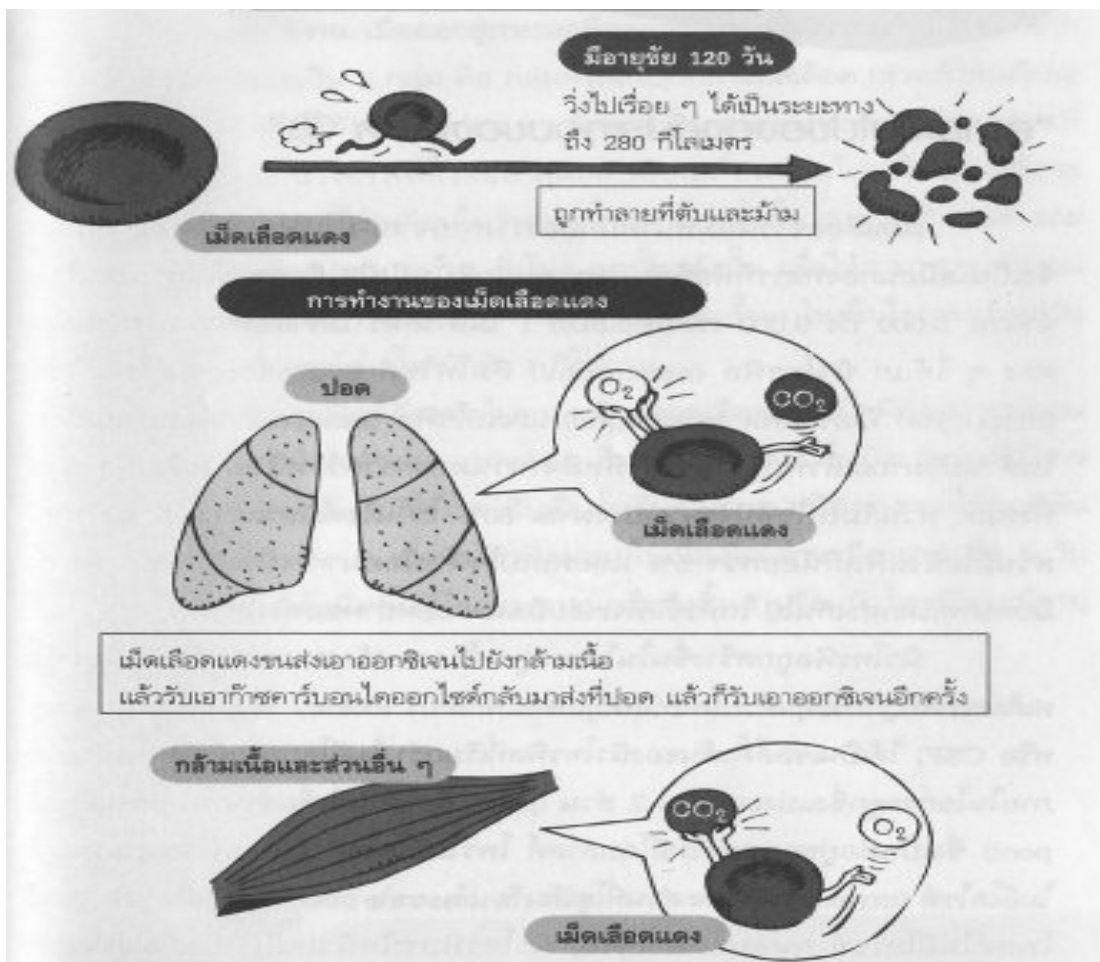
องค์ประกอบที่สาม คือ “เกล็ดเลือด” ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าเม็ดเลือดแดงมาก ไม่มีนิวเคลียส ในเลือด ๑ ลูกบาศก์มิลลิเมตร จะมีเกล็ดเลือดประมาณ ๑๓๐,๐๐๐ ถึง ๔๐๐,๐๐๐ เซลล์ มีบทบาทสำคัญในการแข็งตัวของเลือด ทำให้เลือดหยุดไหล

องค์ประกอบที่สี่ คือ “พลาสมา” พบว่า ส่วนประกอบของพลาสมาเป็นน้ำ ๕๐% ส่วนที่เหลือคือโปรตีนแอลบูมิน โกลบูลิน โปรตีนชนิดอื่น ๆ และยังมีน้ำตาล ไขมัน รวมทั้งแร่ธาตุชนิดต่าง ๆ เป็นส่วนประกอบอีกด้วย

หน้าที่และบทบาทของเลือด

การทำงานของเม็ดเลือดแดง

เม็ดเลือดแดงนั้น สร้างมาจากไขกระดูก ซึ่งเปรียบเสมือนโรงงานสร้างเม็ดเลือด ภายในไขกระดูกมีการสร้างเซลล์ต้นกำเนิดหรือสเต็มเซลล์ (stem cell) ที่จะสามารถพัฒนาตัวเองไปเป็นเซลล์เม็ดเลือดชนิดต่าง ๆ เม็ดเลือดแดงนั้นเมื่อถูกสูบฉีดออกจากหัวใจ จะไปยังต่ำกว่า ๓๕% ไปยังม้ามราว ๕% ส่วนที่เหลือจะไหลเวียนไปยังสมอง กล้ามเนื้อ และที่อื่น ๆ เม็ดเลือดแดงจะทำการส่งออกซิเจนให้กับเซลล์เมื่อเคลื่อนตัวไปถึงเซลล์ และรับเอาก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากเซลล์แล้วเคลื่อนตัวกลับไปยังปอด เม็ดเลือดแดงเคลื่อนที่ไปในร่างกายอยู่ตลอดเวลา ทำอยู่อย่างนี้จนหมดอายุขัย^{๑๕}

^{๑๕} รู้จักและเข้าใจ เลือด สิ่งมหัศจรรย์ในร่างกายเรา, พิมพ์ครั้งที่ ๔, พฤษภาคม ๒๕๕๒, หน้า ๑๓.

สรุป เลือดสามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ชนิด คือ ๑) เม็ดโลหิตแดง (Red blood cell) มีหน้าที่ในการลำเลียงออกซิเจน เพื่อให้เซลล์ต่าง ๆ ใช้สันดาปอาหารเป็นพลังงาน มีอายุประมาณ ๑๒๐ วัน ๒) เม็ดโลหิตขาว (White blood cell) ทำหน้าที่ปกป้องและทำลายสิ่งแปลกปลอมที่เข้าสู่ร่างกาย และ ๓) เกล็ดโลหิต (platelet) โดยปกติจะไหลเวียนอยู่ในร่างกายประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ ถึง ๔๐๐,๐๐๐ เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร มีชีวิตอยู่ประมาณ ๑๐ วัน เมื่อมีการฉีกขาดของผนังหลอดเลือด ร่างกายจะมีกระบวนการทำให้เลือดหยุด โดยอวัยวะในร่างกายมนุษย์ที่มีหน้าที่สร้างเม็ดโลหิต คือ ไชกระดูก เม็ดโลหิตที่สร้างจากไขกระดูก มี ๓ ชนิด คือ เม็ดโลหิตแดง เม็ดโลหิตขาว และเกล็ดโลหิต เม็ดโลหิต ทั้ง ๓ ชนิด มีการเจริญเติบโตจากเซลล์อ่อน ไปเป็นเซลล์ที่เจริญเติบโตเต็มที่ และหลุดจากไขกระดูกเข้าไปในกระแสโลหิต เพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ กัน^{๑๖}

ดังนั้น เลือดจึงประกอบด้วยส่วนที่สำคัญต่าง ๆ ซึ่งแต่ละส่วนนั้นทำหน้าที่ควบคุมและรักษาภาวะสมดุลของสิ่งแวดล้อมภายในร่างกาย (homeostasis) โดยมีหัวใจเป็นส่วนกลางบีบเลือดให้ไหลเวียนไปตามหลอดเลือดเพื่อการไหลเวียนไปสู่ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

๓.๔ ประเภทของผู้บริจาคโลหิต

๑. ผู้บริจาคโลหิตทดแทน (Family or replacement donors)
๒. ผู้บริจาคโลหิตที่หวังสิ่งตอบแทน (paid commercial donors)
๓. ผู้บริจาคโลหิตที่ไม่หวังสิ่งตอบแทน (Voluntary non-remunerated donors)

๑) ผู้บริจาคโลหิตทดแทนเป็นสิ่งปกติในประเทศกำลังพัฒนาทั่วไป หมายถึง การบริจาคโลหิตเพื่อทดแทนโลหิตที่โรงพยาบาลให้แก่ผู้ป่วยในการรักษาพยาบาล ผู้บริจาคทดแทนอาจเป็นญาติผู้ป่วยหรือบุคคลอื่นที่ญาติผู้ป่วยหามา โดยผู้บริจาคจะไม่ได้รับค่าตอบแทนจากโรงพยาบาลหรือธนาคารโลหิต แต่อาจจะได้รับเงินตอบแทนจากญาติผู้ป่วย การบริจาคประเภทนี้มีทั้งแบบเจาะจงและไม่เจาะจงผู้รับโลหิต

องค์การอนามัยโลก ได้กล่าวไว้ก่อนข้างชัดเจนใน (Minimum Targets for Blood Transfusion Services (1989) ว่า “ผู้บริจาคทดแทนควรบริจาคโลหิตให้กับธนาคารโลหิตโดยไม่เจาะจงผู้รับและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรระมัดระวังมิให้ระบบนี้แฝงไว้ด้วยการซื้อขายโลหิต”

^{๑๖} ความรู้สู่การบริจาคโลหิต ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๖, พ.ศ. ๒๕๕๐. หน้า ๘.

๒) ผู้บริจาคที่หวังสิ่งตอบแทน คือ ผู้บริจาคที่ได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินทองหรือสิ่งของอื่น ๆ ที่สามารถตีราคาเป็นเงินจากการบริจาคโลหิต ผู้บริจาคอาจมีสุขภาพที่ไม่ดี หรืออาจมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อต่าง ๆ สูง ทำให้โลหิตไม่ปลอดภัยต่อการนำไปใช้ รวมถึงผู้บริจาคโลหิตอาจบริจาคโลหิตเร็วกว่าที่กำหนด ทำให้เกิดผลเสียต่าง ๆ ต่อสุขภาพได้

ข้อเสีย ผู้บริจาคโลหิตที่หวังสิ่งตอบแทน ส่วนใหญ่มีฐานะยากจน จึงมักมีสุขภาพไม่แข็งแรงสมบูรณ์ เนื่องจากขาดสารอาหาร และมีอัตราเสี่ยงต่อการติดเชื้อต่าง ๆ สูง ความจำเป็นทางเศรษฐกิจทำให้ บริจาคประเภทนี้ บริจาคโลหิตบ่อยครั้งกว่าที่กำหนด ซึ่งเป็นผลเสียต่อสุขภาพและโลหิตที่ได้ก็ขาดคุณภาพ ประการสำคัญคือ ระบบการซื้อขายโลหิตเป็นภัยอย่างมากต่อระบบการบริจาคโลหิต โดยผู้บริจาคที่ไม่หวังสิ่งตอบแทนซึ่งเป็นรากฐานของงานบริการโลหิตที่ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ

๓) ผู้บริจาคโลหิตที่ไม่หวังสิ่งตอบแทน (Voluntary non-remunerated (unpaid) blood donors) คือ ผู้ที่บริจาคโลหิตด้วยความสมัครใจ มุ่งที่จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์เป็นสำคัญ โดยไม่ได้รับค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์ส่วนตัวใด ๆ จากการบริจาคโลหิต ไม่ว่าจะรับค่าตอบแทนในรูปของเงินตรา หรือสิ่งของอื่น ๆ ที่ตีราคาเป็นตัวเงินได้

การบริจาคโลหิตโดยผู้บริจาคที่ไม่หวังสิ่งตอบแทน เป็นรูปแบบที่ดีที่สุดของงานบริการโลหิต ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมให้เกิดมีขึ้นในประเทศต่าง ๆ

ข้อดี ผู้บริจาคโลหิตที่ไม่หวังสิ่งตอบแทนเป็นผู้บริจาคด้วยความสมัครใจ จึงเข้าใจในความสำคัญและความจำเป็นของการบริจาคโลหิต ตลอดจนความปลอดภัยของโลหิต ผู้บริจาคประเภทนี้จัดได้ว่าเป็นแหล่งโลหิตที่มีคุณภาพและปลอดภัย เพราะต้องผ่านการคัดกรองว่ามีความเหมาะสมและมีคุณสมบัติของผู้บริจาคโลหิตครบถ้วน นอกจากนี้ ยังเป็นผู้ที่พร้อมจะตอบสนองต่อการเชิญชวนให้บริจาคโลหิตอย่างสม่ำเสมอในยามปกติพอ ๆ กับพร้อมที่จะบริจาคโลหิตในยามฉุกเฉิน ระบบนี้จึงมีความสำคัญมากที่สุดต่อการจัดหาโลหิตที่เพียงพอและปลอดภัย^{๑๖}

ผู้บริจาคโลหิตทั้ง ๓ ประเภท จากที่ได้กล่าวมาแล้ว การบริจาคโลหิตโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด โดยผู้บริจาคโลหิตมิได้กำหนด หรือ เจาะจงว่าโลหิตที่ตนบริจาคมานั้นนำไปใช้กับใคร เมื่อใด การบริจาคลักษณะนี้ เป็นการกระทำที่เป็นเป้าหมายที่ต้องการสูงสุด ในระบบการบริจาคโลหิตของประเทศที่ได้รับการพัฒนาแล้ว จะมีระบบบริจาคโลหิตลักษณะนี้ เพราะโลหิตมิใช่สินค้าทางเศรษฐกิจ ไม่ควรมีการซื้อขายกัน โลหิตเป็นบริการทางการแพทย์ ควรได้มา

^{๑๖} National Blood Centre Thai Red Cross Society, **Safe Blood Donation** June, 1992. pp. 7-9.

จากการบริจาค และต้องมีการตรวจทางห้องปฏิบัติการ เพื่อให้ได้คุณภาพตามที่องค์การอนามัยโลก ต้องการ มุ่งถึงความปลอดภัยของผู้รับโลหิต และตัวผู้บริจาคโลหิตเป็นสำคัญ โดยหลีกเลี่ยงการรับ บริจาคโลหิตจากกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ

๓.๕ การคัดกรองผู้บริจาคโลหิต

โลหิตเปรียบเสมือนยานชนิดหนึ่งที่ใช้ในการรักษาผู้ป่วย ซึ่งปัจจุบันยังไม่สามารถ สังเคราะห์ขึ้นมาใช้ได้ จึงต้องได้มาจากมนุษย์และใช้กับมนุษย์ด้วยกันเท่านั้น การใช้โลหิตใน ระยะเริ่มแรกทำเพียงแต่ตรวจหมู่โลหิตให้ตรงกัน และเข้ากันได้ ต่อมาพบว่ายังมีเชื้อโรค ต่างๆสามารถถ่ายทอดจากผู้บริจาคโลหิต ไปยังผู้ป่วย จึงมีขั้นตอนการตรวจเชื้อโรคซึ่ง สามารถติดต่อทางโลหิตได้ แต่กระนั้น ก็ยังพบว่าถ้าผู้บริจาคโลหิตเพียงจะได้รับเชื้อไม่นาน และเชื่อนั้นยังอยู่ในระยะฟักตัวอาจทำให้การตรวจด้วยน้ำยาไม่สามารถอ่านผลบวกได้

นอกจากนี้ ยังมีเชื้อโรคอื่นๆที่ไม่ได้ตรวจเพราะไม่มีน้ำยาผลิตหรือสารเคมี เช่นยา ต่าง ๆ ทำให้ผู้ป่วยมีโอกาสรับโรคหรือสารเคมีจากยานั้นๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในขณะที่ การทำลายสารพิษและขับถ่ายโดยตับและไตของ ผู้ป่วยตลอดจนภูมิคุ้มกันไม่ดีเท่ากับคน ปกติ การรณรงค์จัดหาผู้บริจาคโลหิต และการคัดเลือกผู้บริจาคโลหิตที่เหมาะสมและคง รักษาไว้ เป็นจุดสำคัญที่จะบ่งบอกความสำเร็จของงานบริการโลหิตของแต่ละแห่ง ซึ่ง จะต้องพยายาม ทุกวิถีทางที่จะให้ความมั่นใจในความปลอดภัยของทั้งผู้บริจาคโลหิตและ ผู้ป่วยที่รับโลหิตนั้น ขบวนการคัดเลือกผู้บริจาคจึงเป็นหัวใจของการคุ้มครองความปลอดภัย ให้กับผู้บริจาคโลหิตเองและผู้ป่วยด้วย จะเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความจริงที่ผู้ บริจาคให้ข้อมูลไว้อย่างไรก็ตามการคัดเลือกผู้บริจาคโลหิต เราต้องคำนึงถึงการให้บริการต่อ ลูกค้าให้เกิดความพึงพอใจด้วย เนื่องด้วยผู้บริจาคโลหิตมาด้วยความสมัครใจและตั้งใจจะ บริจาคโลหิต ย่อมต้องเกิดความผิดหวังและอาจเสียความรู้สึกต่อตนเองและต่อระบบการ คัดเลือก เมื่อจำเป็นต้องปฏิเสธผู้บริจาคโลหิตรายใดออกไปทั้งอย่างชั่วคราว หรืออย่างถาวร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องชี้แจงถึงเหตุผลและสามารถตอบคำถามผู้บริจาคให้เข้าใจ และ บอกกำหนดเวลาว่าผู้บริจาคจะกลับมาบริจาคใหม่ได้หรือไม่ได้อย่างไร

ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ตระหนักถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยที่อาจจะ ได้รับโลหิตที่มีเชื้อโรค ในระยะ window period จึงได้ปรับปรุงแบบสอบถามให้ผู้บริจาค โลหิตได้คัดกรองตนเอง โดยชี้ให้เห็นพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจนำมาสู่การติดเชื้อที่ ถ่ายทอดทางโลหิต หากผู้บริจาคพบว่าตนเองมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง ก็สามารถงดบริจาคโลหิตได้ด้วยตนเอง

ตามหลักการขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization, WHO) ทุกประเทศต้องจัดการให้งานบริการโลหิตดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ โดยกำหนดให้เป็นนโยบายระดับชาติ และจะต้องจัดหาโลหิตที่ปลอดภัย ด้วยการรับบริจาคจากผู้บริจาคโลหิตที่สมัครใจไม่ขอรับสิ่งตอบแทน คัดเลือกผู้บริจาคจากกลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยงน้อย โดยมีเป้าหมายหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ (๑๐๐% voluntary non-remunerated donation from low risk population)

สำหรับประเทศไทย ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ได้รับมอบหมายภารกิจในงานบริการโลหิตของประเทศจากรัฐบาล ทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการกำหนดนโยบายเพื่อให้มีโลหิตที่เพียงพอ และปลอดภัยใช้ทั่วประเทศ โดยมีมาตรฐานเดียวกัน องค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานบริการโลหิต ได้แก่ ศูนย์บริการโลหิตฯ และสาขาบริการโลหิตในกรุงเทพมหานคร ภาคบริการโลหิตแห่งชาติ และโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลชุมชน ของรัฐ ซึ่งเป็นสาขาบริการโลหิตในภูมิภาค ตลอดจนเหล่ากาชาดจังหวัดและองค์กรที่ช่วยดำเนินการด้านจัดหาโลหิต จึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจรายละเอียดของการคัดกรองผู้บริจาคโลหิต และให้ความสำคัญในการคัดกรองผู้บริจาคโลหิตทุกขั้นตอน จึงจะบรรลุเป้าหมายโลหิตปลอดภัย และมีมาตรฐานเดียวกัน^{๑๔}

ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ได้กำหนดขั้นตอนการคัดกรองคุณภาพโลหิตเป็น ๔ ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ คือผู้บริจาคโลหิตคัดกรองคุณภาพโลหิตด้วยตัวเองก่อนเป็นคนแรก โดยพิจารณา ๒ ประเด็นหลัก ๆ คือ

๑. ต้องคำนึงว่าสุขภาพของเขา พร้อมทั้งจะเสียโลหิตออกไปหรือไม่ เพราะโลหิตอาจจะมีคุณภาพดีมาก แต่สุขภาพของเขาอาจไม่สมบูรณ์พอที่จะบริจาคโลหิตได้ ถ้าเสียโลหิตออกไปอาจจะเป็นการบั่นทอนสุขภาพตนเองโดยไม่คาดคิด

๒. ต้องคำนึงว่าโลหิตของเขาจะปลอดโรค ปลอดเชื้อ และปลอดภัยต่อผู้ป่วยที่จะรับโลหิตของเขาหรือไม่ โดยเฉพาะในกรณีที่เขาอาจเพิ่งจะได้รับเชื้อที่มีปริมาณไม่มากพอที่จะตรวจพบทางห้องปฏิบัติการ นอกจากการเป็นพาหะของเชื้อแล้วยังมียาบางอย่างที่เขาใช้อยู่ในช่วงนั้น อาจมีปริมาณสะสมมากพอที่จะเกิดผลต่อผู้ป่วยหรือตรงกับยาที่ป่วยแพ้อยู่

^{๑๔} DONOR SELECTION GUIDELINE, คู่มือการคัดเลือกผู้บริจาคโลหิต, พ.ศ.๒๕๕๒, หน้า ๑.

ขั้นตอนที่ ๒ คือการคัดกรองโดยเจ้าหน้าที่ของงานบริการโลหิต

๑. ซักถามเพิ่มเติมในบางหัวข้อ เช่น เหตุผลของการใช้ยาที่ระบุไว้ และพิจารณาข้อมูล
ที่ผู้บริจาคโลหิตตอบไว้ว่าสมควรจะบริจาคหรือไม่

๒. ตรวจสอบสมบัติของผู้บริจาคโลหิต ได้แก่ อายุ น้ำหนัก ความดันโลหิต ความเข้มข้น
ของโลหิต

๓. ต้องไม่มีไข้ อุณหภูมิในร่างกาย ต้องไม่เกิน ๓๗.๕ เซลเซียส หรือ ๙๙.๕ ฟาเรนไฮต์

ขั้นตอนที่ ๓ คือการคัดกรองโลหิตทางห้องปฏิบัติการ

๑. ตรวจหมู่โลหิตระบบ ABO และ Rh

๒. ตรวจเชื้อหรือร่องรอยของเชื้อ 4 ชนิด คือ ซิฟิลิส ไวรัสตับอักเสบบี ไวรัสตับ
อักเสบซี ไวรัสเอชไอวี (เอดส์) และภูมิคุ้มกันต่อเชื้อนี้ เชื้ออื่น ๆ นอกจากนี้ไม่ได้ตรวจ จากนั้น
จึงแยกโลหิตติดเชื้อมีผลว่าออกจากโลหิตที่ใช้ได้ เพื่อทำลายทิ้ง

ขั้นตอนที่ ๔ คือการคัดกรองโลหิตด้วยระบบคุณภาพ และระบบคอมพิวเตอร์การ
ควบคุมคุณภาพอย่างเป็นระบบเริ่มตั้งแต่การลงทะเบียนโลหิตด้วยหมายเลขและกำกับด้วย
แถบรหัสบาร์โค้ด ประกอบเป็นหลักฐานเอกสาร ที่สามารถตรวจสอบความถูกต้องย้อนหลัง
ได้ทุกขั้นตอน และใช้ระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาประกอบการควบคุมระบบคุณภาพอีก
ชั้นหนึ่ง โดยที่การรับจ่ายโลหิตทุกชนิดด้วยการอ่านผ่านบาร์โค้ด เพื่อให้การเจาะเก็บโลหิต
จากผู้บริจาคโลหิตและการจ่ายโลหิตไปยังผู้ป่วยเป็นไปอย่างถูกต้องและมีคุณภาพ ผ่าน
มาตรฐานทุกขั้นตอน ถ้าโลหิตติดเชื้อหรือมีปัญหาพบทางห้องปฏิบัติการ โลหิตยูนิตนั้นจะ
ถูกคอมพิวเตอร์ล็อกไว้ และมีสัญญาณเตือนหรือเครื่องหมายบอกว่าไม่สามารถจ่ายได้

นอกเหนือไปจากการคัดกรองผู้บริจาคโลหิตแล้ว การตรวจคัดกรองโลหิตถือเป็น
มาตรการที่ต้องดำเนินการอย่างเข้มงวด โรคที่ถ่ายทอดโดยการรับเลือดที่สำคัญ ได้แก่
มาลาเรีย เชื้อมาลาเรียไม่ตายแม้ว่าจะเก็บเลือดไว้ในตู้เย็นหลายสัปดาห์ก็ตาม ซิฟิลิส พบได้
น้อยมาก ทั้งนี้เพราะเลือดทุกหน่วยได้รับการตรวจก่อนทุกครั้ง ตับอักเสบบีจากไวรัส ดีซ่านที่
เกิดขึ้นระหว่าง ๑๕-๑๘๐ วัน ภายหลังได้รับเลือดหรือส่วนประกอบต่าง ๆ ของเลือด อาจ
เกิดขึ้นเนื่องจากเชื้อไวรัสตับอักเสบบี (HBsAg, HCV) ได้ อุบัติการณ์ที่แน่นอนยังไม่ทราบชัด
อาจแตกต่างกันมากในแต่ละภูมิภาค ทั้งนี้เกี่ยวข้องกับทั้งอุบัติการณ์ของพาหะนำเชื้อในผู้
บริจาคเลือดและภูมิคุ้มกันโรคในผู้ป่วยที่ได้รับเลือดด้วย และ AIDS ซึ่งนับว่าเป็นโรค
ถ่ายทอดโดยการได้รับเลือดและส่วนประกอบต่าง ๆ ของเลือดที่มีอันตรายร้ายแรงมาก เพราะ

ยังไม่มีการรักษาที่ได้ผลดีหรือหายขาด^{๑๕} และเพื่อให้ได้โลหิตที่ปราศจากเชื้อโรคที่ติดต่อกจากการรับโลหิต ต้องดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกอบรมอย่างดี มีความชำนาญในการตรวจ มีเครื่องมือที่ดี มีความพร้อมของน้ำยาและชุดตรวจ มีการบริหารจัดการด้านคุณภาพอย่างมีระบบและมีมาตรฐาน ซึ่งจะเห็นว่าปัจจุบันการควบคุมคุณภาพ การประกันคุณภาพเป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก รวมทั้งต้องมีการใช้โลหิตอย่างถูกต้องและเหมาะสม แม้โลหิตจะได้ผ่านการตรวจแล้ว^{๑๖}

ดังนั้น การคัดกรองผู้บริจาคโลหิตเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมาก เนื่องจากปัจจุบันมีโรคต่าง ๆ แขนงอยู่มาก จึงต้องผ่านขบวนการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพของโลหิตให้ดีพอ รวมถึงเครื่องมือเครื่องใช้ในการตรวจสอบ โดยศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ซึ่งมีความพร้อมทุกด้าน ทั้งด้านบุคลากรเองก็ดี ก็ได้พยายามปรับปรุงมาตรฐานการตรวจโลหิต โดยได้ทุนสนับสนุนจากกระทรวงสาธารณสุขให้มีการตรวจคัดกรองผู้บริจาค โดยไม่รับบริจาคจากกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ เช่น ผู้ที่ต้องโทษอยู่ในเรือนจำ ผู้ติดยาเสพติด และการตรวจโรคเอดส์อย่างละเอียด โดยให้มีการตรวจแอนติเจน และแอนติบอดีของ เอชไอวี เพื่อป้องกันการติดโรคเอดส์จากการรับเลือด เพื่อให้ได้โลหิตที่มีคุณภาพ ดีที่สุด สำหรับผู้ป่วยที่นอนรอความหวังอยู่ ทั้งนี้ เพราะการให้โลหิตเหมือนให้ชีวิตผู้อื่นนั่นเอง

๓.๖ ความรู้เรื่องการบริจาคโลหิต

การบริจาคโลหิต คือ การเอาโลหิตออกจากร่างกาย โดยการเจาะออกทางเส้นโลหิตดำ บริเวณข้อพับแขน ครั้งหนึ่งประมาณ ๓๕๐-๔๕๐ มิลลิลิตร หรือประมาณร้อยละ ๖-๗ ของปริมาณโลหิตในร่างกาย ซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตราย แต่กลับเป็นผลดี เพราะเป็นการกระตุ้นให้ไขกระดูกทำงานดีขึ้น ระบบไหลเวียนโลหิตทำงานดีขึ้น การบริจาคสามารถบริจาคได้ ทุก ๓ เดือน (ปีละ ๔ ครั้ง) ร่างกายของคนเราจะประกอบด้วยโลหิตร้อยละ ๘ ของน้ำหนักตัว บุคคลทั่วไปน้ำหนัก ๔๕ กิโลกรัม ในร่างกายจะประกอบด้วยโลหิตประมาณ ๓,๖๐๐ ซีซี การสูญเสียโลหิตจำนวน ๓๐๐ถึง ๔๕๐ ซีซี ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย เพราะเซลล์เม็ดโลหิตแดงถูกสร้างขึ้นโดยเซลล์ไขกระดูกและม้าม ขึ้นมาทดแทนเซลล์เม็ดโลหิตแดงที่สูญเสียไป ซึ่งโดยปกติเซลล์เม็ดโลหิตแดงจะมีอายุ

^{๑๕} ตำราโลหิตวิทยา- การวินิจฉัยและการรักษาโรคเลือดที่พบบ่อยในประเทศไทย, ฉบับเดือนมิถุนายน ๒๕๕๐, หน้า ๑๐๓๐.

^{๑๖} The Journal of Hematology and Transfusion Medicine”, Vol.13 No.1 (january-march 2003) : p 16.

ประมาณ ๓ เดือน หรือ ๑๒๐ วัน ถือได้ว่าการบริจาคโลหิตมีส่วนทำให้ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง เพราะจะมีการกระตุ้นให้มีการสร้างเม็ดโลหิตแดงทุก ๆ ๓ เดือน ผู้บริจาคโลหิตควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. อายุ ๑๗ ปี - ๖๐ ปี สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง พร้อมทั้งจะบริจาคโลหิต
 ๒. นอนหลับเพียงพอไม่น้อยกว่า ๖ ชั่วโมง น้ำหนักตัวไม่ต่ำกว่า ๔๕ กิโลกรัม
- ขึ้นไป
๓. รับประทานอาหารประจำมือ เรียบร้อยแล้ว
 ๔. ไม่มีอาการท้องเสียท้องร่วงภายใน ๗ วัน
 ๕. ไม่มีน้ำหนักลดในระยะ ๓ เดือนที่ผ่านมาโดยไม่ทราบสาเหตุ
 ๖. ไม่ได้รับประทานยาแอสไพริน ยาคลายกล้ามเนื้อหรือยาแก้ปวดข้อ ยาปฏิชีวนะ หรือ ยาแก้เลือดแข็ง
 ๗. ไม่ได้รับประทานยาแก้ชักเสกภายใน ๗ วัน
 ๘. ไม่เป็นโรคหอบหืด ลมชักโรคผิวหนังเรื้อรัง ใจ เรื้อรังวัณโรค หรือโรค ภูมิแพ้อื่น ๆ
 ๙. ไม่เคยเป็นหรือมีคนในครอบครัวเป็นโรคตับอักเสบ
 ๑๐. ไม่เป็นโรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน หัวใจ ไต ไทรอยด์มะเร็งโรคโลหิต ออกง่ายหยุดยาก
 ๑๑. ไม่ได้ทำฟันภายใน ๓ วันที่ผ่านมารวมทั้ง ไม่มีบาดแผลสด หรือแผลติดเชื้อ ตามร่างกาย
 ๑๒. ท่านหรือคู่ของท่านไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศกับผู้อื่น
 ๑๓. ไม่ได้รับการผ่าตัดใหญ่ภายใน ๖ เดือน หรือผ่าตัดเล็กภายใน ๑ เดือน
 ๑๔. ไม่มีอาการเจาะหู สัก ลบรอยสัก ฟังเข็มในระยะ ๖ เดือน
 ๑๕. ไม่เคยมีประวัติยาเสพติด หรือพันโทษในระยะ ๓ ปี
 ๑๖. ไม่เคยเจ็บป่วยที่ต้องรับโลหิตผู้อื่นในระยะ ๑ ปีที่ผ่านมา
 ๑๗. ไม่ได้ฉีดวัคซีนในระยะ ๑๔ วัน
 ๑๘. ไม่เคยเข้าไปในพื้นที่ที่มีเชื้อมาลาเรียชุกชุมในระยะ ๑ ปีหรือเคยป่วยเป็น มาลาเรีย
 ๑๙. สตรีไม่อยู่ในระหว่างมีรอบเดือน
 ๒๐. ไม่ได้คลอดบุตรหรือแท้งบุตรภายใน ๖ เดือนที่ผ่านมา

นอกจากคุณสมบัติเบื้องต้นแล้ว ผู้ที่ได้เคยบริจาคโลหิตแล้ว อาหารที่ผู้บริจาคโลหิตบริโภคมีส่วนสำคัญต่อคุณภาพของโลหิต และส่วนเกี่ยวข้องกับสุขภาพของผู้บริจาคโลหิตโดยตรง มีหลัก ๒ ประการ คือ

๑. เสริมปริมาณธาตุเหล็กในอาหารให้มีเพียงพอที่จะทดแทนส่วนที่เสียไปกับโลหิตบริจาค ซึ่งการบริจาคโลหิตแต่ละครั้ง จะเสียธาตุเหล็กออกไปประมาณ ๑๕๐-๒๐๐ มิลลิกรัม ขณะที่ร่างกายจะดูดซับธาตุเหล็กได้ไม่เกิน ๓-๔ มิลลิกรัมต่อวัน ซึ่งจะต้องใช้เวลาประมาณ ๒ เดือน ในการรับประทานอาหารประจำวันที่ถูกส่วนแล้วนั้น ศูนย์บริการโลหิตฯ จึงเพิ่มยาเม็ดธาตุเหล็ก “เฟอร์รัสซัลเฟต” เสริมให้ผู้บริจาคโลหิตทุกคนรับประทานหลังอาหารเย็นวันละ ๑ เม็ด เป็นเวลา ๑๕ วัน เป็นอย่างน้อย เพื่อป้องกันและแก้ไขการเกิดภาวะโลหิตจางจากการสูญเสียธาตุเหล็ก

สาเหตุหรือกลไกที่ทำให้เกิดภาวะโลหิตจาง จำแนกออกได้เป็น ๓ กลุ่ม คือ

๑) ความผิดปกติของไขกระดูกในการสร้างเม็ดเลือดแดง ซึ่งอาจเกิดจาก

๑.๑) ความสามารถในการสร้างเม็ดเลือดแดงลดลง (hypoproliferative anemia) อาจมีสาเหตุจากการขาดสารอาหารที่จำเป็น ขาดเม็ดเลือดต้นกำเนิด มีเซลล์ผิดปกติแทรกเข้าไปแทนที่ในไขกระดูก หรือโรคเรื้อรังต่าง ๆ

๑.๒) ความผิดปกติของการเจริญเติบโตของเม็ดเลือดแดง ไขกระดูกสามารถสร้างเม็ดเลือดแดงตัวอ่อนได้ แต่เม็ดเลือดแดงเหล่านั้นตายตั้งแต่อยู่ในไขกระดูก (ineffective erythropoiesis) ไม่สามารถเจริญเป็นเม็ดเลือดแดงตัวแก่ได้ เช่น megaloblastic anemia, myelodysplastic syndrome (MDS)

๒) เม็ดเลือดแดงถูกทำลายมากขึ้น (hemolytic anemia) ในกลุ่มนี้ ไขกระดูกจะทำงานเพิ่มขึ้น โดยจะสร้างเม็ดเลือดแดงเพิ่มขึ้นและปล่อยเม็ดเลือดแดงเข้าสู่กระแสเลือดเร็วขึ้น เพื่อตอบสนองต่อภาวะโลหิตจาง สาเหตุที่ทำให้เม็ดเลือดแดงถูกทำลายมากขึ้น อาจเป็นความผิดปกติที่เกิดขึ้นในเซลล์เม็ดเลือดแดงเอง หรือจากปัจจัยภายนอกเม็ดเลือดแดง ขณะเดียวกันอาจเป็นความผิดปกติทางพันธุกรรม หรือเกิดขึ้นภายหลัง (acquired) ก็ได้

๓) การสูญเสียเลือด ส่วนใหญ่มักหมายถึงการเสียเลือดชนิดเฉียบพลัน อาจเป็นการเสียเลือดนอกร่างกาย เช่น อุบัติเหตุ หรืออาจเสียเลือดในร่างกาย เช่น เลือดออกในทางเดินอาหาร เลือดออกในช่องท้อง^{๒๐}

^{๒๐} โลหิตวิทยาในเวชปฏิบัติ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, มกราคม ๒๕๔๒ หน้า ๑๕.

ธาตุเหล็กในร่างกายของคนเรา จะมีเม็ดเลือดแดงประมาณ ๖๐-๗๐% โดยหน้าที่สำคัญของเม็ดเลือดแดง คือจะนำก๊าซออกซิเจน ซึ่งหายใจเข้าไปในปอด จากปอดไปสู่เซลล์เนื้อเยื่อต่าง ๆ ของร่างกายและนำก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ จากเนื้อเยื่อต่าง ๆ กลับไปสู่ปอดเพื่อขจัดขับถ่ายออกไปเป็นเรื่องที่น่ายมหัศจรรย์ ที่เม็ดเลือดแดงมีอายุอยู่ได้ถึง ๑๒๐ วัน ตลอดชีวิตเม็ดเลือดแดงจะเดินทางซอกซอนไปตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย^{๒๒}

อาหารที่มีธาตุเหล็กสูงแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ ที่มาจากสัตว์ เช่น เนื้อสัตว์ เลือดสัตว์ เครื่องใน และไข่ ส่วนที่มาจากพืช พบมากในงาขาว งาคั่ว ผักโขม มะเขือพวง ใบยอ ใบขี้เหล็ก ดอกแค ผักกูด ผักหวาน ถั่วต่าง ๆ เต้าหู้ ส่วนผลไม้ที่มีวิตามินซีจะช่วยเพิ่มการดูดซึม ธาตุเหล็กจากอาหารเข้าสู่ร่างกายได้ดีขึ้น ซึ่งจะช่วยให้โลหิตเข้มข้นกลับมาเป็นปกติ และพร้อมที่จะบริจาคตโลหิตได้อีก เมื่อครบกำหนด ๓ เดือนต่อมา

๒. ลดปริมาณไขมันในอาหาร ซึ่งถ้ามีไขมันสูงในโลหิต นอกจากอาจจะทำให้ผู้บริจาคตโลหิตเสี่ยงต่อโรคหัวใจ ความดันโลหิตสูง เนื่องจากไปจับอยู่ที่ผนังหลอดเลือด ทำให้หลอดเลือดไม่สะดวกแล้ว ยังมีผลต่อคุณภาพพลาสมาหรือน้ำเหลือง ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของโลหิตที่แยกออกมาในถุงบรรจุโลหิต มีลักษณะขุ่นข้นสีขาว ต่างไปจากพลาสมาปกติ คือเหลืองใส ผู้ใช้โลหิตคือ แพทย์ พยาบาล และผู้ป่วย ไม่มีความมั่นใจที่จะใช้พลาสมาที่สีต่างไปจากปกติเช่นนี้ ทำให้ศูนย์บริการโลหิตฯ จำเป็นต้องคัดพลาสมาสีขุ่นขาวเหล่านี้ออกไป ขณะเดียวกันก็จะมีจดหมายแจ้งให้ผู้บริจาคตโลหิตเหล่านั้น ตรวจสอบหาระดับไขมันในเลือด เพื่อควบคุมอาหารไม่ให้มีไขมันเกินปกติ อันจะเป็นการลดความเสี่ยงต่อสุขภาพ และสามารถเป็นผู้บริจาคตโลหิตได้อย่างต่อเนื่องต่อไป^{๒๓}

กรุ๊ปเลือดชนิดต่าง ๆ^{๒๔}

หมู่โลหิต หรือ กรุ๊ปเลือด (Blood Type หรือ Blood Group) คือ การแยกแยะเลือดเป็นหมวดหมู่ มีสองระบบคือ ABO System และ Rh System โดยจำแนกตามแอนติเจน (Antigen) บนเม็ดเลือดแดง ABO System แบ่งเป็น 4 หมู่ คือ A, B, AB และ O (หมู่เลือด O พบมากที่สุด, A กับ B พบได้มากพอๆ กัน และ AB มีน้อยที่สุด) Rh System จะมี ๒ พวก ได้แก่

^{๒๒} สมาคมโลหิตวิทยา การอบรมฟื้นฟูโลหิตวิทยา พ.ศ. ๒๕๒๗, หน้า ๑๓.

^{๒๓} The Journal of Hematology and Transfusion Medicine”, Vol.13 No. 1 (January-March 2003) : pp. 97-98.

^{๒๔} <http://highlight.kapook.com/view125126> (สืบค้นวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๔)

✚ +ve หรือ Rh+ve คือ พวกที่มี Rh (Rhesus) Antigen บนเม็ดเลือดแดง พบมากในคนไทย

✚ -ve หรือ Rh-ve คือ พวกที่ไม่มี Rh (Rhesus) Antigen บนเม็ดเลือดแดง พวกนี้จะพบได้น้อยในคนไทยพบเพียง ๐.๓% จัดเป็นพวกที่มีโลหิตหมู่พิเศษ^{๒๕}

ตัวอย่างกลุ่มเลือด เช่น A+ve คือเลือดกรุ๊ป A Rh+ve ตามปกติ ส่วน AB-ve มักเป็นเลือดกรุ๊ป AB และเป็นหมู่เลือดพิเศษ Rh-ve ซึ่งหายากที่สุด โดยปกติแล้วหมู่โลหิตในคนไทยพบไม่ถึง ๕%

ในประเทศไทย พบว่า มีกรุ๊ป A ประมาณร้อยละ ๒๑ กรุ๊ป B ประมาณร้อยละ ๓๔.๕ กรุ๊ป บี ประมาณร้อยละ ๓.๕ กรุ๊ป O ประมาณร้อยละ ๓๗ โลหิตในร่างกายมีประมาณ ๘๐ มิลลิลิตร ต่อน้ำหนักตัว ๑ กิโลกรัม เช่น คนน้ำหนัก ๕๐ กิโลกรัม จะมีโลหิตประมาณ ๔ ลิตร คนน้ำหนัก ๖๐ กิโลกรัม จะมีโลหิตประมาณ ๔.๘ ลิตร เป็นต้น^{๒๖}

กรุ๊ปเลือดระหว่างผู้ให้กับผู้รับ

คนเลือด B บนผิวเม็ดเลือดแดง และมี antibody ต่อ antigen A คนเลือด group o ไม่มี antigen group A มี antigen A บนผิวเม็ดเลือดแดง และมี antibody B คนเลือด group B มี antigen A และ B บนผิวเม็ดเลือดแดง แต่มี antibody ต่อ antigen A และ B คนเลือด AB มีทั้ง antigen A และ B บนผิวเม็ดเลือดแดง แต่ไม่มี antibody ต่อทั้ง antigen A และ B ด้วยเหตุนี้ ABO blood group compatibility เป็นดังนี้

- ✚ คนเลือดกรุ๊ป Rh-ve ต้องรับจาก Rh-ve เท่านั้น
- ✚ คนเลือดกรุ๊ป O รับได้จาก O เท่านั้น แต่ให้กรุ๊ปอื่นได้
- ✚ คนเลือดกรุ๊ป AB รับได้ทุกกรุ๊ป แต่ให้เลือดแก่ผู้อื่นได้เฉพาะคนที่ เป็นเลือด

กรุ๊ป AB

- ✚ คนเลือดกรุ๊ป A รับจาก A, O ให้ได้กับ A, AB
- ✚ คนเลือดกรุ๊ป B รับจาก B, O ให้ได้กับ B, AB

^{๒๕} <http://highlight.kapook.com/view125126> (สืบค้นวันที่ ๒๘ มีนาคม ๑๒๕๕๔)

^{๒๖} นายแพทย์อำนาจ จิตรวรรณ “การรับบริจาคโลหิต” ,วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (มกราคม – มิถุนายน) ๒๕๓๐.

การถ่ายทอดหมู่โลหิต ABO ของพ่อ-แม่-ลูก^{๒๗}

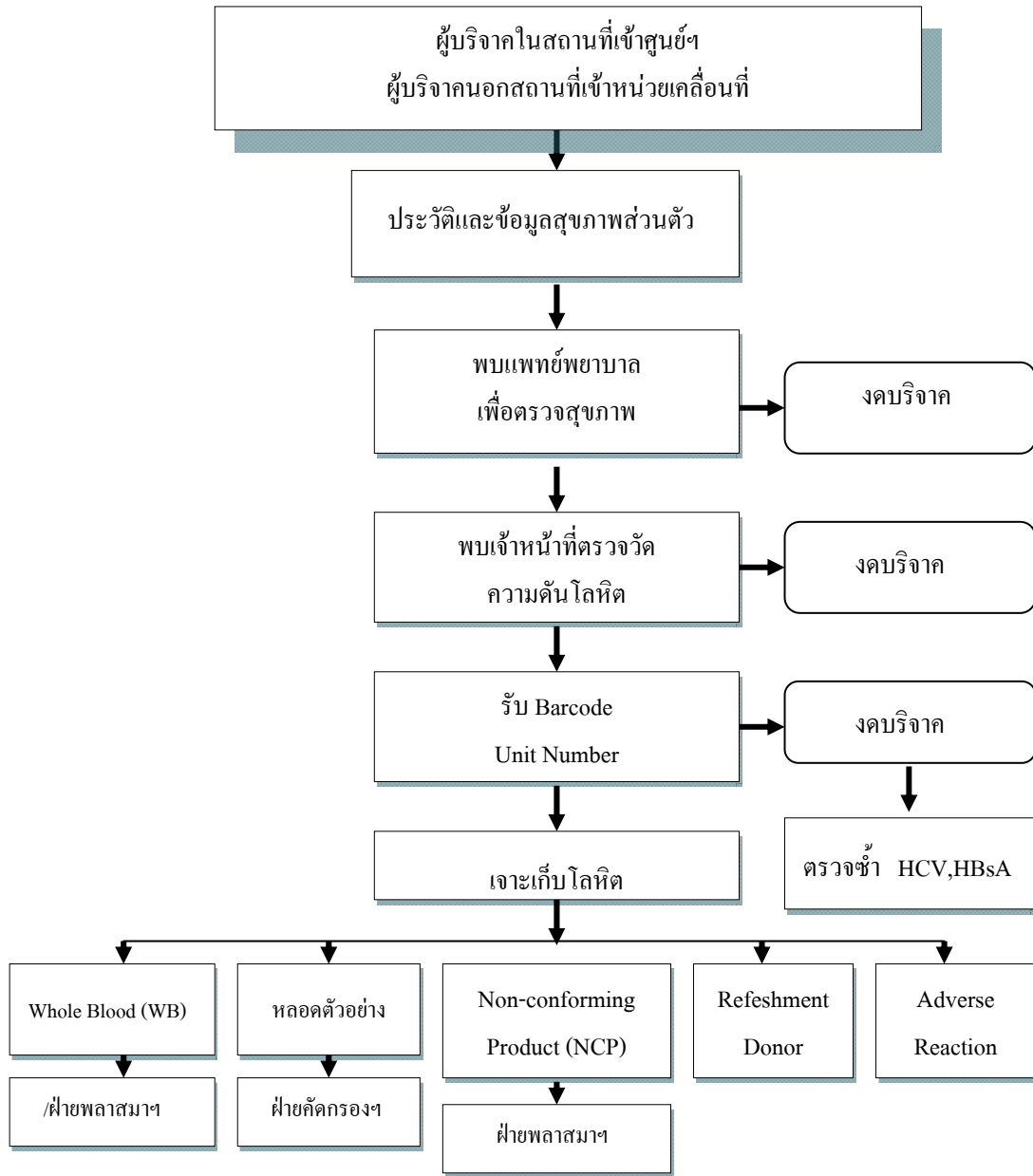
ทุกชีวิตเกิดมาด้วยโลหิต มีชีวิตอยู่ได้ด้วยโลหิต ทุกวันนี้ยังไม่มีผู้ใดสามารถคิดค้นประดิษฐ์สิ่งใดมาใช้แทนโลหิตได้อย่างสมบูรณ์ ปัจจุบันทุกท่านควรทราบว่าตนเองมีหมู่โลหิตใด เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองในยามฉุกเฉิน เมื่อจะต้องรับหรือบริจาคโลหิต นอกจากนี้เมื่อเข้าทำงานที่ใดก็ตามที่บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ พนักงาน จะต้องบอกว่าผู้นั้นมีหมู่โลหิตอะไรอีกด้วย การถ่ายทอดหมู่โลหิต ABO เป็นสิ่งที่คนทั่วไปสอบถามกันมามากว่า ความเป็นไปได้ที่จะถ่ายทอดหมู่โลหิตของ พ่อ – แม่ – ลูก

ตารางการถ่ายทอดหมู่โลหิต ABO ของพ่อ-แม่-ลูก ที่เป็นไปได้

หมู่โลหิตพ่อ	หมู่โลหิตแม่	หมู่โลหิตของลูกที่อาจจะเป็นไปได้
O	O	O
O	A	O หรือ A
O	B	O หรือ B
O	AB	A หรือ B หรือ O
A	A	A หรือ O
A	B	O หรือ A หรือ B หรือ AB
B	B	B หรือ O
B	AB	A หรือ B หรือ AB
AB	AB	A หรือ B หรือ AB

^{๒๗} ข้อมูลจาก : หนังสือความรู้สู่การบริจาคโลหิต / ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติสภากาชาดไทย

ขั้นตอนการเจาะเก็บโลหิต^{๒๘}

ในการเจาะเก็บโลหิต จากรูปภาพที่ ๑๒ ต้องผ่านการคัดเลือกผู้บริจาคโลหิตก่อน ตรวจความเข้มข้นและหมู่โลหิต วัดความดันโลหิต ตรวจหัวใจและปอด

^{๒๘} ฝ่ายเจาะเก็บโลหิต ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย

ความดันโลหิต (blood pressure) หมายถึง ความดันภายในหลอดเลือดแดง ซึ่งเกิดจากการบีบตัวของหัวใจ เพื่อปั๊มเลือดเพื่อนำออกซิเจนไปเลี้ยงส่วนต่างๆ ของร่างกาย ความดันภายในหลอดเลือดนี้จะมีอยู่ตลอดเวลา แม้แต่ขณะที่หัวใจกำลังคลายตัวก็ตาม เพราะการไหลเวียนของเลือดต้องมีอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นความดันในหลอดเลือดจึงมีอยู่ตลอดเวลา^{๒๕}

การทำงานของหัวใจคล้ายกับปั๊มน้ำ คอยสูบฉีดเลือดไปเลี้ยงร่างกาย เมื่อเลือดไหลแรงดีการ ความดันก็จะดีด้วย แต่หากหัวใจบีบตัวไม่ดี เลือดไหลอ่อน ความดันก็จะลดลง นอกจากนั้นแล้วความดันในหลอดเลือดยังขึ้นกับสภาพของหลอดเลือดด้วย หากหลอดเลือดมีความยืดหยุ่นดี จะปรับความดันได้ดีไม่ให้สูงเกินไป แต่หากหลอดเลือดเสียความยืดหยุ่นหรือแข็งตัว ก็จะทำให้ความดันเปลี่ยนแปลงไปด้วย

ค่าความดันโลหิตตัวบน (systole) ต้องไม่เกิน ๑๒๐ มิลลิเมตรปรอท และค่าความดันตัวล่างต้องไม่เกิน ๘๐ มิลลิเมตรปรอท ความดันโลหิตที่ “อยู่ในเกณฑ์ปกติ” คือ ต่ำกว่า 130/85 มม.ปรอท

ชีพจร ต้องไม่ผิดปกติ และมีอัตราการเต้นอยู่ระหว่าง ๖๕ ถึง ๑๐๐ ครั้งต่อนาที ถ้ามากกว่า ๑๐๐ ครั้งต่อนาที หรือน้อยกว่า ๕๐ ครั้งต่อนาที (ตัวอย่าง เช่น นักกีฬา) ให้อยู่ในดุลยพินิจของแพทย์^{๓๐} โลหิตในร่างกายตามปกติจะถูกทำลายวันละประมาณ ร้อยละ ๑ อยู่แล้ว การบริจาคโลหิตเพียงร้อยละ ๗ ของโลหิตในร่างกายจะเป็นการกระตุ้นให้ร่างกายผลิตโลหิตออกมาใหม่ ช่วยให้ร่างกายแข็งแรงอยู่เสมอ^{๓๑}

๓.๗ การรับบริจาคโลหิตในแต่ละประเภท

๓.๗.๑ บริจาคเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดโลหิต (Stem Cell)

เซลล์ต้นกำเนิดเม็ดโลหิต (Stem Cell) เป็นเซลล์ตัวอ่อนของโลหิตซึ่งอาศัยในไขกระดูก เซลล์ต้นกำเนิดเม็ดโลหิตสามารถบริจาคให้บุคคลอื่นได้โดยไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริจาค โรคที่สามารถรักษาได้ด้วยการปลูกถ่าย Stem Cell เช่น โรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย, โรคโลหิตจางชนิดไขกระดูกฝ่อ, โรคมะเร็งเม็ดโลหิตขาวเฉียบพลัน / เรื้อรัง , โรคมะเร็งต่อมน้ำเหลือง เป็นต้น

^{๒๕} www.bangkokhealth.com/index.php/Heart/103_2009_01_19_06_53_14.html (สืบค้นวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๔)

^{๓๐} National Blood Centre Thai Red Cross Society, **Standards for Blood Banks and Transfusion Service**, 2nd edition 2008, p ๕.

^{๓๑} นายแพทย์อำนาจ จิตรวรนนท์ “การรับบริจาคโลหิต”, วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (มกราคม – มิถุนายน) ๒๕๓๐. หน้า ๒๕.

การบริจาค Stem Cell จะทำการเก็บตัวอย่างโลหิตประมาณ ๕ ml. เพื่อนำไปตรวจลักษณะเนื้อเยื่อ (Human Leukocyte Antigen or Tissue typing) ถ้าผู้บริจาคมีลักษณะเนื้อเยื่อ Human Leukocyte Antigen เข้ากันได้กับผู้ป่วย การบริจาคเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดโลหิต มี ๒ วิธี

๑. การบริจาคทางหลอดเลือดโลหิตดำ (Peripheral Blood Stem Cell Donation) โดยนำโลหิตผ่านเข็มที่แทงอยู่ในเส้นเลือดดำ (Vein) เข้าสู่เครื่อง Automated Blood Cell Separator ที่จะแยกเฉพาะเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดโลหิต ใช้เวลาเก็บครั้งละ ๓ ชั่วโมง เก็บ ๒-๓ วัน ขึ้นอยู่กับน้ำหนักของผู้ป่วย^{๓๒}

๒. การบริจาคไขกระดูก (Bone Marrow Donation) เป็นกระบวนการเก็บเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดโลหิตจากโพรงไขกระดูกโดยใช้เข็มและกระบอกฉีดยาเจาะเก็บจากบริเวณสะโพกด้านหลัง (บริเวณขอบกระดูกเชิงกราน) ซึ่งดำเนินการเก็บในห้องผ่าตัด ใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง ซึ่งก่อนที่จะถึงกระบวนการเจาะเก็บข้างต้น ผู้บริจาคอาจต้องบริจาคโลหิตเก็บไว้ และจะนำมาให้หลังจากที่ได้เจาะเก็บไขกระดูกเรียบร้อยแล้ว ร่างกายสามารถสร้างเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดโลหิตขึ้นมาทดแทนได้อย่างรวดเร็ว และหลังทำแผลแล้วผู้บริจาคสามารถกลับบ้านได้ในวันรุ่งขึ้น และต้องพักผ่อนร่างกายประมาณ ๕-๗ วัน^{๓๓}

๓.๗.๒ การบริจาคเม็ดโลหิตแดง (Single Donor Red Cell)

เม็ดโลหิตแดง เป็นส่วนประกอบชนิดหนึ่งของโลหิต มีหน้าที่ในการนำออกซิเจนจากปอดไปเลี้ยงส่วนต่างๆของร่างกาย อายุการทำงานในกระแสโลหิต ประมาณ ๑๒๐ วัน เม็ดโลหิตแดงใช้สำหรับรักษาผู้ป่วยที่สูญเสียโลหิตจากอุบัติเหตุ การผ่าตัด หรือซีดจากความผิดปกติของเม็ดโลหิตแดง เช่น โรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย ใช้เวลาบริจาคประมาณ ๓๕ ถึง ๔๕ นาที และสามารถบริจาคได้ทุก ๑๖ สัปดาห์ หรือทุก ๔ เดือน

๓.๗.๓ การบริจาคเกล็ดโลหิต (Single Donor Platelets)

เกล็ดโลหิต (Platelets) เป็นเซลล์เม็ดโลหิตชนิดหนึ่ง มีขนาดเล็กมาก แต่มีความสำคัญต่อร่างกายอย่างยิ่ง เพราะช่วยทำให้โลหิตแข็งเป็นลิ่ม และอุดรอยฉีกขาดของเส้นโลหิต เกล็ดโลหิต มีอายุในการทำงานประมาณ ๕-๑๐ วัน ถ้ามีภาวะเกล็ดโลหิตต่ำมากจะทำให้เกิดโลหิตออกง่าย และยังมีหลายโรคที่ทำให้เกล็ดโลหิตต่ำ เช่น โรคมะเร็งเม็ดโลหิตขาว โรคที่เกี่ยวกับไขกระดูกไม่ทำงาน โรคติดเชื้อบางชนิด เช่น โรคไข้เลือดออก เป็นต้น ในการบริจาคเกล็ดโลหิต

^{๓๒} โครงการ “รับบริจาคเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดโลหิตจากผู้บริจาค” (พฤษภาคม ๒๕๔๕ - สิงหาคม ๒๕๔๗) หน้า ๒๓.

^{๓๓} เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๓.

ใช้เวลาประมาณ ๑.๓๐ - ๒ ชั่วโมง บริจาคแล้วสามารถปฏิบัติภารกิจการทำงานได้ตามปกติ หลังจากบริจาคเกล็ดโลหิตไปแล้ว 1 เดือน สามารถบริจาคโลหิตได้ตามปกติ ยกเว้นในกรณีจำเป็น อาจให้บริจาคได้ทุก ๓-๕ วัน แต่ไม่เกิน ๒๔ ครั้ง/ปี และค่าเกล็ดโลหิตก่อนบริจาคไม่ต่ำกว่าเกณฑ์กำหนด

๓.๓.๔ บริจาคพลาสมา (Single Donor Plasma)

พลาสมา (Plasma) หรือน้ำเหลือง คือ ส่วนประกอบของโลหิตที่มีลักษณะเป็นของเหลวสีเหลืองใสซึ่งประกอบไปด้วยน้ำประมาณ ๙๒ % รองลงมาเป็นสารโปรตีน ๘ % สารโปรตีนเหล่านี้ ได้แก่ แอลบูมิน อิมมูโนโกลบูลิน ซึ่งมีความสำคัญเป็นภูมิคุ้มกันต่อโรคติดต่อและเชื้อโรค ใช้เวลาในการบริจาคประมาณ ๓๐ - ๔๕ นาที สามารถบริจาคได้ทุก ๑๔ วัน บริจาคครั้งละ ๕๐๐ มิลลิลิตร (ซี.ซี.)^{๓๔}

ดังนั้น นอกจากการรับบริจาคโลหิตทั่วไปแล้ว ยังมีการบริจาค Stem Cell การบริจาคเม็ดเลือดแดง การบริจาคพลาสมา และการบริจาคเกล็ดเลือด ซึ่งก็ต้องมีคุณสมบัติของผู้บริจาคที่ต้องอยู่ในเกณฑ์ของแต่ละประเภทด้วย จากการที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น การบริจาค Stem Cell เพื่อรักษาผู้ป่วยโรคโลหิตจาง ธาลัสซีเมีย และจะต้องหาจากผู้บริจาคที่มี HLA ตรงกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะได้จากญาติพี่น้อง ถ้ากรณีที่เป็นจะต้องหาจากผู้บริจาคคนอื่น ที่ไม่ใช่พี่น้อง โอกาสการเปลี่ยนถ่าย Stem Cell ในโรคธาลัสซีเมียให้สำเร็จมีเพียง ๕๐-๘๐% และในส่วนของบริจาคเกล็ดโลหิต จะต้องเป็นผู้บริจาคโลหิตอย่างสม่ำเสมอเท่านั้น

๓.๘ ผลดีของการบริจาคโลหิต

การบริจาคโลหิตสามารถทำได้เป็นประจำทุก ๓ เดือน ไม่ว่าจะได้เป็นการได้ตรวจสุขภาพทางอ้อม สำหรับผู้ที่ไม่มีโอกาสได้ตรวจเช็คสุขภาพร่างกายบ่อย ๆ การบริจาคโลหิตทำให้อวัยวะสามารถสร้างเม็ดเลือดใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างเม็ดเลือดแดงที่จะช่วยในเรื่องการลำเลียงออกซิเจนในกระแสเลือด และการสร้างเม็ดเลือดขาวที่ช่วยในการป้องกันสิ่งแปลกปลอมในร่างกายได้ดีขึ้น ช่วยสร้างเกล็ดเลือดที่ช่วยในการซ่อมแซมการฉีกขาดในร่างกายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การบริจาคโลหิตยังช่วยกระตุ้นการทำงานของไขกระดูก ซึ่งช่วยให้ไขกระดูกทำงานได้ดีเป็นปกติ สำหรับผู้ชายสามารถช่วยลดการเกิดโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายอย่างเฉียบพลัน และโรคมะเร็งชนิดต่าง ๆ ได้ดีอีกด้วย เพราะการบริจาคเลือด ช่วยในการระบายธาตุเหล็กซึ่งมีอยู่

^{๓๔} www.blooddonation.com (สืบค้นวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๔)

ในเลือดในปริมาณมาก ซึ่งหากมีธาตุเหล็กสะสมอยู่ในร่างกายในปริมาณที่มากจนเกินไป มันจะทำปฏิกิริยากับออกซิเจน จนทำให้หลอดเลือดตีบและเกิดเป็นโรคอาการกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลันได้ง่ายขึ้น และสำหรับผู้หญิง สามารถระบายธาตุเหล็กออกจากร่างกายได้ด้วยการมีรอบเดือน^{๓๕}

แพทย์หญิงรัชนี โอเจริญ กล่าวว่า

“ผลดีต่อร่างกายของผู้บริจาค คือ จะทราบเลยว่าตัวเองนั้นเลือดเข้มข้นปกติหรือเปล่า เพราะเราต้องตรวจก่อนว่ามีเลือดมากและเข้มข้นเพียงพอ ซึ่งเราจะทราบสภาพร่างกายทั่วไปด้วย เช่น ความดันเป็นอย่างไร ปอด หัวใจเต้นปกติหรือเปล่า นอกจากนั้น การเสียเลือดก็จะไปกระตุ้นให้ไขกระดูกสร้างเม็ดเลือดออกมาใหม่ จะทำให้ไขกระดูกรู้หน้าที่ เวลาที่เราเสียเลือดขึ้นมา ไขกระดูกก็จะรีบทำงานสร้างเม็ดเลือดใหม่ๆ ออกมาอยู่บนกระแสเลือด หล่อเลี้ยงร่างกายและทำให้ร่างกายแข็งแรงตลอดเวลา”^{๓๖}

คุณหมอวัลลภ พรเรืองวงศ์ กล่าวว่า

โดยธรรมชาติแล้วผู้หญิงจะมีการเสียเลือดเป็นประจำ เช่น จากการมีประจำเดือน การคลอดลูก หรือให้นมลูก ซึ่งเป็นการขับธาตุเหล็กออกจากร่างกาย ขณะที่ผู้ชายไม่มีโอกาสเสียเลือดมากอย่างผู้หญิง และมีแนวโน้มจะกินเนื้อหรือผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์มากกว่าผู้หญิงด้วย ทำให้เสี่ยงต่อภาวะธาตุเหล็กเกิน ซึ่งภาวะธาตุเหล็กเกินนี้อาจส่งผลให้เกิดอนุมูลอิสระมากขึ้น ทำให้เกิดอันตรายต่ออวัยวะต่างๆ โดยเฉพาะผนังเส้นเลือดอีกด้วย^{๓๗}

ประโยชน์จากการบริจาคโลหิต ประการแรก คือ การได้รับความภาคภูมิใจที่เสียสละโลหิตในร่างกายไปช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ประการที่สอง ได้รับการตรวจสุขภาพร่างกายเป็นประจำสม่ำเสมอทุก ๓ เดือน ประการที่สาม ผู้บริจาคทุกคนจะได้รับการตรวจระบบโลหิตและหมู่โลหิต ประการที่สี่ โลหิตจากการบริจาคทุกชนิด จะนำไปตรวจอย่างละเอียดทุกขั้นตอน ก่อนที่จะนำไปจ่ายให้ผู้ป่วย เช่น ตรวจไวรัสตับอักเสบบี , ไวรัสตับอักเสบบี และตรวจเอดส์ และเพื่อเป็นการตอบแทนผู้มีจิตศรัทธาที่บริจาคโลหิตให้แก่

^{๓๕} อรรถรัตน์ จันทร์วรินทร์, สกุลไทย ฉบับที่ ๒๕๐๕, ประจำวันอังคาร ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๓, หน้า ๑๒๗.

^{๓๖} แพทย์หญิงรัชนี โอเจริญ, [http:// baramee.wordpress.com/2007/03/05](http://baramee.wordpress.com/2007/03/05) (สืบค้นวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๔)

^{๓๗} คุณหมอวัลลภ พรเรืองวงศ์, [http:// baramee.wordpress.com/2007/03/05](http://baramee.wordpress.com/2007/03/05) (สืบค้นวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๔)

ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ อย่างสม่ำเสมอ จึงบริการตรวจวิเคราะห์สารเคมีในโลหิต เช่น ตรวจหาน้ำตาลและไขมันในโลหิต ตรวจสภาวะการทำงานของหัวใจ ตับและไต เป็นต้น ตรวจให้กับผู้บริจาคโลหิตปีละ ๑ ครั้ง นอกจากนั้น ยังได้รับเข็มที่ระลึกจากผู้บริจาคโลหิต ตามจำนวนครั้งที่กำหนดอีกด้วย^{๓๔}

ในปัจจุบัน สังคมทางด้านธุรกิจกำลังตื่นตัวกันมากในเรื่องการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม (corporate social responsibility) เป็นหลักการที่ทางธุรกิจจะทำกำไรอย่างเดียวไม่ได้ เราจะต้องคืนกำไรให้กับเจ้าของประเทศบ้าง เป็นที่มาของบริษัทต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในประเทศต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กรของเขาว่าเขาไม่ได้มุ่งเน้นหาผลกำไรแต่เพียงอย่างเดียว ดังจะเห็นว่า บริษัททั้งต่างประเทศและในประเทศ ได้มีกิจกรรมทำประโยชน์ให้ส่วนรวม เช่น ให้กับองค์กรการกุศลและผู้ด้อยโอกาส รวมถึงศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ซึ่งเป็นองค์กรการกุศลที่มักจะมีผู้นึกถึงเพื่อที่จะมาทำกิจกรรมเช่นนี้ อยู่เป็นประจำ ในขณะที่เดียวกันองค์กรการกุศลต่าง ๆ ถึงแม้จะเป็นฝ่ายรับมาโดยตลอด ก็สามารถเป็นฝ่ายให้ความรับผิดชอบต่อสังคมได้เหมือนกัน ศูนย์บริการโลหิตฯ จึงคำนึงถึงส่วนรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งในส่วนที่ศูนย์เกี่ยวข้องคือผู้บริจาคโลหิต จึงเกิดกิจกรรมการดูแลผู้บริจาคโลหิต (donor care) ซึ่งจะเน้นการดูแลผู้บริจาคโลหิตให้คงมีสุขภาพดีทั้งก่อนและหลังบริจาคโลหิต รวมไปถึงการป้องกันและหาสาเหตุของ สุขภาพที่อาจบกพร่องไปหลังบริจาคโลหิต^{๓๕}

เพื่อเป็นตอบแทนผู้บริจาคโลหิต สภากาชาดไทย โดยศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ ร่วมกับคณะกรรมการจัดหาและส่งเสริมผู้ให้โลหิตแห่งสภากาชาดไทย ได้จัดงานวันผู้บริจาคโลหิตโลกมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๖ ซึ่งเป็นปีแรกที่องค์กรทั้ง ๔ ได้แก่ องค์กรระดับโลก ทั้ง ๔ ได้แก่ องค์กรอนามัยโลก (World Health Organization), สหพันธ์สภากาชาดไทยและสภาเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ (The International Federation of Red Cross and Red Crescent Society), สมาคมงานบริการโลหิตนานาชาติ (The International Society of Blood Transfusion) สหพันธ์องค์กรผู้บริจาคโลหิตนานาชาติ (The International Society of Blood Donor Organization) จัดกิจกรรมเฉลิมฉลองวันผู้บริจาคโลหิตโลกขึ้นพร้อมกันทั่วโลก ได้ร่วมกันกำหนด วันที่ ๑๔ มิถุนายน เป็นวันผู้บริจาคโลหิตโลก (World Blood Donor Day)

^{๓๔} คู่มือการบริจาคโลหิต ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๕๐, หน้า ๓๒-๓๓.

^{๓๕} Soisaang Phikulsod, National Blood Centre Thai Red Cross Society, **National Annual Scientific Conference on Transfusion Medicine : 2008**, Vol. 16, p 10.

ซึ่งเป็นวันเกิดของ ดร.คาร์ล แลนด์สไตเนอร์ ผู้ค้นพบหมู่โลหิตระบบ เอบีโอ และจากการค้นพบในครั้งนี้ ทำให้ได้รับรางวัลโนเบล จึงถือได้ว่าเป็นการค้นพบที่สำคัญยิ่งต่องานบริการโลหิตของโลก การจัดงานก็เพื่อเชิดชูเกียรติ และแสดงความขอบคุณต่อผู้บริจาคโลหิต โดยเฉพาะผู้บริจาคโลหิตซึ่งบริจาคโลหิตประจำสม่ำเสมอ อันจะส่งผลให้ผู้บริจาคโลหิตรุ่นใหม่ เจริญรอยตาม^{๔๐}

การจัดงานวันผู้บริจาคโลหิตโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริจาคโลหิตในทุกประเทศ ได้ออกมาแสดงให้สังคมได้รับรู้ รับทราบว่า ไม่ว่าจะเป็ใคร ก็บริจาคโลหิตช่วยชีวิตผู้อื่นได้ เป็นที่น่ายินดีที่สภากาชาดไทย ได้รับเกียรติให้เป็นประเทศนำเปิดงานวันผู้บริจาคโลหิตโลก โดยมีแนวคิดหลักของงาน คือ “ไม่ว่าคุณจะเป็นใคร...บริจาคโลหิตช่วยชีวิตผู้อื่นได้” หรือ (“I’m...and I save lives!”^{๔๑}

คุณสมบัติที่สำคัญอย่างหนึ่งของการเป็นผู้บริจาคโลหิต คือ ต้องมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง การมองเห็นแต่เพียงลักษณะภายนอก ไม่สามารถบอกได้ว่า ท่านมีสุขภาพสมบูรณ์หรือไม่ โดยเฉพาะสุภาพสตรี ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ค่อยยอมบริจาคโลหิต เพราะคิดว่าทำให้อ้วน ดังนั้น มีผู้บริจาคโลหิตใหม่หลายรายเมื่อถูกซักถามรายละเอียดต่าง ๆ แล้ว มักจะได้รับคำตอบว่า ขณะนี้อยู่ในระหว่างรับประทานยาลดน้ำหนัก หรือกำลังลดน้ำหนัก ในกรณีเช่นนี้ ยังบริจาคโลหิตไม่ได้ ถึงแม้ว่าศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ และสาขาบริการโลหิตแห่งชาติทั่วประเทศ จะพยายามจัดหาโลหิตให้ได้มากที่สุด แต่ก็คำนึงถึงสุขภาพของผู้บริจาคทุกท่าน ทั้งนี้ ก็เพื่อความปลอดภัยของผู้บริจาคโลหิต และ เพื่อให้ได้โลหิตที่ปลอดภัยสำหรับผู้ป่วยนั่นเอง

๓.๕ ภาคบริการโลหิต และสาขารับบริจาคโลหิต

ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย มีภาคบริการโลหิต ที่รับบริจาคโลหิต ภาคบริการโลหิต จำนวน ๑๑ ภาค เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ และจัดตั้งได้ครบทุกภาคแล้ว ทั้งในการตรวจคุณภาพโลหิต ในอนาคต กิจกรรมของภาค คือ การจัดหาโลหิตให้เพียงพอนอกจากการจัดหาโลหิตในส่วนกลาง เพื่อให้เท่าเทียมกันทั่วประเทศ ดังนี้

๑. ภาคบริการโลหิตแห่งชาติ ที่ ๒ ศาลากลางจังหวัดลพบุรี อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
๒. ภาคบริการโลหิตแห่งชาติ ที่ ๓ สำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัดชลบุรี อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

^{๔๐} World Blood Donor Day (14 June 2006) p.42.

^{๔๑} สุจิตร์ วันผู้บริจาคโลหิตโลก (๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๕).

๓. ภาคบริการโลหิตแห่งชาติที่ ๔ อาคารสโมสรข้าราชการพลเรือน อำเภอเมือง
จังหวัดราชบุรี

๔. ภาคบริการโลหิตแห่งชาติ ที่ ๕ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

๕. ภาคบริการโลหิตแห่งชาติ ที่ ๖ โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

๖. ภาคบริการโลหิตแห่งชาติ ที่ ๗ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

๗. ภาคบริการโลหิตแห่งชาติ ที่ ๘ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

๘. ภาคบริการโลหิตแห่งชาติ ที่ ๙ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

๙. ภาคบริการโลหิตแห่งชาติ ที่ ๑๐ จังหวัดเชียงใหม่

๑๐. ภาคบริการโลหิตแห่งชาติ ที่ ๑๑ อาคารสถานีกาชาดสิรินธร (สถานีกาชาดที่ 12
ทุ่งสง) อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑๑. ภาคบริการโลหิตแห่งชาติ ที่ ๑๒ ที่ว่าการอำเภอหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา^{๔๒}

๑๒. ภาคบริการโลหิตแห่งชาติ จังหวัดภูเก็ต ดำเนินการด้านบริการโลหิตอย่างครบ
วงจร ทั้งในด้านการจัดหาผู้บริจาคโลหิต รับบริจาคโลหิต ตรวจสอบคัดกรองคุณภาพโลหิต และจ่าย
โลหิต ส่วนประกอบโลหิต ให้แก่ธนาคารเลือดใน 6 จังหวัด ชายฝั่งทะเลอันดามัน เพื่อรับบริจาค
โลหิตให้ได้ในปริมาณเพียงพอกับความต้องการโลหิตในภูมิภาคนี้ และเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่
ต่างมีส่วนร่วมในการบริจาคโลหิต นอกจากนี้ ยังได้รับการสนับสนุนเพื่อรองรับการทำให้ภูเก็ต
เป็น medical hub ในภูมิภาคนี้ ด้วย

จะเห็นว่า งานบริการโลหิตมีสาขาอยู่ทั่วทุกภูมิภาค นอกจากการรับบริจาคโลหิตใน
ส่วนกลางแล้ว ยังมีภาคบริการโลหิตในจังหวัดต่าง ๆ และ โรงพยาบาลประจำจังหวัดทั่วประเทศ
ที่สามารถจะมารับบริจาคโลหิตได้

สรุปว่า โโลหิต เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับชีวิตของมนุษย์และสัตว์โลกทั่ว ๆ ไป
เนื่องจาก ทุกชีวิตเกิดมาด้วยโลหิต มีชีวิตอยู่ได้ก็ด้วยโลหิต ทุกวันนี้ยังไม่มีผู้ใดสามารถคิดค้น
ประดิษฐ์สิ่งใดมาทดแทนโลหิตได้ จึงจำเป็นต้องให้มีการบริจาคโลหิต เพื่อนำไปช่วยเหลือเพื่อน
มนุษย์ด้วยกัน เพียงอย่างเดียว การบริจาคโลหิตเป็นสิ่งที่ไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายเลย สามารถ
บริจาคได้ทุก ๓ เดือน ทั้งชายและหญิง โดยอายุ ๑๗-๖๐ ปี น้ำหนัก ๔๕ กิโลกรัมขึ้นไป สุขภาพ
สมบูรณ์แข็งแรง พักผ่อนเพียงพอ ก็สามารถบริจาคโลหิตได้แล้ว และการบริจาคโลหิตยังทำให้

^{๔๒} การประชุมวิชาการงานบริการโลหิตระดับชาติ ประจำปี ๒๕๕๑, ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ
สภากาชาดไทย, เล่มที่ ๑๖ พ.ศ. ๒๕๕๑.

สุขภาพของผู้บริจาคโลหิตแข็งแรงขึ้น เพราะการบริจาคโลหิตแต่ละครั้งนั้น เป็นการกระตุ้นให้ไขกระดูก ซึ่งเป็นโรงงานสร้างเม็ดเลือดของร่างกายผลิตเม็ดโลหิตมาเพื่อชดเชยส่วนที่เสียไป ทำให้ได้เม็ดโลหิตใหม่ออกมาใช้งาน

โดยที่ในปัจจุบัน กระแสนิยมของการบริจาคโลหิต เริ่มมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่โลหิตก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ เพราะว่า ปริมาณความต้องการมีมากกว่า จึงจำเป็นต้องหาแนวทางแก้ไข และจากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยของอรอุมา ช่วยเรื่อง (๒๕๔๖) พบว่า การไม่บริจาคโลหิต เพราะไม่มีเวลาที่จะไปบริจาค ไม่รู้ว่าจะไปบริจาคที่ไหน กลัวเข็ม กลัวเจ็บ กลัวเลือด กลัวติดเชื้อ และพักผ่อนไม่เพียงพอ สุขภาพไม่แข็งแรง ตามลำดับ^{๓๓} งานวิจัยของอรุณี สุคนาม สาเหตุที่ไม่พอใจบริจาคโลหิต เจ้าหน้าที่มีหน้าที่หนัก แขนงเข็มหลายครั้ง คุณแผลผู้บริจาคไม่ทั่วถึง เสียเวลารอนาน ทำให้ผู้ที่เคยบริจาคโลหิตไม่บริจาคอีกต่อไป และหยุดชะงักในการมาบริจาคโลหิต^{๓๔} ดังนั้น จะทำอย่างไรจึงจะทำให้มีผู้บริจาคโลหิตเพิ่มขึ้น ผู้บริจาคเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ คือ ให้ชีวิตและสุขภาพดีต่อผู้ป่วย และผู้บริจาคก็มีสุขภาพกายและจิตใจ คือ มีความสุขเพื่อให้เกิดความสมดุลของขบวนการบริจาคโลหิต จึงต้องตระหนักคุณแผลเอาใจใส่ผู้บริจาคอย่างจริงจังและจริงใจ ทั้งด้านสุขภาพและจิตใจ

การบริจาคโลหิต สามารถช่วยเหลือผู้ป่วยให้อยู่รอดปลอดภัย และถือได้ว่าเป็นประโยชน์ในการทางแพทย์ เพราะแพทย์สามารถนำโลหิตที่ได้จากการบริจาคไปช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ เท่ากับเป็นการให้ชีวิตใหม่ ทำให้ผู้ป่วยสามารถทำคุณประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดให้มีการบริจาคโลหิต หรือให้โลหิตจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่ง โดยอยู่ในความรับผิดชอบของงานบริการโลหิตของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ คือ การจัดหาโลหิตให้เพียงพอต่อความต้องการใช้และทันเวลา การจัดเตรียมโลหิตทุกชนิดต้องมีความปลอดภัย ผ่านการตรวจสอบมาตรฐานระดับนานาชาติ รวมถึงขยายการพัฒนาคุณภาพงานบริการโลหิตสู่ภูมิภาคโดยให้โลหิตทั่วประเทศได้รับการตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานเดียวกัน และจากการที่ผู้บริจาคโลหิตทุกท่าน ได้เสียสละอันใหญ่หลวงนี้ นอกจากจะมีสุขภาพที่แข็งแรงแล้ว ยังได้สร้างบุญกุศลให้กับตนเองอีกด้วย

^{๓๓} อรอุมา ช่วยเรื่อง. “ศึกษาการบริจาคโลหิตและปัจจัยที่ส่งเสริมการบริจาคโลหิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา ๒๕๔๖” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

^{๓๔} อรุณี สุคนาม. “ความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตของเยาวชนจากสถานบันการศึกษาในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

ดังนั้น ผู้ที่มีสุขภาพสมบูรณ์เข้าใจในคุณค่าของโลหิต มีมนุษยธรรมแล้ว สามารถบริจาคโลหิตได้ตามจตุรบริจาครูปแบบต่าง ๆ อีกไม่นานก็จะมีโลหิตพอใช้โดยไม่ต้องมีการซื้อขายตามเจตนารมณ์ของกาชาดโลก และในส่วนของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต ถือเป็นบุคคลที่นำร่อง นอกจากจะต้องทำงานด้วยความเสียสละและความเพียรในการจัดหาโลหิตแล้ว ยังต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์และเป็นนักประชาสัมพันธ์ที่ดีด้วย เพื่อให้งานบริการโลหิตบรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ ก็เพื่อพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

ในทางพระพุทธศาสนากล่าวไว้ว่า การให้ทานด้วยอวัยวะเป็นอุปการะมี ร่องไปจากการให้ทานด้วยชีวิต ยิ่งการให้ทานโดยไม่เจาะจงตัวผู้รับ ดังเช่นการบริจาคโลหิตทั่วไป ย่อมเป็นทานที่มีคุณค่ามาก เป็นบุญกุศลที่น่าชื่นใจ ผู้นับถือพระพุทธศาสนา จึงนิยมทำบุญด้วยการบริจาคโลหิตเป็นทาน แต่ถึงกระนั้น โลหิตก็ยังไม่เพียงพอ เนื่องจากสภาพการณ์ปัจจุบัน สังคมมีวิวัฒนาการมากขึ้น ทำให้สภาพแวดล้อมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป จึงมีการเจ็บป่วยเนื่องจากสภาวะการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น จึงส่งผลให้โลหิตมีไม่เพียงพอบางช่วง ผู้ที่บริจาคโลหิต ซึ่งเป็นชาวพุทธที่มีจิตใจเมตตา เอื้อเฟื้อต่อสังคม ก็มีความพยายามที่จะช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอที่โอกาสจะอำนวย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการทราบว่าทัศนคติของชาวพุทธที่มาบริจาคโลหิต ที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย มีทัศนคติต่อการบริจาคโลหิตอย่างไร ดังจะได้กล่าวในบทที่ ๔ ต่อไป

บทที่ ๔

ทัศนคติของประชาชนที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย

บทนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย โดยการศึกษาจากประชาชนที่เดินทางมาบริจาคโลหิต เนื่องจากเป็นองค์กรหลักในการรับบริจาคโลหิตในกรุงเทพมหานคร ซึ่งประชาชนที่จะศึกษา ทั้งหมด ๓๐ คน เป็นชาย ๑๕ คน และหญิง ๑๕ คน โดยจะศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

ทัศนคติของกลุ่มผู้บริจาคโลหิต

๑. ทัศนคติทั่วไปที่มีต่อการบริจาคโลหิต
๒. ทัศนคติทางด้านพระพุทธศาสนาของผู้บริจาคโลหิต
๓. ทัศนคติด้านอื่นๆ ต่อการบริจาคโลหิต

ปัจจุบัน สภากาชาดไทยได้ประกาศขอบริจาคโลหิตบ่อยครั้ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการโลหิตเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเกิดจากปัญหาการขาดแคลนโลหิตอยู่เป็นประจำ ดังนั้น จึงต้องจัดหาโลหิตสำรองจากการรับบริจาคไว้ใช้ให้เพียงพอต่อความต้องการของโรงพยาบาลต่าง ๆ องค์กรของศูนย์ฯ จึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการรณรงค์สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนได้เห็นถึงความสำคัญของการบริจาคโลหิต ผู้วิจัยจึงขอศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริจาคโลหิตเพื่อมีส่วนร่วมสนับสนุนในงานบริจาคโลหิตของประเทศ เนื่องจากการบริจาคโลหิตเป็นการสร้างบุญกุศลอันยิ่งใหญ่ และเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยเหลือสังคม รวมถึงการส่งเสริมการรักษาสุขภาพของผู้บริจาคอีกด้วย

จากการศึกษาทัศนคติของประชาชนที่เดินทางมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ซึ่งมีประมาณวันละ ๗๐๐ – ๑,๐๐๐ ราย : วัน ผู้ทำการศึกษาได้พูดคุย สอบถาม ถึงทัศนคติต่าง ๆ ต่อการบริจาคโลหิต จำนวน ๓๐ คน จากผลการศึกษา ดังนี้

แนวคำถาม คือ ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต และความคิดเห็นทางด้านพระพุทธศาสนาที่มีต่อการบริจาคโลหิต และความคิดเห็นอื่น ๆ ของผู้ที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ มีรายละเอียด คือ

๑. ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต เช่น แรงจูงใจที่มาบริจาคโลหิต จำนวนครั้งและความถี่ในการบริจาคโลหิต ประโยชน์ที่ได้รับจากการบริจาคโลหิต การให้บริการของงานรับบริจาคโลหิต

๒. ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต เช่น การบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญและได้รับผลบุญ การบริจาคถือเป็นการทำบุญที่มีอานิสงส์มากหรือไม่ บุญจากการบริจาคโลหิตจะส่งผลให้ชีวิตมีความสุขและอายุยืน การบริจาคโลหิตนั้นดีกว่าหรือง่ายกว่าการบริจาควัตถุสิ่งของเงินทอง การบริจาคโลหิตจะส่งผลบุญไปถึงชาติหน้าต่อผู้บริจาคด้วยหรือไม่อย่างไร

๓. ความคิดเห็นอื่น ๆ ต่อการบริจาคโลหิต (ถ้ามี) ดังกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

๔.๑ ทรรศนะทั่วไป

๔.๑.๑ เหตุผลหรือแรงจูงใจ

การศึกษาถึงแรงจูงใจสำคัญต่อการมาบริจาคโลหิต ในด้านต่าง ๆ ซึ่งแต่ละคนอาจมีแรงจูงใจ ที่แตกต่างกัน เช่น แรงจูงใจ ทางด้านผลตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แรงจูงใจทางด้านของการตรวจสอบสุขภาพร่างกายเป็นประจำ หรือแรงจูงใจทางด้านการทำบุญกุศล ของตัวอย่างผู้มาบริจาค ที่ได้ให้เหตุผลหรือแรงจูงใจที่ได้มาบริจาคโลหิต คือ การได้ทำบุญกุศล ทำความดีในวันเกิด ทำบุญสะสม ซึ่งผู้บริจาคได้เห็นความสำคัญในการมาบริจาคโลหิตก็เพื่อเป็นการบุญ ทำแล้วได้ผลบุญ ได้บำเพ็ญประโยชน์ และยังได้ผลดีต่อสุขภาพ เป็นส่วนมาก ดังความเห็นที่ว่า

การมาบริจาคโลหิตได้ทำตามแบบคุณพ่อคุณแม่ ในครอบครัวมาบริจาคโลหิตกัน สาเหตุคือต้องการทำความดีในวันเกิด การบริจาคโลหิตไม่ได้ยากอะไร สามารถทำได้ก็ทำ เห็นว่าการบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญให้ทาน และได้รับผลแห่งบุญ การบริจาคโลหิตทำให้มีความสุข นั้น ก็มี ส่วน เนื่องจากเป็นการทำบุญ ทำแล้วจิตใจสบาย และยังผลให้บุคคลในครอบครัวพลอยมีความสุขไปด้วย ก็มี ส่วน เพราะการทำความดีก็ต้องได้รับผลดี^๑

^๑ สัมภาษณ์ นายอาวุธดี เตชะวีรพงศ์ ผู้มาบริจาคโลหิต, ๓ มีนาคม ๒๕๕๔.

ในการมาบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญวันเกิด ต้องการทำบุญสะสม มาบริจาคปีละ ๒ ครั้ง มาเป็นประจำ ได้รับเกียรติบัตรด้วยแล้ว บริจาคแล้วได้บุญ เป็นการบริจาคที่มีอานิสงส์มาก การบริจาคสม่ำเสมอ เป็นการสั่งสมบุญ นอกจากนี้ การบริจาคถือว่ามีผลดี ทำให้ได้ผลดี เลือดทดแทน”^๒

สาเหตุของการมาบริจาคโลหิต เพื่อต้องการช่วยเหลือผู้อื่น การได้มาบริจาคสม่ำเสมอจะทำให้แข็งแรงขึ้น ได้ถ่ายเลือด การได้มาบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญให้ทาน ทำบุญแล้ว ได้รับผลบุญจริงบริจาคแล้ว รู้สึกภูมิใจ มีความสุข และเป็นทานที่มีอานิสงส์ ได้บุญมากกว่าบริจาคอย่างอื่น”^๓

นอกจากนี้ ผู้มาบริจาคโลหิตเห็นว่า การมาบริจาคโลหิตก็เพื่อเป็นการทำบุญแล้ว ยังมีเหตุผลอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น การมาบริจาคโลหิตเนื่องจากไม่มีค่าใช้จ่ายและยังผลดีต่อสุขภาพ หรือเนื่องจากกรุ๊ปเลือดบางกรุ๊ปหายาก ต้องการมาบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ที่รู้จัก หรือป่วย ดังความเห็นที่ว่า

“การมาบริจาคโลหิต เนื่องจากตนเองมีเลือดกรุ๊ป AB เลือดกรุ๊ปนี้ หายาก จึงต้องการช่วยเหลือผู้อื่น การได้บริจาคโลหิตเป็นการทำบุญ และได้รับผลบุญ ช่วยทำให้ชีวิตดีขึ้น จิตใจสงบ เป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ และได้บุญมากกว่าการบริจาคอย่างอื่น”^๔

“แรงจูงใจในการมาบริจาคโลหิต คือ ต้องการช่วยเหลือคนอื่น คิดว่าจะมาบริจาคไปเรื่อย ๆ การบริจาคก็ไม่ได้เสียอะไร การมาบริจาคเป็นสิ่งที่ดีต่อตนเอง สุขภาพจะดีแข็งแรง เพราะได้เปลี่ยนถ่ายเลือด ถือเป็นการทำบุญ ได้ทำบุญช่วยเหลือคนอื่นไปด้วย”^๕

แรงจูงใจที่ทำให้ตัดสินใจมาบริจาคโลหิต คือ ต้องการช่วยเหลือคนอื่น ต้องการทำบุญ มาเป็นครั้งที่ ๑๓ มาบริจาคสม่ำเสมอ ปีละ ๓ ครั้ง ทราบสื่อจากทีวี การมาบริจาคถือว่ามีผลดี นอกจากได้ช่วยเหลือคนอื่นแล้ว ยังได้ตรวจเลือดทุก ๓ เดือน และการบริจาคก็ทำให้ได้ผลดี เลือดใหม่ทดแทน”^๖

^๒ สัมภาษณ์ นายปิยวุฒิ เหลืองอร่ามพานิช ผู้มาบริจาคโลหิต, ๓ มีนาคม ๒๕๕๔.

^๓ สัมภาษณ์ นางสาวสิริมาศ กุลางกูร ผู้มาบริจาคโลหิต, ๓ มีนาคม ๒๕๕๔.

^๔ สัมภาษณ์ นางสาววัชชี ชูชาติ ผู้มาบริจาคโลหิต, ๔ มีนาคม ๒๕๕๔.

^๕ สัมภาษณ์ นายปองพล บุญสรวย ผู้มาบริจาคโลหิต, ๑ มีนาคม ๒๕๕๔.

^๖ สัมภาษณ์ นางสาวมาริสรา ทิมจิตร ผู้มาบริจาคโลหิต, ๑ มีนาคม ๒๕๕๔.

สาเหตุของการมาบริจาคโลหิตต้องการบริจาคอยู่แล้ว เนื่องจากคุณพ่อไม่สบาย การมาบริจาคถือเป็นการทำบุญ ได้มาบริจาคเป็นครั้งที่ ๒ มาบริจาคตามความสะดวก และเห็นว่า การบริจาคเป็นการทำบุญที่ได้รับผลบุญ มีอานิสงส์ เป็นการบริจาคที่ดีกว่าการได้บริจาคอย่างอื่น^๑

จึงสรุปได้ว่า เหตุผลแรงจูงใจที่ทำให้ผู้บริจาคโลหิตเห็นความสำคัญในการมาบริจาคโลหิต การมีจิตสำนึกของการเสียสละเพื่อส่วนรวม ซึ่งเน้นในด้าน การทำบุญสร้างกุศล เพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ในสังคม มีความศรัทธาในการบริจาค ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญ ในความต้องการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการทำบุญ ทำความดี ประกอบกับการบริจาคโลหิตไม่มีค่าใช้จ่าย บริจาคเพื่อต้องการช่วยเหลือคนที่รู้จัก บริจาคเนื่องจากทำตามแบบบุคคลในครอบครัว ต้องการมาบริจาคเนื่องจากบุคคลใกล้ชิดในครอบครัว เจ็บป่วย ไม่สบาย และบริจาคเนื่องจากตนเองมีกลุ่มเลือดที่หายาก เป็นต้น และนอกจากนี้ ยังมีแรงจูงใจในเรื่องประโยชน์ต่อสุขภาพ ได้มีการถ่ายเท ได้สร้างเม็ดเลือดใหม่ ยังผลให้มีสุขภาพที่แข็งแรง อีกด้วย

๔.๑.๒ การมาบริจาคโลหิตประจำสม่ำเสมอ

ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ มีคำขวัญการรณรงค์ว่า “More Blood. More Life” “เพิ่มโลหิต เพิ่มชีวิต” มุ่งสร้างความตระหนักให้แก่ผู้ที่มีหน้าที่ในงานบริการโลหิตได้พัฒนาสุขภาพของผู้บริจาคโลหิต ส่งเสริมการเป็นผู้บริจาคโลหิตด้วยความสมัครใจ ไม่หวังสิ่งตอบแทน และเป็นผู้บริจาคโลหิตอย่างยั่งยืน ส่งเสริมผู้บริจาคโลหิตประจำซึ่งเป็นผู้ที่มีสุขภาพดี สามารถที่จะบริจาคโลหิตได้อย่างสม่ำเสมอ เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้บริจาคโลหิตรุ่นใหม่ ดังนั้น จึงได้ศึกษาเหตุผลในการที่ผู้มาบริจาคโลหิตมาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา โดยความเห็นของผู้มาบริจาคโลหิตประจำและสม่ำเสมอ เห็นว่า การมาบริจาคยังคงเน้นในเรื่องการทำบุญให้ทานสม่ำเสมอ ได้ถ่ายเทเลือด ได้ตรวจร่างกายเป็นประจำ ทำให้ร่างกายแข็งแรง ดังความเห็นที่ว่า

การได้มาบริจาคโลหิตเป็นประจำทุก ๓ เดือน ก็เพื่อต้องการทำบุญ ออกกำลังกาย การบริจาคโลหิตยังผลดีต่อสุขภาพของตนเอง เนื่องจากการสร้างเลือดใหม่ กระตุ้นการสร้างเลือดใหม่ การบริจาคไม่ได้ทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพ มีผลดี ต่อร่างกาย ทำให้ร่างกายสดชื่น การมาบริจาคเป็นประจำก็เพื่อทำบุญด้วย^๒

^๑ สัมภาษณ์ นางสาวธนาภรณ์ พจนากำธร ผู้มาบริจาคโลหิต, ๑ มีนาคม ๒๕๕๔.

^๒ สัมภาษณ์ นางจุฑามาศ สุวรรณประทีป ผู้มาบริจาคโลหิต, ๓ มีนาคม ๒๕๕๔.

การมาบริจาคโลหิตเป็นประจำทุก ๓ เดือน ก็เนื่องจากต้องการทำบุญ ได้ถ่ายเทเลือด ได้ดูแลตัวเอง ได้เชิดร่างกาย ร่างกายดีขึ้น แข็งแรงขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการได้ไถ่บาป หรือ มาสัตว์ การได้บริจาคโลหิตเพื่อทดแทนคืนชีวิตให้ การบริจาคโลหิตถือว่าเป็นบุญที่ยิ่งใหญ่ มีค่ามากกว่าเงินทอง โดยถือเป็นการทำบุญที่อุทิศให้เจ้ากรรมนายเวรได้^๕

“การมาบริจาคโลหิตประจำสม่ำเสมอ ปีละ ๓ ครั้ง เพื่อช่วยเหลือคน และต้องการทำบุญ การมาบริจาคถือว่าเป็นผลดี นอกจากได้ช่วยเหลือคนอื่น ยังได้ตรวจเลือดทุก ๆ ๓ เดือน ทำให้ได้ผลิตเลือดขึ้นมาใหม่ทดแทน”^๖

จึงสรุปได้ว่า ผู้มาบริจาคโลหิตมีความเห็นว่า การบริจาคโลหิตเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ นั้น ยังคงมุ่งไปในเรื่องของ การสร้างบุญกุศลในการสละโลหิต นอกจากนั้น จะทำให้ผู้บริจาคได้รับความภูมิใจที่ได้ทำประโยชน์ต่อผู้อื่นที่เป็นบุญอันยิ่งใหญ่ แล้ว ยังทำให้มีความสุขใจ รวมถึงการมาบริจาคทำให้เกิดเคยชินต่อการบริจาค จึงทำให้ต้องการที่จะมาบริจาคอีก การบริจาคโลหิตทำให้ได้รับการตรวจสุขภาพร่างกายเป็นประจำ รวมถึงโลหิตของผู้บริจาคได้ผ่านกระบวนการคัดกรองเชื้อต่าง ๆ อีกด้วย จึงทำให้ผู้มาบริจาคเห็นถึงความสำคัญในการมาบริจาคอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ประกอบกับชาวพุทธสนับสนุนในเรื่องของการให้ทำบุญให้ทาน ซึ่งการให้ทานด้วยทรัพย์นั้น อาจจะทำให้แตกต่างกันตามฐานะทางการเงิน แต่สิ่งหนึ่งที่สามารถให้ทานได้อย่างดีที่สามารถกระทำได้ ก็คือการบริจาคโลหิต ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้มาบริจาคโลหิตได้มองเห็นคุณค่า

๔.๑.๓ ประโยชน์ที่ได้รับจากการบริจาคโลหิต

การบริจาคโลหิตส่งผลดีต่อร่างกายและจิตใจของมนุษย์ในระยะยาว การบริจาค จะทราบเลยว่าตนเองเลือดเข้มข้นปกติหรือเปล่า ความดันเป็นอย่างไร ปอด หัวใจเต้นปกติหรือเปล่า การบริจาคโลหิตได้ประโยชน์ไม่ได้ทำให้ร่างกายของคนเราสูญเสียโลหิตแต่อย่างใด เนื่องจากร่างกายประกอบด้วยโลหิตร้อยละ ๘ ของน้ำหนักตัว บุคคลทั่วไปน้ำหนัก ๔๕ กิโลกรัม ในร่างกายจะประกอบด้วยโลหิตประมาณ ๓,๖๐๐ ซีซี การสูญเสียโลหิตจำนวน ๓๐๐-๔๕๐ ซีซี ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย เพราะเซลล์เม็ดโลหิตแดงถูกสร้างขึ้นโดยเซลล์ไขกระดูกและม้าม ขึ้นมาทดแทนเซลล์เม็ดโลหิตแดงที่สูญเสียไป ซึ่งโดยปกติเซลล์เม็ดโลหิตแดงจะมีอายุประมาณ ๓ เดือน หรือ ๑๒๐

^๕ สัมภาษณ์ นายเด่น เตปุม ผู้มาบริจาคโลหิต, ๓ มีนาคม ๒๕๕๔.

^๖ สัมภาษณ์ นางสาวมาริสดา ทิมจิตร ผู้มาบริจาคโลหิต, ๓ มีนาคม ๒๕๕๔.

วัน ถือได้ว่าการบริจาคน้ำมันมีส่วนทำให้ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง เพราะจะมีการกระตุ้นให้มีการสร้างเม็ดโลหิตแดงทุก ๆ ๑ เดือน

จากการศึกษาในผู้มาบริจาคน้ำมัน ก็ได้ให้ความเห็นว่าเช่นเดียวกันว่า ประโยชน์ที่ตนเองได้รับจากการบริจาคน้ำมัน ทำให้ได้ถ่ายเลือด ได้สร้างเม็ดเลือดใหม่ให้กับตนเอง ทำให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง ดังความเห็นที่ว่า

“ประโยชน์จากการบริจาคน้ำมัน คือ ได้ถ่ายเลือด การบริจาคน้ำมันมีผลกระทบต่อร่างกาย และได้รับการตรวจร่างกายประจำปี”^{๑๑}

“ประโยชน์จากการบริจาคน้ำมัน ทำให้ได้ผลิตเลือดใหม่ ทำให้ร่างกายแข็งแรง จึงเป็นผลพลอยได้ไปด้วย การบริจาคน้ำมันไม่ได้มีอาการแต่อย่างใด บริจาคน้ำมันก็ปกติดี”^{๑๒}

“ประโยชน์ของการบริจาคน้ำมัน ก็คือ เป็นการได้ผลิตเม็ดเลือดใหม่ให้ตนเองได้ใช้ การบริจาคน้ำมันไม่ได้มีผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย”^{๑๓}

“การบริจาคน้ำมันได้เป็นการได้ถ่ายเลือดไปด้วย การบริจาคน้ำมันไม่ได้มีผลกระทบต่อใด ๆ ต่อร่างกาย บริจาคน้ำมันแล้วทำให้ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีไปด้วย”^{๑๔}

จากการศึกษา ผู้มาบริจาคน้ำมัน เห็นว่า ประโยชน์ที่ได้จากการบริจาคน้ำมันในภาพรวม ทำให้ได้รับการตรวจสุขภาพร่างกายไปในตัว ได้เป็นการเปลี่ยนถ่ายเลือด กระตุ้นในการสร้างเลือดใหม่ ได้ตรวจเลือดทุก ๆ ๑ เดือน และการบริจาคน้ำมันทำให้ร่างกายสดชื่น ทำให้ร่างกายแข็งแรงดี

นอกจากประโยชน์ข้างต้นแล้ว ผู้บริจาคน้ำมันยังได้สิทธิลดหย่อนสำหรับการรักษาพยาบาล นอกจากนี้ ยังมี ผลดีทางร่างกายจากการได้ตรวจเช็คสุขภาพทุกครั้งที่มาบริจาคน้ำมัน เช่น ชั่งน้ำหนัก วัดความดันโลหิตและตรวจความเข้มข้นของโลหิต ผลดีทางสังคม การได้รับเข็มที่ระลึกในการบริจาคน้ำมันครั้งแรก และได้รับเข็มที่ระลึกเมื่อบริจาคน้ำมันครบจำนวนครั้งตามที่กำหนด เช่น ๗ ครั้ง ๑๘ ครั้ง ๒๖ ครั้ง, ๔๘ ครั้ง, ๖๐ ครั้ง, ๗๒ ครั้ง รวมทั้งได้รับเหรียญกษาตสมนาคุณ จากการบริจาคน้ำมันครบ ๑๐๐ ครั้ง ก็จะได้รับการชักชวนให้เข้าเป็นสมาชิกชมรมผู้บริจาคน้ำมัน ๑๐๐ ครั้ง และร่วมทำกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป และผลดีทางจิต

^{๑๑} สัมภาษณ์ นายประดิษฐ์ มุขามัดตาเสด ผู้มาบริจาคน้ำมัน, ๒ มีนาคม ๒๕๕๔.

^{๑๒} สัมภาษณ์ นางสาวนัยนา พาณิชชชน โขติ ผู้มาบริจาคน้ำมัน, ๓ มีนาคม ๒๕๕๔.

^{๑๓} สัมภาษณ์ นางสาวอารียา เล็งวิลาส ผู้มาบริจาคน้ำมัน, ๓ มีนาคม ๒๕๕๔.

^{๑๔} สัมภาษณ์ นายประดิษฐ์ มุขามัดตาเสด ผู้มาบริจาคน้ำมัน, ๓ มีนาคม ๒๕๕๔.

วิญญาน จากการได้รับความรู้สึกว่าเป็นผู้ให้ ได้ทำทาน ได้ช่วยเหลือชีวิตคน ย่อมทำให้รู้สึกสุขใจ รู้สึกดี ที่ได้ช่วยชีวิตผู้อื่น ด้วย

๔.๑.๔ ความพึงพอใจในการให้บริการด้านการบริจาคโลหิต

ในปัจจุบันพบว่า มีผู้เดินทางมาบริจาคโลหิตมากกว่าแต่ก่อน วันละประมาณ 500 ถึง 1,000 ราย ก็เนื่องจากความมั่นใจของประชาชนที่มีต่องานบริการโลหิต ทำให้ได้รับความศรัทธา ในการร่วมกิจกรรมการบริจาคโลหิตที่ทางศูนย์ฯ ได้จัดขึ้นเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ จึงได้ศึกษาภาพลักษณ์ของศูนย์ฯ จากผลการศึกษาประชาชนมีความพึงพอใจและประทับใจในงานบริการโลหิต เช่น การได้รับความสะดวกในการมาบริจาคโลหิต ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติมีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน การบริการของเจ้าหน้าที่ดี มีการบริหารจัดการอย่างมีระบบระเบียบ เป็นต้น ซึ่งภาพลักษณ์ที่ดีก็จะนำมาซึ่งชื่อเสียง และนำพาให้องค์กรพัฒนาก้าวหน้า ดังความเห็นที่ว่า

“งานบริการโลหิตมีความพึงพอใจและประทับใจมาก การให้บริการโลหิตดีมาก บริการดีตั้งแต่เข้าประตูมา พร้อมทุกอย่าง และอาหารว่าง ก็เหมาะสมดี แน่นหนาในการบริจาคโลหิตดีกว่าแต่ก่อน ๆ มีสื่อ มีดารา ดี”^{๑๕}

“งานการรับบริจาคโลหิตของศูนย์ฯ ดี สถานที่สะอาด การเดินทางมาบริจาค ก็สะดวก และทางศูนย์ฯ มีการประชาสัมพันธ์ได้กว้างขวาง”^{๑๖}

“งานการรับบริจาคโลหิตของศูนย์ฯ มาแล้วประทับใจ รวดเร็ว เอาใจใส่ผู้บริจาคดี ปัจจุบันก็คืออยู่แล้ว ไม่มีข้อเสนอนะ เพราะว่าดีอยู่แล้ว เมื่อบริจาคแล้วก็ได้รับยาไปรับประทานด้วย”^{๑๗}

จากการศึกษา สรุปได้ว่า ผู้มาบริจาคโลหิต มีความพึงพอใจต่องานบริการโลหิตสูง โดยให้ความเห็น คือ ความมีระบบระเบียบ มีความสะดวก เจ้าหน้าที่ให้บริการเอาใจใส่ ผู้มาบริจาคดี พุดคุย ยิ้มแย้มดี สถานที่ดี สะอาด บริการได้รวดเร็ว มีความประทับใจทุกแผนก เจ้าหน้าที่ดี น่ารัก ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย

^{๑๕} สัมภาษณ์ นางวรัททิพย์ ตรีการกิริติ ผู้มาบริจาคโลหิต, วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๔.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นายบอม ผู้มาบริจาคโลหิต, ๔ มีนาคม ๒๕๕๔.

^{๑๗} สัมภาษณ์ นางสาวจุฑามาศ สุวรรณประทีป ผู้มาบริจาคโลหิต, ๔ มีนาคม ๒๕๕๔.

๔.๒ ทศนคติทางด้านพระพุทธศาสนาของผู้บริจาคลโหิต

ตามหลักพุทธศาสนาถือว่า การบริจาคลโหิตมีผลานิสงส์ ถือเป็น การบริจาค ๑ ใน ๕ แบบ ในปัญจมหาบริจาค ที่เป็นความเสียสละอันใหญ่หลวง ซึ่งพระพุทธเจ้าได้ทรงบำเพ็ญบารมีมาแล้ว การให้ทาน มีคุณประโยชน์ทางธรรม พระพุทธองค์ได้ตรัสคุณค่าของท่าน ซึ่งอำนวยประโยชน์ให้แก่ผู้ปฏิบัติทั้งในภพนี้และภพหน้า บัณฑิตทั้งหลายย่อมสรรเสริญความไม่ประมาทในการทำบุญ ผู้ไม่ประมาทย่อมบรรลุประโยชน์ทั้งสอง คือประโยชน์ในปัจจุบัน และประโยชน์ในภพหน้า จะเห็นได้ว่า พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญการให้ทาน เป็นบันไดขั้นต้นของการทำบุญและเป็นจุดเริ่มต้นที่ทุกคนจะได้พัฒนาจิตใจให้สูงขึ้น

จากการที่ได้ศึกษาผู้มาบริจาคลโหิต ได้ให้ความเห็นว่า การบริจาคลโหิต เป็นการ ทำบุญให้ทาน ที่มีผลานิสงส์ ผลของบุญ ซึ่งจะทำให้ผู้บริจาคนั้น ได้รับความสุข ที่ได้ให้ชีวิตผู้ป่วย จึงเหมือนเป็นการทำบุญต่ออายุให้กับตนเอง ซึ่งจะทำให้ตนเองมีสุขภาพที่แข็งแรง จากการที่ได้ช่วยต่อชีวิตให้ผู้อื่น ได้มีโอกาสกระทำความดีงาม เป็นประโยชน์เพื่อสังคม ก็จะพลอยทำให้ตนเองนั้น ได้รับอานิสงส์ผลของบุญไปด้วย ดังความเห็นที่ว่า

การบริจาคลโหิตถือได้ว่าเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ ได้รับผลบุญอานิสงส์มาก การได้มาบริจาคสม่าเสมอทำให้ได้สั่งสมบุญ ทำให้อายุยืน ชีวิตมีความสุข ถือเป็น การได้ให้ชีวิตกับผู้อื่น ถ้าหากผู้รับได้กระทำความดี ทำประโยชน์ต่อสังคม เราเป็นผู้ทำให้เขามีชีวิตอยู่ได้ ก็จะทำให้เราได้บุญมากขึ้นด้วย^{๘๔}

“การบริจาคลโหิตได้รับผลบุญ การบริจาคเป็นทานที่มีอานิสงส์ การที่บริจาคไปแล้วผู้รับได้กระทำความดีต่อไป ก็จะทำให้ตนเองได้รับบุญเพิ่มไปด้วย”^{๘๕}

“การบริจาคลโหิตเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ การบริจาคสม่าเสมอทำให้ได้สั่งสมบุญ ซึ่งจะทำให้ชีวิตมีความสุข เห็นว่าการบริจาคลโหิตที่มีอานิสงส์ ที่ได้ให้ชีวิตผู้อื่น”^{๘๖}

“การบริจาคลโหิต เป็นการให้ชีวิต เชื่อว่า ถ้าผู้รับเลือดจากตนเองไปทำประโยชน์เพื่อสังคม จะทำให้ตนเองได้รับผลบุญเพิ่มมากขึ้นด้วย”^{๘๗}

^{๘๔} สัมภาษณ์ นายพร สัตติยา ผู้มาบริจาคลโหิต, ๔ มีนาคม ๒๕๕๔.

^{๘๕} สัมภาษณ์ นางสาววริษา ตรีรักษ์สกุล ผู้มาบริจาคลโหิต, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๔.

^{๘๖} สัมภาษณ์ นายพรชัย พรมัน ผู้มาบริจาคลโหิต, วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๔.

^{๘๗} สัมภาษณ์ นางสาวสลิษา จันทรแรม ผู้มาบริจาคลโหิต, วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๔.

การบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ ถือเป็นการทำงานที่มีผลบุญอันสง่างาม การบริจาคโลหิตมีผลทำให้ได้รับความสุข และมีอายุยืนด้วย เปรียบได้กับการให้ชีวิตกับผู้อื่น บุญกุศลจากการที่ได้บริจาคโลหิต ถ้าผู้รับได้กระทำความดีต่อไป ก็จะทำให้ตนเองได้รับผลแห่งบุญมากขึ้น^{๒๒}

การมาบริจาคโลหิตเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย การมาก็เพื่อช่วยเหลือคน การบริจาคเป็นการทำทานที่มีอนิสงส์ การทำบุญที่ดีกว่าวัตถุสิ่งของเงินทอง เหมือนเป็นการได้ให้ชีวิตกับผู้อื่น และหากผู้รับโลหิตไปแล้ว ได้กระทำความดีเพื่อสังคม ก็จะทำให้ผู้ให้ได้รับผลบุญกุศลเพิ่มไปด้วย และให้ความเห็นว่า พระพุทธศาสนาได้ทำให้สังคมอยู่ร่วมเย็นเป็นสุข^{๒๓}

นอกจากบุญกุศลที่ได้รับในปัจจุบันแล้ว ในทางพุทธศาสนาถือว่าการบริจาคโลหิตจัดเป็นทานมัย คือ บุญที่สำเร็จด้วยการบริจาค จะเป็นกุศลติดตามตนไปทั้งในชาตินี้และชาติหน้า มนุษย์เมื่อละสังขาร ร่างกาย เลือดเนื้ออวัยวะ เน่าเปื่อยลงไม่สามารถนำติดตัวไปในภพหน้าได้ การเกิดใหม่ มีกรรมเป็นเครื่องสนับสนุนตามส่งให้ไปเกิดในภพใหม่ ในส่วนผู้มาบริจาคโลหิต ให้ความเห็นว่า การบริจาคโลหิตเป็นการสร้างบุญบารมีให้กับตนเอง ผลจากการบริจาค มีผลานิสงส์ผลบุญ จะติดตามตนไปในโลกหน้า ถ้าหากได้เกิดใหม่จะเป็นผู้มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงอีกด้วย ดังความเห็นที่ว่า

การบริจาคโลหิตถือได้ว่าเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ ได้รับผลบุญ การบริจาคสม่าเสมอ ทำให้ได้สั่งสมบุญ ชีวิตมีความสุข บุญกุศลจะติดตามไปในโลกหน้า ถ้าได้เกิดใหม่ภายหน้า บุญจะทำให้สุขภาพแข็งแรง เป็นการบริจาคได้รับอนิสงส์มาก เปรียบเหมือนได้ให้ชีวิตผู้อื่น^{๒๔}

“การบริจาคโลหิตเป็นทำบุญที่ได้รับผลบุญ ถ้าได้บริจาคให้กับผู้ที่ ต้องการเลือด ก็ถือว่าตนเองได้รับความสุขและอายุยืน เป็นการได้ช่วยชีวิตผู้อื่น บุญจะติดตามไปในโลกหน้าอีกด้วย”^{๒๕}

^{๒๒} สัมภาษณ์ นางสาวณัฐธา รัตนจริยะพงศ์ ผู้มาบริจาคโลหิต, ๒ มีนาคม ๒๕๕๔.

^{๒๓} สัมภาษณ์ พระบุญเรือง อุดมสารโร ผู้มาบริจาคโลหิต, ๑ มีนาคม ๒๕๕๔.

^{๒๔} สัมภาษณ์ นายพชร สัตติยา ผู้มาบริจาคโลหิต, ๒ มีนาคม ๒๕๕๔.

^{๒๕} สัมภาษณ์ นายธีรพงษ์ ผู้มาบริจาคโลหิต, ๒ มีนาคม ๒๕๕๔.

“การบริจาคโลหิต ทำให้เราได้บุญที่ยิ่งใหญ่ ทำให้เราดีขึ้น บุญจากการบริจาคโลหิตจะติดตามไปในโลกหน้า เป็นทานที่มีอานิสงส์ เปรียบเหมือนให้ชีวิตผู้อื่น เชื่อว่าเกิดใหม่ภายหน้าก็จะทำให้เป็นผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรงด้วย”^{๒๖}

“การบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญ เป็นการบริจาคที่มีอานิสงส์ผลบุญ เป็นการได้ให้ชีวิต ผลกุศลจะติดตามตนเองไปในโลกหน้า และทำให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง”^{๒๗}

การบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญ เป็นการบริจาคทานที่มีอานิสงส์ผลบุญ ซึ่งจะทำให้มีความสุขและอายุยืน ก็มีส่วน เพราะทำให้จิตใจมีความสุข และบุญกุศลติดตามไปในโลกหน้าหรือไม่ นั่น เห็นว่า ก็มีส่วน การบริจาคเป็นการได้ให้ชีวิตผู้อื่น จึงการให้ทานที่ได้รับอานิสงส์มาก^{๒๘}

จะเห็นได้ว่า ผู้มาบริจาคโลหิตมองว่า การมาบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานที่มีคุณค่า เพื่อให้ชีวิตผู้อื่น เป็นการเสียสละเพื่อขัดเกลากิเลส ผู้ให้ประกอบไปด้วยเมตตา อานิสงส์ของการให้ ย่อมส่งผลให้การดำเนินชีวิตได้รับความสุข ซึ่งได้ทั้งประโยชน์ในปัจจุบัน คือ การได้มีความสุข มีสุขภาพที่แข็งแรง ส่งผลให้อายุยืน และยังประโยชน์เบื้องหน้า หรือโลกหน้า ได้เป็นการพัฒนาจิตใจให้สูงขึ้น สู่สุคติโลกสวรรค์

และนอกจากการทำบุญให้ทานด้วยการบริจาคโลหิตแล้ว ยังทำบุญได้ด้วยการบริจาคทรัพย์ วัตถุ สิ่งของ เงินทอง ซึ่งปัจจุบันนิยมทำกัน และถ้าผู้รับได้ใช้ประโยชน์ ผู้ให้ก็ย่อมได้รับอานิสงส์ พระพุทธเจ้าทรงเห็นประโยชน์ของการให้ทาน เพราะวัตถุที่บุคคลให้แล้ว ได้ชื่อนำออกดีแล้ว ทานวัตถุที่บุคคลให้แล้วนั้น ย่อมมีความสุขเป็นผล บุคคลละร่างกายแล้ว แต่บุญนั้นคงยังติดอยู่ เรียกว่าเป็นอริยทรัพย์ที่ไม่มีสูญหาย

จากการที่ได้ศึกษา ในความเห็นของผู้มาบริจาคโลหิตนั้น เห็นว่า การทำบุญให้ทานด้วยการบริจาคโลหิต ดีกว่า การทำบุญให้ทานด้วยการบริจาควัตถุสิ่งของ เงินทอง เนื่องจาก การบริจาคโลหิตเป็นการได้ให้ชีวิต ถือเป็น การทำบุญที่ยิ่งใหญ่ ย่อมได้รับผลอานิสงส์ผลบุญมาก เป็นประโยชน์ต่อผู้รับอย่างมาก ในความเห็นที่ว่า

^{๒๖} สัมภาษณ์ นางสาวสุภัทราตรา แจ่มใส ผู้มาบริจาคโลหิต, วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๔.

^{๒๗} สัมภาษณ์ นางสาวธนาภรณ์ พจนากำธร ผู้มาบริจาคโลหิต, วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๔.

^{๒๘} สัมภาษณ์ นายเด่น เตปู้ ผู้มาบริจาคโลหิต, ๒ มีนาคม ๒๕๕๔.

“การบริจาคโลหิตดีกว่าการบริจาคสิ่งของเงินทอง เพราะถือว่าเป็นการให้ชีวิต จึงเป็นทานที่มีอานิสงส์มาก ถือเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่และได้รับผลบุญ เชื่อว่าผลบุญจากการได้บริจาค จะกลับมาช่วยเราเมื่อเราไม่สบาย”^{๒๕}

“การบริจาคโลหิตดีกว่าการบริจาคอย่างอื่น เปรียบเหมือนได้ให้ชีวิตผู้อื่น การบริจาคโลหิตนั้นได้บุญ”^{๒๖}

“การมาบริจาคโลหิตดีกว่าการบริจาควัตถุ สิ่งของ เงินทอง การบริจาคโลหิตนั้น ได้บุญมากกว่าบริจาคอย่างอื่น ถือเป็นการได้ให้ชีวิตผู้อื่น เป็นการทำบุญ เป็นทานที่มีอานิสงส์มาก”^{๒๗}

“การบริจาคโลหิต ดีกว่า และ ง่ายกว่า การให้วัตถุสิ่งของ เงินทอง ถือเป็นการได้ให้ชีวิตผู้อื่น เป็นการทำบุญ ที่ได้รับผลบุญ และเป็นการให้ทานที่มีอานิสงส์มาก”^{๒๘}

“การบริจาคโลหิต ดีกว่าบริจาคอย่างอื่น เปรียบได้กับการได้ให้ชีวิตผู้อื่น เป็นการบริจาคที่มีอานิสงส์มาก ได้รับผลบุญ”^{๒๙}

“การบริจาคโลหิต ดีกว่าการบริจาควัตถุ สิ่งของ เงินทอง เปรียบเป็นการได้ให้ชีวิตผู้อื่น เป็นการบริจาคทานที่มีอานิสงส์มาก ถือเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ ได้รับผลบุญ”^{๓๐}

นอกจากนี้การมาบริจาคโลหิตจะมีผลานิสงส์ผลบุญมากแล้ว ผู้มาบริจาคโลหิตยังเห็นอีกว่า การมาบริจาคโลหิต นั้นดีกว่า เนื่องจากเป็นการบริจาคที่ไม่ต้องลงทุนใด ๆ ไม่มีค่าใช้จ่าย แต่ผลพลอยได้กลับยิ่งใหญ่ ดังความเห็นที่ว่า

“การบริจาคโลหิตทำได้ง่ายกว่าการทำบุญด้วยวิธีอื่น ๆ เนื่องจากการบริจาคไม่ต้องลงทุน ไม่มีค่าใช้จ่าย การบริจาคมีผลดีทางด้านจิตใจ ถือเป็นการได้ทำบุญ เป็นการสะสมไม่ยึดติด”^{๓๑}

“การได้บริจาคโลหิตดีกว่าการบริจาคสิ่งของเงินทอง การบริจาคโลหิตไม่มีค่าใช้จ่าย และยังได้รับผลบุญไปด้วย”^{๓๒}

^{๒๕} สัมภาษณ์ นางสาวสลิษา จันทร์แรม ผู้มาบริจาคโลหิต, ๒ มีนาคม ๒๕๕๔.

^{๒๖} สัมภาษณ์ นายไพบุลย์ คุปต์ธนาถ ผู้มาบริจาคโลหิต, ๔ มีนาคม ๒๕๕๔.

^{๒๗} สัมภาษณ์ นายประดิษฐ์ มุขามัดคาเฮด ผู้มาบริจาคโลหิต, ๔ มีนาคม ๒๕๕๔.

^{๒๘} สัมภาษณ์ นายเคน เตป ผู้มาบริจาคโลหิต, ๔ มีนาคม ๒๕๕๔.

^{๒๙} สัมภาษณ์ นางสาวธนภรณ์ พจนากำธร ผู้มาบริจาคโลหิต, ๔ มีนาคม ๒๕๕๔.

^{๓๐} สัมภาษณ์ นางสาวณัฐธา รัตนจริยะพงศ์ ผู้มาบริจาคโลหิต, ๔ มีนาคม ๒๕๕๔.

^{๓๑} สัมภาษณ์ ชาย อายุ ๔๗ ปี ผู้มาบริจาคโลหิต, ๔ มีนาคม ๒๕๕๔.

^{๓๒} สัมภาษณ์ นางสาววริษา ตรีรักษ์สกุล ผู้มาบริจาคโลหิต, ๒ มีนาคม ๒๕๕๔.

จึงเห็นว่า ผู้มาบริจาคโลหิตมีความศรัทธาต่อการให้ทานด้วยการบริจาคโลหิต ให้ ความสำคัญกับการบริจาคโลหิต เป็นการได้บริจาคสิ่งที่มีค่าในร่างกาย เป็นการให้ที่สูงส่ง ควรแก่ การยกย่อง สรรเสริญ การได้ให้ชีวิตผู้อื่น ถือเป็น การตั้งสมบุญบารมีให้กับตนเอง

นอกจากนี้ จากหลักฐานทางพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าทรงแสดงถึงประโยชน์ที่ เกิดขึ้นแก่ผู้ให้ทาน นั้น ย่อมเป็นที่รักที่ของคนหมู่มาก หลังจากตายแล้วย่อมเกิดในสุคติโลกสวรรค์ และหากจะกล่าวถึงบุญกุศลที่ยิ่งใหญ่ที่สุดอย่างหนึ่งในพระพุทธศาสนา นั่นคือ การให้ทานด้วยการ บริจาคโลหิต เพราะการบริจาคมานั้นเป็นเจตนาที่เป็นบุญกุศลจริง ๆ แม้จะเป็นการเสียสละ แต่ก็แฝง ไปด้วยความเมตตา กรุณา เพราะการให้ทานชื่อว่าเป็นผู้บำเพ็ญบุญในพระพุทธศาสนา เพราะคุณค่า หรืออานิสงส์ของบุญ อันมีผลมาจากการพัฒนาจิต ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า “บุคคลฝังขุมทรัพย์ไว้ใน โลก พอสิ้นบุญ ทรัพย์ทั้งหมดก็จะพินาศไป แต่ขุมทรัพย์คือบุญด้วยการให้ทาน เป็นของติดตามคน ไป จะนำไปได้เพียงแต่ขุมทรัพย์คือบุญเท่านั้น”^{๓๖}

๔.๓ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อการบริจาคโลหิต

ปัจจุบันมีการประชาสัมพันธ์ในการรับบริจาคโลหิต อย่างกว้างขวาง โดยมีสื่อต่าง ๆ ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ทำให้ประชาชน ได้แสดงความจำนงบริจาคโลหิตเพิ่มมากขึ้น จะเห็นได้ ว่า ยอดผู้ที่บริจาคโลหิตรายใหม่เพิ่มขึ้น จำนวนโลหิตที่ได้รับได้เพิ่มขึ้น แต่โลหิตก็ยังไม่เพียงพอ เนื่องจากสถานการณ์ของโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลง มีผลต่อสภาพร่างกายและจิตใจของมนุษย์ ดังนั้น การได้ศึกษาความเห็นข้อแนะนำต่าง ๆ จากผู้มาบริจาคก็จะมีส่วนในการได้นำไปพัฒนางาน บริจาคโลหิต ได้มากขึ้น เพื่อจะได้มีโลหิตเพียงพอไม่ขาดแคลน

ผู้มาบริจาคโลหิตได้ให้ข้อแนะนำที่เป็นประโยชน์ เช่น ในเทศกาล วันสำคัญ ๆ ให้มี การกระจายการรับบริจาคโลหิตให้มากขึ้น เนื่องจากการมาที่ศูนย์รับบริจาคทำให้แออัดหนาแน่น ไม่สะดวกในการมา ให้ประชาสัมพันธ์ประโยชน์ หรือบุญ ที่ได้รับจากการบริจาคโลหิต เนื่องจาก ประชาชนบางกลุ่มไม่ทราบ หรือให้มีแผนเดือนการประชาสัมพันธ์ เพื่อกระตุ้นเดือนในการมา บริจาคโลหิต เป็นต้น จากข้อเสนอแนะของผู้มาบริจาคโลหิต ดังนี้

๑. ทำการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการมาบริจาคโลหิต ประชาชนส่วนใหญ่มาบริจาคโลหิตกันตามกระแส เช่น วันพ่อ วันแม่ ให้ประชาสัมพันธ์ในการมา บริจาคอย่างสม่ำเสมอ ไม่ควรตามกระแส ซึ่งจะทำให้หนาแน่น ไม่สะดวกในการมาบริจาค

^{๓๖} พ.บ. (ไทย) ๒๕/๑-๘/๑๓-๑๘.

๒. ให้ทำการประชาสัมพันธ์ให้มาก ประชาชนบางกลุ่ม ไม่ทราบประโยชน์ของการบริจาคโลหิต เช่น ควรจัดทำ Spot สั้น ๆ ให้เห็นว่า การบริจาคเป็นประโยชน์ และเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ เป็นต้น

๓. การประชาสัมพันธ์ของศูนย์บริการโลหิตกว้างขวาง มีสื่อต่าง ๆ มีคารามาให้การประชาสัมพันธ์

๔. ให้ประชาสัมพันธ์ความรู้เรื่องการบริจาคเลือดโลหิตด้วย เพราะจะไม่ค่อยมีใครทราบ

๕. ให้รณรงค์วัยรุ่นมาบริจาคโลหิตให้มาก ๆ ให้ทราบว่าบริจาคโลหิตทำให้ชีวิตเราดีขึ้น

๖. ให้มีแผ่นเตือนการประชาสัมพันธ์ ว่าบริจาคโลหิตแล้วได้บุญ

๗. ต้องการให้มาบริจาคโลหิตกัน ไม่น่ากลัวเจ็บ เจ็บเพียงนิดเดียว เพื่อแลกต่อชีวิตคนคิดว่า

๘. ลดความเชื่อว่าบริจาคโลหิตแล้วอ้วน ประโยชน์คืออะไรในเรื่องของสุขภาพผู้บริจาค

๙. การบริจาคโลหิตเป็นการแลกเปลี่ยนเลือดซึ่งกันและกัน หากวันใดวันหนึ่งตนเองต้องการเลือดก็จะได้รับไปด้วยไปในตัว

๑๐. การบริจาคโลหิตถือเป็นส่วนหนึ่งของพระพุทธศาสนา ที่ทำให้สังคมร่มเย็นเป็นสุข เพราะการทำความดี ก็ย่อมได้ดี

๑๑. การมาบริจาคโลหิต เหมือนเป็น ไถ่บาปที่ตนเองเคยฆ่าสัตว์หรือทานเนื้อสัตว์ ก็จะช่วยไถ่บาปให้กับตนเองได้ เป็นต้น

เห็นได้ว่า ผู้ที่มาบริจาคโลหิตจะมีข้อเสนอแนะหรือแนะนำได้ดี เนื่องจากมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการบริจาคโลหิต ผู้บริจาคโลหิตเป็นผู้ที่มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม จึงมองเห็นว่า การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม เป็นสิ่งผู้มาบริจาคโลหิตได้ให้ความสำคัญ และต้องการให้ผู้อื่นได้กระทำความดี และได้กระทำประโยชน์ต่อสังคม ร่วมกัน

จากการศึกษาทัศนคติต่อการบริจาคโลหิตของผู้มาบริจาคโลหิตมีเหตุจูงใจ ที่ทำให้มาบริจาคโลหิต คือ ต้องการช่วยเหลือผู้อื่น ประพฤติตนเป็นพลเมืองที่ดี ทำประโยชน์เพื่อสังคม ไม่ได้มองว่าจะมาบริจาคโลหิตเพื่อหวังผลบุญกุศล แต่เลือกที่จะมาบริจาคโลหิต เพราะคิดว่าต้องการจะช่วยเหลือผู้อื่นมากกว่า ที่สำคัญผู้บริจาคโลหิต มีความคิดว่า เมื่อบริจาคโลหิตไปแล้ว ทำให้ได้ประโยชน์ทางอ้อมด้วย คือ ได้ตรวจสุขภาพของตนเอง ได้ดูแลตนเอง ให้มีสุขภาพที่แข็งแรง นอกจากนี้การบริจาคมานั้น ไม่มีค่าใช้จ่าย ไม่ต้องลงทุน และยังพลอยได้รับบุญกุศลจากการที่ได้

บริจาคอีกด้วย การบริจาค่นั้นได้ประโยชน์ทั้งทางกายและใจควบคู่กันไป และยังประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและภavnหน้า

เหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่ง คือการมาบริจาคโลหิต คือ ชื่อเสียงของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ ได้มาตรฐานความปลอดภัย มีการให้บริการที่ดี โดยผู้มาบริจาคให้ความเห็นสถานที่สะดวกสบาย เจ้าหน้าที่ดูแลเอาใจใส่ มีการให้บริการที่ดี การมาบริจาคโลหิตจากผู้มาบริจาคส่วนใหญ่ได้คำแนะนำจากบุคคลใกล้ชิดในครอบครัวในการมาบริจาค การที่มาบริจาคโลหิตก็เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ต้องการทำความดี สร้างบุญให้กับตนเอง และก็เพื่อช่วยเหลือตัวเองด้วยในยามเจ็บไข้ได้ป่วย เป็นการแลกเปลี่ยนเลือดซึ่งกันและกัน การช่วยชีวิตเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเป็นสิ่งสำคัญ ที่ทำให้ผู้บริจาคโลหิตเลือกที่จะมา

ส่วนผู้ที่มาบริจาคโลหิตอย่างต่อเนื่องก็เพราะความเคยชินบริจาคแล้วก็มีความรู้สึกอยากมาบริจาคอีกต่อไปเรื่อย ๆ เพราะสุขภาพยังแข็งแรงอยู่ และการบริจาค่นั้นเท่ากับเป็นการทำบุญไปด้วย และผลที่ได้ก็คือ การได้ตรวจสุขภาพร่างกายไปในตัว ได้ถ่ายเลือด ได้ผลิตเม็ดเลือดใหม่ เป็นการดูแลตนเองไปด้วย ทำให้มีสุขภาพที่แข็งแรง และเพื่อการบริจาคครั้งต่อไป และใน ส่วนความเชื่อเรื่องการบริจาคโลหิตแล้ว ทำให้ชีวิตมีความสุข สุขภาพแข็งแรง ผู้มาบริจาคโลหิตเห็นด้วย เนื่องจากได้มีตรวจเช็คร่างกายในการที่ต้องมาบริจาค และการบริจาคทำให้ชีวิตมีความสุข นั้น ผู้มาบริจาคเห็นด้วย เนื่องจากว่า การทำบุญ ทำแล้วจิตใจดี สบาย โล่ง ก็ส่งผลให้มีความสุขไปด้วย สำหรับในเรื่อง การบริจาคโลหิตแล้วผลบุญจะทำตนเองมีอายุยืน นั้น มีทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ในผู้ที่เห็นด้วย คือ การบริจาคโลหิตทำให้สุขภาพแข็งแรง เนื่องจากได้ตรวจร่างกายเป็นประจำ ทำให้สุขภาพแข็งแรงส่งผลให้อายุยืน และผู้ที่เห็นว่า ไม่ได้ทำให้อายุยืน เพราะเป็นเรื่องของเหตุปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย อยู่ที่การปฏิบัติตัว ความประพฤติกของแต่ละบุคคลมากกว่า

ทัศนคติต่อการบริจาคโลหิตที่มีต่อพระพุทธศาสนา ผู้บริจาคโลหิตเห็นว่า การมาบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญให้ทาน ซึ่งเห็นด้วยมาก สาเหตุที่มาก็เพราะต้องการทำบุญ ในผู้มาบริจาคบางราย เห็นว่า การบริจาคโลหิตดีกว่าและง่ายกว่าการทำบุญประเภทอื่น ๆ เนื่องจากไม่มีค่าใช้จ่าย ไม่ต้องลงทุน ได้ช่วยเหลือผู้อื่น และยังได้ผลบุญกุศล แต่ก็มีผู้มีความเห็นว่า การที่ทำบุญอย่างอื่นนั้น ง่ายกว่าการบริจาคโลหิต ด้วย เนื่องจากการบริจาคโลหิตมีขั้นตอนมาก ทำได้ยากกว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า การบริจาคโลหิตนั้นได้บุญมากกว่า และมีความเห็นว่า การบริจาคอะไรก็ได้ผลบุญทั้งนั้น ขอให้ตั้งใจ อยู่ที่ความตั้งใจ ด้วย ผู้มาบริจาคโลหิตมองว่าการบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานที่ดี ได้ประโยชน์มาก และในส่วนผลบุญจากการได้บริจาคโลหิตจะติดตามตนเองไปในโลกหน้า และบุญจะส่งผลให้ผู้มาบริจาคได้เกิดใหม่เป็นผู้ที่มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงหรือไม่ นั้น ในส่วน

ผู้เห็นด้วย ให้คำตอบว่า การมาบริจาคโลหิต เป็นการช่วยเหลือชีวิต ย่อมมีอานิสงส์มาก การทำความดี ก็จะส่งผลให้ได้รับผลดี ในส่วนผู้ที่ไม่มีความเห็นในเรื่องนี้ ให้ความเห็นว่ายังไม่ถึงขั้นที่จะตอบได้ในเรื่องชาติหน้า ขอทำความดีในวันนี้ ทำปัจจุบัน อยู่กับปัจจุบัน ก็เพียงพอแล้ว และทั้งผู้ที่จะเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ก็คือต้องการทำความดี ช่วยเหลือผู้อื่น และไม่หวังผล ผู้มาบริจาคโลหิตส่วนใหญ่แล้วสถานภาพโสด อาจเป็นเพราะว่ามีเวลาให้กับตนเองมากกว่าพวกที่สมรสแล้ว การบริจาคโลหิตก็มาด้วยความสมัครใจ โดยไม่ได้คิดว่าการมาบริจาคก็เพื่อผลบุญที่ได้

ทั้งนี้ ในการเสียสละหรือการบริจาคนั้นก็ต้องเป็นไปด้วยความไม่เสียดาย อิ่มใจทั้งก่อนทำ ขณะทำ และหลังทำ ด้วยใจอันบริสุทธิ์ บริจาคแล้ว รู้สึกผ่องใส ปลื้มอก ปลื้มใจอยู่ลึก ๆ จิตใจแจ่มใสเบิกบาน ก็เรียกว่าได้บุญแล้ว โดยไม่ได้หวังชาติหน้าหรือภพหน้า เป็นการเสียสละที่ไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ

ดังนั้น ในการบริจาคจึงไม่ได้มองว่า การที่มาบริจาคโลหิตเพื่อต้องการผลแห่งบุญกุศล บริจาคเพื่อต้องการช่วยเหลือสังคม ช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ ซึ่งก็ตรงกับ ความเห็นการวิจัย ของ นางสาวพัฒนาศ มณีกาญจน์, ๒๕๔๐^{๓๘} และ อรุณี ศุภนาม, ๒๕๓๘^{๓๙} และการบริจาคโลหิต ถือว่าเป็นการให้ทานอย่างหนึ่ง เพราะเป็นการช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์ และทุกคนควรชวนญาติมิตรมาบริจาคโลหิต การบริจาคโลหิตเป็นสิ่งที่ทุกคนควรกระทำ และกลัวเจ็บเพียงนิด อาจพลาดชีวิตผู้ป่วย รวมถึง การบริจาคโลหิตเป็นประจำยังผลพลอยได้คือได้ตรวจเช็ค สุขภาพร่างกายอยู่เสมอ สำหรับการมาบริจาคจากบุคคลในครอบครัวและเพื่อน ส่วนผู้บริจาคโลหิต มีสถานภาพโสดมากกว่าผู้ไม่เคยบริจาคโลหิต ตรงกับการวิจัยของ อินทิรา บางสุวรรณ, ๒๕๓๘^{๔๐}

^{๓๘} พัฒนาศ มณีกาญจน์. “ศึกษาเรื่องความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการบริจาคโลหิตของพระภิกษุจากวัดในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. (เวชศาสตร์ชุมชน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

^{๓๙} อรุณี ศุภนาม. “ความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตของเยาวชนจากสถาบันการศึกษาในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

^{๔๐} อินทิรา บางสุวรรณ. “แรงจูงใจในการบริจาคโลหิตแก่หน่วยเคลื่อนที่ของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการถนนสีลม”, วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๘.

สรุปได้ว่า หลักและคำสอนทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะการสร้างบารมีของพระโพธิสัตว์ ซึ่งเริ่มต้นด้วยทานบารมี อันเป็นจุดเริ่มต้นของการให้คิดสละความยึดมั่นถือมั่นในของ ๆ เรา จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก โดยเริ่มจากการบริจาควัตถุ สิ่งของ และสูงขึ้นไปอีก คือ การบริจาคโลหิตให้เป็นทาน เพื่อประโยชน์ต่อผู้อื่น การบริจาคโลหิตถือเป็นทานที่ได้กุศล ดังนั้น การบริจาคอวัยวะ เลือด เนื้อ ของพระโพธิสัตว์นั้น ถือได้ว่าเป็นแบบอย่างในการเสียดสละเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น และเป็นแบบอย่างของการให้ทาน ซึ่ง ไม่ได้ให้แต่เฉพาะสิ่งที่อยู่ภายนอกตัวเท่านั้น แม้แต่สิ่งที่อยู่ในตัวของร่างกายมนุษย์ก็สามารถบริจาคเป็นทาน ได้เหมือนกันและยังมุ่งถึงหลักคำสอนที่เป็นตัวคุณธรรมซึ่งเป็นนามธรรมที่อยู่ภายในบุคคลนั้นๆ ได้สะท้อนออกมาให้เห็นจากพฤติกรรมนั้นๆ ที่ได้บำเพ็ญทานมัย คือ บุญที่สำเร็จจากการให้ทาน

๔.๔ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การพัฒนางานบริการโลหิต เพื่อให้มีโลหิตเพียงพอต่อความจำเป็นต้องการใช้ นั้นเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าหากไม่มีการพัฒนางานการรับบริจาคด้านต่าง ๆ ส่งผลให้จำนวนโลหิตที่ได้รับไม่เพียงพอ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องศึกษาพัฒนา กลยุทธ์ วิธีการต่าง ๆ เพื่อเป็นการพัฒนางานบริการโลหิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๔.๔.๑ ด้านงานบริการโลหิตของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย

ผู้มาบริจาคโลหิตมีความตั้งใจมาบริจาคก็เนื่องจากความศรัทธา มีความพึงพอใจ ความเชื่อมั่น ที่มีต่อองค์กรในการให้บริการทุก ๆ ด้าน ก็ควรมีการให้ความสำคัญกับผู้บริจาคคือเมื่อผู้บริจาคมาถึงสถานที่แล้ว ควรมีการต้อนรับ และถ้าเป็นผู้พิการ ควรมีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก และเมื่อบริจาคเสร็จเรียบร้อยแล้ว ควรกล่าว คำว่า ขอขอบคุณ ซึ่งจะสร้างความประทับใจให้ ผู้บริจาคมีความสุขหรือรู้สึกดีแล้ว ถึงแม้ผู้บริจาคจะไม่หวังสิ่งตอบแทนใดๆ ควรให้ความสำคัญในจุดนี้ โดยการเพิ่มเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่อาสาสมัครมาบำเพ็ญประโยชน์เข้าไป เพื่อให้ผู้มาบริจาคได้รู้สึกว่า เขาก็คือคนสำคัญ จะเป็นการดีมาก และที่สำคัญเป็นการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริการให้ดียิ่งขึ้น

๔.๔.๒ ด้านการประชาสัมพันธ์การรับบริจาคโลหิตของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ

เนื่องจากปัจจุบัน ศูนย์ฯ ยังขาดการประชาสัมพันธ์ด้านสาขาหรือสถานที่ ที่รับบริจาคโลหิตที่มีกระจายตามหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งทุกวันนี้สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ประชาชนทุกระดับชั้นสามารถรับรู้ข่าวสารต่างๆ ได้ดีที่สุด ในการขอความร่วมมือประชาสัมพันธ์การรับบริจาคโลหิต เช่น ในวันนี้หรือพรุ่งนี้ ทางศูนย์ฯ มีการไปรับบริจาคโลหิตที่ไหนบ้าง เวลาใด หรือหน่วยงานรับบริจาค

โลหิตภายในกรุงเทพ หรือต่างจังหวัด ที่รับบริจาคโลหิตที่ไหนดบ้าง โดยการนำเสนอให้ครบทุกจังหวัด และมีการเชิญชวนทางสื่อ โทรทัศน์ทุกวันก็จะเป็นการเพิ่มจำนวนโลหิต และเพิ่มผู้บริจาค รายใหม่ ได้มากขึ้น

๔.๔.๓ ด้านการวางแผนจัดหาโลหิต

การดำเนินงานด้านการบริการโลหิตก้าวหน้ามากขึ้น มีประชาชนมาบริจาคโลหิตเพิ่มขึ้น แต่การใช้โลหิตก็ยังคงเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว จึงต้องวางแผนการจัดหาโลหิต ได้แก่

- สำรวจข้อมูล หน่วยงาน ภาครัฐ และเอกชน วัด ชุมชน
- สร้างผู้นำ หรือตั้งเป็นชมรมผู้บริจาคในแต่ละจังหวัด
- จัดกิจกรรมพิเศษตามวาระโอกาสต่าง ๆ เช่น โครงการถือศีล ทำบุญด้วยการบริจาค

โลหิตวันเข้าพรรษา

- สร้างความรู้ ความเข้าใจ และสัมพันธภาพที่ดีกับสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Spot วิทยุ Spot โทรทัศน์

- สร้างขวัญและกำลังใจ เช่น ของที่ระลึก โล่รางวัล ใบประกาศเกียรติคุณแก่ผู้บริจาค ที่ถึงเกณฑ์ หน่วยงาน หรือชุมชนต่าง ๆ เป็นต้น

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักธรรมที่เกี่ยวกับการบริจาคตามทัศนะทางพระพุทธศาสนา ศึกษาการบริจาคโลหิตของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย และศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ดำเนินการวิจัย โดยศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประชาชนผู้มาบริจาคโลหิต ใช้สถานที่ คือ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย เนื่องจากเป็นศูนย์กลางในการรับบริจาคโลหิต

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การบริจาคโลหิตถือว่าเป็นการทำบุญให้ทานอีกวิธีหนึ่ง นอกจากการทำบุญใส่บาตร หรือการทำบุญด้วยทรัพย์สินเงินทองต่าง ๆ และถือว่าเป็นการให้ทานที่จัดอยู่ในชั้นอุปการมี คือ ทานระดับกลาง และอยู่ในหัวข้อที่ ๒ ในการบำเพ็ญบารมีของพระโพธิสัตว์ ในมหาปริชาด ก็คือการบริจาคอวัยวะ เลือด เนื้อ เป็นทาน เพื่อประโยชน์สูงสุด คือ พระนิพพาน อันเป็นบรมสุข ดังนั้นชาวพุทธนิยม ให้ทานเพื่อสงเคราะห์ผู้อื่น เพราะการให้ทานเป็นจุดเริ่มต้นหนึ่งของการทำความดีที่พุทธศาสนิกชนส่วนมากต้องการ ยิ่งถ้าหากเป็นการบริจาค ไม่ว่าจะเป็นการบริจาคสิ่งของ บริจาคทรัพย์สิน บริจาคอวัยวะ และการบริจาคโลหิต ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่อาจทำได้ง่ายเนื่องจากไม่ต้องลงทุนใด ๆ และยังได้ทำประโยชน์ให้สังคม พร้อมทั้งได้บุญไปด้วย ในทางตรงกันข้ามก็มีคนจำนวนไม่น้อยที่ประสงค์จะบริจาคโลหิต แต่ก็ไม่มีโอกาสได้มาบริจาค เนื่องจากความไม่พร้อมทางด้านสุขภาพร่างกายต่าง ๆ แต่ก็เลือกที่จะทำบุญด้วยวิธีอื่น ๆ ทดแทน

การบริจาคทาน หมายถึง การให้สิ่งของ ทรัพย์สิน เงินทองต่าง ๆ โดยการให้ทานนี้ นับได้ว่าจะช่วยให้ผู้บริจาคตนั้น ไม่มีความเห็นแก่ตัว รู้จักแบ่งปัน ที่สำคัญ คือ ไม่ยึดติดในวัตถุสิ่งของต่าง ๆ เพื่อชำระกิเลส คือ ความตระหนี่ในใจของผู้ให้ ตามหลักทางพระพุทธศาสนานั้น มีจุดมุ่งหมายของการให้ทาน คือ การให้เพื่อสงเคราะห์ เช่น การให้แก่พี่น้อง ญาติมิตร ให้เพื่อสงเคราะห์ เช่น ให้แก่คนยากจน ตระกูลลำบาก ประสบภัยพิบัติ เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ และการให้เพื่อสาธารณประโยชน์ เช่น บริจาคที่ดิน สร้างสวนสาธารณะ สร้างโรงพยาบาล รวมถึง การบริจาคโลหิต ก็ถือเป็นการบริจาคเพื่อสาธารณประโยชน์ทั่วไป ซึ่งไม่ได้เจาะจงผู้รับจะเป็นใคร เท่ากับ

เป็นสังฆทานด้วย (ในความหมายโดยอ้อม) สิ่งเหล่านี้ ถือเป็น การให้เพื่อสาธารณะ เป็นการให้เพื่อสร้างบารมี คือให้เพื่อสร้างบุญกุศลให้กับตนเอง ดังนั้นการบริจาคทานเป็นหลักธรรมสำคัญเบื้องต้นในการพัฒนาจิตใจของมนุษย์ให้สูงขึ้น และเพื่อบรรลุถึงเป้าหมายที่แท้จริงของผู้กระทำนั้น ๆ

การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเชื่อมโยงในเรื่องของทำบุญให้ทานด้วยการบริจาคโลหิต ในแง่มุมมองทางพระพุทธศาสนานั้น การไม่ยึดติดในสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะสิ่งที่ เป็นของเรา ทั้งอวัยวะ และ โลหิต ถ้าหากเราได้ให้หรือสละ ในสิ่งที่ เป็นของเราไปนั้น ก็นับได้ว่าเป็นสิ่งที่ดี เป็นการให้ผลบุญอันสูงส่งอย่างมาก แม้ว่าจะมีผู้บริจาคจำนวนมากที่มองว่าการมาบริจาค นั้นคือ ต้องการช่วยเหลือผู้อื่น แต่ไม่ได้หวังผลตอบแทนใด ๆ แต่ที่สุดแล้ว ผลบุญแห่งการบริจาค เป็นผลพลอยได้ที่ตามมา และที่สำคัญการบริจาคมานั้นไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ แต่ผลที่ได้รับนั้นกลับยิ่งใหญ่กว่ามาก

ตามหลักทางพระพุทธศาสนาแล้ว เรื่องของการให้ทานนั้น จัดอยู่ข้อแรกของบุญกิริยาวัตถุ ๓ ซึ่งก็คือ บุญสำเร็จได้ด้วย การบริจาคทาน และการบริจาคโลหิต มุมมองทางพระพุทธศาสนา จัดเป็นการทำบุญให้ทาน ที่ทางพระพุทธศาสนา มุ่งสอนให้เห็นประโยชน์ของการช่วยเหลือชีวิตผู้อื่น ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ห่างจากการเจ็บป่วย ให้มีชีวิตรอดอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้ได้ทำประโยชน์ สร้างสรรค์สังคม ประเทศชาติ แต่อีกมุมมองหนึ่ง คือ การบริจาคโลหิตทางพระพุทธศาสนายังสอนให้เห็นประโยชน์ใน โลกหน้า เนื่องจากการบริจาคทานอย่างหนึ่ง ซึ่งในหลักธรรมคำสอนได้แสดงให้เห็นว่า มีผลหรืออานิสงส์ คือ บุญกุศล จะติดตามผู้นั้นไปในชาติหน้าอีกด้วย

ถึงแม้จะมีผู้บริจาคโลหิตจำนวนมาก แต่ก็ยังมีความต้องการใช้โลหิตอีกเป็นจำนวนมากเช่นกัน จากสถิติปีงบประมาณ ๒๕๕๒ จะพบว่า จำนวนโลหิตที่ขอเบิกมา กับ จำนวนโลหิตที่มีผู้บริจาคมามีความแตกต่างอยู่มาก จึงต้องรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงการบริจาคโลหิตอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งทางศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ก็ได้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีโลหิตสำรองเพียงพอ เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีสิ่งผลิตใดที่จะทดแทนโลหิตของมนุษย์ได้ ต้องได้รับจากร่างกายของมนุษย์เท่านั้น

จากการได้สัมภาษณ์พูดคุยทำให้ทราบว่า การมาบริจาคโลหิตนั้น ก็เพื่อเป็นการทำบุญทำความดี ทำให้จิตใจสบาย การมาบริจาคโลหิตไม่มีค่าใช้จ่าย และได้ประโยชน์ต่อร่างกาย ทำให้สุขภาพแข็งแรง และการมาบริจาคอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นการสั่งสมบุญบารมีให้กับตนเองเป็นการทำความดีสม่ำเสมอ ผู้บริจาคโลหิตมักมาบริจาคในวันเกิด เพื่อเป็นการทำบุญ ซึ่งเหตุของบุญก็คือ การทำความดี ผลของบุญก็คือ ความสุขความเจริญ อันจะส่งถึงสภาพของจิตใจที่ผ่องใส

สะอาด ผู้มาบริจาคโลหิตมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการบริจาคโลหิต และมองว่า การมาบริจาคเป็นเรื่องที่สำคัญ การช่วยเหลือสังคมเป็นสิ่งที่จำเป็น ที่ทำให้ผู้มาบริจาคโลหิต มองเห็นคุณค่า และการทำความดี ก็มีได้หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ ผู้มาบริจาคโลหิตมีความเข้าใจถึงความจำเป็นและความสำคัญของการบริจาคโลหิตที่มีต่อร่างกาย จึงส่งผลให้เกิดความศรัทธาและพร้อมที่จะเสียสละเวลามารับบริจาคโลหิตเพื่อส่วนรวม ที่สำคัญก็คือชื่อเสียงของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย นั้น ได้มาตรฐานและความปลอดภัย ประกอบกับการบริจาคโลหิตเป็นการตรวจสุขภาพร่างกายไปด้วย และเหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ก็คือ ผู้บริจาคโลหิตเป็นผู้ใจบุญ ทำให้มีจิตใจอ่อนโยน มีความเมตตาเป็นพื้นฐานส่วนตัวอยู่แล้ว ทำให้มีจิตสำนึกของการเสียสละเพื่อประโยชน์ในสังคม ทำแล้วเกิดความภาคภูมิใจและมีความสุข

ในส่วนของพระพุทธศาสนา ผู้มาบริจาคโลหิตเห็นว่า การบริจาคโลหิตถือเป็นการทำบุญให้ทานที่ดี ได้ประโยชน์ และดีกว่าการบริจาควัตถุสิ่งของเงินทอง เนื่องจากการบริจาคเพื่อช่วยเหลือชีวิตผู้คน จึงมองว่าเป็นบุญกุศลมากกว่าการบริจาควัตถุสิ่งของอื่น ๆ การให้ชีวิตผู้คนเป็นบุญที่มีอานิสงส์มาก เป็นบุญที่ยิ่งใหญ่ นำความสุขความก้าวหน้าให้กับตนเอง และอุทิศผลบุญได้ การตั้งใจให้ จะเป็นผลที่เกิดจากแรงเจตนาเป็นสำคัญ มีเจตนาดีแล้ว พร้อมทั้งผู้รับประกอบไปด้วยคุณธรรม ผลบุญที่ได้ก็ย่อมเต็มเปี่ยมไปด้วยเช่นกัน ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “หากบุคคลทำบุญ ก็ควรทำบุญนั้นบ่อย ๆ ควรทำความพอใจในบุญนั้น เพราะการสั่งสมบุญนำสุขมาให้”^๑

หลักคำสอนในพระพุทธศาสนา จึงมีส่วนสำคัญต่อการที่มีผู้มาบริจาคโลหิตเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น นอกเหนือจากนี้ ผู้ให้ย่อมได้รับอานิสงส์ อายุ วรรณะ สุข พละ ปฏิภาณ ซึ่งเป็นผลพลอยได้อีกด้วย หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่สอนให้มนุษย์เตือนตนเองอยู่เสมอว่า ให้ปฏิบัติตนอยู่แต่ในความดี ไม่กระทำความชั่วทั้งปวง พร้อมทั้งทำจิตของตนให้หมดจดจากกิเลสเครื่องเศร้าหมอง มีสติ และสัมปชัญญะ ครองกำกับตนเองอยู่เสมอ มีปัญญาเป็นแสงสว่าง และมีชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาท มีความเชื่อมั่นในกุศลธรรมที่ตนเองได้กระทำและสะสมเป็นเสบียงไว้ นั่น จะต้องมีส่วนช่วยผลักดันจิตหรือวิญญาณของตนให้ไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์

^๑ พ.ร. (ไทย) ๒๕/๑๑๘/๖๘.

การบริจาคโลหิตจึงเป็นสิ่งที่ชาวพุทธทุกคนช่วยกันทำได้ง่าย ๆ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพียงแต่มีสุขภาพที่แข็งแรง ก็สามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้ ดังนั้น ในฐานะที่เราเป็นพุทธศาสนิกชน สามารถน้อมนำคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้ง ต่อตนเอง และผู้อื่นได้ ด้วยการรู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ผู้อื่น เป็นผู้มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยการบริจาคโลหิต ด้วยความเต็มใจ มีจิตใจที่บริสุทธิ์ เปี่ยมด้วยความรักความเมตตา ความปรารถนาดีต่อผู้อื่นอย่างจริงใจ ก็จะทำให้ตนเอง และสังคมส่วนรวม ได้รับความสุข ความสบายใจ อย่างแท้จริง

๕.๒ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

๕.๒.๑ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ จะต้องสร้างแรงจูงใจให้มาบริจาคโลหิตอย่างสม่ำเสมอทุก ๆ ๓ เดือน อาจจะทำบัตรเชิญเมื่อครบ ๓ เดือน บริหารความสัมพันธ์กับผู้บริจาคโลหิต เพื่อกระตุ้นให้เกิดการบริจาคโลหิตซ้ำ อาจส่งข้อความสั้น ๆ เตือนผ่านทางโทรศัพท์มือถือ เมื่อครบรอบวันที่ต้องบริจาคโลหิตครั้งใหม่ การส่งเอกสารเตือนการบริจาคโลหิตไปที่บ้าน หรือ อาจส่งการ์ดตามเทศกาลที่สำคัญ เช่น เทศกาลปีใหม่ หรือวันเกิด เป็นต้น

๕.๒.๒ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ ควรเน้นเรื่องข่าวที่ส่งออกมาให้เป็นผลดีต่อการบริจาคโลหิต จะได้เพิ่มการบอกต่อจากเพื่อนสู่เพื่อน และสามารถเพิ่มยอดการบริจาคโลหิตได้อีกทางหนึ่ง เมื่อทราบจากเพื่อนมากแสดงว่าทราบจากสื่อต่าง ๆ ยังค่อนข้างน้อย ดังนั้น ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวางมากขึ้น เช่น เผยแพร่ และชักชวนให้บริจาคโลหิตผ่านทางสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร วิทยุ เอกสารแผ่นพับ รวมทั้งสติ๊กเกอร์ และโปสเตอร์ ติดตามสถานที่ราชการ และเอกชน ให้มากขึ้นกว่าในปัจจุบัน

๕.๒.๓ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ ควรมีการกระจายสื่อการบริจาคโลหิตตามสาขาบริการโลหิตที่อยู่ต่างจังหวัดด้วย เช่น ช่วงนี้จะมีการรับบริจาคโลหิตสถานที่ใดบ้างที่ใกล้เคียงให้ทราบก่อนล่วงหน้า เพื่อให้ผู้บริจาคโลหิตสามารถเตรียมตัวในการไปบริจาคโลหิตได้ หรือให้ผู้ที่น่าเชื่อถือในท้องถิ่นจัดประชุมให้กับประชาชนในงานวันสำคัญต่าง ๆ เช่น งานวันผู้บริจาคโลหิตโลก งานวันแม่หรือวันพ่อ บรรยายให้ความรู้ความเข้าใจ ประโยชน์ที่ได้รับ รวมถึงความปลอดภัยในการบริจาคโลหิต

๕.๒.๔ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ จัดรถเคลื่อนที่รับบริจาคโลหิตตามวัดที่มีการจัดงานวัด มักจะมีประชาชนมาเที่ยวทำบุญ จำนวนมาก ประชาชนก็จะได้ทำบุญด้วยการบริจาคโลหิตไปด้วย โโลหิตก็จะได้รับเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังมีช่วงวันหยุด ที่สวนสนุกต่าง ๆ มีประชาชนมาพักผ่อนหย่อนใจ มากมาย ก็ควรจะทำกรประชาสัมพันธ์ ในการรับบริจาคโลหิตไปด้วย จะทำให้ได้โลหิตมากขึ้น เนื่องจากบางท่านไม่มีเวลา ไปตามสถานที่ ๆ กำหนดได้ ก็ให้มีโอกาสที่จะบริจาคโลหิตไปด้วย นอกจากนี้ ควรสร้างกระแสให้ประชาชนมาบริจาคโลหิตในทุก ๆ โอกาสที่มีความพร้อม ไม่ควรสร้างค่านิยมให้มาบริจาคโลหิตในวันสำคัญ ๆ เท่านั้น เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ มักจะนิยมมาเฉพาะวันสำคัญ ๆ เท่านั้น ก็จะทำได้โลหิตมากในช่วงนั้น ควรมาอย่างสม่ำเสมอ ก็จะดีกว่าเพื่อเป็นการฝึกตนเองเสมือนเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งที่จะต้องกระทำ

๕.๒.๕ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ ขอความร่วมมือจากพระสงฆ์ผ่านไปทางกรมศาสนา เพื่อให้พระสงฆ์เทศนาสอนประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับธรรมะการบริจาคโลหิตบ่อย ๆ เพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญประโยชน์ของการบริจาคเพื่อช่วยเหลือสังคม และควรนำข้อมูลทางด้านศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการบริจาคโลหิตไปปรับให้มีเนื้อหาที่น่าสนใจ มีข้อความกะทัดรัด สร้างจุดสนใจให้ประชาชน อ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย ประสานกับหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ พร้อมกับขอความร่วมมือให้เผยแพร่ข้อมูล เพื่อเป็นเครื่องชี้ทางและเป็นแรงจูงใจในการมาบริจาคโลหิต รวมถึงควรทำคู่มือเรื่องบุญที่ได้รับจากการบริจาคโลหิต แจกประชาชนทั่ว ๆ ไป เพื่อให้ประชาชนที่ไม่เคยบริจาคโลหิต แต่สุขภาพร่างกายสมบูรณ์พร้อม เกิดความศรัทธาเชื่อมั่น ในการที่จะมาบริจาคโลหิต เพื่อเพิ่มจำนวนผู้บริจาคได้อีกทางหนึ่ง

๕.๓ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๕.๓.๑ ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการบริจาคอวัยวะ ร่างกาย และโลหิต ในทัศนะของบุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ เช่น นักวิชาการทางด้านศาสนาต่าง ๆ นักธุรกิจ แพทย์ พยาบาล และผู้นำวงการต่าง ๆ เป็นต้น

๕.๓.๒ ควรมีการวิจัยทัศนคติต่อการบริจาคโลหิตในส่วนภูมิภาค เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับส่วนกลาง เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปพัฒนาบริการโลหิตของส่วนภูมิภาค เพราะประชาชนในส่วนภูมิภาคมีจำนวนมาก เพื่อทราบผลการวิจัยจะได้นำไปพัฒนาให้มีผู้บริจาคโลหิตมากขึ้น

๕.๓.๒ ควรมีการวิจัยทัศนคติต่อการบริจาคลอहितของผู้ที่นับถือศาสนาอื่น ๆ ด้วยว่าศาสนาอื่นมีแนวคิดอย่างไร หลักของศาสนาอื่น มีผลอย่างไรต่อการบริจาคลอहित และมีความเชื่อในเรื่องผลบุญอย่างไรบ้าง เพื่อความหลากหลายในการศึกษา และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริจาคลอहितได้หรือไม่อย่างไร เพราะผู้ที่นับถือศาสนาอื่น ๆ ก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลักษณ์. พระไตรปิฎกบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

_____ . พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลักษณ์, อรรถกถาภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๖.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กิตติ ก่อเจริญ, โลกทัศน์วิทยาเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๒, มกราคม ๒๕๔๕.

ความรู้สู่การบริการโลกहित ศูนย์บริการโลกहितแห่งชาติ สภากาชาดไทย พิมพ์ครั้งที่ ๖ พ.ศ.๒๕๕๐.

ตำราโลกทัศน์วิทยา - การวินิจฉัยและรักษาโรคเลือดที่พบบ่อยในประเทศไทย, ฉบับเดือนมิถุนายน

๒๕๕๐.

รู้จักและเข้าใจเลือด สิ่งมหัศจรรย์ในร่างกายเรา, พิมพ์ครั้งที่ ๔, พฤษภาคม ๒๕๕๒.

พระเทพกิตติปัญญาคณ (กิตติวิฑูโร โภทฺธิ). กรรม-การให้ผล. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร :

สหธรรมิก, ๒๕๔๘.

พระเทพวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณฺโณ). กฎแห่งกรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

พระพุทธรักขิตาจารย์. คัมภีร์ชินาลังการฎีกา. รั้งสี สุทนต์ และคณะ แปลเรียบเรียง

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๔๘.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). การแพทย์ยุคใหม่ในพุทธทัศน์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร
บริษัทธรรมสาร, ๒๕๔๒.

_____. ใจหายทุกข์ กายหายไข้. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิกจำกัด, ๒๕๔๕.

_____. พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

_____. พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๗. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

_____. พุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๕. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ บริษัท สหธรรมิก จำกัด
๒๕๕๒.

ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย, คู่มือการบริจาคโลหิต, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กุมภาพันธ์
๒๕๕๑).

ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย, รายงานการปฏิบัติงานและผลงาน ประจำปี ๒๕๕๒,
ปีที่พิมพ์ พ.ศ.๒๕๑๓.

ศิลป์ปาริ. กรรมลิจิต. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์, ๒๕๔๘.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. พระไตรปิฎกสำหรับประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

(๒) วิทยานิพนธ์ :

จุฑามาศ วารีแสงทิพย์, “การศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีต่อการบริจาคอวัยวะ
ในสังคมไทย”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

นาวาเอก กานต์ ประทุมทอง. “ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการบริหารจัดการที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่าย
เถรวาท”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

พัฒนมาศ มณีกาญจน์. “ศึกษาเรื่องความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการบริจาคโลหิตของพระภิกษุ
จากวัดในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. (เวชศาสตร์
ชุมชน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

พระมหาบุญทัน อานนโท, “การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องเวสสันดรชาดก ศึกษาเฉพาะทานบารมี”.
วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

พรสินี เต็งพานิชกุล. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริจาคโลหิตของผู้บริจาคโลหิต ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย”, *วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๘.*

อินทิรา บางสุวรรณ. “แรงจูงใจในการบริจาคโลหิตแก่หน่วยเคลื่อนที่ของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการถนนสีลม”, *วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๘.*

อภากร สิริวิบูลย์กุล. “แบบแผนสุขภาพของผู้มาบริจาคโลหิตที่ธนาคารเลือด โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่”, *การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๘.*

อรุณี สุภนาม. “ความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตของเยาวชนจากสถาบันการศึกษาในกรุงเทพมหานคร” *วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.*

อรอุมา ช่วยเรือง. “ศึกษาการบริจาคโลหิตและปัจจัยที่ส่งเสริมการบริจาคโลหิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา ๒๕๔๖” *วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.*

(๓) บทความ :

ดร. ชีรนุช วิชญานันต์. “กลุ่มเลือดสำคัญต่อชีวิตอย่างไร”, *วารสารรามคำแหง. ปีที่ ๒๓ ฉบับที่ ๒ (๒๕๔๕) : ๑๑๓.*

นายแพทย์อำนาจ จิตรวรนนท์ “การรับบริจาคโลหิต”, *วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (มกราคม – มิถุนายน) ๒๕๓๐. : ๒๒-๒๕.*

๒. English

(๒.๑) Books :

National Blood Centre Thai Red Cross Society, **Standards for Blood Banks and Transfusion Service, 2nd edition 2008.**

(๒.๒) Articles :

Dramrong Chiewsilp, “Journal of Hematology and Transfusion Medicine”, **Donor Care.** Vol.19 No. 2 (April-June 2009) : 123.

National Blood Centre Thai Red Cross Society, **National Annual Scientific Conference on Transfusion Medicine : 2008, Vol. 16**

National Blood Centre Thai Red Cross Society, **Safe Blood Donation June**, 1992.

National Blood Centre Thai Red Cross Society, **Monthly Scientific Conference on Tranfusion Medicine : 2008**, Vol.38 (January - December) 2008.

(๒.๓) Internet :

Soisaang Phikulsod, **National Annual Scientific Conference on Tranfusion Medicine 2010**,
18 March 2010. (www.redcross.or.th/content/page/253)

ภาคผนวก ก

ลักษณะของกลุ่มผู้บริจาคโลหิต

ลำดับ	เพศ	สถานภาพ	อายุ	หมู่โลหิต	จำนวนครั้งที่มา บริจาคโลหิต	อาชีพ	การศึกษา สายสามัญ	**การศึกษา พระพุทธศาสนา หรืออบรมปฏิบัติธรรม
๑	หญิง	โสด	๒๔	O	ครั้งแรก		ปริญญาตรี	๓ วัน
๒	ชาย	โสด	๒๔	A	๕ ครั้ง	ครู	ปริญญาตรี	ไม่เคย
๓	หญิง	โสด	๒๑	A	๒ ครั้ง		ปริญญาตรี	๓ วัน
๔	ชาย	สมรส	๔๘	O	๗ ครั้ง	รับจ้าง	ปวส.	ไม่เคย
๕	ชาย	ภิกษุ	๕๕	AB	๑๔ ครั้ง	นักบวช	ม.๖	ปฏิบัติในป่า
๖	ชาย	โสด	๒๕	B	ครั้งแรก	ส่วนตัว	ปริญญาตรี	๗ วัน
๗	หญิง	โสด	๒๐	O	๕ ครั้ง	นักศึกษา	ปริญญาตรี	๓ วัน
๘	หญิง	โสด	๓๓	B	๕ ครั้ง	เอกชน	ปริญญาตรี	๖ วัน
๙	หญิง	โสด	๒๒	A	๓ ครั้ง	นักศึกษา	ปริญญาตรี	๑ วัน
๑๐	ชาย	สมรส	๔๘	A	ครั้งแรก	เอกชน	ปวส.	ไม่เคย
๑๑	หญิง	โสด	๑๕	B	๔ ครั้ง	นักศึกษา	ปริญญาตรี	๔ วัน
๑๒	หญิง	โสด	๒๑	O	๕ ครั้ง	นักศึกษา	ปริญญาตรี	๓ วัน
๑๓	ชาย	โสด	๑๕	O	๓ ครั้ง	นักศึกษา	ปริญญาตรี	๒๐ ครั้ง
๑๔	หญิง	โสด	๒๔	O	๑๒ ครั้ง	นักศึกษา	ปริญญาโท	๖ วัน
๑๕	หญิง	โสด	๓๔	O	๕ ครั้ง	เอกชน	ปริญญาตรี	๓ วัน
๑๖	ชาย	โสด	๒๘	A	๓๑ ครั้ง	เอกชน	ปริญญาโท	ไม่เคย
๑๗	หญิง	โสด	๔๐	B	๒ ครั้ง	ส่วนตัว	ปริญญาตรี	๒๐-๓๐ ครั้ง
๑๘	ชาย	โสด	๒๓	O	๑๐ ครั้ง	ช่าง	ปวส.	ไม่เคย
๑๙	หญิง	หย่า	๔๘	O	๒ ครั้ง	รับจ้าง	ปริญญาตรี	๓ วัน
๒๐	หญิง	โสด	๕๖	O	๒๕ ครั้ง	ราชการ	ปริญญาตรี	๒ ครั้ง
๒๑	ชาย	สมรส	๓๓	A	๑๖ ครั้ง	เอกชน	ม.๖	นักธรรมโท
๒๒	หญิง	โสด	๒๓	O Rh+	๑๓ ครั้ง	เอกชน	ปริญญาตรี	ไม่เคย
๒๓	หญิง	โสด	๓๖	B+	๗ ครั้ง	รับจ้าง	ปริญญาตรี	ไม่เคย
๒๔	ชาย	โสด	๒๖	O	๖ ครั้ง		ปริญญาตรี	ไม่เคย
๒๕	หญิง	โสด	๓๔	AB	๑๓ ครั้ง	ลูกจ้าง	ปริญญาตรี	ไม่เคย
๒๖	ชาย	โสด	๓๕	O	๘ ครั้ง	รับจ้าง	ม.๖	๗ วัน
๒๗	ชาย	สมรส	๔๗	B	๑๔ ครั้ง	ส่วนตัว	ปริญญาโท	ไม่เคย
๒๘	ชาย	โสด	๓๑	A Rh+	๗ ครั้ง	เอกชน	ปริญญาตรี	๔ วัน
๒๙	หญิง	สมรส	๔๗	B	๑๒ ครั้ง	ส่วนตัว	ปริญญาตรี	๔ ครั้ง
๓๐	ชาย	สมรส	๓๒	B Rh+	๑๔ ครั้ง	ส่วนตัว	ปวช.	ไม่เคย

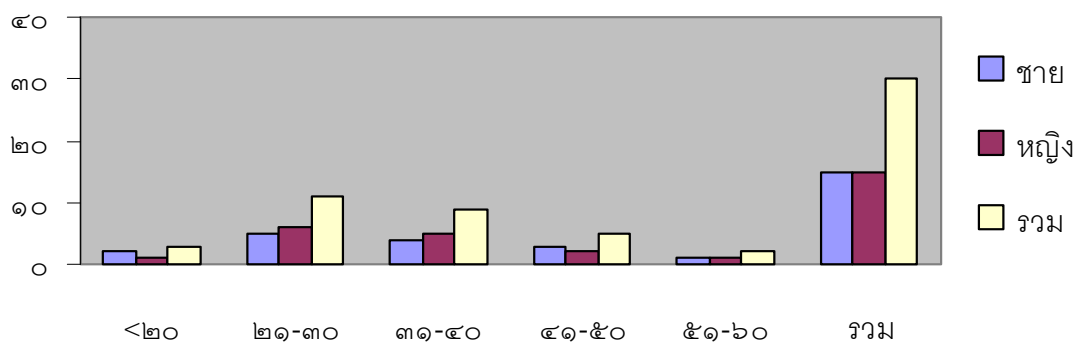
จากตารางกลุ่มผู้ที่บริจาคโลหิตเป็นชาย ๑๕ คน หญิง ๑๕ คน รวม ๓๐ คน ส่วนมากอายุ ๒๑-๓๐ ปี อาชีพธุรกิจเอกชน หมู่โลหิตโอ มาบริจาค ๖-๑๐ ครั้ง มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และเคยศึกษาอบรมพระพุทธศาสนาหรือปฏิบัติธรรมเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เป็นส่วนมาก

ข้อมูล ผู้บริจาคโลหิต

เพศและร้อยละของผู้บริจาคโลหิต

เพศ	อายุ					รวม
	<๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	
ชาย	๒	๕	๔	๓	๑	๑๕
หญิง	๑	๖	๕	๒	๑	๑๕
รวม	๓	๑๑	๙	๕	๒	๓๐
ร้อยละ	๑๐	๓๗	๓๐	๑๖	๗	๑๐๐%

จำนวนช่วงอายุของผู้บริจาคโลหิต

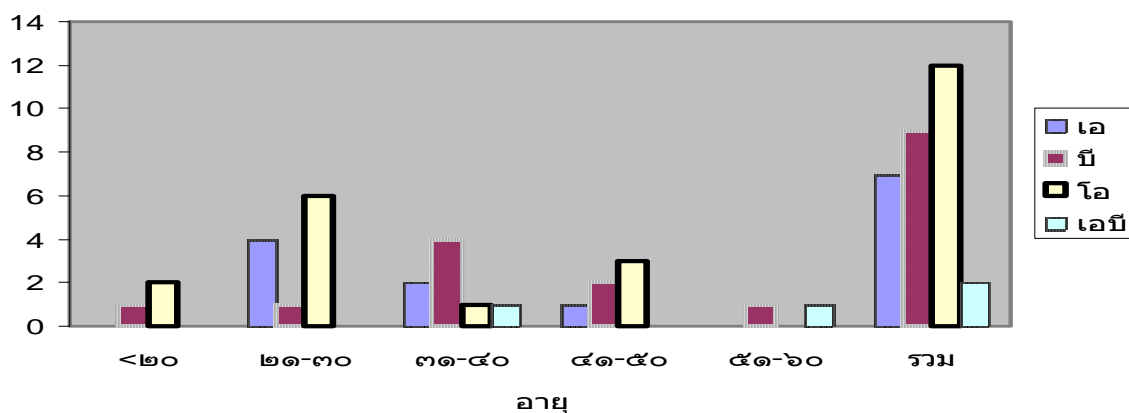

อายุ

จำนวนหมู่เลือดและร้อยละของผู้บริจาคโลหิต

หมู่เลือด	อายุ					รวม	ร้อยละ
	<๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐		
เอ		๔	๒	๑		๗	๒๓
บี	๑	๑	๔	๒	๑	๙	๓๐
โอ	๒	๖	๑	๓		๑๒	๔๐
เอบี			๑		๑	๒	๗
รวม						๓๐	๑๐๐%

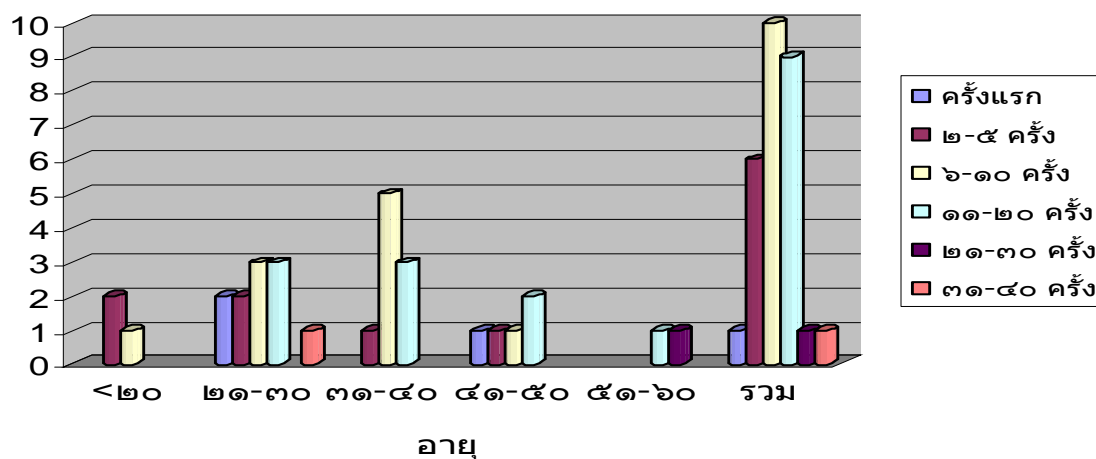
หมู่โลหิตของกลุ่มผู้มาบริจาคโลหิต

จำนวนครั้งในการมาบริจาคโลหิต

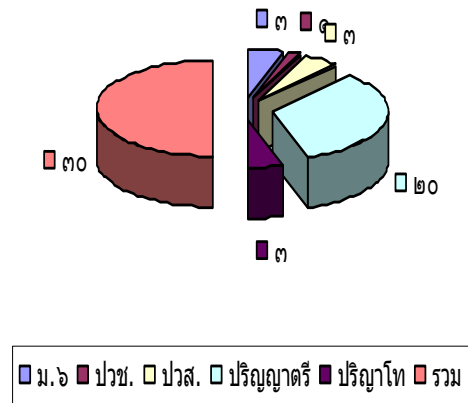
จำนวนครั้งที่บริจาคโลหิต	อายุ					รวม
	<20	21-30	31-40	41-50	51-60	
ครั้งแรก		2		1		3
2-5 ครั้ง	2	2	1	1		6
6-10 ครั้ง	1	3	5	1		10
11-20 ครั้ง		3	3	2	1	9
21-30 ครั้ง					1	1
31-40 ครั้ง		1				1
รวม						30

จำนวนครั้งของผู้บริจาคโลหิต

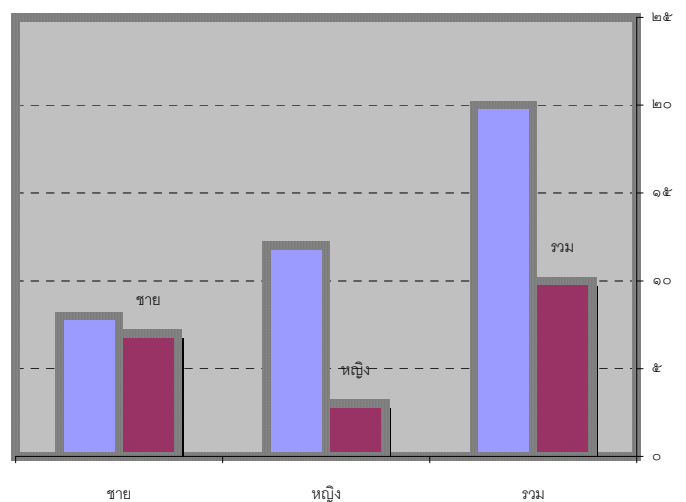
วุฒิการศึกษาของผู้บริจาคโลหิต

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ม.๖	๓	๑๐
ปวช.	๑	๓
ปวส.	๓	๑๐
ปริญญาตรี	๒๐	๖๗
ปริญญาโท	๓	๑๐
รวม	๓๐	๑๐๐

การศึกษาพระพุทธศาสนาหรือปฏิบัติธรรม

เพศ	ศึกษาด้านพระพุทธศาสนาหรือเข้าอบรมปฏิบัติธรรม	
	เคย	ไม่เคย
ชาย	๘	๓
หญิง	๑๒	๓
รวม	๒๐	๑๐
ร้อยละ	๖๗	๓๓

- การศึกษาด้านพระพุทธศาสนาหรืออบรมปฏิบัติธรรม เคย
- การศึกษาด้านพระพุทธศาสนาหรืออบรมปฏิบัติธรรม ไม่เคย

ภาคผนวก ข

การสัมภาษณ์ผู้บริจาคโลหิต

ผู้ให้ความเห็นกลุ่มอายุ ๒๑-๓๐ ปี

๑. นายปองพล บุญสรวย ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต การได้มาบริจาคโลหิต เป็นครั้งที่ ๕ เพราะต้องการช่วยเหลือคนอื่น และคิดว่าจะมาบริจาคไปเรื่อย ๆ แต่การที่มาบริจาคแล้วแต่ความสะดวก การบริจาคก็ไม่ได้เสียอะไร ก็ได้ทำบุญช่วยเหลือคนไปด้วย เรื่องการบริจาคโลหิตที่อื่นนั้นทราบว่ามีที่อื่นอีกด้วย ส่วนรถเคลื่อนที่ก็เห็น ทราบว่ามีรถเคลื่อนที่ด้วย การบริจาคโลหิตเป็นสิ่งที่ดีต่อตนเอง เชื่อว่าสุขภาพจะดี แข็งแรง เพราะได้เปลี่ยนถ่ายเลือด การบริจาคโลหิตตนเองมองว่าเป็นเรื่องที่ทำเป็นต่อตนเอง และผู้อื่นด้วย เคยชวนเพื่อนฝูงญาติพี่น้องให้มาบริจาคโลหิต ได้มาบริจาคโลหิตหลายครั้ง และก็ได้รับเข็ม และประกาศนียบัตร ซึ่งได้ก็รับมาแล้ว ๒ อัน ก็รู้สึกดีใจที่ได้สละโลหิตช่วยเหลือสังคม ด้านการบริการรับบริจาคโลหิตในเรื่องสถานที่รับบริจาค นั้น สถานที่ของศูนย์บริการโลหิตเหมาะสม มีการทำบัตรคิว เป็นระบบดี ข้อเสนอแนะในเรื่องการรับบริจาคโลหิตนั้นไม่มี เพราะมีความเห็นว่าเป็นอยู่แล้ว ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต ไม่เคยศึกษาด้านพระพุทธศาสนา มีความเห็นว่าการบริจาคโลหิตถือเป็นการบริจาคที่ได้ผลบุญ เชื่อว่าการให้โลหิตผู้อื่น ถือเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ และได้ผลบุญตอบแทนจริง ส่วนเรื่องการบริจาคแล้วทำให้อายุยืนในปัจจุบัน นั้น ไม่ทราบ รวมถึงเรื่องบุญจะติดตามไปในชาติหน้าด้วย นั้นหรือไม่ นั้นไม่ทราบ เมื่อบริจาคไปแล้ว ก็รู้สึกดีที่ได้ต่อชีวิตให้กับคนอื่นที่ต้องการโลหิต ในทางพระพุทธศาสนา ก็มีความเชื่อว่าการให้โลหิตเป็นทานที่มีอานิสงส์มาก การให้โลหิตนับว่าเป็นการให้ที่ดีกว่าวัตถุสิ่งของเงินทอง เพราะเปรียบเหมือนเราได้ต่อชีวิตให้เขานั่นเอง และถ้าผู้รับได้มีชีวิตอยู่แล้ว ไปทำความดีในสังคมต่อไป ก็ไม่ได้ถือเราจะได้รับผลบุญเพิ่มขึ้นแต่อย่างใด ความคิดเห็นอื่น ๆ ขอเชิญชวนให้มาร่วมบริจาคโลหิต ไม่น่ากลัวเลย เจ็บเพียงนิดเดียว เพื่อแลกต่อชีวิตผู้อื่นดีกว่า

๒. นางสาวมารีสา ทิมจิตร ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต การได้มาบริจาคโลหิต เป็นครั้งที่ ๑๑ ครั้ง มาประจำสม่ำเสมอ ปีละ ๓ ครั้ง ไม่เคยปฏิบัติธรรมมาก่อน ทราบเรื่องการบริจาคโลหิตจากทีวี สาเหตุที่มาก็เพื่อช่วยเหลือคนอื่น และต้องการทำบุญ การมาบริจาคถือว่าเป็นผลดี นอกจากช่วยเหลือคนอื่นแล้ว ยังได้ตรวจเลือดทุก ๆ ๓ เดือน และการบริจาคก็ทำให้ได้ผลิตเลือดใหม่ทดแทน การมาบริจาคโลหิตก็มีครั้งหนึ่งที่เป็นลม ประมาณ ครั้งที่ ๑ หรือ ๔ ส่วนนอกนั้นก็ไม่มีเป็นอีก ปกติดี และได้ชวนญาติมิตรเพื่อน ๆ ให้มาบริจาค ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต ไม่เคยศึกษาปฏิบัติธรรม ไม่มีความเห็นเรื่องศาสนา แต่ถือว่าการบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญให้ทาน บริจาคแล้ว ก็ไม่ได้คิดว่าจะต้องได้บุญ บุญนั้นเป็นผลพลอยได้มากกว่า ทำแล้วสบายใจ คิดว่าให้เพื่อคนอื่นได้ประโยชน์มากกว่า ในเรื่องชาติหน้า นั้น ไม่ได้คิด สำหรับ

บริจาคแล้ว ได้อานิสงส์จากการบริจาคหรือไม่ นั่น ถ้าผู้ให้ตั้งใจมาก และผู้รับได้ประโยชน์ อานิสงส์ก็ไ้มาก อยู่ที่ความตั้งใจ ในส่วนความเชื่อเรื่อง บริจาคแล้วทำให้แข็งแรง อายุยืน ไม่ได้คิด และไม่ได้คิดว่าการบริจาคโลหิตจะได้บุญมากกว่าการบริจาคอย่างอื่น ประโยชน์การให้โลหิต มากกว่าการให้อย่างอื่นเท่านั้น และเชื่อว่าการให้โลหิตเปรียบได้กับการให้ชีวิตผู้อื่น ความคิดเห็น อื่น ๆ ต้องการให้บริจาคโลหิตกันอย่างสม่ำเสมอ ไม่ควรมาบริจาคเฉพาะวันสำคัญ ๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ ทำให้สถานทีแออัด ในวันดังกล่าวต้องการให้กระจายรถรับโลหิตไปตามสถานที่ต่าง ๆ ให้ มากขึ้น เพื่อจะได้ไม่ต้องแออัดตรงจุดเดียว การบริจาคโลหิต ที่ศูนย์ดีมากและดีขึ้นกว่าแต่ก่อน

๓. นายธีรพงษ์ ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต การได้มาบริจาคโลหิตเป็นครั้งแรก การได้มาบริจาคโลหิตเพื่อเป็นการทำบุญ ทราบว่าทางศูนย์ฯ มีรถรับบริจาคโลหิตเคลื่อนที่ การ บริจาคโลหิตมีผลดีต่อสุขภาพได้ประโยชน์ ได้ถ่ายเลือด ถือว่าการบริจาคโลหิตมีความจำเป็นทั้งต่อ ตนเองและผู้อื่น ได้ชวนเพื่อนมาบริจาคโลหิตด้วย ความรู้สึกต่อการบริจาคโลหิต การได้ช่วยเหลือ ผู้อื่น ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต เคยศึกษาปฏิบัติธรรมเป็นเวลา ๒ สัปดาห์ การบริจาคถือเป็นการทำบุญและได้รับผลบุญจริง การบริจาคถ้าได้ให้กับผู้ต้องการเลือด ก็ถือว่าตนเองได้รับความสุขและอายุยืน เชื่อว่าการบริจาคโลหิตผลบุญติดตามไปใน โลกหน้าด้วย และไม่ได้ถือว่าการบริจาคแล้ว จะทำให้ชาติหน้าสุขภาพแข็งแรงใน และไม่แน่ใจว่าการบริจาคจะ เป็นการทำทานที่มีอานิสงส์มาก แต่ถือว่าการให้โลหิตดีกว่าการให้วัตถุสิ่งของ เห็นว่าการบริจาค เป็นการช่วยชีวิตผู้อื่น บริจาคแล้ว ถ้าหากผู้รับไปทำความดีต่อไป เราจะได้บุญมากขึ้นนั้น ไม่เกี่ยว

๔. นางสาวสลิษา จันทร์แรม ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต การได้มาบริจาค โโลหิตเป็นครั้งที่ ๕ แล้วแต่ความสะดวก เหตุผลที่มาบริจาค ได้ช่วยเหลือคนอื่น ทราบในเรื่องของ การบริจาคโลหิตตามสถานที่ต่าง ๆ ด้วย คิดว่าการบริจาคโลหิตไม่ได้เป็นเรื่องจำเป็นต่อชีวิตตนเอง แต่สำหรับผู้อื่นนั้นจำเป็น ได้ชวนญาติมิตร เพื่อนให้มาบริจาคโลหิต รู้สึกดี ที่ได้บริจาคโลหิต ช่วยเหลือสังคม การที่ได้บริจาคโลหิตช่วยเหลือผู้อื่น จะส่งผลกลับมาช่วยเหลือเราเมื่อเราไม่สบาย การรับบริจาคโลหิต ข้อเสนอแนะในการให้บริการไม่มี พยาบาลดี พุดจาดี การบริการดูแลดี ความ คิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต เคยศึกษาปฏิบัติ ๑ ครั้ง เชื่อว่าการบริจาคโลหิต นั้นเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ และได้รับผลแห่งบุญจริง แต่การบริจาคโลหิตไม่ได้ทำให้มีความสุข และอายุยืนในปัจจุบัน และไม่เห็นว่าบุญจากการบริจาคจะติดตามตนเองไปใน โลกหน้า และบุญ ไม่ได้ส่งผลให้เกิดใหม่เป็นผู้มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง แต่ถือว่าการบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานที่มี อานิสงส์มาก การบริจาคโลหิตเชื่อว่าดีกว่าการบริจาคสิ่งของ เงินทอง และถือว่าการให้ชีวิต และเชื่อว่าถ้าผู้รับเลือดจากตนเองทำประโยชน์เพื่อสังคม ตนเองเชื่อว่าจะมีส่วนได้รับผลบุญเพิ่ม มากขึ้นด้วย ความคิดเห็นอื่น ๆ ต้องการให้ประชาสัมพันธ์ การช่วยเหลือ ผู้ที่มีความเชื่อว่า

การบริจาคเลือดจะทำให้ชาติหน้าป่วยเป็นโรคเลือด หรือ การบริจาคดวงตา จะทำให้ชาติหน้าดวงตา ไม่มี เป็นต้น

๕. นางสาวชนาภรณ์ พจนากำจร ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต การมาบริจาคโลหิตเป็นครั้งที่ ๒ มาบริจาคตามความสะดวก ส่วนใหญ่เป็นวันพิเศษ สาเหตุของการบริจาคโลหิตต้องการบริจาคอยู่แล้ว เนื่องจากคุณพ่อไม่สบาย การมาบริจาคถือเป็นทำบุญ เรื่องการรับบริจาคโลหิตตามสถานที่ต่าง ๆ ไม่ทราบและไม่เห็น การบริจาคโลหิตเชื่อว่า ดี และได้บุญ การบริจาคไม่ได้ถือว่าเป็นเรื่องที่ทำเป็นต่อตนเอง แต่จำเป็นผู้ที่ต้องการเลือด ตนเองมีความต้องการที่จะบริจาคให้ ได้เชิญญาติพี่น้อง เพื่อนฝูงมาบริจาคกันมาก และก็รับเข็มครั้งแรก ความรู้สึกที่ได้รับต่อการบริจาค นั้น รู้สึกดี การได้มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์ ไม่มีอะไรที่ไม่ได้รับความสะดวก เจ้าหน้าที่พูดจาดี บริการดี ได้รับความสะดวกทุกอย่าง มีการจัดระเบียบดี เป็นระบบดี อาหารว่างสำหรับผู้มาบริจาคดี ข้อเสนอแนะอย่างอื่น คือ ให้บริการผู้พิการ เช่น ผู้ที่ตามองไม่เห็น ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต เคยได้ปฏิบัติธรรม ๒ วัน เห็นว่าการบริจาคโลหิตนั้น ได้รับผลบุญจริง ๆ เนื่องจากว่า เราทำให้เขามีความสุข เราก็ได้รับบุญ และเชื่อว่าการบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ แต่ไม่ได้เห็นการบริจาคโลหิตจะทำให้ได้รับความสุขและอายุยืน เชื่อว่าการบริจาคโลหิตผลบุญจะติดตามตนเองไปในโลกหน้าด้วย เชื่อว่าโลกหน้าผลจากการบริจาคจะทำให้ตนเองมีความสุขที่สมบูรณ์แข็งแรง ถือว่าการบริจาคเป็นการให้ที่มีอนิสงส์มาก และการบริจาคโลหิตนั้นดีกว่าการบริจาคอย่างอื่น เพราะ เปรียบได้กับการได้ให้ชีวิตผู้อื่น ส่วนการที่ผู้รับโลหิตจากเราไปทำประโยชน์เพื่อสังคม จะทำตนเองได้รับบุญเพิ่มขึ้นหรือไม่ ไม่แน่ใจ คิดว่าไม่น่าจะได้ ความคิดเห็นอื่น ๆ ให้ณรงค์ช่วยรณรงค์ให้มาบริจาคโลหิต ให้ลดความเชื่อที่ว่า การบริจาคโลหิตทำให้อ้วนขึ้น ต้องการให้ประชาสัมพันธว่าบริจาคโลหิตส่งผลได้อย่างไร สุขภาพได้อย่างไร

๖. นายเด่น เตปป์ ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต มาบริจาคโลหิตเป็นครั้งที่ ๓๑ มาเป็นประจำ ๓ เดือน สาเหตุที่มาบริจาคโลหิตเพื่อทำบุญ การได้มาบริจาคโลหิต ได้มาจากรถเคลื่อนที่ที่รับบริจาคโลหิต การบริจาคโลหิตทำให้ได้ถ่ายเทเลือด ได้ดูแลตัวเอง ได้เช้คร่างกายร่างกายดีขึ้น แข็งแรงขึ้น เนื่องจากเราได้ดูแล การบริจาคตามสถานที่ต่าง ๆ ทราบเรื่องรถโรงพยาบาลรับบริจาคโลหิตสาขา นั้นไม่ทราบ การมาบริจาคโลหิตรู้สึกเพลิดเพลินครั้งแรก การบริจาคได้ประโยชน์คือได้ช่วยเหลือคนอื่น ได้ชวนญาติมิตร มาบริจาคโลหิต บริจาคแล้วรู้สึกสบายใจ การมาบริจาคโลหิตที่นี่ สะดวก บริการดี ทักถึง การเอาใจใส่ดี ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต ไม่เคยศึกษาปฏิบัติธรรม เห็นว่า การบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญ ได้รับผลบุญ การบริจาคทำให้มีความสุขและอายุยืน นั้น เห็นว่า ก็มี ส่วน เพราะทำให้จิตใจมีความสุข และบุญกุศลติดตามไปในโลกหน้าหรือไม่ นั้น เห็นว่า ก็มี ส่วน การบริจาคโลหิตเป็นการ

ให้ทานที่รับอานิสงส์มาก เห็นว่าการบริจาคดีกว่า และ ง่ายกว่า การให้วัตถุสิ่งของเงินทอง ถือเป็น การให้ชีวิตผู้อื่น และถ้าหากผู้รับโลหิตจากตนเองทำความดีเพื่อสังคมทำให้ได้ผลแห่งบุญด้วย หรือไม่นั้น ไม่ได้คิด ความคิดเห็นอื่น ๆ ในส่วนการประชาสัมพันธ์อาจจะไม่ทั่วถึง การบริจาค โลหิตถือว่า ได้ไปบาป หรือ มาสัตว์ ให้เลือดทดแทนคืนชีวิตให้ บุญนั้นยิ่งใหญ่มากกว่าเงินทอง การบริจาคทำให้เลือดหมุนเวียนดี และทำให้เราได้ดูแลตนเองมากขึ้น สามารถบริจาคให้พี่น้อง อุทิศ ทำบุญให้เจ้ากรรมนายเวรได้

๑. นายประดิษฐ์ มุขามัดตาเฮด ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต มาบริจาคโลหิตเป็น ครั้งที่ ๑๑ มาเป็นประจำ ๓ เดือน การได้มาบริจาคถือเป็นการทำบุญ ได้ถ่ายเลือด ทราบว่ามีการรับ บริจาคโลหิตตามสถานที่ต่าง ๆ ด้วย ผลกระทบต่อการบริจาคมานั้น ไม่มี การบริจาคได้ประโยชน์ คือ ได้ตรวจร่างกายประจำปี การบริจาคโลหิตจำเป็นต่อชีวิตผู้อื่น ได้เคยชวนญาติ พี่น้อง มาบริจาค โลหิต และได้รับเข็มจากการที่ได้บริจาคโลหิตด้วย การมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์ มีการให้บริการดี มี การประชาสัมพันธ์ดี ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต ไม่เคยศึกษาปฏิบัติ ธรรม เห็นว่า การบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญให้ทาน ส่วนได้รับบุญจากการที่ได้บริจาคโลหิตด้วย หรือ ไม่นั้น ไม่ทราบ การบริจาคโลหิตเห็นว่าทำให้ได้รับความสุขในปัจจุบัน ส่วนทำให้อายุยืน นั้น ไม่ใช่ ไม่ได้เห็นว่า การบริจาคโลหิตถ้าเกิดใหม่ภายนอกจะเป็นผู้ที่มีความสุขสมบูรณ์แข็งแรง มีความเห็นว่า การบริจาคโลหิตเป็นทานที่มีอานิสงส์มาก การบริจาคโลหิตดีกว่าการบริจาควัตถุ สิ่งของเงินทอง การบริจาคโลหิต นั้น ได้บุญมากกว่าบริจาคอย่างอื่น เปรียบการบริจาคโลหิตเป็น การให้ชีวิตผู้อื่น และเห็นว่า เมื่อผู้รับโลหิตไปแล้วได้กระทำประโยชน์หรือความดีต่อสังคม ก็จะ ทำให้ตนเองได้รับบุญเพิ่มมากขึ้นด้วย

๒. นางสาววริษา ตรีรักษ์สกุล ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต มาบริจาคโลหิตเป็น ครั้งที่ ๓ ใน ๒ ปี การได้มาบริจาคโลหิตทำตามแบบคุณแม่ และการบริจาคโลหิตนั้นไม่มีค่าใช้จ่าย การมาบริจาคก็แล้วแต่โอกาส ทราบเรื่องรถรับบริจาคโลหิตเคลื่อนที่ การบริจาคโลหิตมีผลดีต่อ สุขภาพของตนเองด้วยหรือไม่ นั้น ไม่ได้สังเกต การบริจาคไม่ได้ถือว่าจำเป็นต่อตนเอง เป็นการ ได้มาช่วยเหลือ ได้ชวนให้ญาติมิตรมาบริจาคโลหิต รู้สึกดีที่ได้บริจาคโลหิตช่วยเหลือสังคม การมา บริจาคโลหิตที่ศูนย์ รวดเร็ว มีคุณภาพ และมีบัตรคิว คิดป้ายขั้นตอนการบริจาคทำให้เห็นได้ชัดเจน ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต ได้เคยศึกษาปฏิบัติธรรม ๑ วัน มีความเห็นว่า การบริจาคโลหิตได้รับผลบุญจริง การบริจาคโลหิตสม่ำเสมอไม่ได้ทำให้มีความสุข อายุยืน และ ไม่เห็นว่า จะทำให้บุญกุศลติดตามตนเองไปในโลกหน้าด้วย ไม่ได้ถือว่าการบริจาคโลหิตเป็นทานที่ มีอานิสงส์มาก และการบริจาคโลหิตดีกว่าการบริจาคสิ่งของ เงินทอง มีความเห็นว่า การบริจาค

โลหิต ไม่ได้เป็นการให้ชีวิต และการบริจาคโลหิตเมื่อผู้รับไปทำความดีต่อใน โลกหน้าก็จะทำให้รับ ได้ผลบุญเพิ่มไปด้วย

ผู้ให้ความเห็นที่มาบริจาคโลหิต ๑-๑๕ ครั้ง

๘. นายปิยวุฒิ เหลืองอร่ามพานิช ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต การมาบริจาค โลหิตครั้งนี้ เป็นการทำบุญวันเกิด มาปีละ ๒ ครั้ง เป็นประจำ ครั้งนี้ เป็นครั้งที่ ๘ ได้รับเกียรติบัตร ด้วยแล้ว ต้องการทำบุญสะสม การบริจาคโลหิตถือว่ามีผลดี ทำให้ได้ผลดีเลือดทดแทน และการ บริจาคโลหิตเป็นการทำทานที่ดีกว่าวัตถุสิ่งของเงินทอง ทราบเรื่องการบริจาคโลหิตมีตามสาขาต่าง ๆ ในเรื่องรถเคลื่อนที่ของศูนย์บริการโลหิตนั้น ไม่ทราบ การที่ได้มาบริจาคโลหิต แล้ว รู้สึกภูมิใจ ที่มาบริจาคโลหิต และคิดว่า เป็นเรื่องที่จำเป็นต่อผู้อื่นมาก แต่สำหรับตัวเองแล้ว การบริจาคโลหิต ไม่ได้ถือว่าเป็นเรื่องที่จำเป็นต่อตนเอง ด้านการบริการ โลหิต ศูนย์บริการโลหิตฯ ดูแลผู้มาบริจาค โลหิตดี เจ้าหน้าที่พูดจาดี ไม่รอนาน การให้บริการส่วนรวมดี ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อ การบริจาคโลหิต ศึกษาอักษรธรรมตรี มีความเห็นว่าบริจาคโลหิตแล้ว ได้บุญจริง เป็นการบริจาคที่มี อานิสงส์มาก มีความเชื่อว่า การบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ เป็นการสั่งสมบุญ จะทำให้ปัจจุบันมี ความสุข และอายุยืน ด้วย ถือว่าการบริจาคเท่ากับเป็นการให้ชีวิตด้วย การบริจาคโลหิตนอกจาก เป็นการช่วยเหลือผู้อื่นให้มีชีวิตรอดอยู่ในโลกปัจจุบันแล้ว เชื่อว่าบุญจะติดตามไปในโลกหน้าด้วย แต่การบริจาคจะส่งผลให้ชาติหน้ามีสุขภาพแข็งแรง นั้น ไม่ค่อยเชื่อ การบริจาคโลหิตแล้ว เมื่อผู้ที่ ได้รับโลหิตไปแล้ว ไปทำความดีต่อเพื่อสังคมนั้น จะทำให้ผู้บริจาคได้รับผลบุญเพิ่มขึ้น นั้น ไม่มีความเห็น

๑๐. นางสาวชนิดถ์อร พุทธิกรชนสิทธิ์ ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต การได้มา บริจาคโลหิตเป็นครั้งที่ ๕ มาบริจาคโลหิต ๓ เดือนครั้ง การมาบริจาค ก็เพื่อทำบุญ ต้องการมา บริจาค ทราบเรื่องการบริจาคในเรื่องของรถรับโลหิต แต่โรงพยาบาลที่รับโลหิตไม่ทราบ การ บริจาคโลหิตมีผลดีต่อสุขภาพ เป็นการถ่ายเลือด เห็นว่าการบริจาคโลหิตนั้น ไม่ได้ถือว่าเป็นเรื่องที่ จำเป็นต่อตนเอง แต่ในส่วนผู้อื่นนั้น จำเป็น ได้ชักชวนญาติมิตร เพื่อนฝูง ให้มาบริจาคโลหิต ได้รับ เข้มจากการบริจาคโลหิต การได้บริจาครู้สึกดี สบายใจ การบริจาคถือว่าเป็นการช่วยเหลือ จัดเป็น การให้ การบริจาคโลหิตที่ศูนย์ มีความพึงพอใจ คือ เจ้าหน้าที่ดี ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนา ต่อการบริจาคโลหิต เคยได้ปฏิบัติธรรมมาแล้ว ๓ วัน เห็นว่าการบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญที่ ยิ่งใหญ่ แต่ได้รับผลบุญหรือไม่นั้น ไม่ทราบ และไม่ได้คิดว่าผลบุญจากการบริจาคโลหิตจะติดตาม ไปในโลกลงหน้าด้วย การบริจาคจะทำให้เกิดใหม่มีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรงนั้น เชื่อครึ่ง ไม่เชื่อครึ่ง แต่เห็นการบริจาคมีผลอานิสงส์มาก การบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานที่ดีการบริจาควัตถุสิ่งของ

มีความเห็นว่า เหมือนกัน ถือว่าการได้บริจาคโลหิตเป็นการให้ชีวิตผู้อื่น และการที่ผู้รับโลหิตจากเราไปทำประโยชน์ต่อสังคม จะได้ผลบุญเพิ่มขึ้นด้วยหรือไม่ นั่น ไม่ได้คิด

๑๑. นายสมพงษ์ ประสิทธิ์กสิกรรม ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต การได้มาบริจาคโลหิตเป็นครั้งที่ ๑๔ มาบริจาคโลหิตแล้วแต่โอกาส การได้มาบริจาคโลหิตถือเป็นการทำบุญ การบริจาคโลหิตมีประโยชน์คือ สุขภาพดี เป็นการได้ถ่ายเลือด ได้บริจาคเกล็ดเลือดแล้ว ๓ ครั้ง ทราบในเรื่องการรับบริจาคโลหิตตามสถานที่ต่าง ๆ เห็นว่าการบริจาคโลหิตนั้น มีความจำเป็นทั้งต่อตนเองและต่อชีวิตผู้อื่น การรับบริจาคโลหิต ดี การดูแลเอาใจใส่ดี การประชาสัมพันธ์ ดี ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต ไม่เคยได้ศึกษาปฏิบัติธรรมมาก่อน เห็นว่าการบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญให้ทาน ทำแล้วก็สบายใจ ส่วนทำบุญแล้วจะได้บุญหรือไม่ นั่น ไม่ได้คิด และไม่ได้หวังถึงเรื่องชาติหน้า เห็นว่าการบริจาคโลหิตเป็นการแลกเปลี่ยนเลือดซึ่งกันและกัน การบริจาคโลหิตเป็นการบริจาคที่มีอันสงสัมากหรือไม่ นั่น ไม่ได้คิดว่ามาก การบริจาคโลหิตไม่ได้ง่ายกว่าการบริจาคสิ่งของอย่างอื่น แต่การบริจาคโลหิตดีกว่าบริจาคสิ่งของอย่างอื่นนั้นแล้วแต่คิด ถือได้ว่าการบริจาคเป็นการให้ชีวิตผู้อื่น การบริจาคไปแล้ว ผู้รับไปทำความดี หรือประโยชน์ต่อสังคม ตนเองก็จะได้รับความภูมิใจ จะได้ผลบุญไปด้วยหรือไม่ นั่น รู้สึกเฉย ๆ

๑๒. นางสาวอารียา เล็งวิลาส ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต การได้มาบริจาคโลหิตเป็นครั้งที่ ๕ มาทุก ๓ เดือน การมาบริจาคโลหิตก็เพื่อทำบุญ สาเหตุที่มาประจำเนื่องจากต้องการบริจาคให้ การมาบริจาคเห็นว่าสะดวก ได้ชวนเพื่อน ญาติมิตร มาบริจาคโลหิต ทราบการรับบริจาคโลหิตตามสถานที่ต่าง ๆ การบริจาคโลหิตไม่ได้มีผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย เป็นการสร้างเม็ดเลือดใหม่ให้ตนเองได้ใช้ ถือได้ว่าการบริจาคโลหิตมีความจำเป็นต่อชีวิตตนเองและชีวิตผู้อื่นด้วย การมาบริจาคโลหิต มีการให้บริการดี ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต ได้เคยศึกษาปฏิบัติธรรม ๓ วัน เห็นว่าการบริจาคโลหิตไม่ใช่บริจาคทาน แต่เป็นการทำบุญ ไม่เห็นว่าการบริจาคโลหิตจะทำให้มีความสุขและอายุยืนในปัจจุบัน และไม่ได้คิดว่าการบริจาคโลหิตดีกว่าการบริจาคอย่างอื่น การบริจาคโลหิตเป็นการได้ช่วยชีวิตผู้อื่น ความคิดเห็นอื่น ๆ ควรสร้างจิตสำนึกให้กับคน ในด้านการบริจาคโลหิตที่มีผลต่อสุขภาพ เช่น บริจาคโลหิตแล้วทำให้อ้วน สร้างความเข้าใจไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพ

๑๓. นายพรชัย พรมัน ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต การได้มาบริจาคโลหิตเป็นครั้งแรก ตั้งใจว่า ๒-๓ เดือนมาบริจาค สาเหตุที่ได้มาบริจาคก็เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ช่วยเหลือคนโดยตรง ทราบเรื่องรถรับบริจาคโลหิต แต่โรงพยาบาลสาขานั้นไม่ทราบ การบริจาคโลหิตมีผลดีต่อสุขภาพ และได้ช่วยเหลือสังคม การบริจาคโลหิตนั้นจำเป็นต่อตนเอง ได้ชวนญาติ พี่น้องให้ได้มา

บริจาคโลหิต จากการใช้บริจาคโลหิตแล้วรู้สึกดี การรับบริจาคโลหิต ดีมาก ภาพลักษณ์ดี มีระบบดี ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต ไม่เคยได้ศึกษาปฏิบัติธรรม เห็นว่าทางด้านพระพุทธศาสนาการบริจาคโลหิตถือได้ว่าเป็นการให้ชีวิตผู้อื่น เป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ และได้บุญจริง การบริจาคสม่ำเสมอทำให้ได้สังฆบุญ ซึ่งจะทำให้ชีวิตมีความสุข แต่เรื่องอายุยืนนั้น ไม่ใช่ เมื่อได้บริจาคแล้ว ช่วยผู้ป่วยให้มีชีวิตอยู่ได้ ไม่คิดว่าบุญกุศลจะติดตามไปในโลกหน้า และเชื่อว่า ถ้าเกิดใหม่จะเป็นคนที่สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงหรือไม่นั้น ในความเห็น นั้น ไม่ แต่มีความเห็นว่า การบริจาคโลหิตเป็นการทำทานที่มีอานิสงส์มาก การบริจาคโลหิตไม่ได้นับว่าเป็นการให้ทานที่ดีกว่าให้สิ่งของเงินทอง แต่การบริจาคโลหิตถือเป็นการให้ชีวิตผู้อื่น และเมื่อบริจาคแล้วผู้รับได้กระทำความดีเพื่อสังคม ก็ไม่คิดว่าจะได้บุญกุศลเพิ่มขึ้น ความคิดเห็นอื่น ๆ ต้องการให้มีประชาชนมาบริจาคโลหิตกันมาก ๆ

๑๔. นางสาวจุฑามาศ สุวรรณประทีป ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต การได้มาบริจาคโลหิตเป็นครั้งที่ ๑๒ มาบริจาคเป็นประจำทุก ๓ เดือน ช่วงแรก ๆ ที่มา ยังบริจาคไม่ได้ ความเข้มข้นของเลือดไม่ถึงเกณฑ์ ระยะหลัง ๆ ก็บริจาคได้ สาเหตุที่มาบริจาคก็เพื่อต้องการจะทำบุญ อยากให้ และการบริจาคยังผลดีต่อสุขภาพของตนเอง เนื่องจากการสร้างเลือดใหม่ กระตุ้นการสร้างเลือดใหม่ มาบริจาคเป็นประจำก็เพื่อทำบุญ สถานที่รับบริจาคโลหิตนั้น ทราบว่ามีการรับบริจาคโลหิตที่อื่น ๆ การบริจาคโลหิตไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพแต่อย่างใด มีแต่ผลดีต่อร่างกาย เช่น ทำให้ร่างกายสดชื่นดี ในการบริจาคโลหิตนั้นก็ไม่ได้ถือว่าเป็นเรื่องที่ทำเป็นต่อตนเอง ถ้าผู้อื่นแล้วถือว่าจำเป็นมาก เคยชวนญาติ ๆ มาบริจาค การรับบริจาคโลหิตของศูนย์แห่งนี้ มาแล้วประทับใจ รวดเร็ว เอาใจใส่ผู้บริจาคดี ปัจจุบันก็ได้อยู่แล้ว ไม่มีข้อแนะนำอะไร เพราะได้อยู่แล้ว และเมื่อบริจาคแล้วก็ได้รับยาไปปรับประทาน ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต ศึกษาปฏิบัติธรรมมาแล้ว ๒ ครั้ง ๖ วัน การบริจาคโลหิตถือเป็นการทำบุญ เป็นการให้ แต่ไม่ได้จัดว่าเป็นทาน เป็นการให้มากกว่า ไม่ได้ถือว่าการบริจาคโลหิตแล้วจะทำอายุยืนในปัจจุบัน แต่เชื่อว่าการบริจาคโลหิตเป็นทานที่มีอานิสงส์มาก และการบริจาคโลหิตถือว่าไม่ได้ง่ายกว่าทำบุญอย่างอื่น ทำบุญอย่างอื่นง่ายกว่า ผู้รับต่างกัน แต่การให้เลือดนั้น ประโยชน์มากกว่าอย่างอื่น เชื่อว่าการบริจาคโลหิตเปรียบได้กับการให้ชีวิตผู้อื่น เขาได้มีชีวิตอยู่ต่อไปได้ เชื่อว่าการบริจาคโลหิตแล้ว ผู้รับเป็นคนดีทำประโยชน์เพื่อสังคม ก็จะทำให้ผู้ที่บริจาคมานั้น ได้รับผลบุญไปด้วย ซึ่งเรียกกว่าเป็นผลพลอยได้ไปด้วย ความคิดเห็นอื่น ๆ การทำบุญ การให้ เราไม่ควรยึดคิดว่าเป็นของ ๆ เรา

๑๕. นายบุญ วงศ์กลาง ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต มาบริจาคโลหิตครั้งที่ ๘ มาบริจาคโลหิตปีละครั้ง มาบริจาคโลหิตเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ถือเป็นการแลกเปลี่ยนกัน ไม่ทราบในเรื่องการบริจาคโลหิตตามสถานที่ต่าง ๆ การมาบริจาคโลหิตถือว่าได้ทำบุญ ประโยชน์ของการบริจาค ทำให้ได้ถ่ายเทเลือด ทำให้ดีขึ้น และถือว่าการบริจาคโลหิตจำเป็นต่อผู้อื่นมาก แต่ยังไม่เคยชวนญาติพี่น้อง เพื่อน มาบริจาคโลหิต ความรู้สึกที่ได้รับจากการบริจาคโลหิต คือ การได้บริจาคแล้ว รู้สึกโล่ง และสบาย การให้บริการการรับบริจาคโลหิตของศูนย์ดี ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต

เคยศึกษาปฏิบัติธรรม ๗ วัน เห็นว่า การบริจาคโลหิตทำให้ได้รับผลบุญ ได้ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่ถือว่าการบริจาคโลหิตเป็นการให้ทาน เชื่อว่าการบริจาคโลหิตบุญกุศลจะติดตามตนไปในโลกหน้าด้วย เชื่อว่าเกิดใหม่จะทำให้ตนเองมีสุขภาพแข็งแรงด้วย การบริจาคโลหิตถือว่าดีกว่าการให้วัตถุสิ่งของเงินทอง การบริจาคถือว่าช่วยเหลือชีวิตผู้อื่น ในส่วนการบริจาคแล้ว เมื่อผู้รับทำประโยชน์ต่อสังคมจะทำให้ตนเองหรือรับผลบุญเพิ่มขึ้นด้วย คิดว่ามีส่วนด้วย

ผู้ให้ความเห็นที่มาบริจาคโลหิตการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือปริญญาโท

๑๖. นายบอม ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต ได้มาบริจาคโลหิตแล้ว ๖ ครั้ง ไม่เคยศึกษาอบรมปฏิบัติธรรมมาก่อน สาเหตุที่มาบริจาคก็เพื่อทำบุญ อยากบริจาคให้ มาบริจาคโลหิตแล้วแต่โอกาส ส่วนใหญ่จะเป็นวันเกิด ปีละครั้ง ดูเวลา และถ้าอยู่ในช่วงที่ขาดเลือด ก็จะมาบริจาคให้ ผลดีของการบริจาคโลหิต คือ ได้บุญ ประโยชน์ต่อตนเอง ก็คือ ได้ถ่ายเทเลือด ไม่มีผลกระทบหรือผลเสียแต่อย่างใดกับผู้บริจาค การบริจาคไม่ถือว่าเป็นเรื่องที่เป็นต่อตนเอง แต่จำเป็นต่อผู้อื่น เคยชวนเพื่อนฝูงญาติมิตรมาบริจาคโลหิต บริจาคแล้วก็รู้สึกดีที่ได้สละโลหิตช่วยเหลือสังคม งานการรับบริจาคโลหิตดี สถานที่สะอาด การประชาสัมพันธ์ก็กว้างขวางดี และมาที่นี้สะดวกดี ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต ไม่เคยศึกษาปฏิบัติธรรม การบริจาคถือว่าการทำบุญให้ทาน และได้บุญด้วย การบริจาคแล้วทำให้อายุยืนนั้นไม่ทราบ ในการบริจาคโลหิตแล้วมีผลไปถึงชาติหน้า ทำให้สุขภาพแข็งแรง นั้น ไม่ทราบได้ สุขภาพแข็งแรง นั้น ไม่เกี่ยวกับไม่ได้ถือว่าการบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ การบริจาคโลหิต ถือว่าเป็นการทำทานที่มีอานิสงส์มากหรือไม่ นั้น คิดว่า ไม่มาก เห็นว่าเป็นการช่วยเหลือมากกว่า การบริจาคโลหิตกับการทำบุญอย่างอื่น คิดว่า พอ ๆ กัน บริจาคอะไรก็ได้บุญเหมือนกัน การบริจาคโลหิตไม่ได้ถือว่าให้ชีวิตผู้อื่น แต่ถือว่าเป็นการช่วยชีวิตผู้อื่น ส่วนการบริจาคแล้ว ผู้รับโลหิตกระทำความดีต่อในสังคม แล้วเราจะได้รับผลบุญเพิ่มขึ้นด้วยนั้น ไม่เกี่ยวกับ ขึ้นอยู่กับคนที่ทำมากกว่า ความคิดเห็นอื่น ๆ คือ การทำบุญอย่าหวังผล เดี่ยวผลก็ออกมาเอง

๑๗. นางสาวสุภัทราตรา แจ่มใส ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต การมาบริจาคโลหิตเป็นครั้งแรก จะมาอีกแล้วแต่โอกาส สาเหตุที่มาบริจาคเนื่องจากพ่อของเพื่อนต้องการเลือด จึงมาบริจาค อยากให้ บริจาคเลือดแล้ว เชื่อว่ามีผลดีต่อสุขภาพ เช่น ได้ถ่ายเทเลือด เชื่อว่า ทำให้สุขภาพดี ผลกระทบหรือผลเสีย ไม่มี การบริจาคถือเป็นเรื่องที่เป็นต่อตนเอง นอกจากจะได้อะไรช่วยผู้อื่นแล้ว การได้บริจาคโลหิตทำให้รู้สึกดี เคยชักชวนเพื่อนให้มาบริจาคโลหิต รู้สึกดีเวลาที่ได้บริจาค การบริการรับบริจาคโลหิตที่นี่ ไม่มีที่ไม้สะดวก สะดวก สบาย ดูแลดี และไม่มีข้อเสอแนะในการให้บริการ ความคิดเห็นด้านพระพุทธรศาสนาต่อการบริจาคโลหิต ศึกษาปฏิบัติธรรม ๓ วัน การได้บริจาคโลหิต ทำให้เราดีขึ้น เชื่อว่าการบริจาคโลหิตทำให้เราได้บุญที่ยิ่งใหญ่ และเชื่อเรื่องบุญที่ได้รับด้วย ส่วนบริจาคแล้วทำให้มีความสุขหรืออายุยืนในปัจจุบันนั้น ไม่ค่อยเชื่อ อยู่ที่ใจมากกว่า แต่เชื่อว่าบุญที่ได้จากการบริจาคจะติดตามไปในโลกหน้าด้วย และเชื่อว่าเกิดใหม่จะมีสุขภาพที่แข็งแรงด้วย ถือว่าการให้ทานด้วยการบริจาคโลหิตเป็นทานที่มีอานิสงส์มากด้วย การให้ทานด้วยการบริจาคโลหิตนับว่าดีกว่าการให้ทานด้วยวัตถุสิ่งของเงินทอง การบริจาคโลหิตก็เปรียบเหมือนกับการให้ชีวิตผู้อื่น ส่วนการให้แล้วผู้รับไปทำความดีต่อมัน เราจะได้บุญมากขึ้นหรือไม่ นั้น ไม่ค่อยแน่ใจ

๑๘. นางสาวสิริมาศ กุลางกูร ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต การได้มาบริจาคโลหิตเป็นครั้งที่ ๒๘ มาบริจาค ๔ ครั้งต่อปี สาเหตุของการบริจาคโลหิตต้องการช่วยเหลือผู้อื่น การได้มาบริจาคอย่างสม่ำเสมอ ดี ทำให้แข็งแรงขึ้น ได้ชวนญาติเพื่อน ๆ มาบริจาคโลหิต และรับทราบการบริจาคโลหิตตามสถานที่ต่าง ๆ การมาบริจาคไม่มีผลกระทบต่อร่างกาย ประโยชน์ที่ได้จากการบริจาค คือ ได้ถ่ายเลือด เห็นว่าการบริจาคโลหิตนั้นมีความจำเป็นทั้งต่อตนเองและผู้อื่น การที่ได้มาบริจาคโลหิตเพื่อช่วยเหลือสังคม ทำแล้ว รู้สึกภูมิใจ การให้บริการด้านการบริจาคโลหิตเจ้าหน้าที่น่ารัก ยิ้มแย้ม การให้บริการดี เจาะเลือดไม่เจ็บ ความคิดเห็นด้านพระพุทธรศาสนาต่อการบริจาคโลหิต ได้เคยอบรมปฏิบัติธรรมมาแล้ว ๗ วัน เห็นว่า การบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญให้ทาน ทำบุญแล้วได้รับผลบุญจริง การบริจาคโลหิตไม่ได้ทำให้อายุยืน แต่การบริจาคนั้น ทำให้มีความสุข บุญกุศลจากการที่ได้บริจาคจะติดตามตนเองหรือไม่ นั้น ไม่ทราบ และไม่เชื่อว่าการบริจาคโลหิตจะทำให้เกิดใหม่เป็นผู้มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง แต่เห็นว่าการบริจาคโลหิตเป็นทานที่มีอานิสงส์มาก เห็นว่าการบริจาควัตถุสิ่งของนั้นทำได้ง่ายกว่าการบริจาคโลหิต แต่การบริจาคโลหิตนั้น ได้บุญมากกว่า และเห็นว่าเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ แต่ไม่ได้ถือว่าจะต้องได้บุญกุศลเพิ่มถ้าหากผู้รับได้ทำความดีต่อไปในสังคม ความคิดเห็นอื่น ๆ ให้ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการบริจาคโลหิต เห็นว่าบางคนมาบริจาคโลหิตตามกระแส เช่น มาบริจาคในวันแม่ ต้องการให้มาสม่ำเสมอ ไม่ควรตามกระแส ต้องการให้พัฒนา

การประชาสัมพันธ์ให้มาก เพราะประชาชนบางกลุ่มไม่ทราบ เช่น จัดทำ spot สั้น ๆ ประโยชน์ของการบริจาคโลหิต เป็นต้น

๑๕. นางวรัททิพย์ ตระการกীরติ ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต การได้มาบริจาคโลหิตเป็นครั้งที่ ๒ มาประจำ ๓ เดือนต่อครั้ง สาเหตุของการมาบริจาคโลหิต เนื่องจากพี่ชวณมา และตนเองต้องการที่จะทำบุญ เห็นว่าการบริจาคโลหิตเป็นการได้ทำบุญ ทราบในเรื่องการรับบริจาคโลหิตตามสถานที่ต่าง ๆ การบริจาคโลหิตนั้นไม่ได้มีผลกระทบต่อสุขภาพของตนเอง การบริจาคโลหิตมีผลดี เป็นการได้ช่วยเหลือผู้อื่น ในส่วนการบริจาคโลหิตนั้นไม่ได้จำเป็นต่อตนเอง แต่จำเป็นสำหรับผู้อื่น ยังไม่เคยเชิญชวนให้ใครมาบริจาคโลหิต การที่ได้บริจาคโลหิตแล้วรู้สึกดี ที่ได้ช่วยเหลือการให้บริการโลหิต ดีมาก บริการดีตั้งแต่เข้ามาประคума สำหรับอาหารว่างก็ดี แนวนุ่ม การรับบริจาคโลหิตดีกว่าแต่ก่อน มีสื่อ มีดาราดิ

๑๕.๒ ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต ไม่เคยศึกษาปฏิบัติธรรมมาก่อน เห็นว่าการบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญ และได้รับผลบุญ แต่ไม่ได้ถือว่าเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ ส่วนบุญจากการบริจาคโลหิตจะติดตามไปในโลกหน้าหรือไม่ นั่น ไม่ได้คิด อยู่กับปัจจุบัน ไม่เชื่อว่า การบริจาคจะทำให้เกิดใหม่สุขภาพแข็งแรง ไม่คิดว่าการบริจาคจะต้องมีอานิสงส์มาก เห็นว่าการบริจาคโลหิตนั้น ทำได้ยากกว่าการบริจาคสิ่งของอื่น ๆ เปรียบการบริจาคโลหิตเป็นการให้ชีวิตผู้อื่น ผลบุญจากการบริจาคโลหิตจะเพิ่มขึ้นด้วยหรือไม่ นั่น ถ้าผู้รับไปทำประโยชน์ต่อ นั่น ไม่ทราบได้ในเรื่องนี้

๒๐. เพศชาย อายุ ๔๗ ปี ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต ได้มาบริจาคโลหิต ๑๔ ครั้งแล้ว การมาบริจาคส่วนใหญ่แล้วแต่โอกาส เหตุผลก็คือเพื่อทำบุญ ทราบว่ามีการรับบริจาคโลหิตตามสถานที่ต่าง ๆ ด้วย การบริจาคโลหิตมีผลดีต่อสุขภาพหรือด้านอื่น ๆ อย่างไร นั่น เห็นว่าได้ผลดีต่อด้านจิตใจ ถือเป็น การได้ทำบุญ การบริจาคโลหิตไม่ได้มีผลกระทบใด ๆ การมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์นี้ มีความพึงพอใจดี แต่ถ้าหากมีคนมาบริจาคมากจะทำให้ช้า ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต การบริจาคโลหิตแล้ว ทำให้มีความสุข อายุยืนในปัจจุบันหรือไม่ ก็เป็นส่วนหนึ่ง เห็นว่าการบริจาคโลหิตได้รับผลบุญ สำหรับผลบุญในเรื่องชาติหน้า จะได้รับหรือไม่ นั่น มีความเห็นว่า ไม่ถึงขั้นที่จะตอบได้ การบริจาคโลหิตเป็นการสละไม่ยึดติด และการบริจาคโลหิตนั้นทำได้ง่ายกว่าการบริจาควัตถุสิ่งของเงินทองโดยไม่ต้องลงทุน ความคิดเห็นอื่น ๆ ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ในเรื่องของการบริจาค พลาสมา และเรื่องประโยชน์ของการบริจาคด้วย เพราะประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบ

๒๑. นายไพบุลย์ คุปต์ชนากร ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต มาบริจาคโลหิตเป็นครั้งที่ ๗ แล้ว ๓ หรือ ๔ เดือนมาครั้ง การมาบริจาคโลหิตก็เนื่องจากตามญาติ ต้องการจะบริจาคให้ทราบเรื่องการรับบริจาคโลหิตตามสถานที่ต่าง ๆ เชื่อว่าการบริจาคโลหิตมีผลดีต่อสุขภาพ แต่ครั้งแรกที่มาบริจาคจะไม่มีแรง การบริจาคโลหิตจำเป็นต่อชีวิตตนเองและจำเป็นต่อชีวิตผู้อื่น หรือไม่นั้น ถือว่าจำเป็นต่อชีวิตผู้อื่น ด้านการบริการผู้มาบริจาคโลหิต การได้มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์ สะดวกเดินทางมาบริจาคโลหิตสะดวก ด้านการรับบริจาค วิธีการเจาะเลือดเพื่อตรวจดูความเข้มข้นของโลหิต จะเจ็บ สำหรับด้านการประชาสัมพันธ์ มีแผ่นเตือนผู้บริจาคโลหิต ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต ไม่เคยอบรมปฏิบัติมาก่อน การบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ด้วยหรือไม่ นั้น เฉย ๆ กับเรื่องนี้ เห็นว่า การได้บริจาคโลหิตนั้น เป็นการบริจาคที่ดีกว่าการบริจาคอย่างอื่น และเห็นว่า การบริจาคโลหิตเปรียบได้กับการให้ชีวิตผู้อื่น ด้วย ความคิดเห็นอื่น ๆ การบริจาคโลหิตนั้นได้บุญ

๒๒. นางทักษิณา วัชรวิบูลย์ ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต มาบริจาคโลหิต ๙ ครั้งแล้ว มาประจำ ๓ เดือน มาประจำส่วนใหญ่ การบริจาคโลหิต ทำให้ได้ช่วยเหลือผู้อื่น ประโยชน์ของการบริจาค ได้ช่วยเหลือ การบริจาคโลหิตตามสถานที่นั้น ทราบทั้งรถโลหิตเคลื่อนที่และโรงพยาบาลสาขาทั่วไป การให้โลหิตถือว่าได้ช่วยเหลือ ทำให้เราดีขึ้น การมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์แห่งนี้ สะดวกดี มีความพึงพอใจและประทับใจในการให้บริการดี การประชาสัมพันธ์การรับบริจาคโลหิตกว้างขวางดี ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต การบริจาคโลหิตถือเป็นการทำบุญ อยู่ที่จิตใจและความตั้งใจทำ ไม่ถือว่าการบริจาคโลหิตเป็นการให้ทาน เป็นการทำบุญ ไม่ได้คิดว่าการบริจาคโลหิตจะทำให้อายุยืนและแข็งแรง หรือบริจาคแล้วมีผลในโลกหน้าหรือไม่นั้น แล้วแต่คิด เป็นการทำบุญกุศลที่ยิ่งใหญ่ และการบริจาคโลหิตเปรียบได้กับการได้ให้ชีวิตผู้อื่น ความคิดเห็นอื่น ๆ การทำความดีก็จะได้รับผลดี

๒๓. นางวัชรี ชูจิตร ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต การมาบริจาคโลหิตเป็นครั้งที่ ๑๓ การมาบริจาคโลหิตแล้วแต่โอกาส เหตุผลที่มาบริจาคเนื่องจากตนเองมีเลือดกรุ๊ป AB เนื่องจากกรุ๊ปเลือดนี้หายาก และต้องการจะช่วยเหลือผู้อื่น การบริจาคโลหิตได้เป็นการถ่ายเทเลือด ได้สร้างเม็ดเลือดใหม่ ผลกระทบจากการบริจาคครั้งนั้นไม่มี เห็นว่าการบริจาคจะทำให้เลือดดีขึ้น และการให้เลือดมีความจำเป็นทั้งต่อตนเองและผู้อื่นด้วย ได้เชิญชวนเพื่อน ญาติมิตร ช่วยมาบริจาคโลหิต การบริจาคเลือดมีส่วนทำให้แข็งแรงขึ้น เนื่องจากได้ผลิตเลือดขึ้นมาใหม่ การมาบริจาคโลหิตไม่มีที่ไม่สะดวก ประทับใจ และมีการดูแลผู้บริจาคดี ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต ไม่เคยศึกษาปฏิบัติธรรม เห็นว่าการบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญ ได้บริจาคแล้วรู้สึก เป็นการได้การทำบุญ ช่วยให้ชีวิตดีขึ้น จิตใจสงบ การบริจาคไม่ใช่ให้ทาน การบริจาคโลหิตนั้นได้รับผลบุญจริง

การบริจาคไม่ได้ถือว่าทำให้อายุยืน การบริจาคจะส่งผลถึงโลกหน้าหรือไม่ นั่นไม่สามารถตอบได้ในเรื่องชาติหน้า การบริจาคโลหิตเป็นการทำทานที่มีอานิสงส์มากหรือไม่ นั่นคิดว่าน่าจะมี ถือว่าเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ การบริจาคโลหิตดีกว่าการบริจาควัตถุสิ่งของเงินทอง หรือไม่ นั่นเห็นว่าพอ ๆ กัน แต่การบริจาคโลหิตนั้นได้บุญมากกว่าบริจาคอย่างอื่น และเห็นว่าการบริจาคโลหิตเปรียบได้กับการให้ชีวิตผู้อื่น และผู้รับเลือดจากตนเองไปทำประโยชน์และความดีต่อในสังคม จะทำตนเองได้รับบุญกุศลเพิ่มขึ้นอีกด้วย

ผู้ให้ความเห็นที่มาบริจาคโลหิตที่เคยศึกษาอบรมปฏิบัติธรรม

๒๔. พระบุญเรือง อุตมสาโร ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต ได้มาบริจาคโลหิตเป็นครั้งที่ ๑๔ มาบริจาคแล้วแต่สะดวก สาเหตุที่มาบริจาคก็เพราะต้องการช่วยเหลือคน ทราบว่ามี การรับบริจาคโลหิตตามสถานที่ต่าง ๆ การบริจาคโลหิตมีประโยชน์ ทำให้สุขภาพแข็งแรงดี เห็นว่าการบริจาคโลหิตมีความจำเป็นทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ได้เคยชวนญาติมิตรให้มาบริจาคโลหิต และได้รับเชิญจากการบริจาคโลหิตครั้งที่ ๑๓ ครั้ง การบริจาคโลหิตเป็นการได้ช่วยเหลือ รู้สึกลึกซึ้ง ที่ได้ช่วยเพื่อนมนุษย์ เกิดแก่ เจ็บตาย การมาบริจาคโลหิตของศูนย์ดี ได้รับการความสะดวก ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต ได้เคยปฏิบัติธรรม ในป่าสักกวิเวก เห็นว่าการบริจาคโลหิตทำให้ได้บุญจริงหรือไม่ นั่นไม่ได้คิดว่าจะต้องได้บุญ บุญกุศลจากการบริจาคจะติดตามไปในโลกหน้าหรือไม่ นั่นไม่ได้คิด มีความเชื่อว่า การบริจาคโลหิตจะทำให้ถ้าเกิดใหม่ภายหน้าจะมีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง เห็นว่าการบริจาคโลหิตเป็นการทำทานที่มีอานิสงส์ การบริจาคโลหิตนั้น ดีกว่าการบริจาควัตถุสิ่งของเงินทอง ถือได้ว่าการบริจาคโลหิตเปรียบได้กับการได้ให้ชีวิตผู้อื่น และถ้าหากผู้รับโลหิตไปแล้ว ได้ทำความดีเพื่อสังคมต่อไป ก็จะทำให้ผู้ที่บริจาคได้รับผลบุญกุศลเพิ่มมากขึ้นด้วย ความคิดเห็นอื่น ๆ พระพุทธศาสนาทำให้สังคมร่มเย็นเป็นสุข

๒๕. นายเพชร สัตติยา ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต การมาบริจาคโลหิตเป็นครั้งที่ ๔ สาเหตุที่มาทำก็เพื่อทำบุญ ช่วยเหลือคนอื่น ไม่ได้มาเป็นประจำ แล้วแต่โอกาส ทราบว่ามี การรับบริจาคโลหิตที่อื่นด้วย บริจาคแล้วมีผลดีต่อสุขภาพตนเอง ไม่มีผลกระทบใด ๆ การบริจาคไม่ได้ถือว่าเป็นเรื่องที่ทำเป็นต่อตนเองเท่าใด คุณความสะดวกของตนเอง แล้วแต่สะดวกแต่ถือว่าเป็นเรื่องที่ทำเป็นต่อผู้อื่นอย่างมาก ได้เคยชวนญาติมิตรเพื่อน ๆ มาบริจาคโลหิตด้วย บริจาคโลหิตแล้วได้รับเชิญที่ระลึก รู้สึกดีขึ้น สบายใจ จากการที่ได้สละโลหิตช่วยเหลือสังคม การรับบริจาคของศูนย์ที่นี่ มีระบบดี เจ้าหน้าที่ดี พุดคุยดี และไม่มีข้อเสอแนะในส่วนงานบริการโลหิต ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต ศึกษาปฏิบัติธรรม ๑ ครั้ง ระยะเวลา ๔ วัน การบริจาคโลหิต ถือได้ว่าเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ และได้บุญด้วย มีความเชื่อว่าบริจาคโลหิตสม่ำเสมอทำให้ได้สังสม

บุญ และทำให้อายุยืน ชีวิตมีความสุข การได้บริจาคโลหิต เชื่อว่าเกิดใหม่บุญจะทำให้สุขภาพแข็งแรงด้วย และเชื่อว่าการบริจาคโลหิตทำให้ได้รับอานิสงส์มากด้วย ส่วนการบริจาคโลหิตแล้ว ถือว่าเป็นการให้ทานที่ดีกว่าการให้อย่างอื่นหรือไม่ นั่น ไม่ได้คิดว่าทำบุญอะไรแล้วจะดีกว่า สามารถทำได้หลายทาง ถือว่าการบริจาคโลหิตเปรียบเหมือนกับการให้ชีวิตผู้อื่น และถ้าบริจาคแล้ว เขาทำความดี ทำประโยชน์ต่อสังคม เราเป็นคนทำให้เขามีชีวิตอยู่ได้ เราก็จะได้บุญมากขึ้นด้วย

๒๖. นางนัยนา พาณิชย์ชนโชติ ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต เหตุผลที่มาบริจาคโลหิตครั้งนี้ ต้องการช่วยเหลือผู้อื่น อยากทำประโยชน์แก่ผู้อื่น การมาบริจาคครั้งนี้เป็นครั้งแรก ตั้งใจจะมาบริจาค ๓ เดือนต่อครั้ง เพราะต้องการทำทานสม่ำเสมอ และทราบการรับบริจาคโลหิตที่อื่น ๆ ด้วย การมาบริจาคก็ไม่มีอาการแต่อย่างใด บริจาคแล้วก็ปกติ การบริจาคทำให้ได้ผลดีเลือดใหม่ ทำให้ร่างกายแข็งแรง จึงเป็นผลพลอยได้ไปด้วย เคยชวนเพื่อนมาบริจาค รู้สึกดีที่ได้ช่วยเหลือสังคม การบริจาคโลหิตถือว่าเป็นเรื่องที่ดีทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ด้วย การให้บริการแก่ผู้มาบริจาคโลหิตของศูนย์ฯ นั้น เห็นว่า มีความปลอดภัย สะดวก เจ้าหน้าที่น่ารัก ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต ศึกษาปฏิบัติธรรม ๒๐ ครั้ง การบริจาคโลหิตถือเป็นการทำบุญให้ทานอย่างหนึ่งด้วย การบริจาคโลหิตไม่ได้ทำได้ง่ายกว่าการบริจาควัตถุสิ่งของ เงินทอง การให้โลหิต ทำได้ยากกว่าบริจาคอย่างอื่น มีขั้นตอนมาก การบริจาคอย่างอื่นนั้นทำได้ง่ายกว่า แต่การบริจาคโลหิตนั้น ถือว่าได้บุญ และได้ประโยชน์มากกว่าบริจาคอย่างอื่น ไม่เชื่อว่าการบริจาคโลหิตแล้วจะทำให้อายุยืนในปัจจุบัน ในส่วนการบริจาคโลหิตส่งผลไปถึงชาติหน้าด้วยหรือเปล่านั้น ไม่ได้คิด คิดแค่ว่า ตอนนีเราบริจาคโลหิต อยู่กับปัจจุบัน ให้เราทำดีก็พอแล้ว ได้มาบริจาคโลหิต ได้ช่วยเหลือผู้อื่นในตอนนี เชื่อว่า และการบริจาคโลหิตนั้นเป็นทานที่มีอานิสงส์มาก เพราะว่าการให้โลหิต ถือว่าเป็นการให้ชีวิต ความคิดเห็นอื่น ๆ ต้องการให้คนไทยมาบริจาคกันมาก ๆ บริจาคแล้ว ไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ และให้มีศูนย์การรับบริจาคโลหิต ตามสถานที่ต่าง ๆ กระจายสาขาให้มากขึ้น

๒๗. นายธนกร คุณิตนพคุณ ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต การมาบริจาคโลหิตเป็นครั้งที่ ๑๖ การมาบริจาคโลหิตแล้วแต่โอกาส ประมาณปีละ ๓ ครั้ง ส่วนใหญ่จะเป็นเดือนเกิด เหตุผลของการมา บริจาคโลหิตต้องการบริจาคให้ ทราบว่ามีรถเคลื่อนที่รับบริจาคโลหิต การบริจาคมีผลดี คือได้ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการบริจาค การบริจาคโลหิตนั้น จำเป็นต่อผู้ป่วยมาก ได้ชวนเพื่อนฝูง ญาติมิตรให้มาบริจาคโลหิตด้วย และรู้สึกอย่างไรต่อการบริจาคโลหิตช่วยเหลือสังคมนั้น รู้สึก สบายใจ การมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์ มีความพึงพอใจและประทับใจทุกแผนก ข้อ ไม่มีข้อเสนอนะในการพัฒนางานบริการของศูนย์ ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต เคยศึกษานักธรรมโท เห็นว่า การบริจาคโลหิตถือเป็นการให้ทาน ได้รับ

ผลบุญ การได้บริจาคโลหิตรู้สึก โลงดี การบริจาคไม่ได้ถือว่า ทำให้อายุยืน และการบริจาคโลหิตดีกว่าการบริจาควัตถุสิ่งของเงินทองนั้น เห็นว่า เป็นการบริจาคคนละแบบกัน การบริจาคโลหิตนั้น ไม่ได้ง่ายกว่าบริจาคอย่างอื่น การบริจาคโลหิตยากกว่า และไม่ได้เห็นว่าการบริจาคโลหิตเปรียบได้กับการให้ชีวิตผู้อื่น

๒๘. นางพิไลเรข วงศ์แสงอนันต์ ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต การได้มาบริจาคโลหิตเป็นครั้งที่ ๑๒ มาทุก ๓ เดือน หรือ ๖ เดือน การได้มาบริจาคโลหิตต่อเนื่อง เพราะสามารถทำได้ การมาบริจาคโลหิต ได้ช่วยชีวิตผู้อื่น และได้ทำบุญ ในส่วนการรับบริจาคนอกสถานที่ในเรื่องรกรับบริจาค นั้นไม่ทราบ ด้านการรับบริจาคโลหิตดี เด็ก ๆ แจ่มมาว่าเจ้าหน้าที่ให้บริการดี ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต เคยปฏิบัติธรรม ๔ ครั้ง เห็นว่า การบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญ เชื่อว่าผลบุญติดตามเราไปในโลกหน้าด้วย เชื่อว่าการบริจาคโลหิตเป็นการทำทานที่มีอานิสงส์มาก ไม่ได้เห็นว่าการบริจาคโลหิตจะมีผลให้เกิดใหม่ภายนอกจะทำให้เป็นมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง และการบริจาคมานั้น ไม่ได้ทำได้ง่ายกว่าการทำบุญอย่างอื่น แต่การบริจาคโลหิตดีกว่า และเห็นว่าได้บุญมากกว่า

๒๙. นายอาวุฒิ เตชะวีระพงศ์ ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต การมาบริจาคโลหิตก็ตามแบบคุณพ่อคุณแม่ ในครอบครัวมาบริจาคโลหิตกัน มาบริจาคเป็นครั้งที่ ๓ ตั้งใจจะมาบริจาค ๔ ครั้ง ต่อปี สาเหตุที่มาบริจาคก็เพื่อต้องการทำความดี และวันนี้ก็เป็นวันเกิด การบริจาคโลหิตไม่ได้ยากอะไร สามารถทำได้ก็ทำ ทราบเรื่องการบริจาคโลหิตที่อื่น ๆ ว่ามีรถเคลื่อนที่ด้วย และสาขาตามโรงพยาบาลต่าง ๆ ที่มาก็ต้องการช่วยเหลือคนอื่น ส่วนการบริจาคแล้วทำให้ได้ตรวจสุขภาพไปด้วยก็เป็นส่วนหนึ่ง ได้ชวนเพื่อนฝูงมาบริจาคหลายคนแล้ว รู้สึกดีที่ได้มาบริจาคโลหิต การรับบริจาคโลหิต คุณแลดี ความคิดเห็นด้านพระพุทธศาสนาต่อการบริจาคโลหิต ศึกษาอบรมปฏิบัติธรรมมาเป็นเวลา ๑๐ ปีแล้ว ปีละ ๑-๒ ครั้ง คุณแม่พาเข้าปฏิบัติธรรม มีความเชื่อว่าการบริจาคโลหิตถือเป็นการทำบุญให้ทานด้วย และได้บุญด้วย การบริจาคโลหิตแล้วทำให้มีความสุขก็มีส่วน เนื่องจากทำบุญแล้วทำให้จิตใจสบาย และยังผลให้บุคคลในครอบครัวพลอยมีความสุขไปด้วย หรือไม่นั้น ก็มีส่วน เพราะการทำความดีก็ต้องได้รับผลดี ส่วนเรื่องบริจาคแล้วทำให้สุขภาพแข็งแรง นั้น เชื่อ เพราะการบริจาคโลหิตทำให้ได้ตรวจสุขภาพด้วย ส่วนบุญจากการบริจาคจะติดตามไปในโลกหน้านั้น หรือเปล่า เชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง แต่เชื่อว่าการบริจาคโลหิตเป็นทานที่มีอานิสงส์มาก เพราะการให้เลือดดีกว่าการให้อาหารอื่น เปรียบได้กับการให้ชีวิตผู้อื่น ความคิดเห็นอื่น ๆ ต้องการให้ประชาชนมาบริจาคโลหิตกันมาก ๆ เพราะการบริจาคโลหิตถือเป็นการให้ทานที่ดี

๓๐. นางสาวณัฐฐา รัตนจริยะพงศ์ ความคิดเห็นต่อการบริจาคโลหิต มาบริจาคโลหิต เป็นครั้งที่ ๕ มาบริจาคแล้วแต่โอกาส การได้มาบริจาคโลหิต เพื่อเป็นการทำบุญ ทำแล้วสบายใจ ทราบเรื่องรถโลหิตเคลื่อนและที่โรงพยาบาลสาขาในการรับบริจาค การบริจาคโลหิตมีผลดีต่อ สุขภาพหรือไม่ เห็นว่าไม่ดีและไม่เสีย การบริจาคโลหิตเป็นเรื่องที่จำเป็นต่อชีวิตของตนเองและชีวิต ผู้อื่น ได้ชวนญาติมิตรให้มาบริจาคโลหิต และได้รับเข็มและใบประกาศนียบัตรจากการที่ได้บริจาค ความรู้สึกที่ได้บริจาคโลหิตช่วยเหลือสังคม ก็รู้สึกดี มีความสุข ด้านการรับบริจาคโลหิต ไม่มี ข้อแนะนำ มีความพอใจในการรับบริจาคโลหิต ถือว่าสะดวก เอาใจใส่ดี ปัจจุบันก็ได้อยู่แล้ว ความคิดเห็นด้านพระพุทธรักษาต่อการบริจาคโลหิต เคยปฏิบัติธรรม ๑ ครั้ง เห็นว่า การบริจาค โโลหิตเป็นการทำบุญกุศลที่ยิ่งใหญ่ และได้รับผลบุญจริง เชื่อว่าการบริจาคโลหิตทำให้ได้รับความ สุขและอายุยืน การบริจาคโลหิตส่งผลให้เกิดใหม่ภพหน้าจะเป็นผู้มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง และบุญกุศลจะติดตามตนเองไปใน โลกหน้าด้วย การบริจาคโลหิตถือได้ว่าเป็นการให้ทานที่มี อานิสงส์มาก และการบริจาคโลหิตนั้น ดีกว่า การบริจาควัตถุสิ่งของ เปรียบได้กับการให้ชีวิตผู้อื่น ด้วย และถ้าผู้รับโลหิตได้กระทำประโยชน์เพื่อสังคม จะทำให้ตนเองได้รับบุญไปด้วย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวอภิญา ทองสุขโชติ
วัน/เดือน/ปี/เกิด	๓ ตุลาคม ๒๕๐๘
ที่อยู่ปัจจุบัน	๕๒/๒๕๖ หมู่ ๕ ถนนรัตนวิเบศร์ ซอยท่าอิฐ ตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
สถานที่ทำงาน	สภากาชาดไทย
ตำแหน่งหน้าที่	ประชาสัมพันธ์ ๖
อีเมลล์	apinya-pr@windowslive.com
โทรศัพท์	๐๘๕ ๒๐๘ ๗๓๔๒

